

MIKROREGION NOVOMĚSTSKO

Tři Studně 25, 592 04, IČO: 70934258

www.novomestsko.cz

PROGRAM ROZVOJE MIKROREGIONU NOVOMĚSTSKO

Aktualizace původního dokumentu
únor 2023

Úvod

Součástí snahy přiblížit se regionální politice Evropské unie je i přijímání základních principů této politiky. Jedním z pěti základních principů politiky ekonomické a sociální soudržnosti EU je princip programování, vyjadřující soustředění pozornosti zainteresovaných subjektů v zájmovém území na dosažení střednědobých až dlouhodobých cílů, stanovených v programu rozvoje území. Soulad s těmito cíli a strategiemi zvolenými k jejich dosažení, formulovanými v programovém dokumentu, je jedním z kritérií při rozhodování o výběru projektů, kterým budou přiděleny prostředky na podporu jejich realizace.

V souladu s tímto postojem by se předložený **Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko** měl stát dokumentem, kolem kterého se soustředí rozhodující subjekty mikroregionu s cílem podpořit rozvoj svého území. Právě spolupráce a soustředěné úsilí partnerů ze státní správy, samosprávy, podnikatelské sféry, nestátních organizací či občanských a zájmových sdružení a také důsledný monitoring vývojových tendencí a změn, jsou nezbytným předpokladem pro další rozvoj území.

Předkládaný dokument představuje shrnutí všech etap prací na Strategii, jejímž zpracováním byla na základě Smlouvy o dílo č.8/ a Dodatku č.1 ke smlouvě o dílo pověřena firma GaREP spol. s.r.o., a to pro zadavatele - obec Tři Studně.

Zpracování dokumentu bylo rozděleno do tří etapových částí. **První etapa – analytická** zahrnovala, kromě úvodního setkání s představiteli obcí a mikroregionu, příp. zástupci dalších subjektů v území, seznámení s postupem prací a vytvoření (aktivizace) Rady mikroregionu, zejména zpracování **profilu mikroregionu** a následné **SWOT analýzy**. Práce na profilu mikroregionu znamenaly provedení analýzy současného stavu a možných vývojových tendencí vybraných oblastí struktury společnosti, hospodářství a přírodních podmínek v území. Výsledky faktografických údajů i terénního výzkumu byly seřazeny do následujících kapitol:

- Sídla, obyvatelstvo
- Doprava a dopravní obslužnost
- Technická infrastruktura a územně plánovací dokumentace
- Situace na trhu práce
- Hospodářství
- Sociální infrastruktura
- Cestovní ruch
- Ekologická situace

Terénní šetření se opíralo především o dotazníkový formulář zaměřený na zjištění současné socioekonomické situace v jednotlivých obcích a rozvojových záměrů obcí v časovém horizontu do roku . Provedené šetření kladlo důraz jak na zjištění aktuální faktografie, tak na posouzení rozvojových priorit, bariér, investičních záměrů a především záměrů nadobecního charakteru, tj. takových, při jejichž realizaci je potřebná spolupráce více obcí nebo celého mikroregionu. Druhou částí terénního šetření byl účelový průzkum u nejvýznamnějších podnikatelských subjektů mikroregionu.

Analýza současného stavu a vývoje mikroregionu představuje výchozí materiál pro tzv. SWOT analýzu, která syntetickým způsobem hodnotí a klasifikuje data a informace obsažené v analýze (profilu). Prostřednictvím rozboru silných stránek, slabých stránek, možností a ohrožení daného území se vytváří východisko pro stanovení a formulaci rozvojových cílů a záměrů. Profil mikroregionu a SWOT analýza byly projednány a schváleny v Radě mikroregionu.

Další postupovou částí práce byla **druhá etapa – strategická a programová**. Tato etapa v sobě zahrnuje, kromě návrhu problémových okruhů, strategických cílů, opatření, cílů a aktivit rozvoje, také východiska pro tvorbu strategické (programové) části – souhrnné tabulky a komentáře, vztahující se k hlavním prioritám a bariérám rozvoje, investičním záměrům obcí, nadobecním rozvojovým záměrům a základním tématům (problémům), které obce chtějí řešit v časovém horizontu do roku . Tabulky byly sestaveny a zpracovány podle odpovědí starostů jednotlivých obcí na vybrané otázky v dotazníkovém formuláři a staly se dalším kritériem pro sestavení strategických cílů, problémových okruhů a opatření.

Na základě všech uvedených předpokladů byly navrženy a Radou mikroregionu schváleny základní **problémové okruhy a strategické cíle**. V rámci problémových okruhů a strategických cílů byla provedena specifikace **opatření**, jejichž realizace, na základě stanovených **cílů a aktivit**, které by měly jednotlivá opatření naplnit a na základě znalosti sledovaného území, povede k řešení uvedených problémových okruhů a k dosažení strategických cílů.

Do druhé etapy prací byla také zařazena kapitola „**Posouzení územních dopadů investičních akcí**“, kterou zpracovala, při tvorbě tohoto dokumentu, partnerská firma SURPMO, inženýrská a projektová společnost, a.s. se sídlem v Hradci Králové. Cílem této kapitoly bylo posouzení rozvojových možností, příp. existujících, zejména technických bariér a limit na území Novoměstska, a to na základě rozboru územně plánovací dokumentace obcí, zpracovaných programů obnovy obcí a dalších dokumentů a podkladů.

Ve spolupráci se starosty obcí a dalšími představiteli mikroregionu byla schválená opatření rozpracována do návrhů konkrétních projektových záměrů. V této fázi byly využity jak existující záměry obcí (mikroregionu) uvedené v dotazníku, tak informace o projektových záměrech připravených v mikroregionu při přípravě Regionálního operačního programu NUTS II Jihovýchod. Veškeré projektové záměry byly prověřeny a aktualizovány a dále doplněny o další, které vyplynuly z průběhu prací na Programu rozvoje mikroregionu.

Ve **třetí etapě – implementační** byly vybrané projektové záměry, schválené Radou mikroregionu, u kterých byl identifikován nositel, cíl projektu, základní finanční rámec, možné způsoby financování a další potřebné informace, rozpracovány do podoby projektových fiší. Jedná se o standardizovaný formulář sloužící ke vstupnímu popisu projektu při předkládání žádostí v programu PHARE v pilotních regionech ROP, dále se předpokládá jeho využití při podpoře v programu SAPARD a v neposlední řadě bude důležitý i jako nástroj české regionální politiky, např. v dokumentu Program rozvoje Jihlavského kraje. V rámci rozpracovaných projektových fiší bylo vyznačeno promítnutí navrhovaných opatření a projektových záměrů do území mikroregionu, jejich územní dopady a vazby na okolí.

Další realizační kroky jsou v následující fázi vázány především na iniciativu představitelů veřejné správy v území. Za účinné spolupráce zainteresovaných subjektů (podnikatelské subjekty, neziskové organizace, občanských iniciativy, zástupci státních institucí a orgánů a dalších instituce) je potřebné vytvořený Program začít postupně realizovat. Je rovněž žádoucí strategickou a programovou část pravidelně aktualizovat, především z hlediska zařazení nově připravených projektů.

Profil mikroregionu

1	Sídla, obyvatelstvo.....	3
2	Doprava a dopravní obslužnost	11
3	Technická infrastruktura a územně plánovací dokumentace.....	18
4	Situace na trhu práce	24
5	Hospodářství	31
6	Sociální infrastruktura	49
7	Cestovní ruch	52
8	Ekologická situace	61
	SWOT analýza.....	64
	Program rozvoje mikroregionu	94

1. Sídla, obyvatelstvo

1.1 Vstupní charakteristika

Mikroregion Novoměstsko, tedy územní spádový obvod pověřeného úřadu v Novém Městě na Moravě, zaujímá střední část okresu Žďár nad Sázavou. V rámci Jihlavského kraje tvoří jeho severovýchodní okraj, přičemž hraničí s Pardubickým krajem. Svoji rozlohou 301 km² je druhým nejmenším z pěti mikroregionů Žďárského okresu.

Ke konci roku 2022 patřilo do mikroregionu 30 obcí. Ke stejnému datu žilo na území Novoměstska 19,8 tis. obyvatel (15,8% populace okresu), což znamenalo čtvrté místo v pořadí mikroregionů podle počtu obyvatel a velmi vyvážený podíl počtu obcí a obyvatel vůči celému okresu. Velmi nízká hustota zalidnění dosahovala asi poloviny republikového průměru a také ve srovnání s okresní hodnotou byla nepoměrně nižší.

Přirozeným centrem území je sídlo pověřeného obecního úřadu - město Nové Město na Moravě, kde ke konci roku 2022 bydlelo 19 047 obyvatel. Významnějším střediskem s historickým zázemím je ještě Jimramov s více než 1 100 obyvateli.

Tab. 1: Základní charakteristiky mikroregionů okresu Žďár nad Sázavou k 31. 12.

území	rozloha (km ²)	počet obcí k 31.12.	počet obyvatel k 31.12.	hustota zalidnění (poč. obyv./ km ²)
Bystřice nad Pern.	396	46	24 636	62
Nové Město na Mor.	301	31	19 786	66
Velká Bíteš	198	34	11 952	60
Velké Meziříčí	320	38	25 470	80
Žďár nad Sázavou	456	47	43 763	96
okres Žďár nad Sáz.	1 671	196	125 607	75
Jihlavský kraj	6 925	730	521 472	75
Česká republika	78 860	6 241	10 278 098	130

Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

1.2 Charakter sídelní struktury

Pro sídelní strukturu mikroregionu je charakteristická její členitost, rozdrobenost a relativně velká hustota, což jsou typické znaky osídlení pro celou oblast Českomoravské vrchoviny. Venkovské osídlení je rozdrobeno do velkého počtu malých sídel a obcí. Zatímco obcí je v mikroregionu 31, základních sídelních jednotek (sídel) je ovšem na Novoměstsku 60. To v sobě skrývá velké finanční nároky (a z toho vyplývající problémy) na zajištění odpovídající dopravní obslužnosti, vybavení území technickou infrastrukturou apod.

Téměř čtvrtina obyvatel Novoměstska (23,0%) bydlela ke konci roku v obcích do 500 obyvatel, kterých zde bylo 24 (více než tři čtvrtiny všech obcí mikroregionu). Jedná se o velmi vysoký podíl obyvatel bydlících v malých venkovských obcích ve srovnání s hodnotou za Českou republiku, avšak v rámci mikroregionů okresu i celého Jihlavského kraje jde o podíl srovnatelný. Počet obyvatel v těchto malých obcích má dlouhodobě klesající tendenci, přičemž u některých dochází k jejich trvalému vyliďňování. Ještě v roce 1980 byla nejčetnější kategorie obcí 200 - 499 obyvatel (13 obcí). Koncem roku mělo již 15 obcí méně než 200 obyvatel a pouze 9 obcí patřilo do intervalu 200 - 499 obyvatel.

V kategorii 1 000 - 1 999 obyvatel se nacházela pouze jedna obec - Jimramov s 1 210 obyvateli, jejíž sídelní význam však neustále klesá. Jediná obec na území mikroregionu měla k 31.12. statut města, a to přirozené centrum a sídlo pověřeného obecního úřadu - Nové

město na Moravě. Toto středisko, které populačně rostlo od roku 1930, překročilo v osmdesátých letech hranici 10 tisíc obyvatel.

Tab. 2: Vývoj sídelní struktury v mikroregionu Nové Město na Moravě v období let 1961 -

kategorie počtu obyv.	1961		1970		1980					
	obce	obyv.	obce	obyv.	obce	obyv.	obce	obyv.	obce	obyv.
do 200	12	1732	12	1563	12	1273	15	1580	15	1646
200 – 499	11	3484	12	3797	13	4166	11	3737	9	2905
500 – 999	5	3127	6	4256	5	3350	4	2900	5	3477
1000 –	3	3896	1	1628	1	1454	1	1290	1	1210
– 4999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5000 a více	1	6194	1	8196	1	9730	1	10426	1	10548

Pramen: Sčítání lidu 1961 – , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

1.3 Populační vývoj obyvatelstva

Při prvním moderním novodobém sčítání lidu v roce 1869 bydlelo na území dnešního mikroregionu Novoměstsko (katastry obcí v hranicích k 31.12.) téměř 25 tis. obyvatel. Tento počet byl třetím nejvyšším ze všech mikroregionů okresu Žďár nad Sázavou a za Bystrickým a Žďárskem zaostával o 5, resp. 6 tis. obyvatel. Středisko mikroregionu – město Nové Město na Moravě bylo v té době druhým největším městem dnešního okresu s necelými 6 tisíci obyvatel, hned za Velkým Meziříčím (6,8 tis.). Další 6 obcí mělo více než 1 000 trvale bydlících obyvatel. Nejvýznamnější z nich byly Jimramov (2,2 tis. obyvatel) a Sněžné (1,9 tis.). Pro následný populační vývoj mikroregionu (až do roku 1950) byl charakteristický úbytek obyvatel v drtivé většině obcí, způsobený zejména emigrací obyvatel za prací a lepšími ekonomickými podmínkami. Počet obyvatel se snížil také v důsledku 2. světové války. U šesti obcí (Fryšava, Kadov, Krásné, Líšná, Nový Jimramov a Věcov) poklesl stav populace zhruba na polovinu. Pouze čtyři obce zaznamenaly v tomto období nárůst počtu obyvatel, mezi nimi i Nové Město na Moravě. Během let 1869 - 1950 mikroregion ztratil více než 6 tis. obyvatel, což bylo po Bystricku nejvíce ze všech mikroregionů okresu.

Tab. 3: Vývoj počtu obyvatel v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou období let 1961 -

území						index vývoje /1961 (%)
	1961	1970	1980			
Bystrice nad Pern.	24 816	26 087	26 707	25 405	24 636	99,3
Nové Město na Mor.	18 433	19 440	19 973	19 933	19 786	107,3
Velká Bíteš	11 942	11 842	11 992	11 882	11 952	100,1
Velké Meziříčí	22 767	23 015	24 286	25 034	25 470	111,9
Žďár nad Sázavou	30 913	35 577	40 548	42 533	43 763	141,6
okres Žďár nad Sáz.	108 871	115 961	123 506	124 787	125 607	115,4
Jihlavský kraj	489 869	494 985	516 823	521 068	521 472	106,5

Pramen: Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970, FSÚ, 1978, Statistický lexikon obcí České republiky 1982, , ČSÚ 1984, , Stav a pohyb obyvatelstva v ČR za rok , ČSÚ, , výpočty GaREP

Po vzniku nového okresu Žďár nad Sázavou v roce 1961 bylo Novoměstsko podle počtu obyvatel druhým nejmenším mikroregionem v okrese a toto postavení si udrželo až do konce roku . Počet obyvatel Novoměstska mírně rostl od roku 1961 do roku 1980, při posledním sčítání lidu v roce již vykázal nepatrné snížení.

Zatímco v padesátých letech ještě populace mikroregionu mírně klesla, v následujícím desetiletí, tedy poněkud paradoxně po vzniku nového okresu Žďár nad Sázavou (1961), byl registrován největší nárůst počtu obyvatel v poválečném období (o 1000 obyv.). Přirozený populační vývoj byl v sedmdesátých a osmdesátých letech narušen tzv. střediskovou

soustavou osídlení, podle které byla nová bytová výstavba směřována do vybraných, tzv. střediskových sídel. V důsledku toho rostl počet obyvatel pouze v centru mikroregionu a několika málo obcích. Během let 1970 - populačně získalo pouze 5 obcí, nejvíce pak Nové Město na Moravě, které zvýšilo počet svých obyvatel o více než čtvrtinu. Populační růst menších obcí, které nebyly středisky (Dlouhé, Radňovice, Nová Ves a Zubří) lze vysvětlit jejich lokalizací v okolí centra mikroregionu. Obce Radňovice a Zubří byly do roku dokonce místními částmi Nového Města na Moravě a tedy cílem individuální bytové výstavby rodinných domků. Mikroregion jako celek získal v období let 1970 - necelých 500 obyvatel.

Tab. 4: Vývoj počtu obyvatelstva v mikroregionu Nové Město na Moravě v období let 1869 -

obec	počet obyvatel v roce								index (v %) /1950
	1869	1930	1950	1961	1970	1980			
Bobrová	1293	1106	943	1013	953	863	922	914	96,9
Bobrůvka	412	340	304	328	319	282	253	219	72,0
Bohdalec	382	406	344	361	345	312	308	307	89,2
Borovnice	523	478	383	361	327	270	225	196	51,2
Daňkovice	351	310	441	209	218	206	182	137	31,1
Dlouhé	459	342	293	271	267	300	279	269	91,8
Fryšava pod Žákovou horou	1016	881	544	531	481	450	379	301	55,3
Javorek	321	257	165	134	137	110	92	93	56,4
Jimramov	2233	2216	1723	1796	1628	1454	1290	1210	70,2
Kadov	431	362	214	170	162	157	124	115	53,7
Krásné	409	318	205	192	163	127	107	114	55,6
Křídla	352	314	276	283	289	281	276	272	98,6
Křižánky	1399	1132	777	723	618	520	406	381	49,0
Kuklík	586	442	270	251	222	205	180	179	66,3
Lišná	340	277	161	153	140	119	75	63	39,1
Mirošov	330	348	272	277	217	203	161	150	55,1
Nová Ves u Nového Města na Moravě	435	451	451	455	471	493	495	521	115,5
Nové Město na Moravě	5871	5348	6021	6194	8196	9730	10426	10548	175,2
Nový Jimramov	434	282	190	180	138	96	93	93	48,9
Podolí	178	166	138	147	130	115	100	97	70,3
Račice	143	128	107	92	76	61	53	43	40,2
Radešín	150	182	187	185	165	117	107	103	55,1
Radešínská Svatka	703	648	527	554	551	532	535	578	109,7
Radňovice	380	286	318	317	297	333	339	336	105,7
Řečice	649	578	514	520	522	503	459	468	91,1
Sněžné	1931	1628	1128	1087	894	758	752	780	69,1
Spělkov	252	206	128	130	104	80	68	59	46,1
Tři Studně	257	157	167	124	109	109	89	95	56,9
Věcov	1725	1353	934	877	777	694	691	684	73,2
Vlachovice	274	206	167	147	180	144	117	109	65,3
Zubří	485	407	340	371	344	349	350	352	103,5
mikroregion celkem	24704	21555	18632	18433	19440	3	3	19786	106,2

Pramen: Obce v číslech – okres Žďár nad Sázavou, ČSÚ, Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok, ČSÚ, výpočty GaREP

V průběhu devadesátých let došlo ke zpomalení a následně k zastavení tzv. komplexní bytové výstavby, čímž výrazně pokleslo stěhování obyvatelstva z menších obcí do větších (střediskových sídel). Důsledkem bylo obecné snížení úbytkových obcí a zvýšení přírůstkových obcí. Celkem 8 obcí zaznamenalo mezi roky - růst počtu obyvatel, celý mikroregion 150 obyvatel ztratil. Od poloviny tohoto desetiletí se již také začaly projevovat stagnace přirozeného přírůstku a ztráty obyvatel migrací.

Během posledních cca čtyřiceti let vzrostla populace mikroregionu o 7% (index růstu /1961 - 107,3%). Pouze u pěti obcí od roku 1950 došlo ke zvýšení počtu obyvatel (nejvíce

Nové Město na Moravě - o 75%), na druhé straně je možno zaznamenat 6 obcí s poklesem počtu obyvatel za posledních padesát let o více než polovinu.

1.4 Pohyb obyvatelstva

Pohyb obyvatelstva s přirozenou měnou a stěhováním patří k základním demografickým ukazatelům, které umožňují rozlišit skutečné příčiny přírůstku či úbytku obyvatel za dané časové období. V případě mikroregionu Nové Město na Moravě se za posledních pět let jedná o celkový úbytek obyvatel vyjádřený hodnotou -2,9 promile. Vyšší záporný celkový přírůstek obyvatel mělo v okrese pouze Bystřicko. Novoměstsko vykázalo v druhé polovině devadesátých let jak záporný přirozený přírůstek (-1,1 promile), tak migrační saldo (-1,7). Všechny základní charakteristiky obyvatelstva měly horší průběh než okresní a často i krajské hodnoty. V letech - činil úbytek obyvatelstva mikroregionu téměř 300 osob.

Tab. 5: Pohyb obyvatelstva v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou v letech -

území	narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	celkový přírůstek
	ročně na 1000 obyvatel						
Bystřice nad Pern.	9,5	11,6	-2,1	16,3	17,7	-1,4	-3,5
Nové Město na Mor.	9,8	10,9	-1,1	13,8	15,5	-1,7	-2,9
Velká Bíteš	10,3	10,1	0,2	15,4	16,1	-0,7	-0,5
Velké Meziříčí	10,8	11,5	-0,7	17,3	15,4	1,9	1,2
Žďár nad Sázavou	10,5	8,3	2,2	13,2	15,1	-1,9	0,3
okres Žďár nad Sáz.	10,2	10,0	0,2	13,2	14,1	-0,9	-0,7
Jihlavský kraj	9,5	10,5	-1,0	14,8	14,4	0,4	-0,6
Česká republika	8,9	10,9	-2,0	1,1	0,1	1,0	-1,0

Pramen: Okresy České republiky v roce , ČSÚ , Obce v číslech , ČSÚ , výpočty GaREP

V první polovině devadesátých let vykazoval mikroregion míru porodnosti obyvatel, která se pohybovala kolem okresního průměru (13,5%). Od roku zde stejně jako v jiných částech okresu či celé ČR došlo k poklesu porodnosti. V roce byla míra porodnosti obyvatel Novoměstska ještě na úrovni 10,8 promile, avšak postupně klesala až na 8,7 promile v roce . Tato hodnota byla nejnižší ze všech mikroregionů okresu, když v posledních dvou letech byla porodnost nižší i než v dlouhodobě nejméně reprodukčně dynamickém Bystřicku . Za období posledních pěti let byla porodnost v mikroregionu vyčíslena hodnotou 9,8 promile, což byla druhá nejnižší hodnota v rámci mikroregionů okresu.

Úmrtnost obyvatel Novoměstska se od roku pohybovala spíše pod okresním průměrem. V letech - byla vyčíslena hodnotou 8,4 promile. Ve druhé polovině devadesátých let vzrostla na 10,9 promile a byla již zřetelně vyšší než průměr za okres. Přirozený přírůstek, který v první polovině devadesátých let vykázal průměrnou hodnotu 3,6 promile, klesl v jejich druhé polovině do záporných hodnot (-1,1 promile, 110 osob), přičemž okres jako celek byl stále mírně reprodukčně ziskový.

Populační vývoj mikroregionu je v posledních deseti letech nepříznivě ovlivňován záporným migračním saldem obyvatelstva. Již v první polovině devadesátých let bylo Novoměstsko v okrese, hned po Bystřicku, imigračně nejméně přitažlivé a toto postavení si udrželo i v dalších letech. Pouze s tím rozdílem, že vyšší migrační ztráty obyvatel nevykazovalo v letech - Bystřicko, ale Žďársko. V tomto období ubylo na Novoměstsku migrací téměř 180 obyvatel.

Podrobnější pohled na území mikroregionu, z hlediska ukazatelů pohybu obyvatelstva, naznačuje rozdíly jak mezi jednotlivými obcemi, tak i mezi různými částmi Novoměstska.

Nejvyšší míru porodnosti vykázaly v období let - obce Kadov (20,7 promile), Javorek (17,0) a Zubří (16,5). Hodnota porodnosti vyšší než 10 promile, a tedy než mikroregionální průměr byla zjištěna v dalších 15-ti obcích, což byly téměř tři pětiny všech obcí. Na druhé straně se v obci Spělkov se za posledních pět let nenarodilo jediné dítě a velmi nízká porodnost byla zjištěna také v obcích Mirošov, Vlachovice, Podolí a Tři Studně. Středisko mikroregionu - Nové Město na Moravě mělo hodnotu porodnosti mírně nižší než byla tato za celý mikroregion. Na tomto místě je ovšem třeba podotknout, že při srovnávání demografických ukazatelů reprodukce obyvatelstva v jednotlivých obcích hraje často významnou roli populační velikost obce. Zvláště u malých obcí se narození jednoho či dvou dětí již výrazně projeví v relativních hodnotách ukazatelů a dochází tak k určitému zkreslení situace. Proto také populačně nejmenší obce (viz některé výše uvedené) nejčastěji vykazují extrémní hodnoty jak přirozeného, tak i mechanického pohybu obyvatelstva. Prostorově je možno za oblast s vyšší porodností na Novoměstsku označit okolí střediskového města, kde některé dnes samostatné obce byly dříve jeho místními částmi a také pás obcí táhnoucí se ve směru západ - severovýchod na severu od Nového města na Moravě.

Ve srovnání s porodností je možno u relativních ukazatelů úmrtnosti jednotlivých obcí zjistit poměrně větší rozdíly. Extrémní hodnoty se vyskytují opět spíše u populačně slabých obcí. Vysokou úmrtnost v letech - vykázaly zejména obce Račice (25,5 promile), Borovnice a Tři Studně (obě více než 20 promile). Na druhé straně nižší počet zemřelých, přepočtený na 1 000 bydlících obyvatel, než byl průměr za mikroregion (10,9 promile) se vyskytl téměř ve třetině obcí (nejméně v Krásném - 1,7 promile). Samotné středisko mikroregionu - město Nové Město na Moravě nemělo ve druhé polovině devadesátých let úmrtnostní poměry nijak zvlášť příznivé (10,5 promile), zejména pak ve srovnání s okresem či krajem. Prostorově lze za oblast s vyšší úmrtností v území označit spíše severní část mikroregionu.

Druhé nejvyšší záporné migrační saldo ze všech mikroregionů okresu (-1,7 promile) v posledních pěti letech se projevilo také úbytkem obyvatelstva migrací ve více než dvou třetinách obcí Novoměstska (21). Mezi obce s největší emigrací obyvatel je možno zařadit Račice (migrační saldo -29,8 promile), Fryšavu pod Žákovou horou (-22,0) a Bobrůvku (-21,1). Naopak nejvíce obyvatel migrací získaly ve sledovaném období obce Tři Studně (18,6), Radešín (15,4) a Radešínská Svratka (13,6). Prostorově se území s vyšší emigrací obyvatel nachází v severozápadní části mikroregionu. Středisko mikroregionu během let - ztratilo 130 obyvatel.

V letech - , jak už bylo výše naznačeno, vykázal mikroregion celkový úbytek obyvatel v hodnotě -2,9 promile (286 osob). Přírůstek obyvatel zaznamenalo v tomto období pouze 11 obcí, tedy pouze o něco více než třetina z celkového počtu. Nejvyšší hodnoty celkového přírůstku v obcích byly víceméně zanedbatelné (Radešínská Svratka a Radešín - 12,1 resp. 11,5 promile) ve srovnání s úbytky obyvatel (nejvíce Račice -42,6 promile).

Tab. 6: Bilance obyvatelstva podle obcí mikroregionu Nové Město na Moravě v období let -

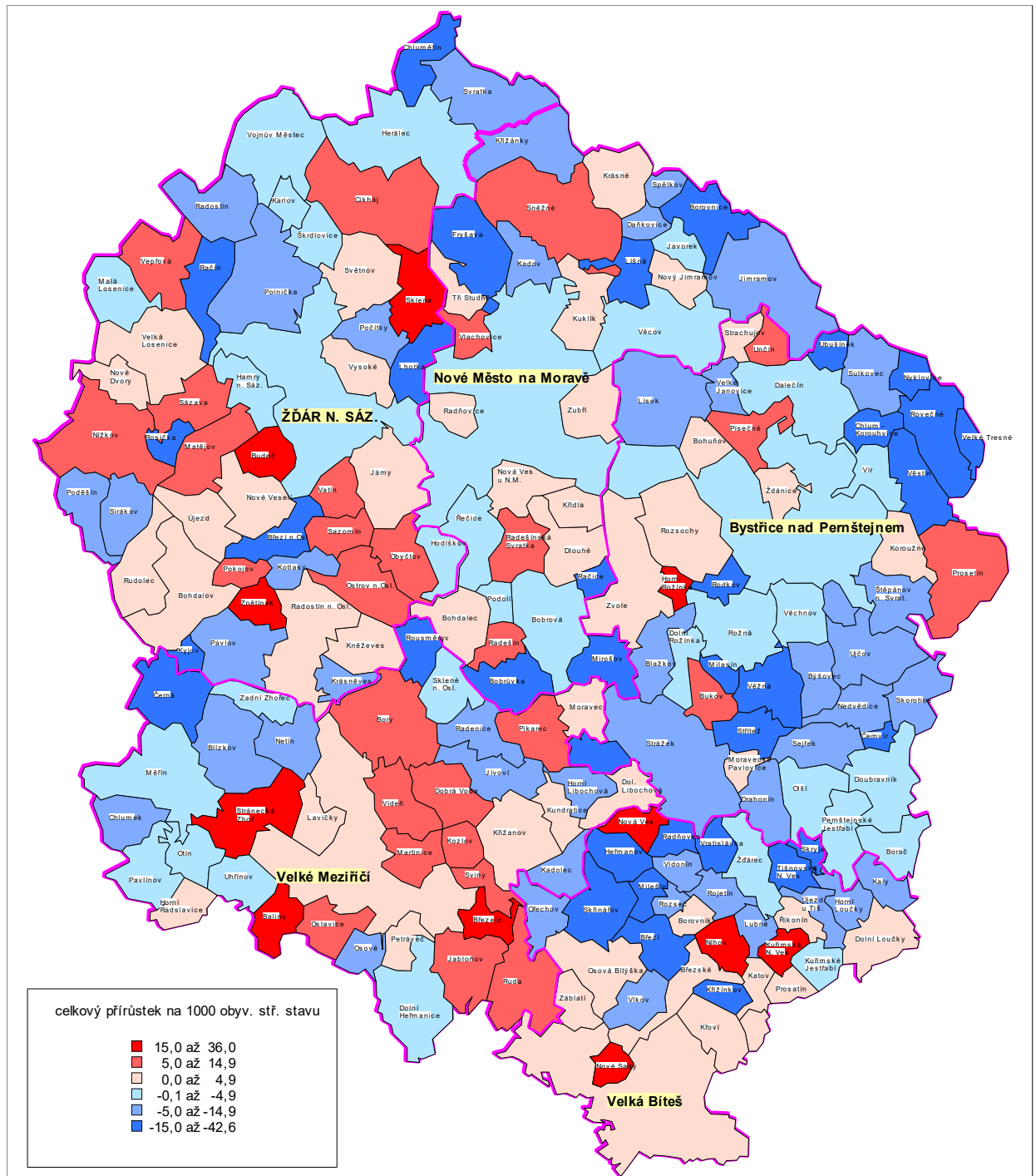
obec	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistě - hovalí	vystě - hovalí	migrační saldo	celkový přírůstek
	na 1000 obyvatel středního stavu -						
Bobrová	10,3	9,6	0,7	14,2	15,5	-1,3	-0,7
Bobruvka	12,3	11,4	0,9	2,6	23,7	-21,1	-20,2
Bohdalec	9,8	12,5	-2,6	17,7	14,4	3,3	0,7
Borovnice	10,0	20,9	-10,9	12,9	18,9	-6,0	-16,9
Daňkovice	11,1	11,1	0,0	23,7	34,8	-11,1	-11,1
Dlouhé	10,4	8,9	1,5	23,0	20,0	3,0	4,5
Fryšava pod Žakovou h.	12,6	15,7	-3,1	9,4	31,4	-22,0	-25,2
Javorek	17,0	14,9	2,1	6,4	12,8	-6,4	-4,3
Jimramov	7,9	12,7	-4,8	10,1	18,5	-8,4	-13,2
Kadov	20,7	8,6	12,1	24,1	41,4	-17,2	-5,2
Krásné	10,4	1,7	8,7	22,6	31,3	-8,7	0,0
Křídla	9,5	11,6	-2,2	13,8	11,6	2,2	0,0
Křižánky	10,3	13,9	-3,6	10,8	15,9	-5,1	-8,7
Kuklík	10,0	7,8	2,2	20,1	21,2	-1,1	1,1
Lišná	6,2	15,5	-9,3	9,3	24,8	-15,5	-24,8
Mírošov	2,6	11,8	-9,2	39,3	48,5	-9,2	-18,4
Nová Ves u Nového Města na Moravě	13,5	8,5	5,0	20,0	22,3	-2,3	2,7
Nové Město na Moravě	9,5	10,5	-1,0	11,6	13,1	-1,5	-2,5
Nový Jimramov	6,3	10,5	-4,2	25,1	16,8	8,4	4,2
Podolí	4,1	10,4	-6,2	8,3	4,1	4,1	-2,1
Račice	12,8	25,5	-12,8	12,8	42,6	-29,8	-42,6
Radešín	13,5	17,3	-3,8	38,5	23,1	15,4	11,5
Radešínská Svatka	7,9	9,3	-1,4	21,1	7,5	13,6	12,1
Radňovice	13,6	10,6	3,0	10,6	11,8	-1,2	1,8
Řečice	12,3	9,3	3,0	10,6	15,7	-5,1	-2,1
Sněžné	8,2	12,8	-4,6	29,0	19,3	9,8	5,1
Spělkov	0,0	9,8	-9,8	16,3	19,5	-3,3	-13,0
Tři Studně	4,1	20,6	-16,5	30,9	12,4	18,6	2,1
Věcov	11,0	10,8	0,3	10,5	12,8	-2,3	-2,0
Vlachovice	3,7	9,3	-5,6	24,1	11,1	13,0	7,4
Zubří	16,5	10,3	6,3	14,3	18,8	-4,6	1,7
mikroregion celkem	9,8	10,9	-1,1	13,8	15,5	-1,8	-2,9

Pramen: Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za období – , ČSÚ – , Obce v číslech – okres Žďár nad Sázavou, ČSÚ

1.5 Věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva

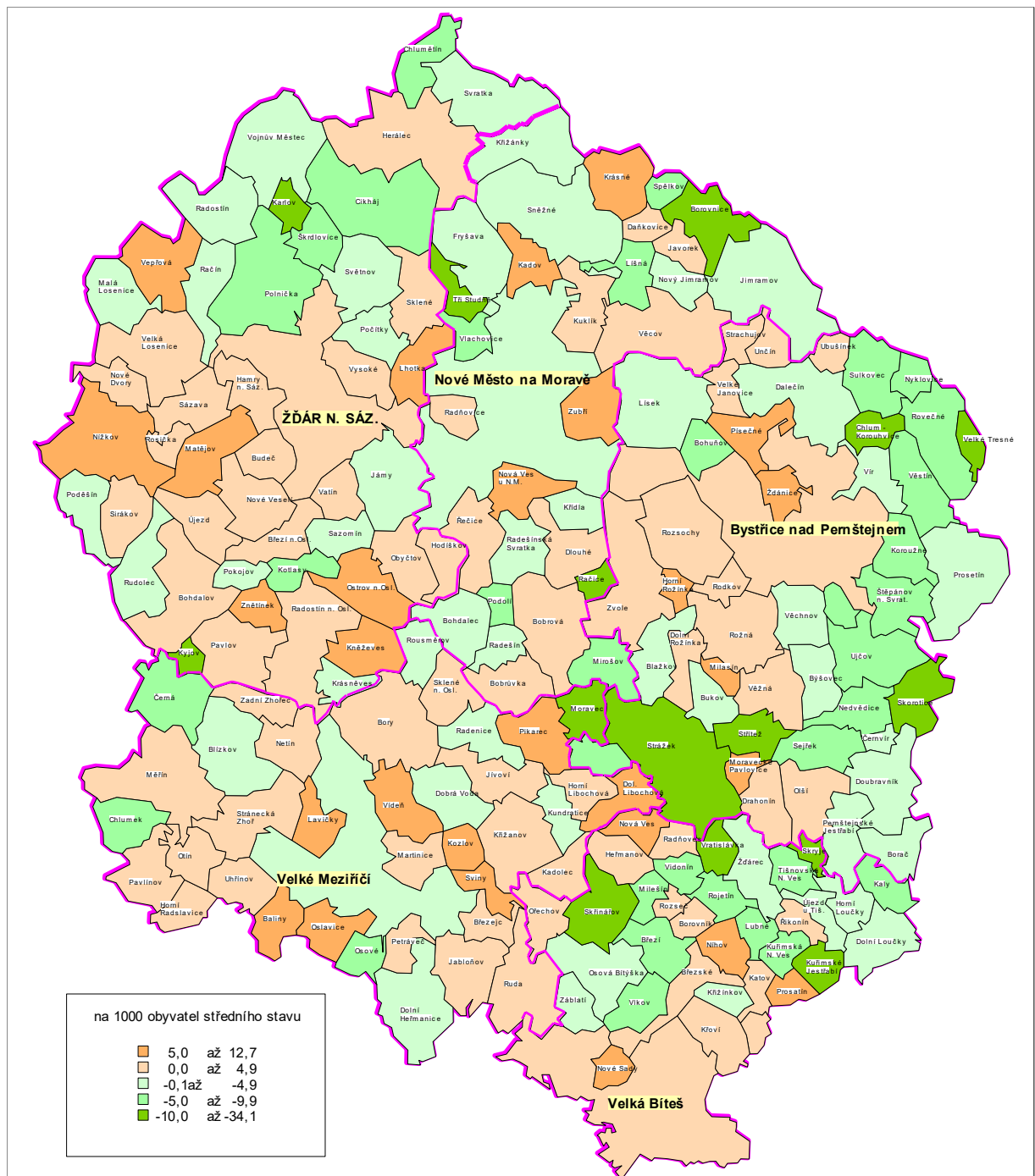
Strukturální demografické ukazatele, zejména struktura obyvatel podle věku a vzdělání, jsou vedle prostorových analýz vývoje počtu a pohybu obyvatel dalšími důležitými charakteristikami, které hodnotí „kvalitu lidského potenciálu“ v daném území. Na rozdíl od počtu či pohybu obyvatelstva však nelze některé strukturální charakteristiky evidovat průběžně, ale pouze při sčítání lidu, další mají omezenou vypovídací schopnost a lze je obtížně srovnávat nebo se nesledují do nižších administrativních jednotek.

Obr. č. 1: Celkový přírůstek obyvatelstva v okrese Žďár n.S. za období -

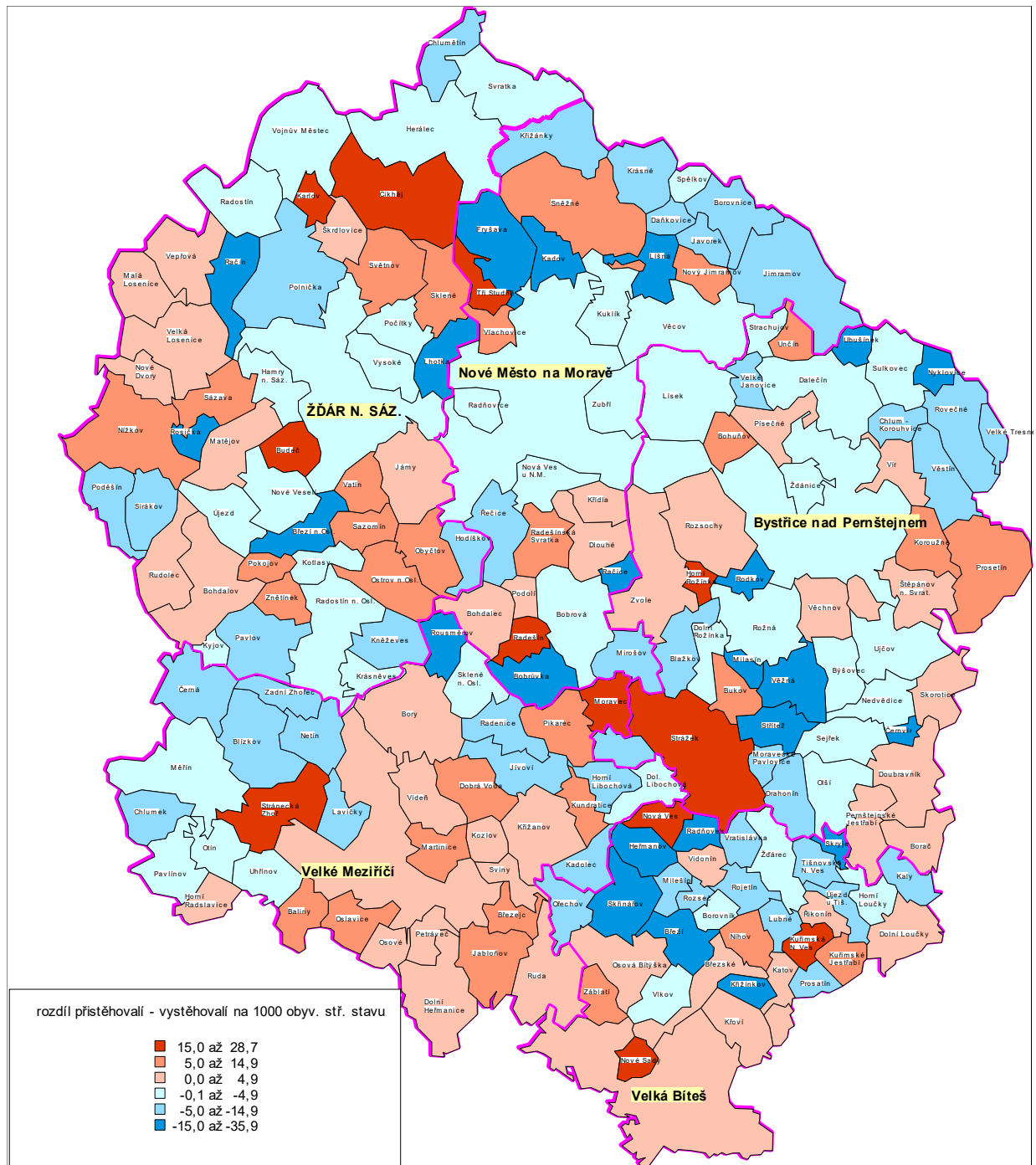
Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

Obr. č. 2: Přirozený přírůstek obyvatelstva v okrese Žďár n.S. za období -

Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

Obr. č. 3: Migrační saldo obyvatelstva v okrese Žďár n.S. za období -

Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

Tab. 7: Věková struktura obyvatelstva v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou k 31. 12. a 31. 12.

území	31. 12. 2012 (%)			31. 12. 2011 (%)			index stáří	
	0-14 let	15-59 let	60 a více	0-14 let	15-59 let	60 a více	2012/2011	2012/2011
Bystřice nad Pern.	22,8	59,6	17,6	18,2	63,7	18,1	77,3	99,4
Nové Město na Mor.	22,9	61,5	15,6	19,1	63,8	17,1	68,2	89,7
Velká Bíteš	21,8	60,1	18,1	19,3	62,5	18,1	83,2	93,9
Velké Meziříčí	23,6	59,8	16,7	20,6	62,7	16,8	70,7	81,5
Žďár nad Sázavou	23,7	61,9	14,4	19,4	64,3	16,2	60,8	83,6
okres Žďár nad Sáz.	23,2	60,8	16,1	19,4	63,6	17,0	69,3	88,0
Jihlavský kraj	22,2	60,4	17,4	18,2	63,7	18,1	78,4	99,0
Česká republika	21,0	61,1	17,9	17,0	64,9	18,1	84,9	106,4

Pramen: SLDB, Okresy České republiky v roce , ČSÚ, Obce v číslech, ČSÚ, výpočty GaREP

Při posledním sčítání lidu v roce měly všechny mikroregiony i celý okres Žďár nad Sázavou progresivní věkovou strukturu obyvatelstva. Novoměstský mikroregion měl v rámci okresu druhou nejpriznivější věkovou strukturu obyvatelstva - hned za Žďárskem, což naznačoval také velmi nízký index stáří obyvatel mikroregionu (68,2%). Index stáří je podíl obyvatel starších 60-ti let a mladších 15-ti let uváděný v procentech. Velmi nízký byl zejména podíl poproduktivní složky obyvatelstva, zvláště pak ve srovnání s hodnotou za Českou republiku.

V průběhu devadesátých let nastal přesun populačně silných ročníků z poloviny sedmdesátých let do produktivní věkové skupiny. Spolu s významným poklesem porodnosti začalo docházet ke snižování podílu mladých obyvatel ve věku 0 - 14 let a k růstu produktivní složky obyvatelstva. Tento vývoj vedl ke zhoršení věkové struktury obyvatelstva. Na Novoměstsku se zvýšil oproti ostatním mikroregionům zejména podíl poproduktivní složky. Index stáří (89,7%) byl koncem roku již vyšší než okresní průměr, ale stále daleko nižší než obdobný ukazatel za celou ČR. Během let - došlo ke vzrůstu zmiňovaného indexu o 21,5 procentního bodu.

Při pohledu na jednotlivé obce lze zjistit významné rozdíly ve struktuře obyvatel. Relativně příznivou věkovou strukturu mají ty obce, jejichž index stáří nedosáhl hodnoty 100%. Koncem roku bylo takovýchto obcí v mikroregionu zjištěno 14, tedy necelá polovina všech obcí. Nejlepší věkovou strukturu obyvatel měly koncem roku obce Kadov, Věcov a Zubří, které kromě Kadova výjimečně nepatří mezi populačně nejmenší. Na druhé straně v malých obcích Spělkov a Líšná bydlel několikanásobný počet seniorů starších 60-ti let než dětí do 15-ti let věku. Relativně nízká hodnota indexu stáří za mikroregion je „tlačena dolů“ populačně silným Novým Městem na Moravě, kde ve sledované době žilo stále poměrně mladé obyvatelstvo (index stáří 76,6%). Geograficky je možno za oblast s nejmladším obyvatelstvem označit samotné středisko mikroregionu a obce jižně od něj.

Struktura obyvatel mikroregionu Novoměstsko podle nejvyššího dosaženého vzdělání patří ve srovnání s ostatními mikroregiony k těm příznivějším. Při posledním sčítání lidu v roce (novější data nejsou k dispozici) měl mikroregion druhý nejvyšší podíl obyvatel starších 15-ti let se středoškolským i vysokoškolským vzděláním, za Žďárskem. Co se týče vysokoškoláků, překračoval jejich podíl okresní i krajský průměr, což však bylo zcela jistě ovlivněno neexistencí vysokoškolského zařízení v kraji. Podíl vyučených byl nižší než okresní a krajský průměr, podíl osob se základním vzděláním či bez vzdělání byl naopak vyšší. Přestože od posledního sčítání lidu ubylo již téměř deset let, nelze očekávat, kromě obecně stále vyšší úrovně vzdělanosti mladých lidí, posun Novoměstska před Žďársko. Zvláště pak, když středisko mikroregionu není sídlem žádných významnějších administrativních, školských či vědeckých institucí.

Tab.8: Věková struktura obyvatelstva obcí mikroregionu Nové Město na Moravě k 31. 12.

obec	počet obyvatel k 31.12.	obyvatelstvo ve věku						index stáří
		0 – 14 let		15 – 59 let		60 a více let		
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	
Bobrová	925	191	20,7	543	58,7	191	20,6	100,0
Bobruvka	223	45	20,2	123	55,1	55	24,7	122,2
Bohdalec	310	65	21,0	185	59,7	60	19,3	92,3
Borovnice	201	33	16,4	122	60,7	46	22,9	139,4
Daňkovice	139	25	18,0	77	55,4	37	26,6	148,0
Dlouhé	262	47	17,9	177	67,6	38	14,5	80,9
Fryšava pod Žákovou horou	309	49	15,9	196	63,4	64	20,7	130,6
Javorek	92	22	23,9	49	53,3	21	22,8	95,5
Jimramov	1236	196	15,8	755	61,1	285	23,1	145,4
Kadov	117	24	20,5	78	66,7	15	12,8	62,5
Krásné	118	22	18,6	67	56,8	29	24,6	131,8
Křídla	272	49	18,0	172	63,2	51	18,8	104,1
Křižánky	357	59	16,5	207	58,0	91	25,5	154,2
Kuklík	183	24	13,1	130	71,0	29	15,9	120,8
Lišná	63	7	11,1	32	50,8	24	38,1	342,9
Mirošov	147	30	20,4	92	62,6	25	17,0	83,3
Nová Ves u Nového Města na Moravě	513	94	18,3	336	65,5	83	16,2	88,3
Nové Město na Moravě	10530	2050	19,5	6910	65,6	1570	14,9	76,6
Nový Jimramov	98	20	20,4	54	55,1	24	24,5	120,0
Podolí	97	21	21,6	57	58,8	19	19,6	90,5
Račice	43	14	32,5	18	41,9	11	25,6	78,6
Radešín	105	21	20,0	62	59,0	22	21,0	104,8
Radešínská Svatka	568	115	20,3	362	63,7	91	16,0	79,1
Radňovice	339	50	14,7	229	67,6	60	17,7	120,0
Řečice	474	105	22,2	273	57,6	96	20,2	91,4
Sněžné	797	152	19,1	500	62,7	145	18,2	95,4
Spělkov	63	5	8,0	37	58,7	21	33,3	420,0
Tři Studně	98	15	15,3	64	65,3	19	19,4	126,7
Věcov	696	156	22,4	432	62,1	108	15,5	69,2
Vlachovice	113	14	12,4	83	73,4	16	14,2	114,3
Zubří	347	62	17,9	239	68,9	46	13,2	74,2
mikroregion celkem	19835	3782	19,1	12661	63,8	3392	17,1	89,7

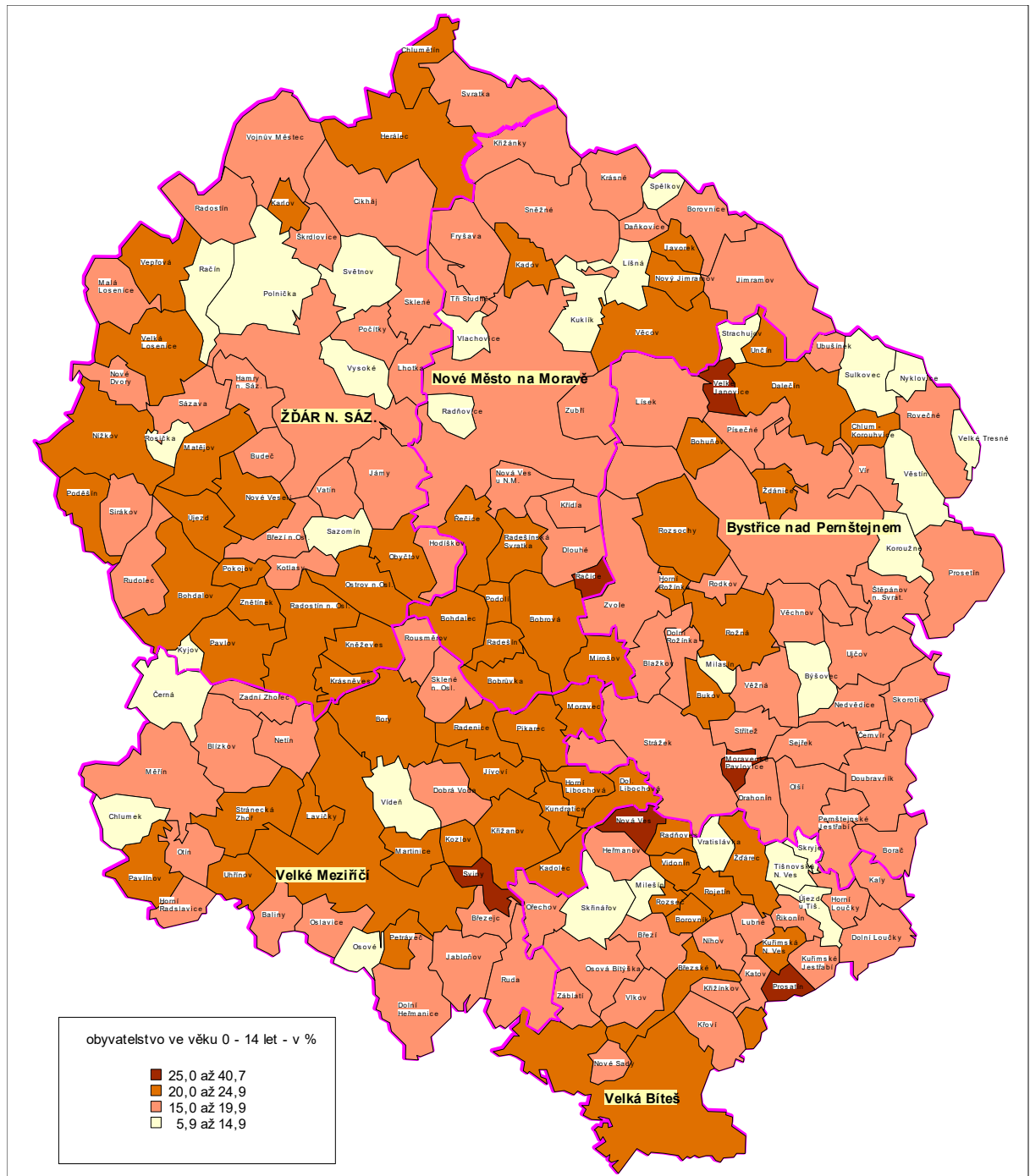
Pramen: Obce v číslech – okres Žďár nad Sázavou, ČSÚ

Tab. 9: Vzdělanostní struktura obyvatelstva mikroregionů okresu Žďár nad Sázavou k 3. 3.

území	podíl obyvatelstva s nejvyšším dokončeným vzděláním z celkového počtu obyvatel starších 15-ti let			
	základní a bez vzdělání	středoškolské bez mat. (vyučen)	středoškolské s maturitou	vysokoškolské
Bystřice nad Pern.	38,3	39,0	18,5	4,2
Nové Město na Mor.	36,1	36,6	21,2	6,0
Velká Bíteš	37,0	39,0	19,8	4,3
Velké Meziříčí	36,6	38,9	19,9	4,6
Žďár nad Sázavou	32,8	36,4	24,7	6,1
okres Žďár nad Sáz.	35,6	37,7	21,4	5,2
Jihlavský kraj	36,1	37,5	21,4	5,1
Česká republika	34,5	35,4	22,9	7,2

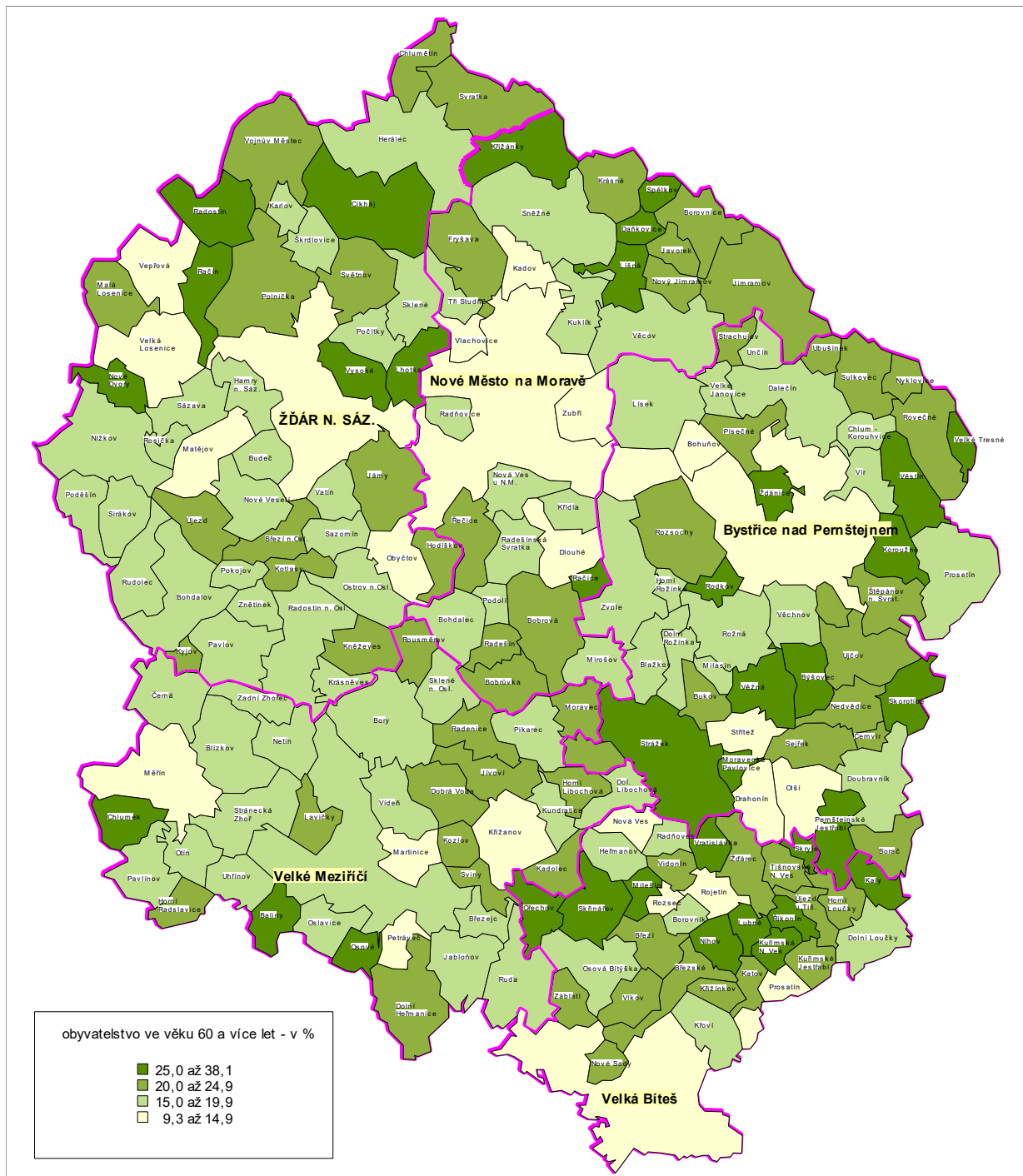
Pramen: SLDB , výpočty GaREP

Obr. č. 4: Podíl obyvatelstva v předproduktivním věku v okrese Žďár n.S. k 31. 12.

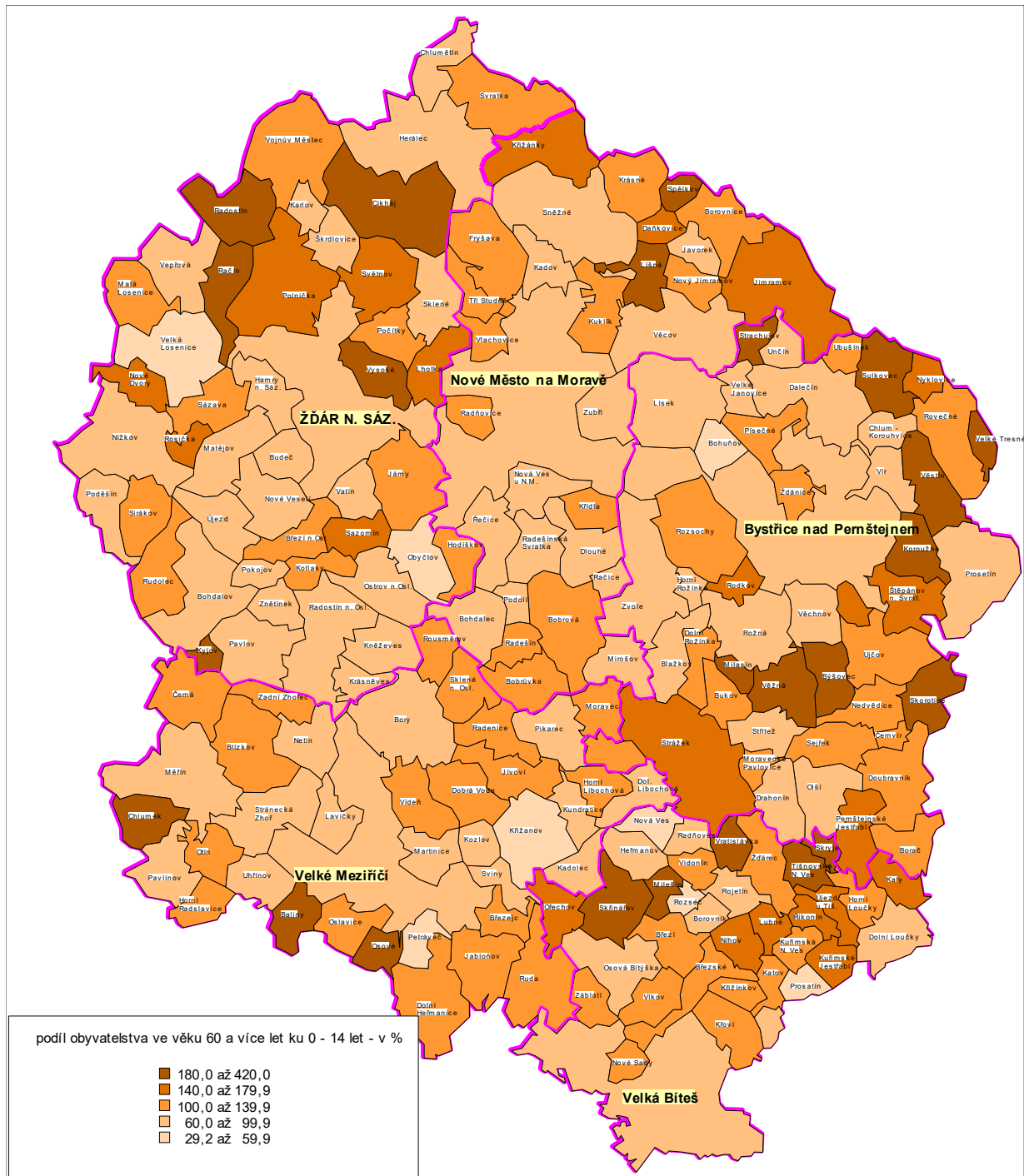
Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

Obr. č. 5: Podíl obyvatelstva v poproduktivním věku v okrese Žďár n.S. k 31. 12.

Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

Obr. č. 6: Index stáří obyvatelstva v okrese Žďár n.S. k 31. 12.

Pramen: Počet obyvatel za kraje a okresy za rok , ČSÚ , Bilance obyvatelstva podle obcí okresu Žďár nad Sázavou za rok , ČSÚ , výpočty GaREP

2. Doprava a dopravní obslužnost

Změny v ekonomickém systému České republiky se logicky odrazily i ve vývoji dopravy. Charakter změn v dopravě je obecně známý a můžeme ho každodenně pozorovat na našich silnicích i železnicích, změny se týkají jak nákladní, tak osobní dopravy. Absolutní objem přepravených nákladů v důsledku ekonomické transformace po roce 1989 obecně klesl, zvyšuje se však podíl silniční dopravy na přepravním výkonu. Nákladní doprava se přizpůsobila změněným potřebám zákazníků a za současné situace je v našich podmínkách preferována doprava silniční. Hlubokými změnami stále prochází také doprava osobní, zřejmý je nárůst individuální automobilové dopravy doprovázený poklesem zájmu o veřejnou hromadnou dopravu jak silniční, tak železniční. Ke všem těmto ekonomicky podmíněným změnám ještě přistupuje neujasněnost státní dopravní politiky, což se projevuje zejména v podmínkách pro pravidelnou veřejnou osobní dopravu.

Dopravní polohu mikroregionu Novoměstsko lze označit za méně exponovanou. Do centra mikroregionu - Nového Města na Moravě - se sice radiálně sbíhá několik komunikací, avšak žádná z nich dnes již není zařazena mezi silnice I. třídy - tedy celostátního významu. Přitom dnešní II/150 (bývalá I/18) v trase Havlíčkův Brod - Žďár nad Sázavou - Nové Město - Bystřice n. P. - křižovatka s I/43 Brno - Svitavy a dále s prodloužením na Prostějov si vzhledem ke své funkci v dopravní síti jako spojnice významných měst Českomoravské vrchoviny zaslouží zařazení zpět mezi silnice I. třídy.

K dalším základním silničním osám patří silnice II/385 směřující z Tišnova přes Zvole a Křídla do Nového Města (významná spojnice směrem na Brno), dále II/360 z Velkého Meziříčí a Křižanova přes Bobrovou a Radešínskou Svatku do Nového Města a dále přes Jimramov do Poličky a silnice II/354 z Ostrova nad Oslavou přes Nové Město do Sněžného a Svatky, která se ve Sněžném kříží s II/353 směřující ze Žďáru nad Sázavou do Poličky. Tuto kostru, jež je základem i pro místní dopravu v mikroregionu, doplňují ještě další silnice II. třídy (které ovšem nejsou nadregionálního významu) a především síť silnic III. třídy, které jsou však vesměs ve velmi špatném stavu a jejich údržba je značně zanedbaná vlivem přetrvávajícího nedostatku finančních prostředků.

V roce bylo provedeno zatím poslední (pravidelně po 5 letech) sčítání dopravy na dálniční a silniční síti České republiky (organizuje Ředitelství silnic ČR). Považujeme za nutné zmínit se alespoň o základních poznatcích, které z tohoto šetření vyplynuly, a které jsou platné i v současnosti. Již od prvních výsledků bylo zřejmé, že oproti tehdejším předpokladům vzrostly intenzity na dálnicích a silnicích velmi výrazně. Uvádí se, že celkový přírůstek dopravního výkonu je, s výjimkou období 1970 - 1975, největší jaký kdy byl v ČR v pětiletém období zaznamenán. Přírůstky jsou však výrazně odstupňovány podle důležitosti a kategorií jednotlivých silničních komunikací. Poměrně výrazně se také změnila skladba dopravního proudu, když obecně značně poklesl podíl těžkých vozidel a vzrostl podíl vozidel osobních (osobní vozidla tvořila v roce téměř 76 % dopravního proudu, což je oproti roku 1990 nárůst o 8 procentních bodů). V celém období 1990- stoupaly také počty vozidel, výrazně však pouze u osobních vozidel. Počty vozidel tak již překročily hodnoty tenkrát předpokládané pro rok 2020 (předpoklad z roku) a pouze jejich velmi nízké využití způsobuje, že celkové dopravní výkony nerostou stejným tempem jako počty vozidel.

Charakteristickým rysem vývoje individuální automobilové dopravy (IAD) v ČR je trvalý a velmi rychlý růst počtu osobních automobilů a tím i výkonů. V období let 1989- počet automobilů vzrostl o 51,5 % a dosáhl již počtu přes 3,456 milionu vozidel, což znamená, že

2,98 obyvatel připadá na 1 osobní automobil. Přitom např. v Praze připadá na jeden osobní automobil již 2,0 obyvatel (přitom za šest let se intenzita provozu v Praze zvýšila o dvě

Obr.1 Poloha Novoměstska v dopravní síti

třetiny). V materiálech Ministerstva dopravy a spojů ČR se uvažuje, že celková poptávka po nákladní dopravě k roku 2010 stoupne ze současných 808 mil.tun za rok asi o 28 % na celkovou výši cca 1 034 mil. tun. Přitom lze očekávat, že železniční doprava převezme přepravy hlavně na delší vzdálenosti, přičemž její výkon bude stagnovat, silniční doprava asi 30 procentní podíl na střední a dlouhé vzdálenosti a asi 45 % přeprav na krátké vzdálenosti. Předpokládá se ale, že přepravní výkony u osobních automobilů i nadále výrazně porostou.

Stupeň saturace je odhadován až na 5,230 mil. osobních vozidel, který by měl být dosažen okolo r. 2020.

Tab. č. 1 Přírůstky intenzity silniční dopravy v ČR v období 1990 -

kategorie	přírůstek oproti roku 1990
dálnice	+ 33 %
silnice I. třídy	+ 28 %
silnice II. třídy	+ 16 %
silnice III. třídy	+ 10 %
celkem	+ 20 %

Pramen: Ředitelství silnic ČR

Z uvedených skutečností vyplývá další poměrně dramatický nárůst silniční dopravy jako celku. Zmíněná čísla jsou však souhrnem za celou republiku, situace v jednotlivých územích se navzájem liší právě podle jejich dopravní polohy a jejich exponovanosti vůči hlavním centrům osídlení. Týká se to i mikroregionu Novoměstsko, kde však vzhledem k již výše uvedeným skutečnostem lze předpokládat další výrazné zvýšení intenzit pouze selektivně - především v intravilánu a zázemí města; na silnicích nižších tříd je předpokládán již nízký nárůst intenzit.

Nejzatíženější v mikroregionu byla v roce silnice II/150 (s intenzitami 2 100 - 3 400 vozidel) a dále silnice II/385 dosahující v úseku Zvole - Nové Město intenzity 1 375 vozidel. Vyšší intenzity zaznamenala též silnice II/354 v úseku Sněžné - Nové Město intenzitou téměř 1 300 vozidel. Na ostatních částech sítě jsou zaznamenány intenzity nižší.

Tab. 2 Nejzatíženější úseky silniční sítě mikroregionu mimo intravilán Nového Města n.M.

číslo úseku	číslo silnice	úsek	počet všech motorových vozidel za 24 hod
6-1160	II/150	Žďár n.S. – Nové Město n.M.	3 457
6-1170	II/150	Nové Město – křiž. II/385 Křídla	2 910
6-1160	II/150	křiž. II/385 Křídla – odb. Rozsochy	2 187
6-3960	II/385	křiž. s II/150 – Zvole	1 375
6-1660	II/360	Nové Město – Radešínská Svratka	1 319
6-1610	II/354	odb. Kadov – Nové Město	1 246
6-1650	II/360	Nové Město – odb. Jimramovské Pavlovice	1 018

Pramen: Sčítání dopravy na dálniční a silniční síti ČR v roce , Ředitelství silnic

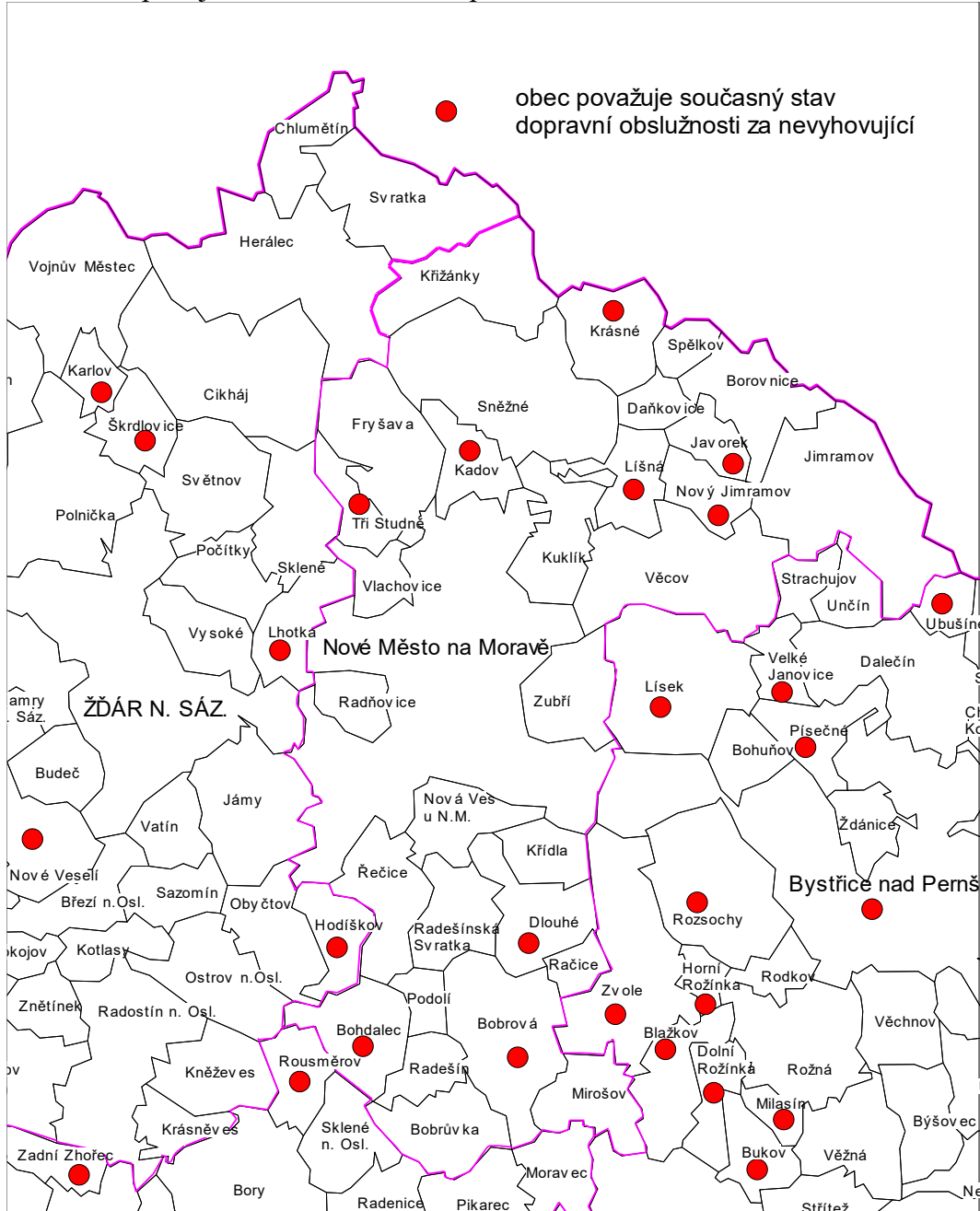
Mikroregion je obsluhován i dopravou železniční. Územím vede trať 251 z Tišnova přes Nedvědici, Bystřici nad Pernštejnem a Nové Město na Moravě do Žďáru nad Sázavou. Slouží jako odbočná paralelní trať s hlavním tahem č. 250 Havlíčkův Brod - Žďár n. S. - Křižanov - Tišnov - Brno, která byla uvedena do provozu až po II. světové válce v roce 1953. Do té doby hlavním železničním spojením Brna a Žďáru nad Sázavou byla trať právě přes Bystřici nad Pernštejnem a Nové Město zprovozněná v roce 1905. Železnice nabízí relativně rychlé spojení do Žďáru nad Sázavou (s přípoji na Havlíčkův Brod, Jihlavu, Prahu). Spojení přes Tišnov a Bystřici nad Pernštejnem má velký význam pro rekreační dopravu z Brněnska na Vysočinu, kdy v posledních letech železnice umožňuje i zjednodušenou přepravu kol a tím napomáhá rozvoji cykloturistiky.

V současné době je také stále velmi frekventovaná otázka tzv. plošné dopravní obslužnosti, tj. systému pravidelné veřejné osobní dopravy v území. Problémem je zejména disproporce mezi rostoucími náklady a klesající poptávkou, která se řeší zejména omezováním spojů veřejné dopravy. Tím dojde ke snížení nákladů, ale i k úbytku cestujících. Výsledkem je, že veřejná doprava je dále redukována. Nezanedbatelný vliv na tuto problematiku má především neexistence jasné a dlouhodobější představy o tom, jaký rozsah veřejné dopravy bude stát dotovat.

Úroveň plošné dopravní obsluhy veřejnou dopravou se samozřejmě velmi liší podle konkrétní situace v území. Podstatný vliv má především postavení obce v sídelním systému (především velikost obce) a její poloha v dopravní síti. Významným faktorem rozvoje sítě veřejné dopravy byla též koncentrace pracovních míst a s tím související dojíždka do zaměstnání. V podmínkách mikroregionu zabezpečuje plošnou dopravní obslužnost autobusová doprava a železnice. Na celkovém vývoji osobní dopravy se výrazně projevila změna ekonomického prostředí. Odrazila se v něm větší pestrost pracovních příležitostí vzniklých především v terciárním sektoru. Vznikla celá řada drobných a středních firem s různě organizovanou pracovní dobou, které přispěly k výraznému rozředění dříve poměrně jasně definovaných přepravních proudů u dojíždky do zaměstnání. Navíc k úspěšnému podnikateli dnes neodmyslitelně patří též osobní automobil, taktéž se objevila poměrně velká specifická skupina povolání (např. dealerů), pro které je osobní automobil nutností. Celá společnost se sociálně i ekonomicky více diferencuje, rozdílly se stále zvětšují a vlivem prudkého nárůstu počtu osobních automobilů klesá počet obyvatel odkázaných pouze na veřejnou dopravu a tím ale i zákazníků veřejné dopravy, která se tak stává nerentabilní a je nutné ji omezit, čímž přestane vyhovovat dalším zákazníkům, kteří se začnou dopravovat individuálně, atd... Ve venkovských sídlech je tak dnes osobní automobil téměř nepostradatelný a víkendy lze z pohledu veřejné dopravy označit za dny „dopravního klidu“.

Na rozdíl od dopravy železniční, kterou to nutně čeká, autobusová doprava již prošla transformací. Pomineme-li vhodnost použitých způsobů privatizace a některé nepříznivé organizační důsledky atomizace bývalých podniků ČSAD, nejvýraznějším důsledkem je tlak na efektivnost dopravy, který ústí především právě do omezování počtu spojů. Součástí empirického průzkumu na obecních úřadech byla i otázka spokojenosti s úrovní dopravní obsluhy obce doplněná i o podíl výdajů obce na dopravní obslužnost z obecního rozpočtu. Otázka financování veřejné dopravy je stále jedním z témat, které je hlavně na lokální úrovni velmi často diskutováno. Příčinou jsou hlavně rozdílné potřeby jednotlivých obcí a jejich závislost na dopravě v souvislosti s počtem vyjíždějících obyvatel za prací, vzdálenosti obce od dojíždkových center, finanční možnosti obce, atd. Velký vliv má také skutečnost, že obce nebyly dříve zvyklé platit na dopravní obslužnost, protože tyto peníze plynuly z jiných úrovní veřejné správy. Stát prostřednictvím dotací do rozpočtu okresního úřadu a prostředků rozdělovaných okresním shromážděním zajišťuje tzv. základní dopravní obslužnost (ta však není příliš jasně vymezena) a obce doplácí na spoje nad rámec této základní obslužnosti. V praxi tak je většinou zajištěna doprava ráno do zaměstnání a do škol a návrat ze škol a ze zaměstnání. Spoje nad tento rámec, pokud nejsou samozřejmě ziskové a dopravce je neprovozuje ze své vlastní iniciativy, jsou placené jednotlivými obcemi. Jelikož jsou ale obecní pokladny spíše prázdné a navíc musí pečlivě vážit účelnost všech svých výdajů, došlo v nepracovních dnech k velmi výraznému utlumení dopravní obslužnosti. Jak vidí jednotlivé obce úroveň dopravní obslužnosti a jaké mají požadavky ukazuje následující obrázek č.2 a tabulka č.3.

Obr.2 Nespokojenost obcí s úrovní dopravní obslužnosti

Pramen: Dotazníkové šetření na obecních úřadech, GaREP

Tabulka č. 3 MIKROREGION NOVOMĚSTSKO

obec	podíl výdajů na dopravu z rozpočtu obce	považuje obec současný stav dopravní obslužnosti za vyhovující	jaké spojení obec postrádá
Bobrová	1,55 (70 000,- Kč)	ne	Rožná/přípoj k vlaku, Bystřice n.P./zaměstnání, školy
Bohdalec	0	ne	Nové Město n.M./reg. přísl., školství, úřady, zdravotnictví, prac. příležitosti
Borovnice	neuvádí	ano	
Dlouhé	0,75 (6 000,- Kč)	ne	Bobrová/7 ¹⁰ h/děti do školy
Javorek	0	ne	Jimramov/4 ³⁰ /zaměstnání
Jimramov	2 (150 000,- Kč)	ano	
Kadov	0	ne	Nové Město/12,18 h/nemocnice
Krásné	(6 000,- Kč)	ne	Krásné/So/návaznost na jiné spoje
Křídla	1,5 (15 000,- Kč)	ano	
Křižánky	3 (42 000,- Kč)	ano	
Kuklík	5 (20 000,- Kč)	ano	
Líšná	0	ne	ranní a pozdně večerní, sobotní a nedělní a ve svátek
Mirošov u Bobrové	1,5 (7 200,- Kč)	ano	
Nová Ves u N. Města n.M.	0,53 (16 000,- Kč)	ano	
Nové Město na Moravě	neuvádí	ano	
Nový Jimramov	2 (5 000,- Kč)	ne	Jimramov/zaměstnání (Gama)
Podolí	2,5 (4 000,- Kč)	ano	
Račice	1 (2 500,- Kč)	ano	
Radešín	1 (4 000,- Kč)	ano	
Radešínská Svratka	1,63 (44 000,- Kč)	ano	
Řečice	1 (40 000,- Kč)	ano	
Tři Studně	4 (23 000,- Kč)	ne	Nové Město/So,Ne, Žďár n.S./posílit So, Brno/zrušen, Praha/zrušen
Věcov	3,2 (90 000,- Kč)	ano	Koníkov -Odranec/15 ³⁰ - h/pracovní a školní,Odranec/17-19 ⁰⁰ h/pracovní,Míchov/15- h/pracovní a školní
Zubří	neuvádí	ano	

Pramen: Dotazníkové šetření na obecních úřadech, GaREP

Z uvedené tabulky vyplývá, že 38 % obcí považuje úroveň dopravní obslužnosti za nedostatečnou, zlepšení uvedené situace je dosud plně v kompetencích obcí a Okresního úřadu. V rámci připravovaných organizačních změn v oblasti veřejné dopravy hodlá stát podle dostupných informací zintenzívnit tlaky na hospodárnější využití prostředků na dopravní obslužnost i tím, že se budou zkoumat např. duplicitní linky autobusové dopravy vedoucí v souběhu se železniční tratí, protože dochází ke zbytečnému ředění cestujících a nutnosti doplácet na oba dva dopravní prostředky z jedněch veřejných peněz, i když toto doplácení jde z různých úrovní (v případě železniční dopravy přímo z ministerstva dopravy) a jejich celková suma je tak poněkud skrytá. V tomto ohledu se připravují významné změny, které umožní financování železniční dopravy na regionálních tratích i z úrovně nižší než MDS a tím se zpřehlední požadavky na dopravní obslužnost jako nedělitelný dopravní systém.

3. Technická infrastruktura a územně plánovací dokumentace

3.1 Technická infrastruktura

Vybavenost technickou infrastrukturou je jednou ze základních charakteristik daného území. Určuje nejen kvalitu bydlení obyvatel, ale také potenciálním investorům podává informaci o tom, jak jednoduché či naopak složité bude napojení nové podnikatelské investice na rozvody elektřiny, plynu, zdroj pitné a užitkové vody a odkanalizování.

Rozšíření jednotlivých sítí je však rozdílné a závisí na mnoha faktorech. Mezi nejdůležitější patří poloha území vzhledem k páteřní infrastruktuře a velikost odběru či rozsah služby závisící na počtu připojených obyvatel či existence velkoodběru např. pro podnikatelské účely. Zvláště v podmínkách mikroregionu Novoměstsko s typickou rozdrobenou sídelní soustavou, členitým terénem a náročnými klimatickými podmínkami se pak tyto skutečnosti promítají do vysoké finanční náročnosti na zajištění srovnatelné vybavenosti a kvality technické infrastruktury.

Zdrojem informací o stavu a kvalitě technické infrastruktury na území Novoměstska bylo především dotazníkové šetření v obcích mikroregionu. V následném komentáři a hodnocení jednotlivých úseků infrastruktury vyzdvihneme především ty poznatky z jednotlivých obcí, kde jsou určité sítě kapacitně nedostatečné a představují tak bariéru další bytové výstavby, případně podnikatelských investic. Souhrnný přehled o aktuálním stavu technické infrastruktury v obcích mikroregionu přináší tabulka č. 3 na následující straně.

Obce sledovaného mikroregionu jsou v oblasti **zásobování elektrickou energií** vybaveny standardně, tzn. že žádná z nich netrpí opakujícími se výpadky elektřiny ani jinými vážnějšími provozními problémy typu „podpětí“ - zejména v okrajových částech sídel. Přesto polovina z celkového počtu obcí v dotaznících uvádí problémy s technickým stavem nebo s kapacitou vedení elektrické energie. Kapacitu vedení elektrické energie označilo za nevyhovující celkem pět obcí (Dlouhé, Křižánky, Kuklík, Nový Jimramov a Račice). Na nevyhovující technický stav rozvodné sítě (el. vedení nebo transformátoru) upozornilo celkem 16 obcí. Ve většině případů se to týká nevyhovujícího stavu el. vedení. Můžeme proto konstatovat, že stav rozvodné sítě elektrické energie v mikroregionu Novoměstsko by se mohl stát bariérou rozvoje podnikatelských aktivit. Srovnáme-li současný stav v zásobování elektrickou energií se situací v polovině 90. let, došlo ke zlepšení situace v devíti obcích (Bobrová, Jimramov, Křídla, Líšná, Mirošov, Radešín, Radešínská Svatka, Řečice a Zubří).

Ani zásobování **plynem** není na Novoměstsku bez problémů - jen třetina obcí je alespoň zčásti plynofikována. Je však třeba konstatovat, že ve srovnání se situací v polovině 90. let došlo k významnému pozitivnímu posunu. Pouze jedna obec, která není plynofikována ani s budoucím zavedením plynu nepočítá, zbývající část obcí se zavedením plynu počítá v následujících letech. Neproběhne-li plynofikace dostatečně rychle, může se zásobování plynem stát bariérou ekonomického rozvoje mikroregionu.

Díky rozsáhlé a nákladné rekonstrukci **telefonních rozvodů** a přebudování ústředen na moderní digitální s možností neomezeného připojení dalších účastníků je pokrytí mikroregionu pevnými telefonními linkami na dobré úrovni. Pouze šest obcí, Bohdalec, Borovnice, Křídla, Křižánky, Tři Studně a Věcov, upozornilo na nedostatečný počet pevných telefonních stanic v obci. V Nové Vsi u Nového Města na Moravě a Řečicích telefonizace právě probíhá. V současné době je však ve většině případů nedostatek kabelového spojení možno uspokojivě suplovat mobilními telefony.

Tab. č. 1: Stav technické infrastruktury v obcích mikroregionu Novoměstsko

Název obce	Elektřina	Plyn	Kanalizace	ČOV	Voda		
					Zdroj	Vodovod-stav	Kvalita
Bobrová	ô	F			"	ô	
Bobruvka	M				"		
Bohdalec	M				"	ô	
Borovnice	M	F	ô		\$	F	
Daňkovice	M	ô			"		
Dlouhé	M	F	ô		"	ô	
Fryšava pod Žákovou horou							
	ô	ô			"	ô	
Javorek	ô				\$"	F	
Jimramov *	ô	ô	ô	ô	\$"	ô	
Kadov	ô	F			"	ô	
Krásné	M				"		
Křídla	ô	F	ô		"	ô	
Křižánky	M	F	ô		\$		
Kuklík	M	F	ô		\$"	ô	
Líšná	ô	ô	ô		"	ô	
Mirošov	ô	F			"	ô	
Nová Ves u Nového Města na Moravě	M	ô	ô		"	ô	
Nové Město na Moravě *	ô	ô	ô	ô	\$"	ô	
Nový Jimramov	M	F			\$"	F	
Podolí	M	F	ô		\$"	F	
Račice	M	F			"	ô	
Radešín	ô	F	ô	ô	"	ô	
Radešínská Svatka	ô	F			\$"	ô	
Radňovice					"		
Řečice	ô	F			"	ô	
Sněžné *	ô	ô	ô	ô	\$"	ô	
Spělkov	M				"		
Tři Studně	M	ô	ô		"	ô	
Věcov *	M	ô	ô	ô	"	F	
Vlachovice	ô				\$		
Zubří	ô	ô			"	F	

Vysvětlivky:

ô - stav elektrické sítě vyhovuje	\$ - zdroj: studny
M - nutná rekonstrukce el. sítě	" - zdroj: vodovod
ô - v obci plyn zaveden	ô - vodovod: technický stav a kapacita sítě vyhovuje
F - plán plynofikace	F - vodovod: technický stav nebo kapacita sítě nevyhovuje
ô - napojení na splašk. kanalizaci	- kvalita vody splňuje ČSN
ô - ČOV	↯ - kvalita vody nesplňuje ČSN

Poznámka: * odpovídající technickou infrastrukturou jsou vybavené pouze vybrané místní části obcí

Zásobování vodou a odkanalizování představují jednu z limitujících oblastí technické infrastruktury, která v případě nevyhovujícího stavu již ve fázi územního rozhodování může zabránit realizaci podnikatelského záměru v daném území. Situace v zásobení kvalitní pitnou vodou je ve sledovaném mikroregionu až na výjimky na dobré úrovni. Většina z obcí je napojena na skupinové vodovody, část na vodovody místní (většinou ve správě obce). Tím je zaručena i kvalita dodávané vody a její parametry, které ve většině případů vyhovují ČSN. Na území mikroregionu nemají vodovod (skupinový nebo místní) pouze dvě obce (Borovnice a Vlachovice). Na nedostatečnou kapacitu vodovodní sítě poukazují obce Borovnice a Nový Jimramov, technický stav vodovodů označily za nevyhovující pouze čtyři obce. Zásobování vodou lze v mikroregionu hodnotit jako vysoce nadstandardní. Srovnáme-li současný stav zásobování vodou se situací v polovině 90. let, došlo ke zlepšení u tří obcí (Dlouhé, Račice a Nová Ves u Nového Města na Moravě).

Situace v odkanalizování však není zdaleka tak příznivá jako v případě zásobování pitnou vodou. V mikroregionu Novoměstsko je na splaškovou kanalizaci a ČOV napojeno pouze pět obcí (Jimramov, Nové Město na Moravě, Radešín, Sněžné a Věcov - s výjimkou obce Radošín jsou na kanalizaci a ČOV napojeny pouze vybrané místní části uvedených obcí). Dalších 9 obcí sice uvádí, že splaškovou kanalizaci v obci mají, ale chybí jim koncovka v podobě ČOV. Tato „zanedbanost“ je však srovnatelná s ostatními mikroregiony okresu i ostatními regiony republiky, protože jí v minulosti nebyla věnována náležitá pozornost. Splašková kanalizace z rodinných domků byla a doposud ve většině případů je sváděna do jímek či septiků a čas od času vyvážena. Kanalizace po obcích pak nejsou splaškové, ale slouží především k odvodu dešťových srážek z chodníků a ze silnic. Ve srovnání se situací v polovině 90. let došlo v případě kanalizace ke zlepšení stavu ve čtyřech obcích (Jimramov, Křídla, Radešín a Věcov), ČOV byly nově vybudovány v obcích Jimramov, Radešín a Věcov.

Velmi důležitou, avšak někdy poněkud opomíjenou, se postupně stává otázka **dostupnosti a šíření informací prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (ICT)**. V tomto směru nejnámější a nejbouřlivější rozvoj provází síť Internet, jejíž výhodou je možnost využití běžných telefonních linek. Fenomén Internetu nabývá takového rozsahu, že jeho běžné používání je do budoucna považováno za stejně samozřejmé jako telefonování, či čtení novin. Díky tomu, že umožňuje sdílet a distribuovat velké množství a šíří nejrůznějších informací, se také stává jedním z důležitých předpokladů efektivního podnikání a tím i hospodářského rozvoje. Zvláště v podmínkách území s poměrně rozdrobenou sídelní strukturou a nízkou hustotou osídlení může být tento způsob šíření informací velmi efektivní. Vzhledem k celospolečenské prospěšnosti rozvoje tohoto svěbytného média roste i role veřejné správy při vytváření a podpoře podmínek, za kterých je možné tyto moderní technologie využívat a potřeba zajistit jejich dostupnost pro co nejširší okruh občanů. Z pohledu veřejné správy je žádoucí podporovat zavádění ICT do škol (pro většinu mladé generace je již Internet samozřejmostí) a budování veřejně přístupných míst s odpovídajícím technickým vybavením. Konkrétní lokalizace a režim provozu záleží na místních podmínkách a reálných předpokladech využívání, o čemž mají nejlepší přehled místní samosprávné orgány.

3.2 Územně plánovací dokumentace

Z celkového počtu sídel v tomto mikroregionu mají 2 obce (t.j. 6%) schválený územní plán sídelního útvaru, resp. obce. 6 obcí (19%) má rozpracovaný územní plán (tzn. mají buď schválené Zadání územního plánu obce (ÚPO) nebo koncept, případně neschválený návrh ÚPO) a jeden územní plán je připravován (tzn. je rozpracováno Zadání ÚPO). Celkem 13

obcí (43%) má schválenou urbanistickou studii, v rozpracovanosti není žádná. Zbývajících 9 obcí (29%) nemá zpracován či rozpracován žádný územně plánovací dokument ani podklad (viz obr. č. 1, 3, 5).

Vzhledem k tomu, že 43% obcí má zpracován pouze územně plánovací podklad (urbanistickou studii) a 29% obcí nemá žádný územně plánovací podklad (ÚPP) ani územně plánovací dokumentaci (ÚPD), lze konstatovat, že mikroregion je po stránce územně plánovací dokumentace značně poddimenzován. Pro předpokládaný rozvoj území nebudou urbanistické studie dostatečným podkladem, nehledě na to, že jejich kvalita je značně rozdílná. Je to dáno nejen rozdílností názorů zpracovatelů na rozsah a míru podrobností, ale také na rozdílnost požadavků zadavatelů. Je zcela evidentní, že motivací zadavatelů - pořizovatelů (tedy obcí) je snaha opatřit si základní podklad pro přihlášku do Programu obnovy venkova. Do POV je přihlášeno 19 obcí (61% z celkového počtu obcí mikroregionu), z toho 15 má zpracovaný místní Program obnovy vesnice (viz obr. č 6).

Vzhledem k tomu že motivací vypracování urbanistické studie (US) je právě jen přihláška do POV, je možno úroveň vypracovaných nebo projednávaných US klasifikovat jako kvalitativně dosti rozdílnou. Protože US může sloužit pouze jako nezávazný územně technický podklad, je nanejvýše nutné zajišťovat vypracovávání (a schvalování) řádných ÚPO, včetně vyhlášky. Jde přitom především o města a dále větší obce, tvořící společensko-ekonomickou kostru daného mikroregionu.

Na druhé straně má mikroregion Novoměstsko tu výhodu, že větší část jeho území leží v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy (vyhlášena Výnosem ministerstva kultury ČR ze dne 25. května 1970 čj. 8.908/70-II/2). Toto území je řešeno Územním plánem velkého územního celku (ÚPN VÚC) CHKO Žďárské vrchy, který byl schválen v roce 1989 tehdejšími krajskými národními výbory (v Brně a Hradci Králové). Vzhledem k tomu, že tento územní plán již neodpovídal z hlediska komplexního využití území současným potřebám, bylo přistoupeno ke zpracování nového územního plánu, který na základě komplexního řešení všech funkčních složek navrhuje funkční využití území respektující:

- požadavky na nezbytný ekonomický rozvoj měst a obcí řešeného území,
- využívání území tak, aby nedocházelo k porušování potřebné ochrany přírody v chráněné krajinné oblasti.

ÚPN VÚC jako základní nástroj územního plánování řeší funkční vymezení a uspořádání ploch; zabývá se výhledovou strukturou osídlení, územními vztahy, ochrannou přírodních a kulturních hodnot, vazbami v dopravě a v technickém vybavení. Jsou zde zpracovány základní zásady, záměry a hlavní směry rozvoje jednotlivých sídel vyplývající především z platné územně plánovací dokumentace (územních plánů obcí a měst) a dále pak z dostupných územně plánovacích podkladů jednotlivých obcí (urbanistických studií).

Nový koncept ÚPN VÚC CHKO Žďárské vrchy byl zpracován k prosinci na podkladě územních a hospodářských zásad pro zpracování územního plánu, které byly dohodnuty s dotčenými orgány státní správy, projednány s příslušnými obecními a městskými zastupitelstvy, připomínkovány veřejností a schváleny v květnu . V červnu byl uvedený koncept veřejnoprávně projednán a po schválení Souborného stanoviska (srpen), které bude základním podkladem pro dopracování návrhu ÚPN VÚC, se stane závazným dokumentem pro další rozvoj území (viz obr. č. 7).

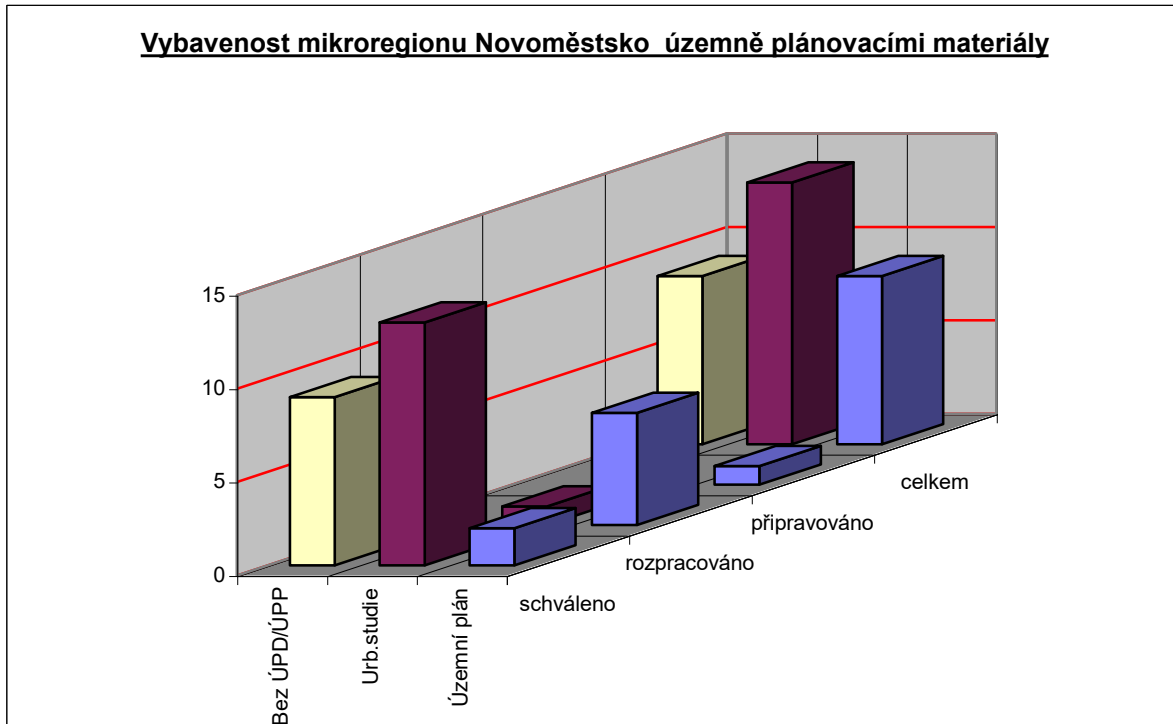
ÚPN VÚC znamená v tomto případě pro Novoměstsko zásady řešení v území se uplatňujících limitů i regulativů rozvoje (hlavně nadřazené infrastrukturní sítě), a to v souladu s ochranou přírody a krajiny. Dá se v tomto případě hovořit o předstihu, který tento mikroregion díky ÚPN VÚC v současné době má.

Z této závazné územně plánovací dokumentace budou v souladu se zákonem č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (v platném znění) vycházet v budoucnu zpracováváné územní plány jednotlivých obcí. Zbývajících (jižní) část mikroregionu je třeba

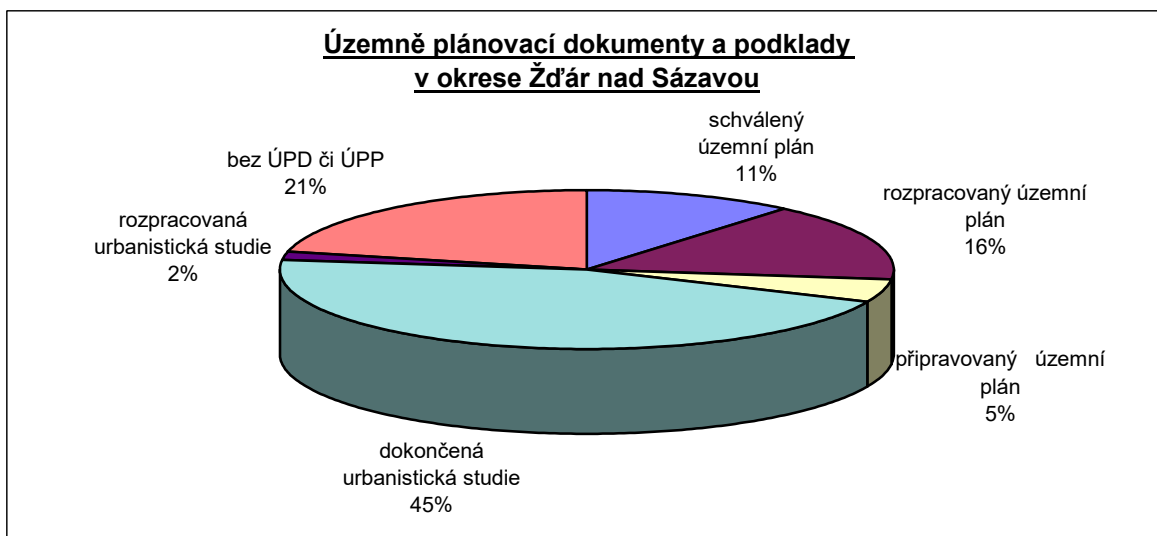
dopracovat k území řešenému uvedeným VÚC tak, aby vazby byly koordinovány a staly se podkladem pro ÚPO této části mikroregionu.

Strategický rozvoj Novoměstského mikroregionu bude odvislý od nabídkových možností, pro které je nutno zajistit konkrétní podmínky tak, aby byly pro vhodné podnikatelské záměry (a tím související stabilizací osídlení) zajímavé.

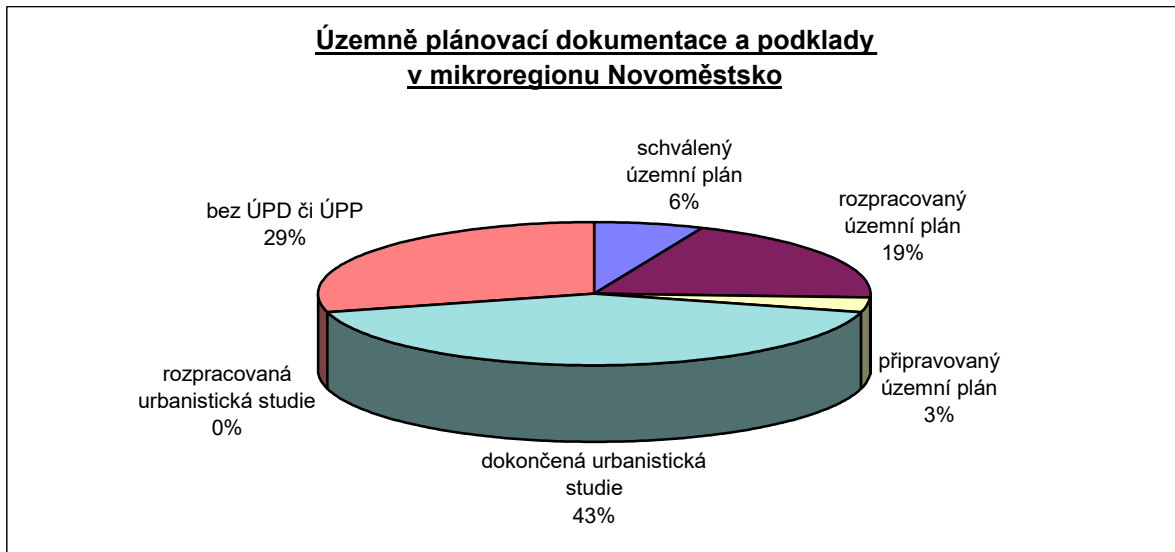
Obr. č. 1

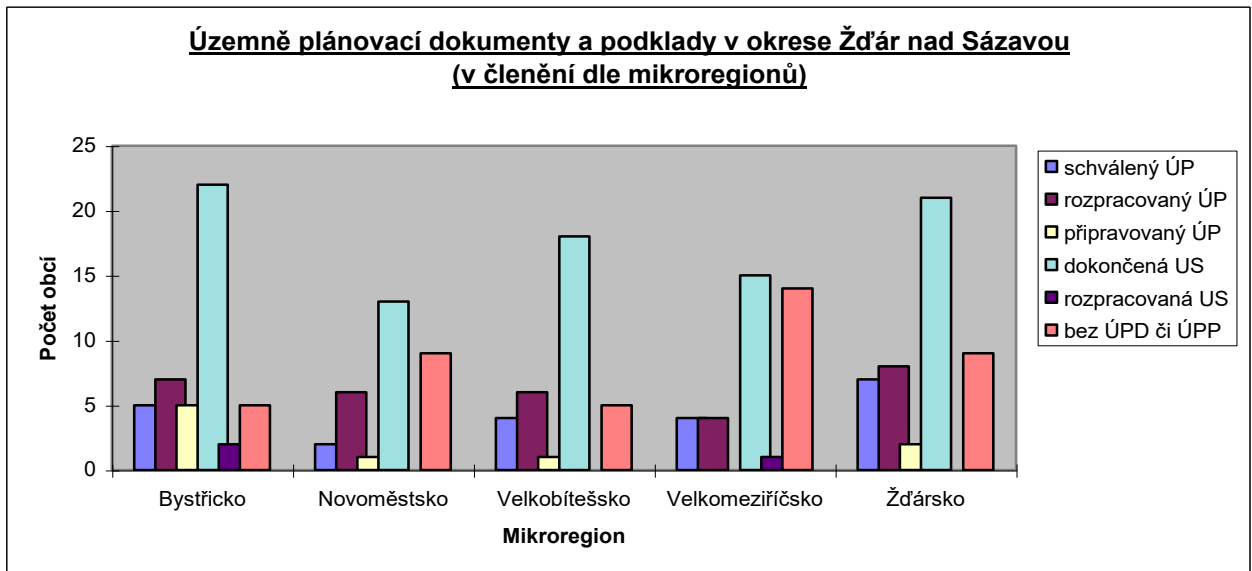
Obr. č. 2

Obr. č. 3

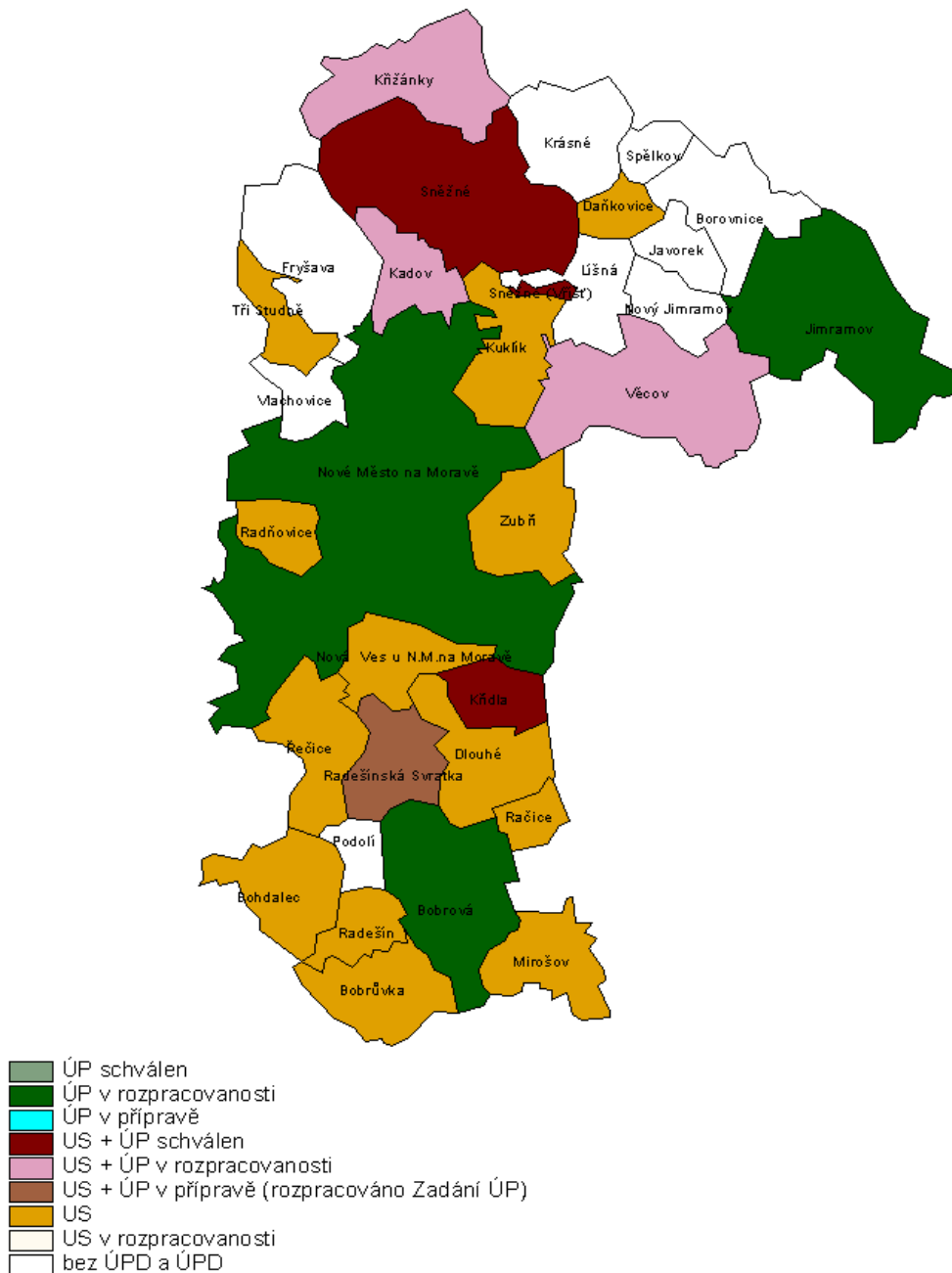
Obr. č. 4

Obr. č. 5

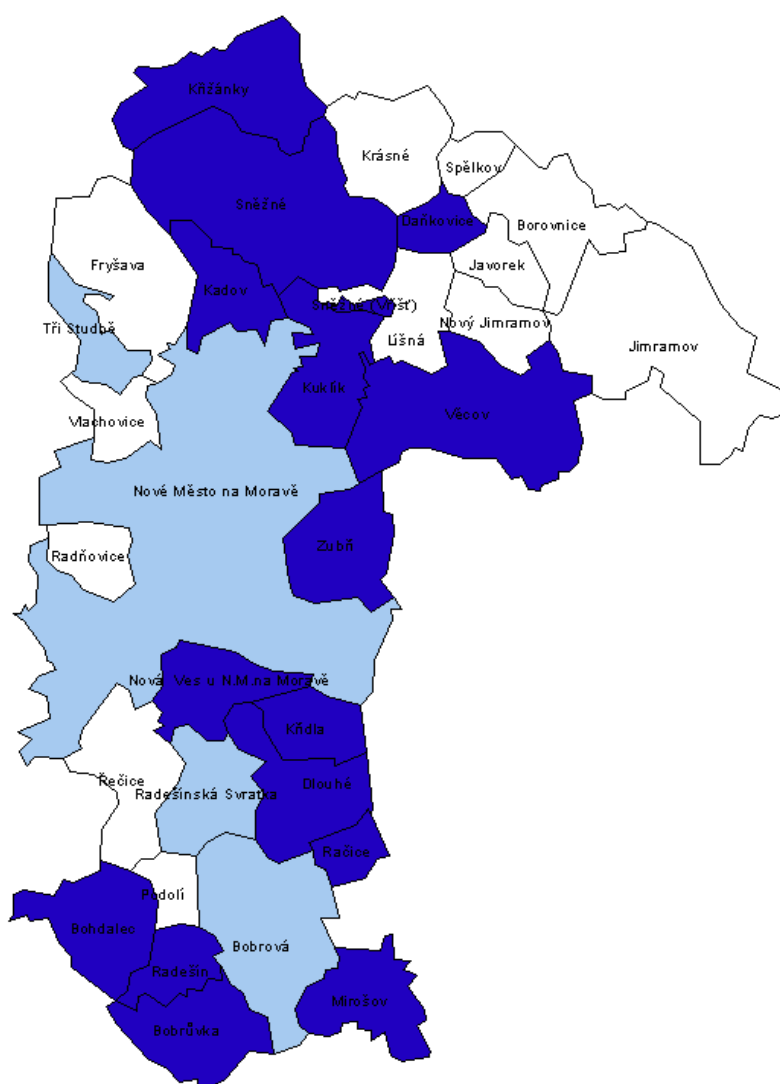
Mikroregion Novoměstsko

Přehled ÚPD a ÚPP

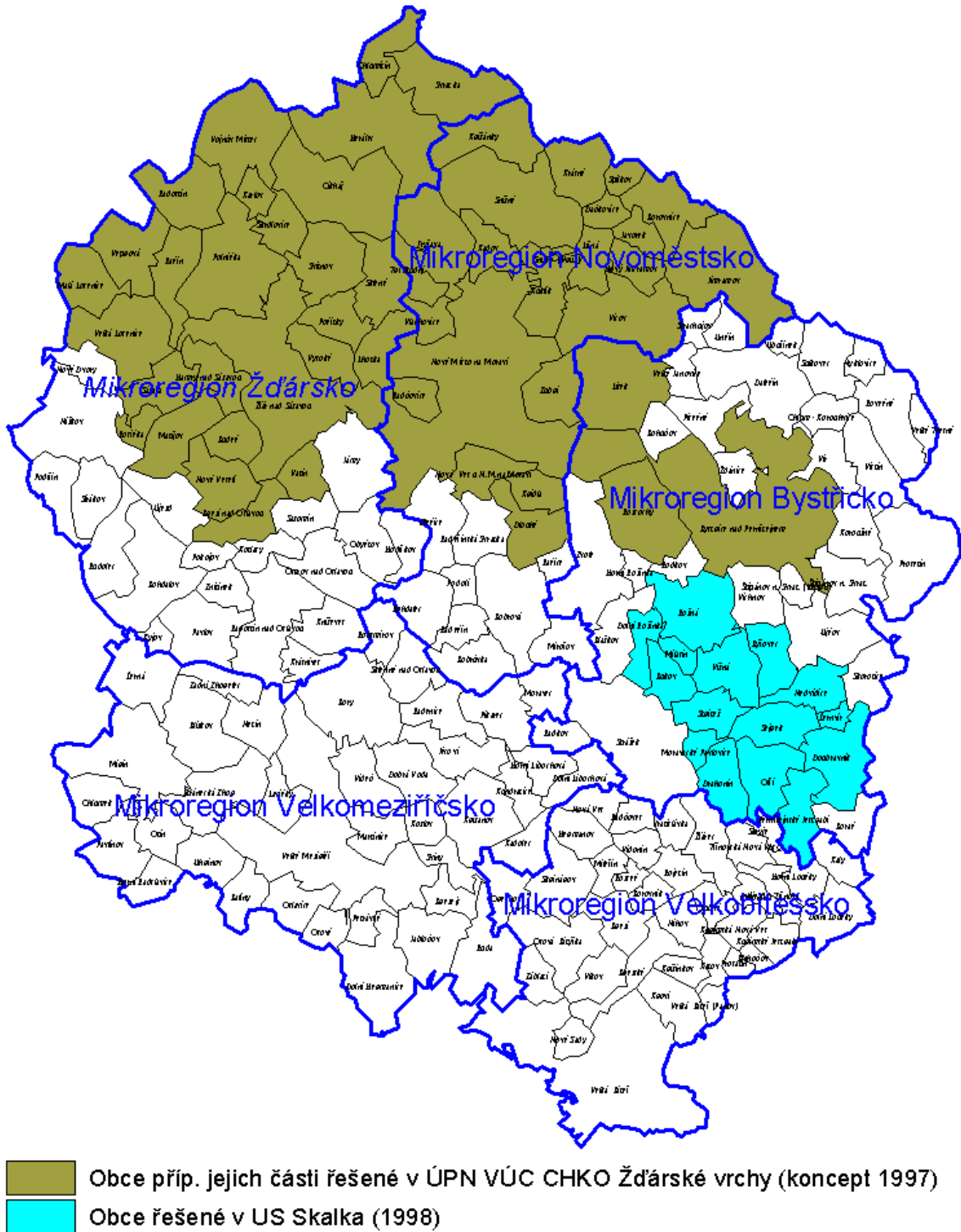
Obr. č. 6

Mikroregion Novoměstsko

- obec přihlášená do POV
- Projekt obnovy vesnice zpracován

Obr. č. 7

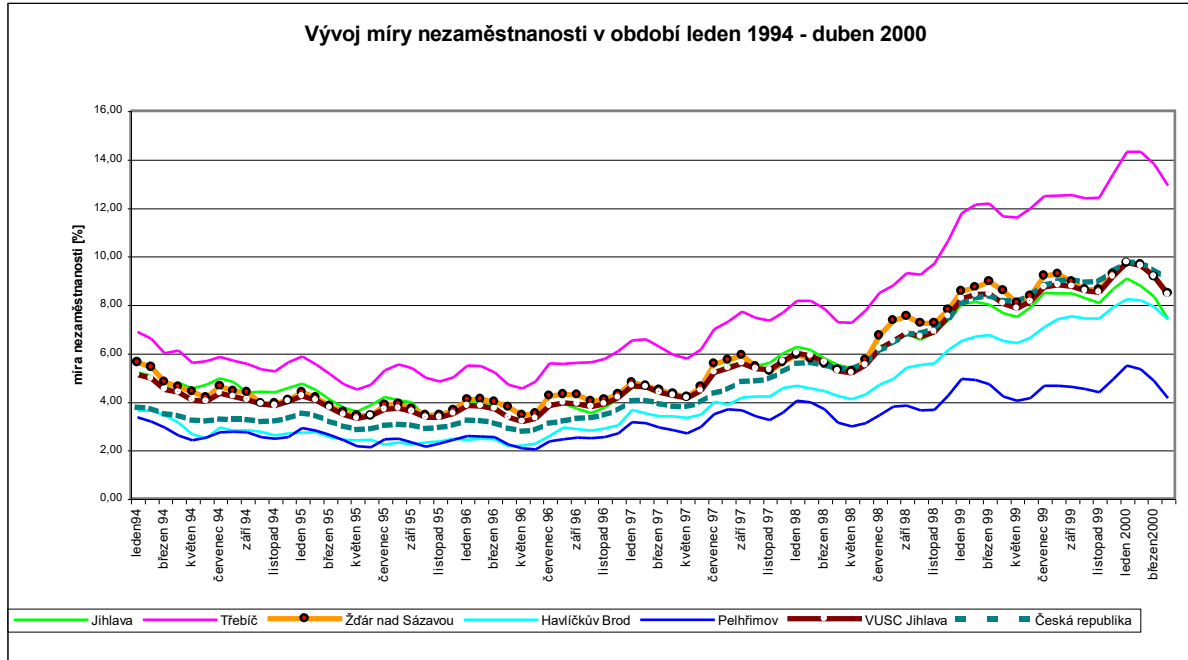

4. Situace na trhu práce

Situace na trhu práce a nezaměstnanost je jedním z hlavních ukazatelů hospodářské problémovosti území. Přestože došlo v ČR za posledních 5 let k výrazným změnám na trhu práce, většina z těchto změn se projevila spíše plošně a zostrila situaci v již v té době postižených okresech, a tak např. v pořadí okresů podle míry nezaměstnanosti nedošlo k výrazným posunům. Tzn. že okresy, které na tom byly špatně, jsou na tom špatně i nyní, pouze se problémy prohloubily a zvětšily (míra nezaměstnanosti v ČR vzrostla z 3 % v roce na téměř 10 % na počátku roku). Nejhorší situace je dlouhodobě v pánevích okresech Severních Čech a na Ostravsku (okres Most zaznamenal v dubnu téměř 21 % nezaměstnanost, více než 15 % vykázaly okresy Karviná, Chomutov, Louny, Ostrava, Teplice a Bruntál). Podle nového krajského uspořádání měl nejvyšší nezaměstnanost kraj Ústecký (15,9 %) a Ostravský (15,1), což představuje 160 tisíc nezaměstnaných. Jihlavský kraj vykázal míru nezaměstnanosti 8,4 % (stejná se Zlínským krajem ale nižší než např. v Brněnském kraji, kde míra nezaměstnanosti dosáhla 9,5 %).

Vývoj míry nezaměstnanosti v Jihlavském kraji ukazuje následující graf. Vidíme, že míra nezaměstnanosti ve všech okresech kraje v posledních 5 letech roste, avšak pouze v okrese Pelhřimov zůstává pod 5 %. Na straně druhé v okrese Třebíč překročila počátkem roku hranici 14 %. Okres Žďár nad Sázavou spolu s okresem Jihlava si za celé sledované období drží své „pozice“ průměru (i když vývoj v okrese Jihlava je v posledním roce o poznání příznivější) avšak díky problémovým okresům na severu Čech a na Ostravsku se již dostávají mírně pod úroveň míry nezaměstnanosti v ČR.

Graf 1

Pramen: MPSV ČR

Protože území okresu je poměrně rozsáhlé (1672 km²) a v jeho jednotlivých částech se projevují značné diference jak z hlediska osídlení, tak typu a rozmístění hospodářských aktivit, je nutné pro přesnější vystižení problematiky trhu práce pracovat s jednotlivými částmi území - mikroregiony (Bystřice nad Pernštejnem, Nové Město na Moravě, Velké Meziříčí, Velká Bíteš a Žďár nad Sázavou). Celý okres má značně rozdrobenou sídelní

strukturu, obce do 500 obyvatel tvoří 76 % obcí, obce do 200 obyvatel pak 44 % obcí (9 % obyvatelstva). V těchto podmínkách je mimo jiné i obtížné a nákladné zajistit uspokojivou úroveň základní dopravní obslužnosti území. Navíc došlo k prostorovému rozptýlení dříve více koncentrovaných pracovních příležitostí a tím pádem rozmělnění dojížděkových proudů, což s sebou nese problémy v rentabilitě veřejné dopravy. V kombinaci s méně příznivými podmínkami pro zemědělství (nadmořská výška, svažitost, a s tím související nevhodná skladba půd) je navíc celé území bezpochyby více závislé na aktivitách průmyslového a službového typu. Proces masivní industrializace sice žďárský okres poznamenal, lokalizace nových závodů však nebyla v území rovnoměrná a ne všechny podniky se v současnosti potýkají se stejnými problémy. Výstavba velkých kolosů zaměstnávajících stovky obyvatel pozměnila sice charakter okresu jako celku na téměř průmyslový, nicméně v současných náročných ekonomických podmínkách případná nestabilita takového podniku představuje nebezpečí nárazové ztráty pracovních příležitostí pro velké množství obyvatel s dopadem do širokého okolí.

Míra nezaměstnanosti v jednotlivých mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou odráží místní specifické podmínky na trhu práce. Nejvyšší míra nezaměstnanosti je již tradičně v mikroregionu Bystřice nad Pernštejnem (průměrná míra nezaměstnanosti v roce dosáhla 11,3 %). Srovnání s ostatními mikroregiony nabízí následující tabulka:

Tab. 1: Vývoj míry nezaměstnanosti v mikroregionech okresu Žďár n.S. v roce [%]

měsíc [rok]	Bystřice n.P.	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.
leden	11,3	9,3	7,8	8,0	7,2
únor	11,4	9,4	7,8	7,8	7,7
březen	11,4	9,9	7,8	8,2	8,0
duben	10,7	9,2	7,6	7,9	7,8
květen	10,4	8,2	7,4	7,4	7,3
červen	10,7	8,3	7,6	7,7	7,6
červenec	11,7	9,1	8,4	8,7	8,4
srpen	11,7	9,1	8,8	9,2	8,2
září	11,6	8,8	8,5	9,1	7,6
říjen	11,3	8,6	8,1	8,7	7,2
listopad	11,1	9,2	8,3	8,7	7,1
prosinec	12,0	10,2	9,1	7,4	7,4
průměrná míra [%]	11,3	9,1	8,1	8,2	7,6

Pramen: Zpráva o situaci na trhu práce za rok v okrese Žďár nad Sázavou, Úřad práce Žďár n.S.

Pro srovnání uvádíme i situaci v roce a na počátku roku :

Tab. 2: Míra nezaměstnanosti v mikroregionech okresu Žďár n.S. v roce [%]

měsíc	Bystřice n.P.	Nové Město	V. Meziříčí	Velká Bíteš	Žďár n.S.
leden	5,7	4,3	5,2	5,0	2,8
březen	5,1	3,9	4,5	4,3	2,3
červen	4,5	3,3	3,5	4,1	2,3
září	4,7	3,5	4,2	4,5	2,3
únor	5,2	3,9	4,2	4,4	2,7

Z tabulky č. 2 vyplývá, že současná míra nezaměstnanosti vzhledem k úrovni roku se zvýšila přibližně 2,5x. Trvalým jevem je vyšší nezaměstnanost bystrického mikroregionu, druhou nejvyšší nezaměstnanost má v současnosti Novoměstsko. V průběhu roku se v průměrných hodnotách míry nezaměstnanosti téměř vyrovnaly mikroregiony Velkobítešska (8,1%) a Velkomeziříčska (8,2%), avšak měsíční hodnoty ukazují na vyšší nezaměstnanost na Velkomeziříčsku, které je tak v současnosti na 3. místě za Bystřickem a Novoměstskem.

Trvale nejnižší míru nezaměstnanosti má mikroregion Žďárská, a to v ročním průměru 7,6%, ale i zde můžeme pozorovat postupné vyrovnávání s ostatními mikroregiony.

V absolutních čístech bylo nejvíce uchazečů o zaměstnání evidováno na pobočce Žďár n.S. (průměrný měsíční počet v roce činil 1 544 uchazeči, ale průměrná míra nezaměstnanosti dosáhla 7,6%, což byl nejnižší průměr v rámci okresu). Naopak nejméně uchazečů bylo v měsíčním průměru evidováno na pobočce Velká Bíteš (průměrný měsíční počet 450 uchazečů), ale průměrná míra nezaměstnanosti činila 8,1%.

Sledování struktury uchazečů o zaměstnání, respektive rozdílů v této struktuře, může napomoci identifikovat mikroregionální specifický problém na trhu práce, kdy např. výrazné propouštění, či neuplatňování absolventů se odrazí ve struktuře neumístěných uchazečů. Následující tabulky uvádí důležité a sledované strukturální charakteristiky souboru neumístěných uchazečů o zaměstnání podle jednotlivých mikroregionů (vždy v absolutním a relativním vyjádření, údaje k 22.5.):

Tab. 3 Struktura uchazečů o zaměstnání muži – ženy

uchazeči	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	Okres
muži	573	367	185	436	694	2255
ženy	537	405	226	476	703	2347
Celkový součet	1110	772	411	912	1397	4602

uchazeči	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	Okres
muži	52%	48%	45%	48%	50%	49%
ženy	48%	52%	55%	52%	50%	51%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Pramen: ÚP Žďár n.S.

Tab. 4 Věková struktura uchazečů o zaměstnání

věková skupina	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	Okres
do 19 let	43	41	16	39	78	217
20 - 24 let	261	189	78	213	346	1087
25 - 29 let	149	112	53	136	186	636
30 - 39 let	238	181	107	211	336	1073
40 - 49 let	256	177	86	185	284	988
50 - 54 let	120	49	48	91	129	437
55 a více let	43	23	23	37	38	164
Celkový součet	1110	772	411	912	1397	4602

věková skupina	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	Okres
do 19 let	4%	5%	4%	4%	6%	5%
20 - 24 let	24%	24%	19%	23%	25%	24%
25 - 29 let	13%	15%	13%	15%	13%	14%
30 - 39 let	21%	23%	26%	23%	24%	23%
40 - 49 let	23%	23%	21%	20%	20%	21%
50 - 54 let	11%	6%	12%	10%	9%	9%
55 a více let	4%	3%	6%	4%	3%	4%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Pramen: ÚP Žďár n.S.

Tab. 5 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání

stupeň vzdělání	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	OKRES
základní	200	135	91	181	259	866
střední bez mat.	20	20	4	14	31	89
učňovské	564	382	191	436	612	2185
ÚSV	48	35	24	41	75	223
ÚSO	252	174	92	215	374	1107
VŠ	26	26	9	25	46	132
Celkový součet	1110	772	411	912	1397	4602

stupeň vzdělání	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	OKRES
základní	18%	17%	22%	20%	19%	19%
střední bez mat.	2%	3%	1%	2%	2%	2%
učňovské	51%	49%	46%	48%	44%	47%
ÚSV	4%	5%	6%	4%	5%	5%
ÚSO	23%	23%	22%	24%	27%	24%
VŠ	2%	3%	2%	3%	3%	3%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Pramen: ÚP Žďár n.S.

Tab. 6 Délka poslední evidence uchazečů o zaměstnání na ÚP

délka evidence	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	OKRES
3 měsíce a méně	252	160	96	231	375	1114
4 - 6 měsíců	211	178	72	190	301	952
7 - 12 měsíců	235	198	91	240	298	1062
od 1 do 2 let	203	143	76	145	275	842
2 roky a více	209	93	76	106	148	632
Celkový součet	1110	772	411	912	1397	4602

délka evidence	Bystřice	Nové Město	Velká Bíteš	Velké Meziříčí	Žďár n.S.	OKRES
3 měsíce a méně	23%	21%	23%	25%	27%	24%
4 - 6 měsíců	19%	23%	18%	21%	22%	21%
7 - 12 měsíců	21%	26%	22%	26%	21%	23%
od 1 do 2 let	18%	19%	18%	16%	20%	18%
2 roky a více	19%	12%	18%	12%	11%	14%
Celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Pramen: ÚP Žďár n.S.

Uvedená data v tabulkách nabízí následující postřehy:

- nepříznivý vývoj míry nezaměstnanosti - celková míra nezaměstnanosti v mikroregionu Novoměstsko je vyšší než průměr okresu, kraje i ČR
- vyšší podíl mladších věkových skupin na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání; uchazeči do 29 let tvoří 44 %, uchazeči nad 50 let pouhých 9 % (nejméně v celém okrese)
- nízký podíl uchazečů se základním vzděláním (17 %) a vyšší podíl neumístěných uchazečů s učňovským vzděláním (49 %) z celkového počtu uchazečů v mikroregionu
- 44 % uchazečů o zaměstnání je v evidenci Úřadu práce méně než 6 měsíců (čili splňuje jednu z podmínek přiznání dávek hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti)
- v mikroregionu je relativně nízká dlouhodobá nezaměstnanost - na 1 krátkodobého nezaměstnaného (v evidenci do 6 měsíců) připadá 0,7 dlouhodobého nezaměstnaného (v evidenci déle, než 1 rok), což je spolu se sousedním mikroregionem Žďársko druhá nejnižší hodnota mezi mikroregiony na okrese (po Velkomeziříčsku). Tato skutečnost signalizuje, že při troše dobré vůle lze najít zaměstnání a nezůstávat na sociálních dávkách
- průměrná délka posledního pobytu v evidenci Úřadu práce je v mikroregionu Novoměstsko 362 dny (nejnižší hodnota Žďársko = 319 dnů, průměr za okres = 372 dny, mikroregion Bystřicko = 450 dnů)

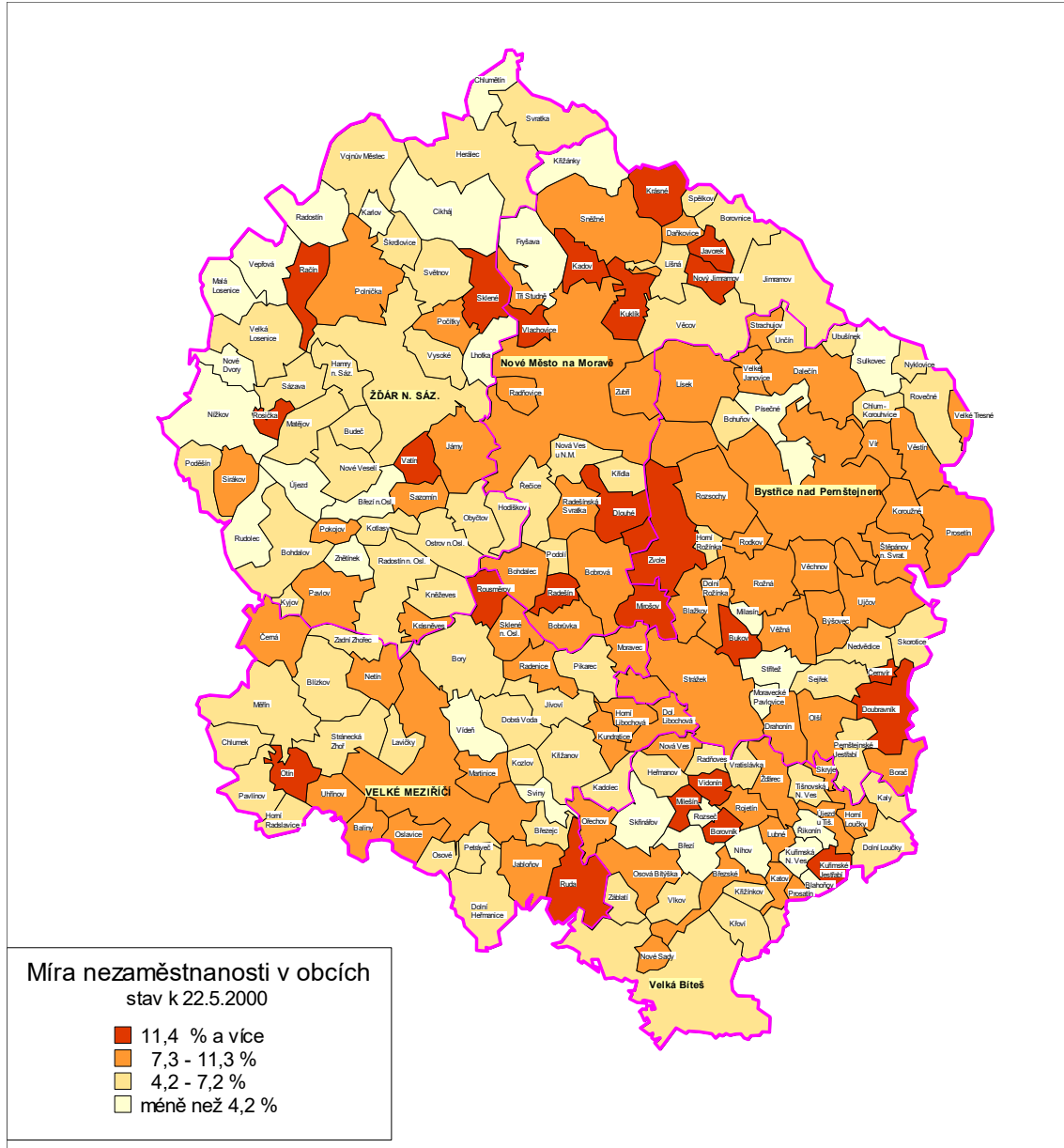
Trh práce je však diferencován i na úrovni jednotlivých obcí. Následující tabulka a kartogram přibližují situaci v mikroregionu a prostorové rozložení ohnisek nezaměstnanosti.

Tab. 7 Míra nezaměstnanosti v obcích mikroregionu řazeno sestupně dle velikosti míry nezaměstnanosti, Pramen: ÚP Žďár n.S.

pořadí	Název obce	Míra nezaměstnanosti v % k 22.5.	
1.	Vlachovice	25,9	
2.	Javorek	19,0	
3.	Nový Jimramov	18,6	
4.	Račice	15,8	
5.	Krásné	13,0	
6.	Mirošov	13,0	
7.	Radešín	13,0	
8.	Kuklík	12,9	
9.	Dlouhé	12,3	
10.	Kadov	11,4	
11.	Sněžné	10,5	
12.	Bobrůvka	9,4	
13.	Radešínská Svratka	9,2	
14.	Tři Studně	9,1	
15.	Radňovice	8,4	průměr mikroregionu NM = 8,5 %
16.	Daňkovice	8,2	
17.	Zubří	8,0	
18.	Bohdalec	7,9	průměr okresu ZR = 7,9 %
19.	Bobrová	7,7	
20.	Nové Město na Moravě	7,5	
21.	Borovnice	7,2	
22.	Podolí	7,1	
23.	Křídla	6,9	
24.	Věcov	6,9	
25.	Jimramov	6,4	
26.	Řečice	6,3	
27.	Nová Ves u Nového Města n. M.	5,3	
28.	Líšná	5,3	
29.	Spělkov	4,5	
30.	Křižánky	3,9	
31.	Fryšava pod Žákovou horou	2,2	

Z celkového počtu 31 obcí v mikroregionu má tedy polovina míru nezaměstnanosti vyšší než průměr za mikroregion a jen 13 obcí míru nezaměstnanosti nižší než celookresní průměr. Míra nezaměstnanosti přímo v Novém Městě je přitom mírně pod úrovní průměru za okres a je přibližně o 1 % bod nižší, než průměr celého mikroregionu.

Obr. 1 Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Žďár nad Sázavou

Pramen: ÚP Žďár n.S.

Tab. 8 Obce s nejvyšším počtem nezaměstnaných (více než 14 uchazečů v obci)

pořadí	Název obce	Počet nezaměstnaných k 22.5.	Míra nezaměstnanosti
1.	Nové Město n. M.	406	7,5 %
2.	Jimramov	41	6,4 %
3.	Sněžné	36	10,5 %
4.	Bobrová	32	7,7 %
5.	Radešínská Svratka	22	9,2 %
6.	Věcov	22	6,9 %
7.	Dlouhé	16	12,3 %
8.	Radňovice	14	8,4 %
9.	Řečice	14	6,3 %
10.	Vlachovice	14	25,9 %
11.	Zubří	14	8,0 %

Pramen: ÚP Žďár n.S.

Pro hlubší studium a možnost srovnání mezi jednotlivými obcemi připojujeme jako přílohu kapitoly tabulku o neumístěných uchazečích o zaměstnání v mikroregionu podle jednotlivých obcí (v členění muži/ženy, stupeň vzdělání a věková skupina) a dále sadu kartogramů ilustrujících vybrané problémy trhu práce v okrese.

Mikroregion Novoměstsko zůstává i nadále druhým nejproblémovějším mikroregionem okresu. V průběhu roku se průměrná míra nezaměstnanosti zvedla na 9,1%, touto hodnotou se pohybovala o 0,3% bodu nad průměrem okresní míry nezaměstnanosti (8,8%). K 31.12. byli mezi uchazeči o zaměstnání novoměstského mikroregionu oproti okresnímu průměru ve zvýšené míře zastoupeni uchazeči se ZPS, uchazeči do 19-ti let, uchazeči do 3 měsíců evidence a ženy. Na 1 VPM připadalo k 31.12. v mikroregionu 22 uchazeči o zaměstnání.

Situace regionu je do jisté míry kompenzována blízkostí okresního města, kde je pracovních příležitostí i VPM podstatně více, avšak obyvatelé menších a vzdálenějších obcí Novoměstska jsou limitováni omezenou možností dojížděky za prací.

Zájemcům o bližší informace doporučujeme ke studiu materiál „Zpráva o situaci na trhu práce za rok v okrese Žďár nad Sázavou“ zpracovaný Úřadem práce Žďár n. S., ze kterého byly čerpány některé informace a závěry uvedené v textu.

Příloha: Neumístění uchazeči o zaměstnání v mikroregionu Nové Město n.M. komplexní přehled, stav k 22.5.											
Obec		stupeň vzdělání	do 19 let	20 - 24 let	25 - 29 let	30 - 39 let	40 - 49 let	50 - 54 let	55 a více let	celkem	
Bobrová	muži	základní					1			1	
		učňovské		1		2	2			5	
		střední bez mat.		1							1
		ÚSV					1				1
		ÚSO		3	1	1			1		6
		VŠ		2							2
	Celkem z muži			7	1	3	4		1		16
	ženy	základní					1	1			2
		učňovské		2	2	2	3				9
		ÚSO		2		1	1				4
		VŠ		1							1
Celkem z ženy			5	2	4	5				16	
Celkem z Bobrová				12	3	7	9		1	32	
Bobruvka	muži	učňovské		1			1			2	
		Celkem z muži			1		1			2	
	ženy	základní					1	1			2
		učňovské				5					5
		střední bez mat.		1							1
		ÚSO			1						1
Celkem z ženy			1	1	5	1	1			9	
Celkem z Bobruvka				2	1	5	2	1		11	
Bohdalec	muži	učňovské			1	3	1			5	
		ÚSO							1	1	
	Celkem z muži				1	3	1		1	6	
	ženy	základní					2				2
		učňovské			1	1	1				3
		ÚSO				1					1
Celkem z ženy				1	2	3				6	
Celkem z Bohdalec					2	5	4		1	12	
Borovnice	muži	základní					1			1	
		učňovské	1				1			2	
		ÚSO					1			1	
	Celkem z muži			1			3			4	
	ženy	učňovské		2		1					3
		ÚSO			1						1
Celkem z ženy			2	1	1					4	
Celkem z Borovnice			1	2	1	1	3			8	
Daňkovice	muži	učňovské			1	1				2	
		Celkem z muži				1	1			2	
	ženy	základní							1		1
		učňovské		1	1	1	1				4
	Celkem z ženy			1	1	1	1	1			5
Celkem z Daňkovice				1	2	2	1	1		7	
Dlouhé	muži	učňovské		1		1	1		1	4	
		ÚSO	1							1	
		VŠ					1			1	
	Celkem z muži			1	1		1	2		1	6
	ženy	základní					1	3			4
		učňovské						1	2		3
		ÚSV	1	1							2
		ÚSO			1						1
Celkem z ženy			1	1	1	1	4	2		10	

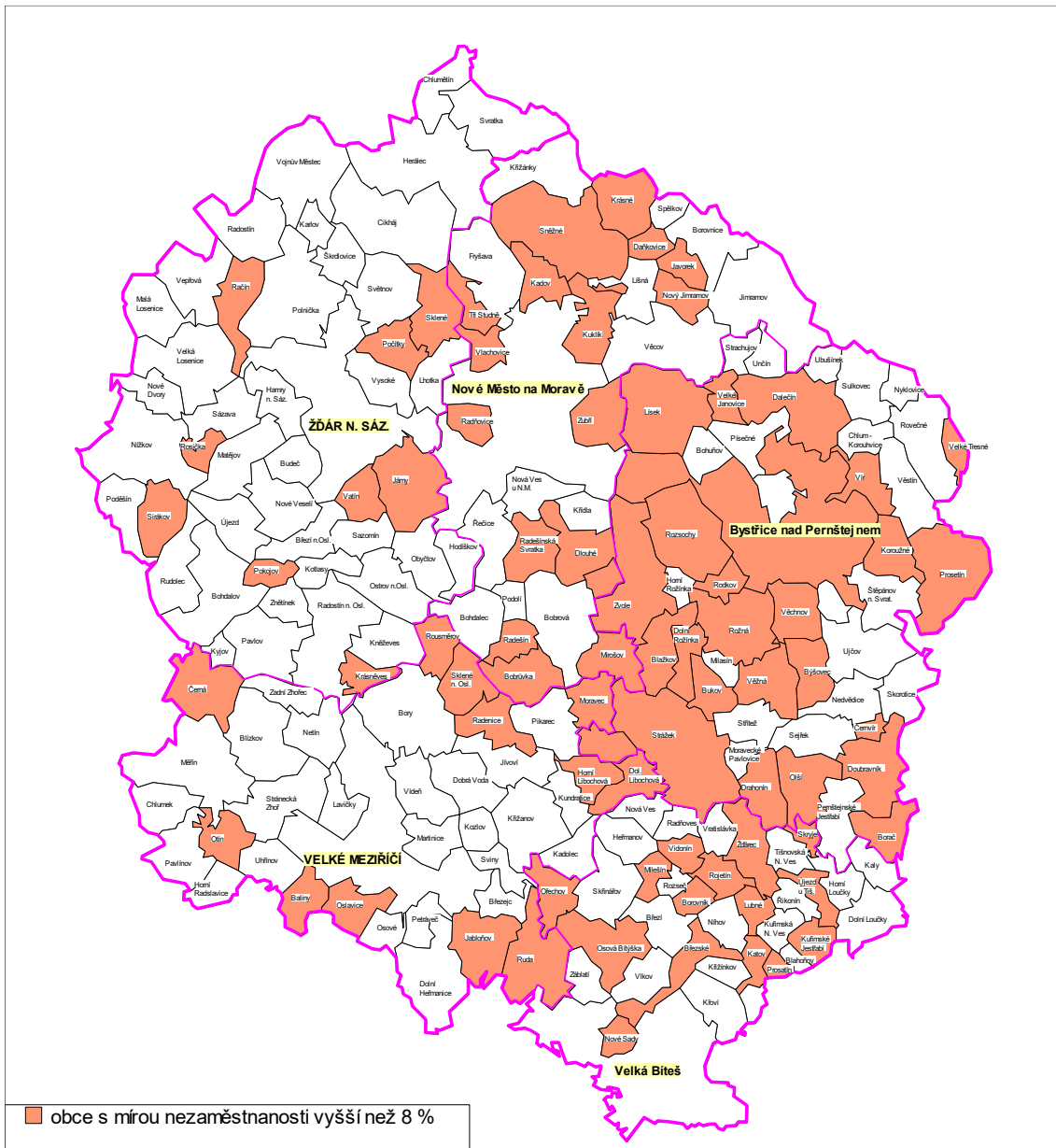
Příloha: Neumístění uchazeči o zaměstnání v mikroregionu Nové Město n.M. komplexní přehled, stav k 22.5.										
Obec		stupeň vzdělání	do 19 let	20 - 24 let	25 - 29 let	30 - 39 let	40 - 49 let	50 - 54 let	55 a více let	celkem
Celkem z Dlouhé			2	2	1	2	6	2	1	16
Fryšava pod Žákovou horou	muži	učňovské	1	1		1				3
	Celkem z muži		1	1		1				3
	ženy	ÚSV			1					1
	Celkem z ženy				1					1
Celkem z Fryšava pod Žákovou horou			1	1	1	1				4
Javorek	muži	učňovské				1				1
	Celkem z muži					1				1
	ženy	učňovské			2	2				4
		ÚSO			1		1	1		3
Celkem z ženy				3	2	1	1		7	
Celkem z Javorek					3	3	1	1		8
Jimramov	muži	základní		1			1		2	4
		učňovské		2	1	3	1	1	1	9
		střední bez mat.		1						1
		ÚSO	1	1				1		3
		VŠ					1			1
	Celkem z muži		1	5	1	3	3	2	3	18
	ženy	základní					2	1	1	4
		učňovské		3	3	3		1		10
		ÚSV				2				2
		ÚSO		3	3		1			7
Celkem z ženy			6	6	5	3	2	1	23	
Celkem z Jimramov			1	11	7	8	6	4	4	41
Kadov	muži	učňovské						1		1
		VŠ			1					1
	Celkem z muži				1			1		2
	ženy	učňovské	1	1		1	2			5
		ÚSV				1				1
Celkem z ženy		1	1		2	2			6	
Celkem z Kadov			1	1	1	2	2	1		8
Krásné	muži	učňovské			1					1
		Celkem z muži				1				1
	ženy	učňovské			1	1	1			3
		ÚSO		1						1
		VŠ					1			1
Celkem z ženy			1	1	1	2			5	
Celkem z Krásné				1	2	1	2			6
Křídla	muži	učňovské					1		1	2
		ÚSO		1						1
	Celkem z muži			1			1		1	3
	ženy	učňovské				1		1		2
		střední bez mat.				1				1
		ÚSO		1		2				3
Celkem z ženy			1		4		1		6	
Celkem z Křídla				2		4	1	1	1	9
Křižánky	muži	základní				1				1
		učňovské						1		1
		ÚSO				1				1
		VŠ			1					1
	Celkem z muži				1	2		1		4
	ženy	učňovské			1	1		1		3
ÚSO			1						1	

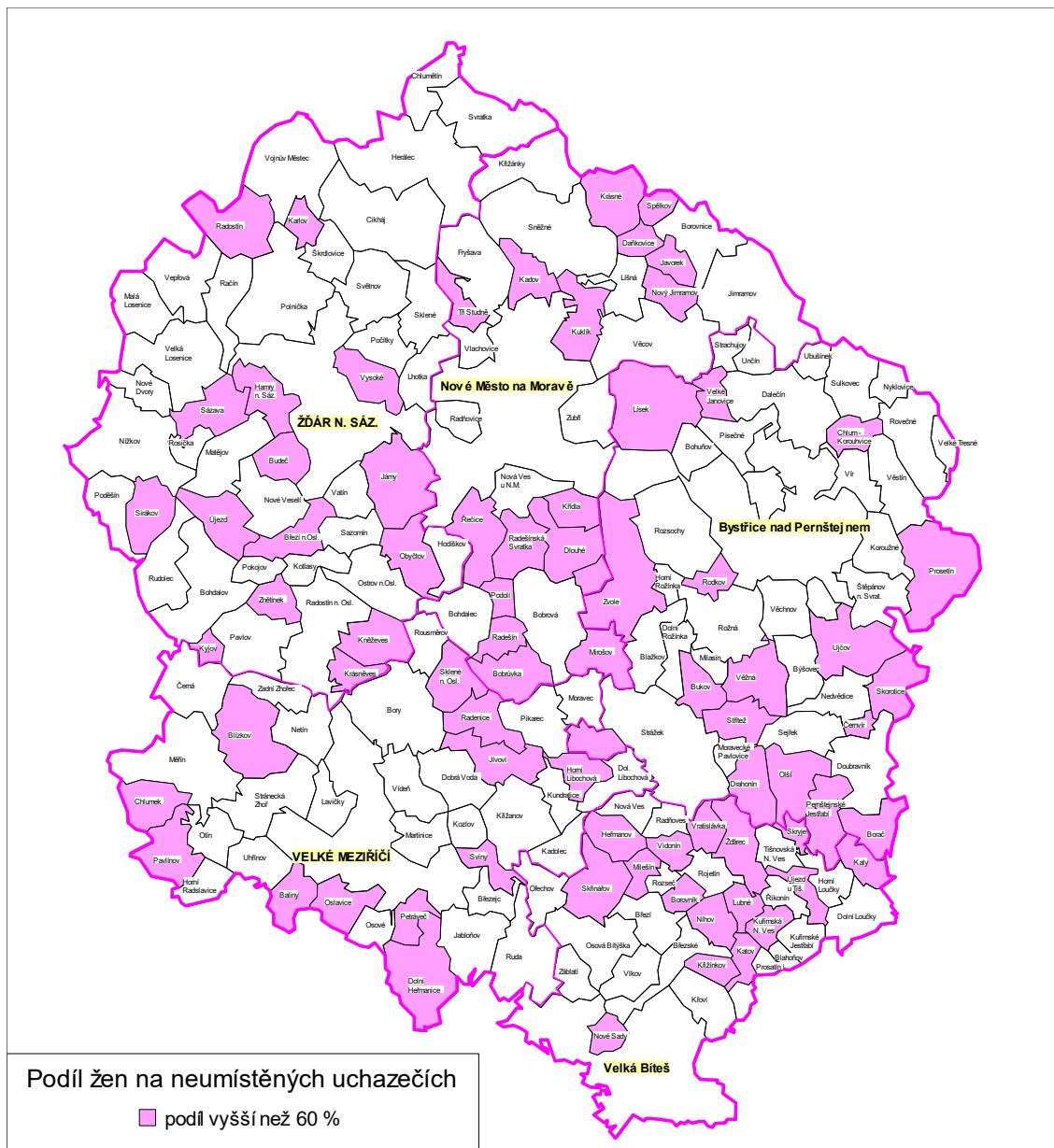
Příloha: Neumístění uchazeči o zaměstnání v mikroregionu Nové Město n.M. komplexní přehled, stav k 22.5.											
Obec		stupeň vzdělání	do 19 let	20 - 24 let	25 - 29 let	30 - 39 let	40 - 49 let	50 - 54 let	55 a více let	celkem	
		Celkem z ženy		1	1	1		1		4	
Celkem z Křižánky				1	2	3		2		8	
Kuklík	muži	učňovské		2	1		1			4	
		Celkem z muži		2	1		1			4	
	ženy	základní			1		1			2	
		učňovské				2	1			3	
		ÚSO		1		1				2	
	Celkem z ženy		1	3	2	1			7		
Celkem z Kuklík				3	4	2	2			11	
Líšná	muži	učňovské					1			1	
		Celkem z muži					1			1	
	ženy	učňovské					1			1	
		Celkem z ženy					1			1	
Celkem z Líšná							2			2	
Mirošov	muži	učňovské			1				1	2	
		ÚSO			1					1	
		Celkem z muži			2				1	3	
	ženy	základní	1		1	1					3
		učňovské				2					2
		ÚSO				1					1
	Celkem z ženy	1		1	4					6	
Celkem z Mirošov			1		3	4			1	9	
Nová Ves u Nového Města na Moravě	muži	základní						2	1	3	
		učňovské		1	1	1	2			5	
		Celkem z muži		1	1	1	2	2	1	8	
	ženy	základní							1		1
		učňovské			1	1			1		3
		ÚSO	1								1
	Celkem z ženy	1		1	1		2			5	
Celkem z Nová Ves u N.M.			1	1	2	2	2	4	1	13	
Nové Město	muži	základní	3	5	1	5	13	2	4	33	
		učňovské	5	23	15	30	39	8	4	124	
		střední bez mat.	1	2	1	1	2			7	
		ÚSV		2	2	1	2		1	8	
		ÚSO		17	2	7	3	2		31	
		VŠ			4	3	2			9	
			Celkem z muži	9	49	25	47	61	12	9	212
	ženy	základní	7	7	1	7	18	2		42	
		učňovské	3	13	17	19	22	4		78	
		střední bez mat.		2		1				3	
		ÚSV		6	1	3	1			11	
		ÚSO	4	29	7	7	3	4	1	55	
		VŠ		1	2		2			5	
	Celkem z ženy	14	58	28	37	46	10	1	194		
Celkem z Nové Město			23	107	53	84	107	22	10	406	
Nový Jimramov	muži	učňovské			1					1	
		ÚSO					2			2	
		Celkem z muži			1		2			3	
	ženy	učňovské			2	1		1		4	
		ÚSO		1						1	
	Celkem z ženy		1	2	1		1		5		
Celkem z Nový Jimramov				1	3	1	2	1		8	
Podolí	muži	učňovské				1				1	

Příloha: Neumístění uchazeči o zaměstnání v mikroregionu Nové Město n.M. komplexní přehled, stav k 22.5.										
Obec		stupeň vzdělání	do 19 let	20 - 24 let	25 - 29 let	30 - 39 let	40 - 49 let	50 - 54 let	55 a více let	celkem
		Celkem z mužů				1				1
	ženy	základní						1		1
		ÚSV				1				1
		Celkem z ženy				1		1		2
Celkem z Podolí						2		1		3
Račice	muži	ÚSO		1						1
		Celkem z mužů		1						1
	ženy	učňovské			1	1				2
		Celkem z ženy			1	1				2
Celkem z Račice				1	1	1				3
Radešín	muži	základní	1				1			2
		Celkem z mužů	1				1			2
	ženy	základní				1				1
		učňovské				1	1			2
		ÚSO		1						1
		Celkem z ženy		1		2	1			4
Celkem z Radešín			1	1		2	2			6
Radešínská Svratka	muži	základní					1			1
		učňovské				2	3	1		6
		ÚSO		1						1
		Celkem z mužů		1		2	4	1		8
	ženy	učňovské		2	2	1	1			6
		ÚSV				1				1
		ÚSO	2	2	1	2				7
		Celkem z ženy	2	4	3	4	1			14
Celkem z Radešínská Svratka			2	5	3	6	5	1		22
Radňovice	muži	učňovské		1	1	1				3
		ÚSV		1	1					2
		ÚSO		1						1
		VŠ			1					1
		Celkem z mužů		3	3	1				7
	ženy	ÚSV			1					1
		ÚSO	1	5						6
		Celkem z ženy	1	5	1					7
Celkem z Radňovice			1	8	4	1				14
Řečice	muži	základní			1					1
		učňovské		1						1
		ÚSO							1	1
		Celkem z mužů		1	1				1	3
	ženy	základní					1	1		2
		učňovské	1	1		3				5
		střední bez mat.						1		1
		ÚSO			1	2				3
		Celkem z ženy	1	1	1	5	1	2		11
Celkem z Řečice			1	2	2	5	1	2	1	14
Sněžné	muži	základní		1	1		1			3
		učňovské	1	3	1	1				6
		střední bez mat.		1						1
		ÚSO		3		1	1		1	6
		VŠ			1	1				2
		Celkem z mužů	1	8	3	3	2		1	18
	ženy	základní					3			3
		učňovské	1			2	2	1		6

Příloha: Neumístění uchazeči o zaměstnání v mikroregionu Nové Město n.M. komplexní přehled, stav k 22.5.										
Obec		stupeň vzdělání	do 19 let	20 - 24 let	25 - 29 let	30 - 39 let	40 - 49 let	50 - 54 let	55 a více let	celkem
		střední bez mat.		1		2		1		4
		ÚSV		1				1		2
		ÚSO		1	1	1				3
		Celkem z ženy	1	3	1	5	5	3		18
Celkem z Sněžné			2	11	4	8	7	3	1	36
Spělkov	ženy	ÚSO		1						1
		Celkem z ženy		1						1
Celkem z Spělkov				1						1
Tři Studně	muži	učňovské							1	1
		Celkem z muži							1	1
	ženy	základní			1					1
		ÚSV			1					1
		ÚSO		1						1
		Celkem z ženy		1	2					3
Celkem z Tři Studně				1	2				1	4
Věcov	muži	základní				1	1			2
		učňovské		1	1	1	2	1		6
		ÚSO		1						1
		Celkem z muži		2	1	2	3	1		9
	ženy	základní				1				1
		učňovské		1		4	1			6
		ÚSV				1				1
		ÚSO		2		1	1			4
		VŠ				1				1
		Celkem z ženy		3		8	2			13
Celkem z Věcov				5	1	10	5	1		22
Vlachovice	muži	základní	2				2			4
		učňovské		1		1				2
		ÚSO		1		1				2
		Celkem z muži	2	2		2	2			8
	ženy	základní	1			2	1			4
		učňovské						1		1
		ÚSO				1				1
		Celkem z ženy	1			3	1	1		6
Celkem z Vlachovice			3	2		5	3	1		14
Zubří	muži	základní				1	1			2
		učňovské		1	4		1			6
		ÚSO		2						2
		Celkem z muži		3	4	1	2			10
	ženy	základní				1				1
		učňovské				2				2
		ÚSO		1						1
		Celkem z ženy		1		3				4
Celkem z Zubří				4	4	4	2			14
Mikroregion celkem			41	189	112	181	177	49	23	772

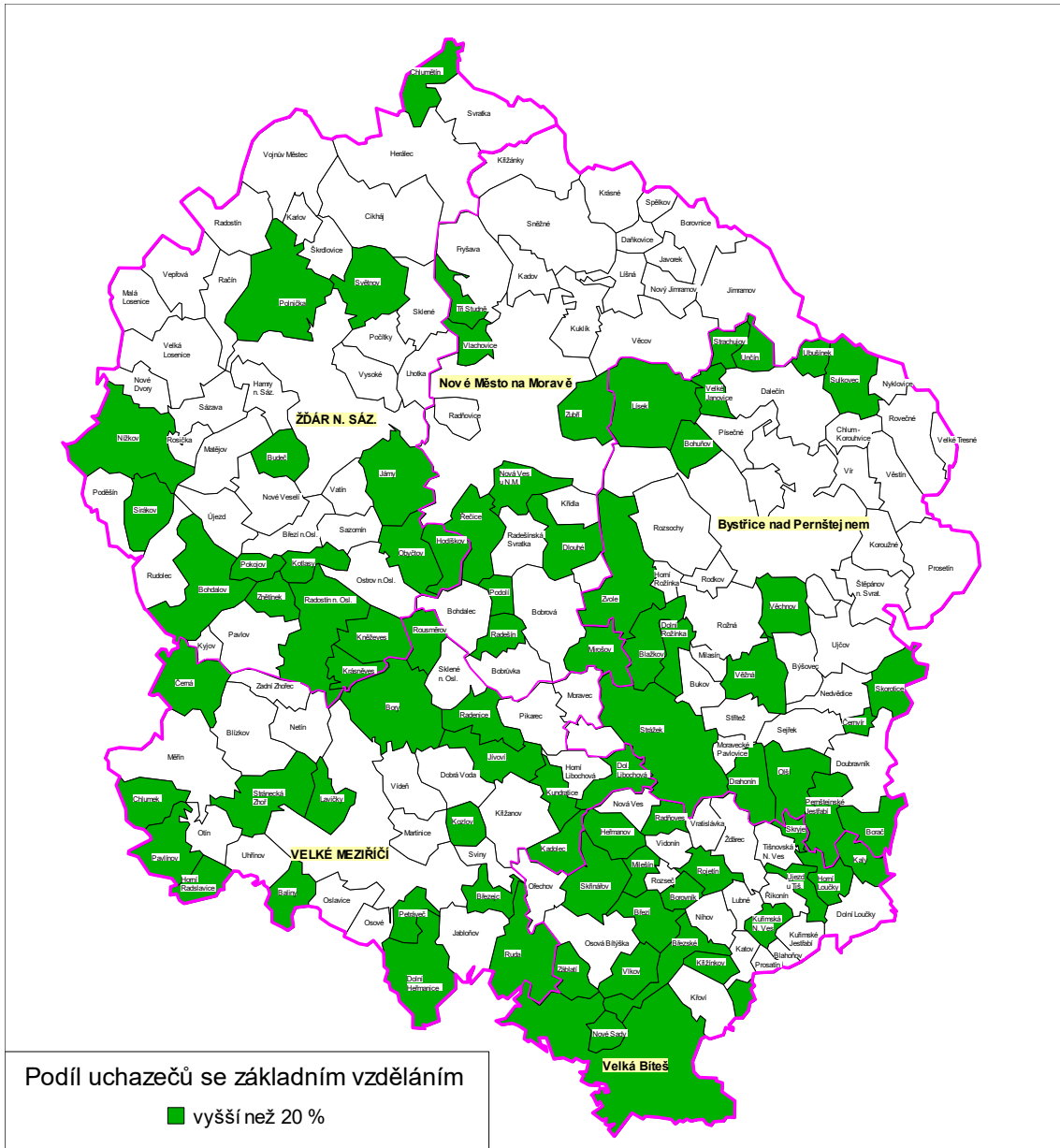
Příloha: Vybrané aspekty trhu práce v okrese Žďár nad Sázavou (stav vždy k 22.5.)

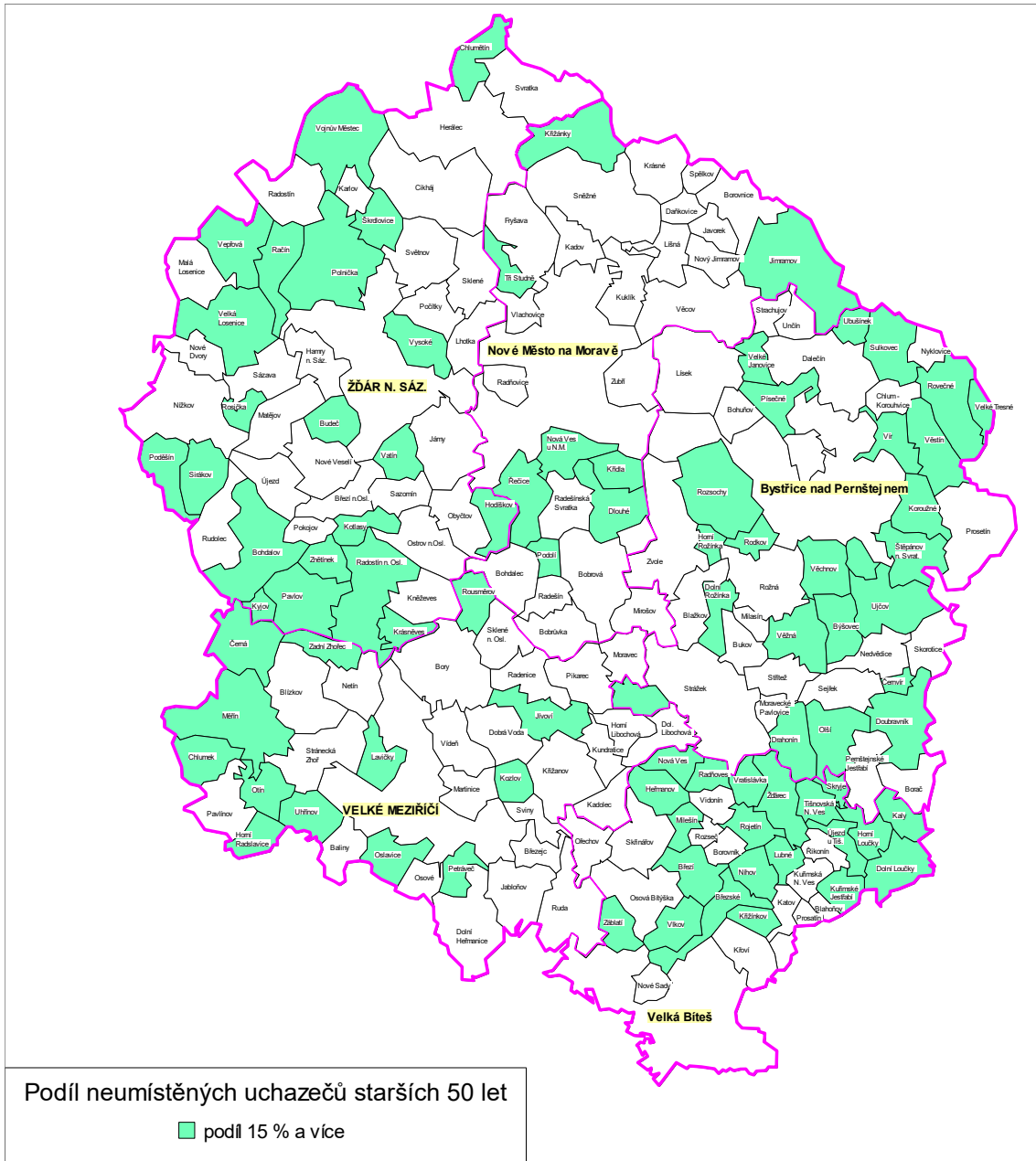

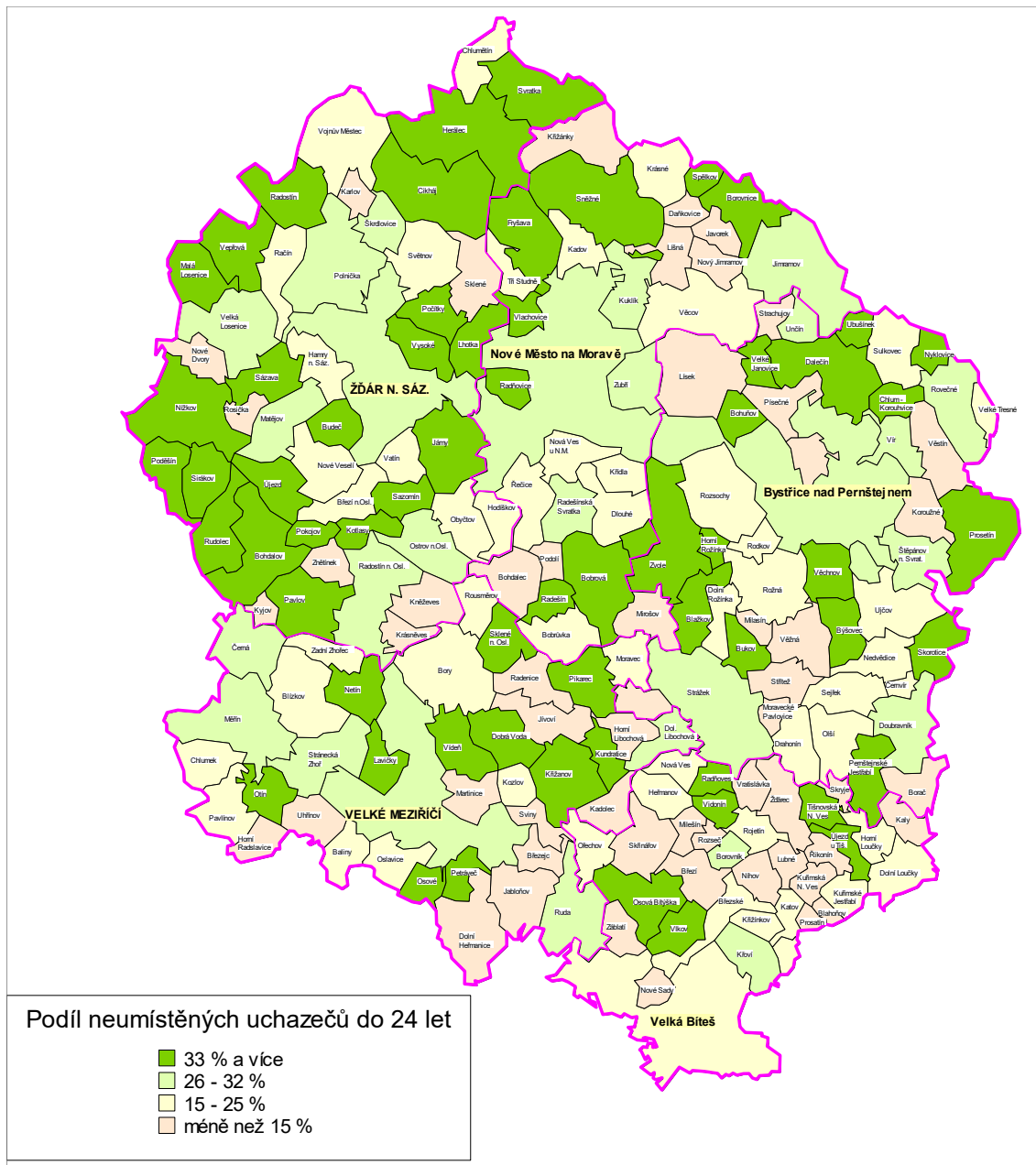

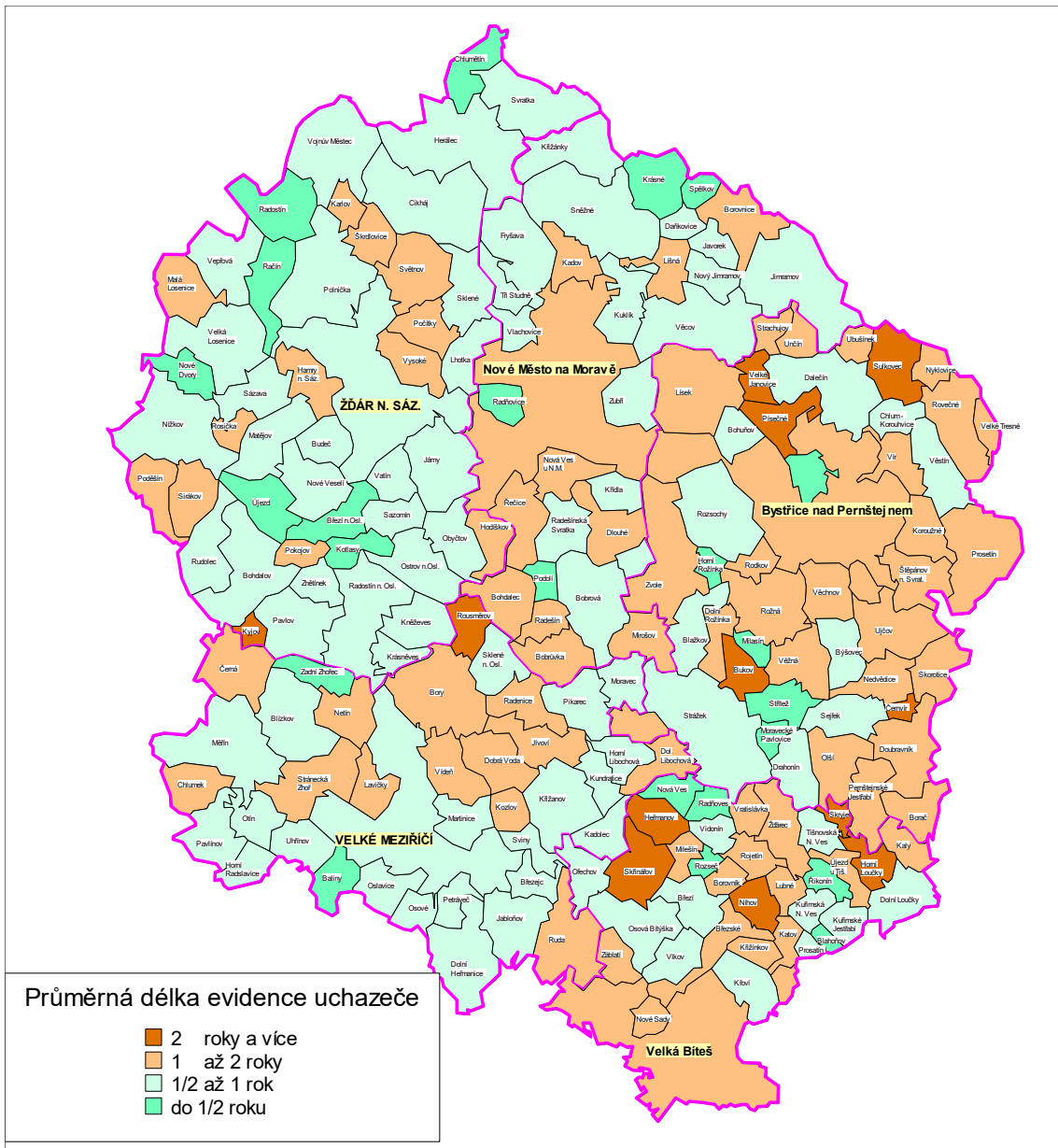
Podíl žen na neumístěných uchazečích

■ podíl vyšší než 60 %

5 Hospodářství

5.1 Struktura hospodářské sféry mikroregionu

Struktura hospodářství mikroregionu Novoměstsko je ovlivněna mnoha faktory, především přírodními podmínkami, historickým vývojem, strukturou osídlení a geografickou polohou území. V průběhu 90. let prošla ekonomika mikroregionu významnými transformačními změnami, spojenými s velmi rychlou privatizací a také s restrukturalizací činností. Byly zrušeny některé výrobní provozy, některé další se doposud potýkají s vážnými ekonomickými problémy. Ve většině původních podniků došlo či stále ještě dochází k organizačním změnám (byly uzavřeny vybrané provozy, některé subjekty se rozdělily na nové, menší organizace, řada činností byla z původních podniků vyčleněna). Na druhou stranu s rozvojem soukromého podnikání nově vznikla řada malých a středních firem, především v nevýrobní sféře, v průmyslu a ve stavebnictví, což napomohlo odvětvové a územní diverzifikaci ekonomické základny mikroregionu (zde je ovšem potřebné upozornit, že některé nově vzniklé subjekty později zanikly, v některých došlo po počátečním nárůstu k poklesu počtu pracovníků). Do vybraných průmyslových podniků vstoupili zahraniční vlastníci, jiné byly za pomoci zahraničního kapitálu založeny.

K 31.12. mělo na území mikroregionu Novoměstsko registrováno sídlo celkem 2 353 ekonomických subjektů (15,1% subjektů okresu), z toho 372 subjektů s alespoň jedním zaměstnancem (14,2% zaměstnavatelů okresu). Srovnání odvětvové struktury ekonomických subjektů v jednotlivých mikroregionech okresu přináší tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Odvětvová struktura subjektů registrovaných v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou
(stav k 31. 12.)

mikroregion	podíl v %								
	zeměděl., les. a vod. hospodář.	průmysl	stavebnic.	Doprava a spoje	obchod, pohost. a ubytov.	Ostatní obchod. Služby	veřejná správa	školství a zdravot.	Ostatní veřejné služby
Bystřicko	22,0	14,8	9,0	2,2	30,0	7,3	4,5	2,6	7,6
Novoměstsko	19,4	13,4	8,2	1,6	28,4	13,4	3,5	3,3	8,8
Velkobítešsko	23,7	15,3	7,8	1,7	31,1	8,4	4,2	2,4	5,4
Velkomeziříčsko	15,7	18,1	11,6	3,0	30,2	10,0	2,6	1,9	6,9
Žďársko	12,2	15,2	9,6	2,3	35,1	11,0	2,0	3,4	9,2
Okres Žďár n. S.	17,0	15,5	9,5	2,3	31,7	10,2	3,0	2,8	8,0
Jihlavský kraj*	14,2	15,1	10,3	2,7	33,3	11,5	1,9	2,6	8,4
Česká republika*	7,1	13,5	10,6	3,5	36,8	17,4	0,7	2,8	7,6

Pramen: Registr ekonomických subjektů ČR k 31. 12. , ČSÚ, Okresy České republiky v roce , ČSÚ, vlastní výpočty GaREP
Poznámka: * údaje jsou k 31. 12. a slouží k orientačnímu srovnání

Mikroregion Novoměstsko se ve srovnání s ostatními mikroregiony okresu vyznačuje výrazně nadprůměrným podílem odvětví obchodních služeb (činnosti v oblasti nemovitostí, výzkum a vývoj, služby převážně pro podniky - nejvyšší podíl mezi mikroregiony okresu) a nadprůměrným podílem veřejných služeb (školství a zdravotnictví, ostatní veřejné služby) a priméru (zemědělství, lesní a vodní hospodářství) a naopak podprůměrným podílem průmyslu (nejnižší podíl mezi mikroregiony okresu) a stavebnictví na počtu registrovaných hospodářských subjektů. Detailní odvětvovou strukturu hospodářské sféry mikroregionu znázorňuje tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Odvětvová struktura ekonomických subjektů se sídlem na území mikroregionu Novoměstsko (stav k 31. 12.)

odvětví	počet pracovníků								celkem
	0	1-5	6-9	10-24	25-49	50-99	100-249	250 a více	
zemědělství	320	16	2	8	2	2	2	1	353
lesnictví	96	2	-	1	1	-	-	1	101
rybolov	2	-	-	-	-	-	-	-	2
průmysl celkem	261	27	9	12	2	5	-	3	319
<i>dobývání a úprava surovin</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>potravinářský</i>	14	3	-	4	-	1	-	-	22
<i>textilní, oděvní a kožedělný</i>	49	1	-	-	-	-	-	-	50
<i>dřevozpracující a nábytkářský</i>	81	8	4	5	-	1	-	-	99
<i>papírenský a polygrafický</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	2
<i>chemický a plastikářský</i>	6	1	1	-	-	1	-	1	10
<i>skla, keramiky, výroba stavebních hmot</i>	6	-	-	-	-	-	-	-	6
<i>strojírenský a kovodělný</i>	63	10	-	2	2	-	-	-	77
<i>elektrotechnický</i>	32	2	2	-	-	1	-	1	38
<i>ostatní</i>	8	1	-	-	-	-	-	1	10
<i>výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody</i>	1	-	2	-	-	1	-	-	4
stavebnictví	167	11	3	7	3	-	-	-	191
obchod, opravy mot. vozidel a spotř. zboží	488	67	14	8	-	-	-	-	577
pohostinství a ubytování *	62	28	3	-	1	-	-	-	94
doprava, sklad., pošty a telekomunikace	31	5	1	1	-	-	-	-	38
peněžnictví a pojišťovnictví	54	4	1	-	-	-	-	-	59
nemovitosti, výzkum a vývoj, služby pro podniky	231	18	3	3	-	-	-	-	255
veřejná správa a obrana, sociální zabezpečení	56	21	3	-	-	1	-	-	81
školství	16	1	1	-	2	1	-	-	21
zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	17	33	1	1	1	-	1	1	55
ostatní veřejné, sociální a osobní služby	180	19	2	4	-	1	-	-	206
nevýrobní sféra celkem	1135	196	29	17	5	3	1	1	1387
Celkem	1981	252	43	45	13	10	3	6	2353

Pramen: Registr ekonomických subjektů ČR k 31. 12. , ČSÚ, Praha, dotazníkové šetření GaREP

Poznámka: * V tabulce jsou uvedeny pouze subjekty se sídlem na území mikroregionu. Skutečný počet jednotek, provozujících svou činnost na Novoměstsku je výrazně vyšší (podstatná část ubytovacích i stravovacích zařízení má sídlo svého provozovatele mimo území mikroregionu a tudíž tato zařízení nejsou v tabulce obsažena).

Na území mikroregionu má sídlo vedle malých a středních podniků (tj. podniků do 250 pracovníků) také šest větších firem. Téměř tři pětiny (59%) z celkového počtu registrovaných subjektů se řadí do nevýrobní sféry. V rámci nevýrobní sféry je dle počtu registrovaných subjektů podle očekávání nejvýrazněji zastoupeno odvětví obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, (577 subjektů, 41,6% ze subjektů terciéru), dále následují odvětví obchodní služby (činnosti v oblasti nemovitostí, výzkum a vývoj, služby převážně pro podniky - 255 subjektů, 18,4%) ostatní veřejné, sociální a osobní služby nebo-li služby pro obyvatelstvo (206 registrovaných subjektů, 14,9% z terciéru) a pohostinství a ubytování (94 subjektů, 6,8%, skutečný počet je však, jak již bylo uvedeno v poznámce k tabulce č. 2, výrazně vyšší).

Z výrobních odvětví je na území mikroregionu největší počet subjektů registrován v zemědělství (353, 15% z celkového počtu subjektů). V zemědělské výrobě bylo na konci roku registrováno celkem 319 subjektů (13,6% z celkového počtu subjektů). Mezi

průmyslovými odvětvími má nejpočetnější zastoupení dřevozpracující a nábytkářský průmysl (99 subjektů, 31% z počtu průmyslových subjektů, následují strojírenský a kovodělný průmysl (77 subjektů, 24,1%), textilní, oděvní a kožedělný (50, 15,7%) a elektrotechnický průmysl (38, 11,9%). Ve stavebnictví bylo v závěru loňského roku registrováno celkem 191 subjektů, v lesnické výrobě 101 subjektů (po Žďársku druhý největší počet mezi mikroregiony okresu).

Mnohé z registrovaných subjektů, zvláště v kategorii subjektů bez zaměstnanců (nejpočetněji zastoupená velikostní kategorie) jsou pouze zaregistrovány a ve skutečnosti nevyvíjí žádnou činnost. Daleko větší vypovídací schopnost o odvětvové struktuře ekonomických subjektů proto mají údaje za subjekty s alespoň jedním zaměstnancem.

Mezi subjekty s jedním a více zaměstnanci je opět nejvýrazněji zastoupen terciární sektor. Z celkového počtu 372 registrovaných zaměstnavatelských subjektů se podle předmětu činnosti do nevýrobní sféry řadily více než dvě třetiny (252 subjektů, 67,7%). Nejpočetněji zastoupeným odvětvím terciéru je, podobně jako u celkového počtu subjektů, odvětví obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (89 subjektů, 35,3% ze zaměstnavatelů v terciéru). Podle počtu registrovaných zaměstnavatelů se na dalších místech umístila odvětví pohostinství a ubytování (32 subjektů), ostatních veřejných, sociálních a osobních služeb (26), veřejné správy (25) a obchodních služeb (24).

V průmyslu bylo k 31. 12. na území mikroregionu registrováno celkem 58 subjektů s jedním a více zaměstnanci (23% z celkového počtu registrovaných zaměstnavatelských subjektů). Nejvíce zaměstnavatelských subjektů podniká v dřevozpracujícím a nábytkářském průmyslu (18), dále ve strojírenství a kovovýrobě (14), potravinářském (8) a elektrotechnickém průmyslu (6). Z hlediska zaměstnanosti je nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím elektrotechnika a výroba přístrojů, kde je zaměstnáno více než 500 pracovníků. Více než 250 osob je dále zaměstnáno v ostatním a chemickém a plastikářském průmyslu, více než 100 pracovníků pak v dřevozpracujícím a nábytkářském, strojírenském a kovodělném a potravinářském průmyslu.

Zemědělskou výrobu mikroregionu reprezentuje 33 zaměstnavatelů, celkově zaměstnávajících více než 1 000 pracovníků, stavební výrobu 24 zaměstnavatelů, celkově zaměstnávajících více než 100 pracovníků a lesnickou výrobu 5 zaměstnavatelů (celkem více než 250 pracovníků).

Zaměříme-li se na územní rozložení registrovaných ekonomických subjektů, vidíme jasnou dominanci mikroregionálního centra (viz tabulka č. 3 na následující straně). Z celkového počtu ekonomických subjektů zaregistrovaných na území mikroregionu je v Novém Městě na Moravě soustředěna více než polovina (1 262 subjektů, 53,6%). S velkým odstupem druhým nejvýznamnějším hospodářským centrem mikroregionu je Jimramov (169 subjektů), následují obce Bobrová (105) a Sněžné (95). Podíváme-li se na územní rozložení hospodářských subjektů se zaměstnanci vidíme opět jasnou dominanci Nového Města na Moravě, ve kterém jsou soustředěna opět více než polovina zaměstnavatelů mikroregionu (212 subjektů). Minimálně deset zaměstnavatelských subjektů se nachází v dalších čtyřech obcích mikroregionu - jedná se o obce Jimramov (28), Bobrová (15), Tři Studně (14) a Sněžné (13). Na druhé straně v šesti obcích mikroregionu je registrován pouze jeden nebo žádný hospodářský subjekt s alespoň jedním zaměstnancem (jedná se o obce Borovnice, Krásné, Nový Jimramov, Podolí, Spělkov a Vlachovice).

Z hlediska počtu pracovních míst mikroregionu výrazně dominuje jeho centrum, ve kterém je zaměstnáno více než 4 000 pracovníků. Více než 250 pracovníků je dále zaměstnáno v Jimramově, více než 100 pracovníků v Radešínské Svatce a Sněžném.

Tabulka č. 3: Územní struktura ekonomických subjektů se sídlem na území mikroregionu Novoměstsko (stav k 31. 12.)

obec	Kategorie počtu pracovníků								celkem
	0	1-5	6-9	10-24	25-49	50-99	100-249	250 a více	
Bobrová	90	13	1	-	1	-	-	-	105
Bobruvka	39	3	-	-	-	-	-	-	42
Bohdalec	20	2	-	1	-	-	-	-	23
Borovnice	12	1	-	-	-	-	-	-	13
Daňkovice	10	2	-	-	-	-	-	-	12
Dlouhé	38	1	-	-	1	-	-	-	40
Fryšava pod Žakovou horou	38	3	-	1	2	-	-	-	44
Javorek	22	2	-	-	-	-	-	-	24
Jimramov	141	17	4	4	1	1	-	1	169
Kadov	16	2	-	-	-	-	-	-	18
Krásné	8	1	-	-	-	-	-	-	9
Křídla	23	3	-	-	-	-	-	-	26
Křižánky	28	5	1	2	-	-	-	-	36
Kuklík	24	1	-	1	-	-	-	-	26
Líšná	7	1	-	2	-	-	-	-	10
Mirošov	10	1	-	3	-	-	-	-	14
Nová Ves u Nového Města na Moravě	37	4	-	1	1	-	-	-	43
Nové Město na Moravě	1050	136	30	24	8	8	1	5	1 262
Nový Jimramov	7	1	-	-	-	-	-	-	8
Podolí	9	-	-	-	-	-	-	-	9
Račice	4	1	1	-	-	-	-	-	6
Radešín	5	2	-	1	-	-	-	-	8
Radešínská Svratka	42	5	-	1	-	-	1	-	49
Radňovice	53	7	1	1	-	-	-	-	62
Řečice	38	3	-	1	-	-	-	-	42
Sněžné	82	9	2	1	-	-	1	-	95
Spělkov	8	-	-	-	-	-	-	-	8
Tři Studně	17	11	3	-	-	-	-	-	31
Věcov	57	8	-	-	-	1	-	-	66
Vlachovice	12	1	-	-	-	-	-	-	13
Zubří	34	6	-	-	-	-	-	-	40
celkem	1981	252	43	45	13	10	3	6	2 353

Pramen: Registr ekonomických subjektů ČR k 31. 12. , ČSÚ, Praha, dotazníkové šetření GaREP

Zajímavé srovnání úrovně intenzity podnikání a podnikavosti obyvatel mikroregionu nám umožňuje ukazatel počtu soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel. Do tohoto ukazatele jsou zahrnuti zaregistrovaní podnikatelé fyzické osoby, samostatně hospodařící rolníci a svobodná povolání. Okres Žďár nad Sázavou je charakteristický podprůměrnou úrovní rozvoje podnikatelských aktivit a patří mezi deset okresů ČR s nejnižší úrovní rozvoje těchto aktivit.

V mikroregionu Novoměstsko bylo na konci roku registrováno 120 soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel (viz tabulka č. 4). Tato hodnota je mezi mikroregiony okresu Žďár nad Sázavou po Bystřicku druhá nejnižší a ve srovnání s hodnotami za okres i Jihlavský kraj ukazuje na podprůměrnou intenzitu soukromého podnikání v mikroregionu. Nové Město na Moravě ve srovnání s ostatními mikroregionálními centry okresu zaujímá čtvrtou příčku (nejvyšší intenzity soukromého podnikání dosahuje Velké Meziříčí, nejnižší Bystřice nad Pernštejnem).

Tabulka č. 4: Intenzita soukromého podnikání v mikroregionu Novoměstsko (stav k 31. 12.)

Obec	počet podnikatelů	počet podnikatelů na 1 000 obyvatel
Javorek	23	248
Tři Studně	21	222
Bobrůvka	41	188
Radňovice	61	182
Dlouhé	44	164
Zubří	54	154
Jimramov	166	138
Jihlavský kraj		132
Kadov	15	131
Kuklík	23	129
okres Žďár nad Sázavou		127
Nové Město na Moravě	1329	126
Fryšava pod Žákovou horou	37	123
Sněžné	93	120
mikroregion Novoměstsko	2367	120
Spělkov	7	119
Bobrová	104	114
Líšná	7	112
Vlachovice	12	111
Křídla	26	96
Račice	4	93
Věcov	63	93
Křížánky	33	87
Radešinská Svatka	50	87
Nový Jimramov	8	86
Řečice	39	84
Radešín	8	78
Nová Ves u Nového Města na Moravě	39	75
Podolí	7	73
Daňkovice	10	73
Mirošov	10	67
Borovnice	12	62
Bohdalec	17	56
Krásné	4	36

Pramen: Registr ekonomických subjektů ČR k 31. 12. , ČSÚ, Praha, dotazníkové šetření GaREP

S úrovní a intenzitou podnikatelských aktivit do značné míry korespondují daňové příjmy obcí. Pro možné srovnání obcí mikroregionu jsme hodnotu daňových příjmů relativizovali počtem obyvatel. Průměrné daňové příjmy na obyvatele na území okresu Žďár nad Sázavou činily v roce 4 519 Kč (52. místo mezi okresy České republiky, jedná se tedy o okres s podprůměrnými daňovými příjmy). Mikroregion Novoměstsko dosáhl daňových příjmů na obyvatele ve výši 4 219 Kč, čímž se zařadil za Velkomeziříčsko, Žďársko, Bystřicko a břed Velkobítešsko na čtvrté místo mezi mikroregiony okresu. V rámci mikroregionu zaznamenala v roce nejvyšší daňové příjmy na obyvatele obec Račice (15 413 Kč, nejvyšší daňové příjmy na obyvatele v okrese). V rámci mikroregionu nadprůměrných daňových příjmů dosáhly dále obce Radešín, Tři Studně, Nové Město na Moravě, Vlachovice a Sněžné. Na druhé straně celkové daňové příjmy nižší než 3 000 Kč na obyvatele měla v roce jedna

polovina (15) obcí. Jednalo se převážně o malé obce s méně než pěti sty obyvateli, výjimku tvořily obce Nová Ves n Nového Města na Moravě, Radešínská Svratka a Věcov.

Pro hospodářství jakéhokoli území má značný význam **přítomnost zahraničního kapitálu**. Zahraniční kapitál vstoupil především do průmyslové výroby a do odvětví obchodu. Zahraniční investoři investovali ve vybraných podnicích do nových budov a především moderních technologií mnohdy značné částky. Většina podniků se zahraničním kapitálem zaznamenala v posledních letech nárůst počtu pracovníků a mnohé z nich hodlají v tomto trendu pokračovat i nadále. Podniky se zahraniční kapitálovou účastí dosahují ve srovnání s ostatními podniky v průměru lepších hospodářských výsledků, vyšší produktivity práce, značně vyššího objemu investic, mají lepší přístup k know-how a na nové trhy.

Podniky se zahraniční kapitálovou účastí se na hospodářské základně mikroregionu podílí pouze okrajově. Na území Novoměstska bylo k 31. 12. registrováno pouze sedm zaměstnavatelů vlastněných či spoluvlastněných zahraničními subjekty, z toho pouze dva s více než 20 pracovníky (jedná se o společnosti „Mlékárna Nové Město, s.r.o.“ a CMP s.r.o. Nové Město na Moravě).

Kromě subjektů se sídlem na území mikroregionu působí na Novoměstsku řada dalších společností se zahraniční kapitálovou účastí. Jmenujme zde například nadnárodní obchodní řetězce (Ahold, Julius Meinl), jejichž podíl na maloobchodním obrátu na území mikroregionu a především města Nového Města na Moravě v posledních letech značně roste, dále se jedná o firmy z odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody (Jihomoravská energetika, a.s., Jihomoravská plynárenská, a.s. a Vodárenská a.s., divize Žďár nad Sázavou) a dále uveďme např. Český Telecom, a.s., pobočky bank, pojišťoven apod..

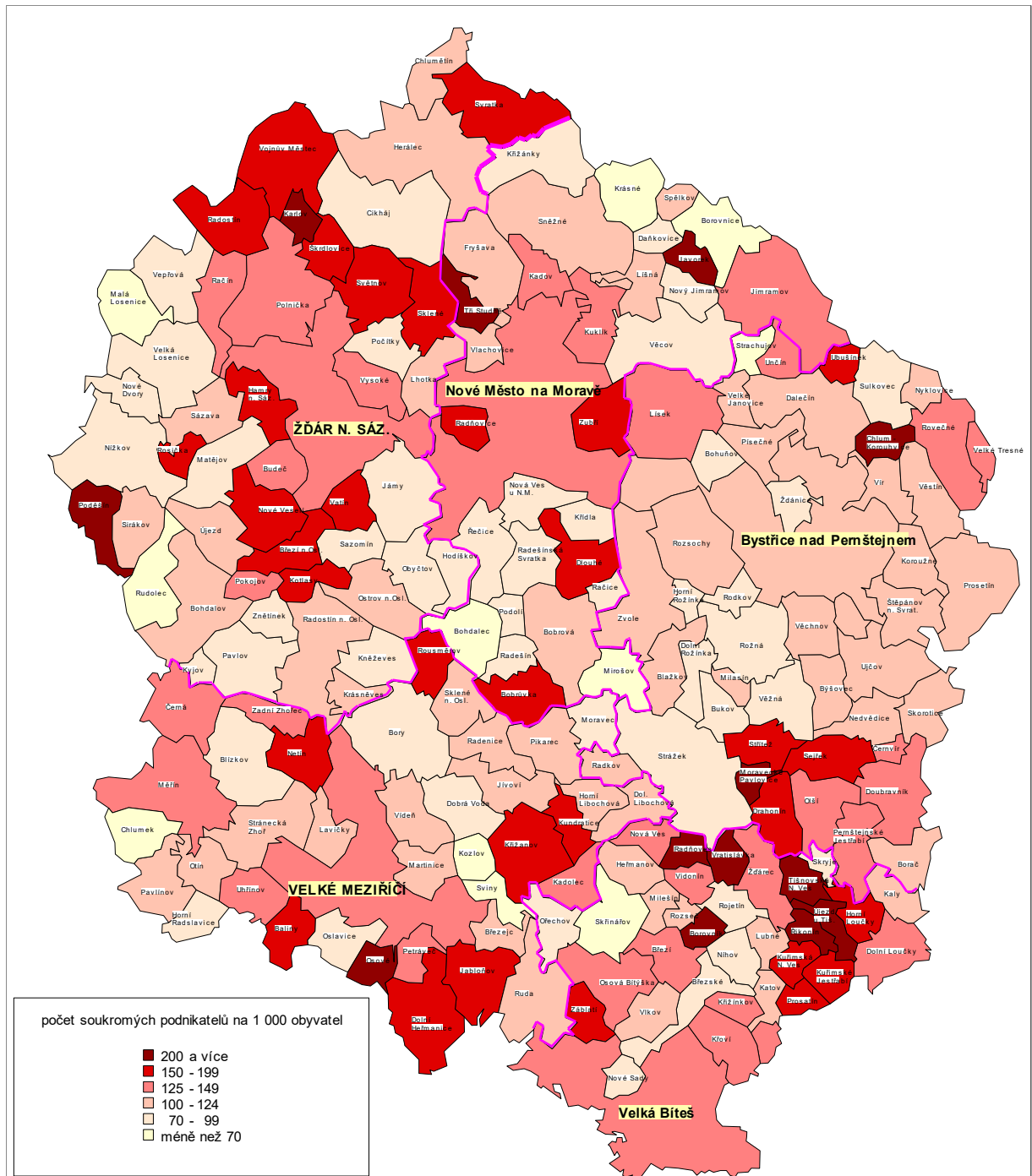
Většina zahraničních investorů preferuje při svém vstupu do regionu, resp. do České republiky obecně, výstavbu svých výrobních či obchodních kapacit na zelené louce před koupí existujících (většinou starších) objektů. V této souvislosti je nutné věnovat pozornost přípravě nových lokalit, určených pro hospodářské využití. Podle údajů agentury Czechinvest může jeden hektar zainvestovaného pozemku přinést investici až 110 mil. Kč a 50 pracovních míst.

5.2 Průmysl a stavebnictví

Základním zdrojem informací o průmyslových podnicích mikroregionu byly údaje získané v rámci dotazníkového šetření mezi podnikatelskými subjekty, které provedla firma GaREP na území mikroregionu v létě roku . V rámci průzkumu byly obeslány subjekty se sídlem na území mikroregionu a zaměstnávající deset a více pracovníků. Dotazník obdrželo celkem 15 průmyslových a devět stavebních firem. Vyplněné dotazníkové formuláře zaslalo zpět celkem šest průmyslových podniků (návrstnost činila slušných 40%; požadované údaje poskytly dvě z pěti nejvýznamnějších průmyslových firem) a čtyři stavební firmy (návrstnost činila vysokých 44%). Informace získané průzkumem u podnikatelů byly dále doplněny o poznatky získané dotazníkovým šetřením na obecních úřadech, dostupnými údaji publikovanými Českým statistickým úřadem, některými účelově publikovanými databázemi (především se jednalo o databázi Významné podniky České republiky v roce), údaji poskytnutými Úřadem práce ve Žďáru nad Sázavou a informacemi publikovanými v tisku.

Přehled nejvýznamnějších průmyslových a stavebních firem působících na území mikroregionu přináší tabulka č. 5. Do tabulky jsou zařazeny nám známé podniky s více než 50 pracovníky.

Obr. č. 1: Intenzita soukromého podnikání v okrese Žďár n. S. k 31. 12.

Pramen: Registr ekonomických subjektů ČR k 31. 12. , ČSÚ, Praha, dotazníkové šetření GaREP

Tabulka č. 5: Nejvýznamnější průmyslové firmy se sídlem na území mikroregionu Novoměstsko
(stav k 31. 12.)

název	místo	poč. prac.
MEDIN a.s.*	Nové Město n. M.	477
SPORTEN, a.s.	Nové Město n. M.	334
GAMA, a.s., závod 6 Jimramov	Jimramov	260
Jihomoravská energetika, a.s., provozně - obchodní správa	Nové Město n. M.	99
RACOM s.r.o.*	Nové Město n. M.	74
CMP s.r.o.	Nové Město n. M.	60
PEGAS - ŠINCL, s.r.o.	Nové Město n. M.	55
Mlékárna Nové Město spol. s r.o.*	Nové Město n. M.	51

Poznámka: * podnik o sobě poskytl informace v rámci dotazníkového šetření firmy GaREP

V následujícím textu bude stručně popsána stávající situace ve významných průmyslových a stavebních podnicích Novoměstska.

MEDIN a.s. Nové Město na Moravě

Výroba v největším průmyslovém podniku Novoměstska byla zahájena v roce 1949, stávající akciová společnost vznikla v roce . Vlastnická struktura podniku je od roku stabilní, akcionáře tvoří 160 zaměstnanců, resp. bývalých zaměstnanců. Firma se zabývá výrobou lékařských přístrojů, nástrojů a pomůcek, především pro chirurgii, ortopedii a stomatologii. Celkem podnik zdravotnickým zařízením dodává okolo 15 000 typů nástrojů. Ve druhé polovině 90. let došlo ke snížení výroby klasických nástrojů (pinzety, skalpely, nůžky, svorky na cévy, jehelce) a naopak k nárůstu objemu výroby i sortimentu v kontní chirurgii (výroba implantátů). Po roce podnik dále snižoval stavy pracovníků, i když již ne tak vysokým tempem jako v první polovině 90. let. Počátkem roku firma zaměstnávala 688 pracovníků, počátkem roku to bylo 479 pracovníků. Podle vyjádření vedení společnosti by již počet pracovníků neměl dále klesat (koncem letošního roku chce podnik zaměstnávat 495 osob, koncem roku pak 500 osob). Firma dosáhla v roce obratu ve výši 186,9 mil. Kč (o rok dříve se jednalo o 200,4 mil. Kč) a pro letošní rok plánuje obrat ve výši 194 mil. Kč. Firma v posledních letech dosahovala mírně ziskového hospodaření (v roce činil zisk 4,5 mil. Kč, v roce 1,2 mil. Kč, pro rok se počítá se ziskem ve výši 4 mil. Kč). Přibližně polovinu své produkce podnik exportuje, především do Německa a dále také na Slovensko, do Ruska a do Francie. V letošním roce se firmě podařilo jako prvnímu podniku v České republice zařadit do nově vzniklého programu podpory českých subdodavatelů pro zahraniční investory s výrobní základnou v České republice. Program organizuje Česká agentura pro zahraniční investice (Czechinvest) a v případě MEDINU se jedná o záruku francouzské společnosti Schneider Electric za zakázky pro novoměstskou firmu a o podporu Czechinvestu při přidělení úvěru na rozšíření výroby. Společnost se podle vyjádření svého vedení potýká s vysokou zadlužeností (ta pramení z privatizace na úvěr), nedostatkem kapitálu a se silnou konkurencí.

SPORTEN, a.s. Nové Město na Moravě

Akciová společnost SPORTEN je nejvýznamnějším tuzemským výrobcem lyží. Původní podnik zahájil výrobu v roce 1950, stávající akciová společnost byla založena v roce . Počet pracovníků firmy nedoznal ve polovině 90. let výraznějších změn (počátkem roku zde bylo zaměstnáno 323 osob, počátkem roku 363 osob a v současnosti se jedná o 334 osob). Podnik je zaměřen na výrobu veškerého sortimentu lyží (běžecké, sjezdové, carvingové, speciální), na výrobu snowboardů a výrobu umělých hmot. Přibližně 80% produkce firma

exportuje do zahraničí, především do západní Evropy, USA, Kanady a Japonska. Hospodářská situace podniku je stabilizovaná, v roce 1998 činil obrat 255 mil. Kč a zisk 44 mil. Kč, v roce 1999 dosáhl obrat výše 185 mil. Kč a zisk 7 mil. Kč. Za překážky prosperity označilo vedení firmy ztrátu trhů a nedostatek kvalifikovaných pracovníků.

GAMA, a.s. České Budějovice, závod 6 Jimramov

Jimramovský závod akciové společnosti GAMA je nejvýznamnějším průmyslovým podnikem mikroregionu sídlícím mimo Nové Město na Moravě. Zdejší výroba je zaměřena na výrobu zdravotnických pomůcek z plastů pro jednorázové použití (infúzní, transfúzní a dialyzační sety, jednorázové injekční stříkačky a laboratorní pomůcky). Počet pracovníků závodu se ve druhé polovině 90. let snížil z 350 v roce 1998 na současných 260. Celkově lze situaci v závodech považovat za stabilizovanou.

RACOM s.r.o., Nové Město na Moravě

Společnost byla založena v roce 1998 a v 90. letech patřila mezi nejdynamičtěji se rozvíjející průmyslové firmy mikroregionu. Firma se zabývá vývojem, výrobou a servisem radiových modemů, obchodní činností v oblasti elektronických výrobků, poskytováním telekomunikačních služeb a projektováním elektrických zařízení. Ve druhé polovině 90. let společnost neustále zvyšovala počet pracovníků (počátkem roku 1998 zaměstnávala 30 osob, počátkem roku 1999 51 osob a v současnosti již 74 osob) i obrat. Ten činil v roce 1998 30 mil. Kč, v roce 1999 to bylo 66,9 mil. Kč, v roce 2000 72,2 mil. Kč a v letošním roce je očekáván obrat již ve výši 100 mil. Kč. Hospodaření společnosti je v posledních letech výrazně ziskové (v roce 1998 činil zisk 11,2 mil. Kč, v roce 1999 14,6 mil. Kč, plán pro rok 2000 počítá s 15 mil. Kč). V posledních letech investuje firma významné částky do svého rozvoje (v letech 1998 – 1999 firma investovala či hodlá investovat celkem 23 mil. Kč). Přibližně 20% produkce podnik exportuje, především na Slovensko (na podporu svých aktivit firma založila dceřinnou společnost RACOM SLOVENSKO s.r.o.), do Rakouska a Spojených Arabských emirátů. Firma počítá s dalším rozšiřováním sortimentu výroby a poskytovaných služeb, potýká se však s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků (společnost dlouhodobě postrádá softwarové pracovníky, pracovníky vývoje hardwaru a pracovníky servisu radiových sítí).

Mlékárna Nové Město, spol. s r.o.

Stávající firma byla založena v roce 1998, kdy byl privatizován novoměstský provoz podniku Lacrum Brno. Mlékárna je od své privatizace kontrolována kyperskou firmou NOVY. Podnik je zaměřen na výrobu sýrů (Akawi, Maršovský a arabský sýr) přičemž 96% produkce exportuje do Libanonu. Počet pracovníků mlékárny se ve druhé polovině 90. let téměř neměnil a v současnosti je zde zaměstnáno 51 pracovníků. Obrat firmy meziročně stoupal až do roku 1998, kdy dosáhl výše 109,6 mil. Kč. V posledních letech dochází k jeho snížení (v roce 1999 se jednalo o 90,7 mil. Kč, plán pro rok 2000 počítá s 85 mil. Kč). Hospodaření podniku skončilo v roce 1999 ztrátou, v loňském roce firma vykázala zisk, v letošním roce počítá se ztrátou. Podnik sužuje druhotná platební neschopnost a potýká se s nedostatkem kapitálu a silnou konkurencí.

Kromě výše jmenovaných firem bychom se chtěli alespoň ve stručnosti zmínit i o dalších významnějších průmyslových podnicích mikroregionu. Jedná se především o provozně - obchodní správu **Jihomoravské energetiky, a.s.**, která sídlí v Novém Městě na Moravě a v současnosti zaměstnává 99 pracovníků a dále s společností **CMP s.r.o.** Nové Město na Moravě, která se zabývá plastikářskou výrobou a zaměstnává 60 osob.

Z menších průmyslových podniků mikroregionu jmenujme například firmu **VYSOČANKA, spol. s r.o.** Nové Město na Moravě, která se zabývá kamnářskou výrobou,

generálními opravami silničních strojů, stavebním zámečnictvím, pronájmem nebytových prostor a obchodní činností a v současnosti zaměstnává 35 pracovníků. Firma je v posledních letech zisková a její obrat v roce činil 20,5 mil. Kč. Novoměstská společnost **PEGAS-ŠINCL, spol. s r.o.** se zabývá mechanickými úpravami kovů, průzkumnými a vrtnými pracemi, zaměstnává přibližně 50 pracovníků a v roce dosáhla obratu 40 mil. Kč. V Jimramově sídlí dřevozpracující a nábytkářská firma **SPRINT Jimramov s.r.o.**, která se v současnosti zabývá především výrobou eurooken a dále výrobou dveří, kuchyňských linek a nábytku. Podnik v současnosti zaměstnává 20 osob, v roce dosáhl obratu 16,5 mil. Kč a v posledních letech se mu daří hospodařit se ziskem. Firma se potýká s nedostatkem kvalifikovaných truhlářů. Společnost **TR styl, s.r.o.**, Radňovice zaměstnává v zakázkové truhlářské výrobě 12 pracovníků.

Stavební výrobu mikroregionu reprezentují pouze menší firmy. Jedná se například o stavební firmu **Ing. František Brychta**, která byla v Novém Městě na Moravě založena v roce a počátkem roku zaměstnávala ve stavební výrobě a výrobě betonových prefabrikátů 42 osob (koncem roku podnik počítá již s 60 pracovníky). Firma dosáhla v roce obratu 19 mil. Kč (plán pro rok počítá s 30 mil. Kč), za bariéry svého rozvoje považuje nedostatek kapitálu, druhotnou platební neschopnost a pokles poptávky. V Novém Městě na Moravě dále sídlí společnost **E. mont, spol. s r.o.**, která se zabývá projekční činností, elektromontážními a elektrorozvodnými pracemi a zaměstnává 40 osob. Společnost **AUTOSTAV, s.r.o.** Jimramov zaměstnává 36 pracovníků a zabývá se prováděním průmyslových, bytových, občanských a inženýrských staveb. Obrat společnosti v roce činil 10 mil. Kč. V Novém Městě na Moravě dále sídlí společnosti **TECHNOSTAV spol. s r.o.** zaměstnává 18 pracovníků a zabývá se inženýrskými stavbami a zámečnickou výrobou (obrat firmy v roce činil 27,7 mil. Kč) a **Pavel Šustr - SATR** s 16 pracovníky, která se zabývá vedle stavební činnosti i výrobou zámkové dlažby (v roce činil obrat firmy 3,7 mil. Kč). V Křižánkách má sídlo stavební firma **Ladislav Procházka** s 10 pracovníky (obrat firmy v roce činil 9,3 mil. Kč).

Závěrem můžeme konstatovat, že územní ani odvětvová struktura průmyslové základny mikroregionu nedoznala ve druhé polovině 90. let výraznějších změn. Pozitivně působí skutečnost, že ve sledovaném období většina významných průmyslových firem dosahovala příznivých hospodářských výsledků a v žádné z nich nebyla ukončena činnost. Dalším kladným rysem je zachování odvětvové pestrosti průmyslové výroby, jsou zde zastoupena v současnosti progresivní průmyslová odvětví (elektrotechnický, plastikářský průmysl), z dalších odvětví jmenujme ostatní, dřevozpracující a nábytkářský a potravinářský průmysl. Rovněž ve druhé polovině 90. let zůstalo zachováno prostorové rozmístění průmyslové výroby, výrobní potenciál si vedle dominantního Nového Města na Moravě drží i další obce (jedná se především o Jimramov). Mikroregion Novoměstsko je i nadále charakteristický nízkým podílem podniků se zahraniční kapitálovou účastí na hospodářské základně (nejnižší podíl mezi mikroregiony okresu).

5.3 Zemědělství

Zemědělství má v ekonomice státu nezastupitelné postavení, které plyne především z jeho základních funkcí, tj. ekonomické, ale i krajinnotvorné a osídlovací. Jeho význam pro národní hospodářství nelze podceňovat i proto, že zemědělská půda stále tvoří více než 50% plochy ČR. Zemědělství ČR po roce 1990 prošlo náročným a složitým procesem privatizace a transformace. V současné době probíhá v rámci nové koncepce agrární politiky spojené s přípravou na vstup do Evropské unie etapa revitalizace, která je zaměřena především na

zotavení a stabilizaci agrárního sektoru a na institucionální přípravu jeho možného vstupu do EU. Toto období pak představuje složitý proces restrukturalizace našeho zemědělství, která by měla přinést nové technologie, novou organizaci zemědělské výroby i organizaci práce v zemědělství. Snahou většiny zemědělských subjektů vzniklých v procesu privatizace, transformace a restituce je rovněž stabilizace svého postavení a nastartování rozvojové dráhy.

Význam zemědělství Novoměstska je do jisté míry předurčen již jeho geografickou polohou, která v souladu s přírodními podmínkami poskytuje jen podprůměrné předpoklady pro jeho rozvoj v rámci Jihlavského kraje. Prakticky celý mikroregion se totiž nachází v typickém reliéfu Českomoravské vrchoviny, který je zde zastoupen poměrně méně členitou a pro polointenzivní formy zemědělství ještě vhodnou Křižanovskou vrchovinou (jižní část mikroregionu až po Nové Město n. M.) a poměrně členitou Hornosvrateckou vrchovinou (severní část mikroregionu), kde již vzhledem k velké horizontální členitosti a větší nadmořské výšce nejsou vytvořeny vhodné podmínky pro intenzivnější formy zemědělství. Na území jižní části mikroregionu je pak vyvinuto typické využívání půdy pro reliéf těchto nižších vrchovin Českomoravské vrchoviny, kdy se harmonicky střídají plochy intenzivněji využívané, na méně svažitéch pozemcích a zarovnaných površích, s plochami extenzivně využívanými, na svažitéjších pozemcích a v zamokřených sníženinách a s plochami zalesněnými v nejvyšších polohách a na příkrých svazích zejména zahluobených vodních toků. Naopak v severní části mikroregionu převládá extenzivní hospodaření, prostor se vyznačuje vysokým zastoupením trvalých travních porostů (TTP) a vysokým stupněm zalesnění, zejména v pásmech PHO a na území CHKO Žďárské vrchy.

Mikroregion Novoměstsko svoji rozlohou představuje menší mikroregion okresu Žďár nad Sázavou, který se nachází v úzkém pruhu mezi mikroregiony Žďársko a Bystřicko, s výraznými rozdíly mezi jižní a severní částí, zvláště pak severní část mikroregionu zasahuje do vůbec nejvyšších poloh okresu. Procento zornění v mikroregionu je nejnižší ze všech mikroregionů a dosahuje jen 68%, avšak i tak je tento ukazatel na vysočinu poměrně vysoký. Přesto je však nižší než průměrné zornění okresu Žďár n.S. (72,1%) i než průměr pro celou ČR (73,8%). Mikroregion se nachází ve dvou zemědělských výrobních oblastech, bramborářské - jižní část a píceinářské - severní část. Nadmořská výška regionu se pohybuje od 400 do 800 m.n.m.

K celkovému hodnocení přírodních podmínek pro zemědělství nepatří jen nadmořská výška, ale i vhodnost či nevhodnost půdních poměrů (zrnitost půd, sorpční komplex, půdotvorný substrát) a klimatických podmínek (teploty, srážka aj.). Všechna tato kritéria se pak promítají do pedologických vlastností zemědělské půdy a jejich prostřednictvím následně do vyjádření produkční schopnosti zemědělské půdy. Kvantitativní hodnocení produkční schopnosti zem.půdy je pak vyjádřeno váženým průměrem ve vymezení produkce podle jednotlivých bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ). Hodnota nejúrodnější BPEJ v ČR je přitom vyjádřena indexem 100. Průměrné údaje za okresy se v ČR pohybují v hodnotě od 37 pro okres Sokolov až po číslo 79 pro okres Olomouc, přičemž průměr pro celou ČR činí 58,3. Průměrná hodnota pro okres Žďár nad Sázavou pak dosahuje jen 46,6 bodů, čímž tento okres patří až do druhé poloviny všech okresů ČR. Otázka produkční schopnosti zemědělské půdy je nejdůležitějším ukazatelem charakteristiky přírodních podmínek, který se nám dále promítá do ceny zemědělské půdy, která byla úředně stanovena vyhláškou Mze ČR č.215/ . Průměrná cena půdy studovaného mikroregionu dosahuje 2,21 Kč/m² a je vůbec nejnižší ze všech mikroregionů okresu Žďár n.S. V cenách půdy podle jednotlivých katastrů však můžeme sledovat poměrně značné diference, které se pohybují od 0,80 Kč/m², k.ú. Nový Jimramov až po 4,81 Kč/m², k.ú. Bohdalec. Hodnoty nad 4 Kč jsou však v mikroregionu spíše vzácné a vyskytují se pouze na třech k.ú. naopak dominují hodnoty pod 2 Kč, které se nacházejí u 16 katastrů ze 31. Průměrná cena půdy mikroregionu je tak výrazně nižší než celostátní průměr - 5,02 Kč/m², ale i než průměr pro okres Žďár n.S., tj.

3,25 Kč/m², což jen dokumentuje skutečnost, že sledovaný mikroregion, je nejméně úrodný z celého okresu.

Celkové využití zemědělského půdního fondu sledovaného území však stále dokládá poměrně intenzivní využívání území, což např. dokumentuje i vysoký podíl orné půdy. I když po roce 1990 je možné sledovat určitý nárůst zatravnění, přesto však průměrné procento zornění některých katastrů stále převyšuje celostátní průměr. Zemědělská výroba je typická pro terény s horšími přírodními podmínkami pro zemědělskou výrobu. Jedná se o kombinovanou výrobu s převahou živočišné produkce nad rostlinnou. Zemědělci mají snahu lépe zhodnocovat svůj výrobní potenciál. Jedná se zejména o důsledné využití výnosů z luk a pastvin a zhodnocování nižších výnosů rostlinné výroby přes živočišnou výrobu. Rostlinná výroba sledovaného mikroregionu je zaměřena především na pěstování tradičních plodin, kterými jsou zejména méně náročné obiloviny (žito, oves), krmivářská pšenice, dále jsou pěstovány píce, brambory a krmné plodiny. Mimo těchto tradičních plodin se rozvíjí i orientace na tržní plodiny, jako např. řepka a len. Mělo by dále docházet k pěstování speciálních plodin vhodných pro tyto oblasti a mající lepší ekonomické přínosy pro zemědělské podniky (lnička, léčivé a aromatické plodiny apod.).

Živočišná produkce v mikroregionu je zaměřena především na chov skotu a prasat. Pro vytvořené místní podmínky je značná pozornost věnována chovu skotu. V produkci hovězího dobytka se jedná převážně o červenostrakatý skot s kombinovanou užitkovostí. V posledním období dochází v určité míře k chovu masných plemen bez tržní produkce mléka, případně křížených plemen domácího skotu s masnými plemeny (charolais, hereford apod.). Nutno podotknout, že k chovu skotu masných plemen dochází zejména v důsledku programových opatření agrární politiky státu. Problémem však stále zůstává poměrně nízká ekonomická efektivnost těchto chovů a také značné problémy spojené s výkupem hovězího masa. Mimo tyto tradiční chovy je v prostoru mikroregionu v provozu a.s. AGRO Měřín ve Fryšavě zaveden chov drůbeže.

Zemědělství sledovaného mikroregionu, stejně jako celé naše zemědělství, prošlo složitým obdobím restituce, privatizace a transformace. Do roku 1990 byl celý region v převážné působnosti družstevního a státního sektoru. Proces transformace českého zemědělství bývá charakterizován především zásadními kvalitativními změnami v uspořádání vlastnických a majetkoprávních vztahů a celkovými výsledky ve strukturálních a ekonomických proporcích vývoje tohoto odvětví. V souvislosti s tím, jak probíhala transformace, se tedy měnila struktura zemědělských subjektů. Během období dezintegrace došlo ke značným změnám do té doby poměrně jednotného systému podniků. Transformace JZD probíhala v mikroregionu Nové Město ve dvou etapách. V první etapě došlo k dezintegraci stávajících podniků a postupně tak vzniklo 7 menších družstev. Druhá etapa transformace je pak charakterizována transformací menších družstev na jiné právní formy podnikání. Ze situace vyplývá, že družstevní forma hospodaření má ve sledovaném mikroregionu značnou tradici a oblibu i v dnešních podmínkách hospodaření. Zemědělské podniky vznikly převážně v období let - - . V současnosti je v nich zaměstnáno více než 1 000 osob. Podniky obhospodařují cca 13 000 ha zemědělské půdy. Výrobní zaměření zemědělských podniků bylo na kombinovanou výrobu s převažující živočišnou produkcí. U téměř poloviny podniků se také objevuje pro tyto oblasti tradiční polyprodukční orientace.

Situace v zemědělských podnicích ukazuje na četné problémy v jejich hospodaření. Mezi hlavní bariéry jejich dalšího rozvoje patří zejména špatná vlastní ekonomická situace podniků, problematická dostupnost bankovních úvěrů, problémy s odběrateli a jejich platbami (druhotná platební neschopnost) apod.. Podmínky pro hospodaření jsou v mikroregionu na hranici mezi polointenzivní a extenzivní formou, což také souvisí s neochotou bankovních ústavů investovat do takto rizikového prostředí s dlouhou dobou návratnosti.

Kromě nově vytvořených podniků právnických osob působí v mikroregionu i velká skupina podniků fyzických osob, tj. samostatně hospodařící rolníci (SHR), kteří se formovali především v důsledku procesu restituce. Z Registru ekonomických subjektů ČR lze zjistit, že v 31 obcích mikroregionu bylo na konci roku 2012 registrováno celkem 336 SHR. Je třeba si uvědomit, že se jedná o zaregistrované nikoliv však reálně hospodařící osoby. Počet reálně hospodařících SHR je výrazně nižší (podle rozsáhlého terénního výzkumu, který firma GaREP uskutečnila v roce 2012 skutečně hospodařilo cca 35% ze zaregistrovaných SHR). Reálně tedy koncem roku 2012 na území mikroregionu mohlo podnikat v zemědělství přibližně 120 osob. V současné době dochází u těchto hospodářů k jisté vnitřní stabilizaci v hospodářské činnosti. U některých však dojde ještě k útlumu až zániku hospodaření. Důvody tohoto útlumu jsou rozmanité. Nejčastěji je to však špatná ekonomická situace, vysoký věk farmáře, nezáměr o práci v zemědělství apod. Složitá ekonomická situace řady SHR vede řadu těchto podnikatelů k dalšímu omezování zemědělské výroby a k prohlubování jejich orientace spíše na péči o krajinu, za předpokladu ekonomického zajištění těchto nevýrobních funkcí. Jistou možností se též jeví agroturistika, což již někteří farmáři pochopili a začali ji provozovat. Bariérou většího rozvoje této alternativní formy zemědělství je však především nedostatek mnohdy základních služeb pro turisty.

Základním zdrojem informací o aktuální situaci ve významnějších zemědělských podnicích mikroregionu se stalo dotazníkové šetření mezi zemědělskými subjekty, které provedla firma GaREP v létě roku 2012. V rámci průzkumu byly obeslány subjekty se sídlem na území mikroregionu a zaměstnávající deset a více pracovníků. Dotazník obdrželo celkem 11 subjektů podnikajících v zemědělské a lesnické výrobě. Vyplněné dotazníkové formuláře zaslaly zpět celkem čtyři podniky (návratnost činila slušných 36%). Informace získané průzkumem u podniků byly dále doplněny o poznatky získané dotazníkovým šetřením na obecních úradech, dotazníkovým šetřením z počátku roku 2012, které proběhlo v rámci přípravy Strategie rozvoje Jihlavského kraje a údajů z databáze Významné podniky České republiky v roce 2011.

Přehled nejvýznamnějších zemědělských a lesnických subjektů mikroregionu přináší tabulka č. 6. Do tabulky jsou zařazeny nám známé podniky s více než 50 pracovníky.

Tabulka č. 6: Nejvýznamnější zemědělské subjekty se sídlem na území mikroregionu Žďársko
(stav k 31. 12. 2012)

název	místo	poč. prac.
Zemědělské družstvo Nové Město na Moravě	Nové Město n. M.	310
Lesní společnost Nové Město na Moravě, a.s.	Nové Město n. M.	302**
PROAGRO Radešínská Svratka, a.s.	Radešínská Svratka	202
Zemědělské družstvo Sněžné	Sněžné	103
Zemědělské družstvo VRCHY	Věcov	97
Agromeran a.s. Trhonice	Jimramov	67

Poznámka: * podnik o sobě poskytl informace v rámci dotazníkového šetření firmy GaREP
** počet pracovníků k 31. 12.

V následujícím textu bude stručně popsána stávající situace ve významných zemědělských a lesnických podnicích Novoměstska.

Zemědělské družstvo Nové Město na Moravě

Zemědělské družstvo obhospodařuje 4 252 ha půdy, z toho 3 133 ha orné půdy na 13 katastrech (Nová Ves, Olešná, Křídla, Slavkovice, Petrovice, Radňovice, Jiříkovice, Veselíčko, Hlinné, Jámy, Pohledec, Maršovice a Zubří). Živočišná výroba družstva je zaměřena na chov prasat (v roce 2012 2 908 ks, z toho 233 prasnic) a skotu (v roce 2012 1 194 kusy).

ks, z toho 1 225 dojníc). Rostlinná výroba je zaměřena především na pěstování obilovin (v roce 1n 389 ha) a píce (665 ha). Další téměř 1 500 ha tvoří trvalé travní porosty. V letech a družstvo hospodařilo s mírným ziskem. Družstvo využívá státních dotací, především na údržbu trvalých travních porostů a chov dojných krav. Družstvo nabízí k pronájmu (prodeji) nevyužité budovy kravínů a bramborárny.

PROAGRO Radešínská Svratka, a.s.

Současná akciová společnost byla založena v závěru roku (vznikla z ZD Radešínská Svratka). Podnik hospodaří na 2 973 ha půdy, z toho 2 413 činí půda orná, na katastrech šesti obcí (Radešínská Svratka, Řečice, Bohdalec, Dlouhé, Podolí a Pikárec). Zemědělská výroba v současnosti představuje přibližně 70% činnosti společnosti, zbytek připadá na lisování plastů a výrobu stavebních výrobků (tvárnic). V rámci zemědělské výroby převažuje živočišná výroba zaměřená na chov skotu (1 487 ks, z toho 885 dojníc) a prasat (1 382 ks, z toho 68 prasnic). V rostlinné výrobě převažuje pěstování obilovin (1 189 ha), následuje pěstování píce (578 ha), brambor (170 ha), řepky (130 ha) a lnu (48 ha). Dodavatelská působnost podniku je převážně v rámci okresu (75%). Společnost v posledních letech hospodaří se ztrátou a za hlavní bariéry pro svou činnost považuje nízkou ochranu domácího agrárního trhu a problémy s odběrateli a jejich platbami. Podnik využívá státní dotace na údržbu krajiny, chov skotu a pěstování lnu.

Zemědělské družstvo Sněžné

Zemědělské družstvo bylo založeno v roce 1956, transformováno bylo v roce . Družstvo hospodaří na 1 690 ha půdy (903 ha zaujímá orná půda) v obcích Sněžné a Daňkovic a v současnosti zaměstnává 103 osob. Zemědělskou výrobu družstva doplňuje pekárenská a truhlářská výroba a autodoprava. V rámci zemědělské produkce výrazně převažuje živočišná výroba s orientací na chov skotu (v roce 1 192 ks, z toho 542 dojníc) a prasat (v roce 588 ks, z toho 49 prasnic). Rostlinná výroba je zaměřena na produkci obilovin (v roce 437 ha), píce (427 ha) a brambor (30 ha). Trvalé travní porosty obhospodařované družstvem zaujímají 787 ha. Družstvo realizuje svou produkci ze 40% v rámci okresu, převažuje tedy nadokresní dodavatelská působnost. Hospodaření družstva skončilo v roce ztrátou, o rok později ziskem. Za hlavní problém svého rozvoje družstvo považuje nízkou ochranu domácího trhu s agrárními produkty. Družstvo využívá státních dotací na údržbu krajiny a chov dojníc.

Zemědělské družstvo VRCHY Věcov

Zemědělské družstvo vzniklo v roce transformací původního JZD Vrchy Věcov. Koncem roku družstvo, které se vedle převažující zemědělské výroby zabývá truhlářskou a tesařskou výrobou a opravami zemědělské techniky, zaměstnávalo 97 pracovníků. V rámci zemědělské výroby družstva převažuje živočišná výroba zaměřená na chov skotu. Rostlinná výroba produkuje převážně pícniny a dále obiloviny, len a brambory. Družstvo v roce hospodařilo s mírným ziskem.

Agromeran a.s. Trhonice

Akciová společnost Agromeran, vzniklá ze ZD Jimramov, byla založena počátkem roku . V letošním roce podnik hospodaří na 1 238 ha půdy (z toho 656 ha tvoří orná půda a 582 ha trvalé travní porosty) na sedmi katastrech (Jimramov, Borovnice, Sedliště, Trhonice, Ubušín, Nový Jimramov a Lačnov) a zaměstnává 67 pracovníků. Zemědělskou výrobu společnosti doplňují činnosti v oblasti služeb a maloobchodu. V rámci zemědělské výroby mírně převažuje živočišná výroba zaměřená na chov skotu (928 ks, z toho 391 dojníc a prasat (531

ks, z toho 52 prasic). V rostlinné výrobě převažují obiloviny (343 ha), dále se jedná o produkci píce (190 ha), řepky (88 ha), lnu 24 ha a okopanin (10 ha). Dodavatelská působnost společnosti je převážně nadokresní. Podnik od svého vzniku v roce zatím hospodaří se ztrátou. Podnik čerpá státní dotace na údržbu TTP, chov dojníc a pěstování lnu. Společnost vlastní prázdné objekty kravínů, zatím se však nerozhodla o způsobu jejich dalšího využití. Podniku činí problémy vysoké ceny vstupů a nízké realizační ceny vlastní produkce, obtížná dostupnost bankovních úvěrů, nízká ochrana domácího agrárního trhu, nevyjasněné vlastnické vztahy k půdě a problémy s platbami odběratelů.

Z ostatních zemědělských podniků mikroregionu jmenujme alespoň společnost **První bobrovská, a.s.** Bobrová (784 ha půdy, 38 pracovníků, živočišná výroba - chov skotu (587 ks, z toho 209 dojníc), rostlinná výroba - pěstování, obilovin, píce, lnu, v roce mírný zisk, v roce a ztrátové hospodaření).

Nejvýznamnější firmou v oblasti lesnické výroby je na Novoměstsku i v celém okrese Žďár nad Sázavou **Lesní společnost Nové Město na Moravě a.s.** Stávající akciová společnost byla založena v roce , koncem roku zaměstnávala 302 pracovníků (pro srovnání v roce to bylo 450 pracovníků). Společnost se zabývá obhospodařováním lesů, ochranou lesních půdních fondů, myslivostí, výrobou, dopravou a prodejem dříví, dřevařskou výrobou, strojírenskou, dopravní a stavební činností. Obrat firmy v roce činil 160 mil. Kč, v roce společnost dosáhla zisku 8 mil. Kč. Z dalších firem zabývajících se lesnickou výrobou jmenujme alespoň **Lesy a zeleň s.r.o.** Nové Město na Moravě (16 pracovníků, těžba dřeva, školkařské výpěstky, úprava zeleně, zahradnické práce, obrat v roce – 8,3 mil. Kč, v posledních letech mírný zisk) a občanské sdružení **Sousedské lesy Jimramov** (69 spoluvlastníků singulárního lesa, šest pracovníků, hospodaření v singulárním lese).

Z výsledků provedeného dotazníkového šetření plyne, že ve studovaném území naprostá většina zemědělských podniků stále hospodaří podle tradičních schémat a proces žádané restrukturalizace zemědělské výroby postupuje jen velmi pomalu. Za hlavní důvody této určité konzervace lze označit zejména složitou ekonomickou situaci většiny zemědělských podniků, která je spojena s vlastní snahou o přežití v daných ekonomických podmínkách. Dále nekoncepční systémy státních dotací, složitě dodavatelsko-odběratelské vztahy, nízká dostupnost bankovních úvěrů, jakož i nedostatečná podpora státu na různé ekologicko-extenzifikační projekty. Důsledkem této složité situace je nadále poměrně vysoký stupeň zornění u většiny zemědělských podniků (např. PROAGRO Radešínska Svatka až 81% , ZD Nové Město - 73%), vysoký podíl obilovin v osevních postupech, který je rovněž spojen se stále intenzivním chovem prasat. Jen velmi málo a zvolna se v osevních postupech objevují tradiční plodiny Vysočiny (len, brambory) či nové alternativní plodiny (řepka, léčivé a aromatické plodiny či energetické plodiny).

Závěrem je nutné zdůraznit, že v současných tržních podmínkách a za současné ekonomické situace státu jsou zemědělské podniky v mikroregionu Nové Město vysoce závislé na agrární politice státu. Jedná se totiž o region již nevhodný pro intenzivní zemědělskou výrobu. Zdejší podmínky nejsou natolik příznivé, aby zemědělci mohli plně konkurovat lépe položeným oblastem. Na druhé straně však nejsou natolik nevyhovující, aby byly určeny pouze k extenzivní formě hospodaření, respektive aby hospodaření mělo pouze krajinnotvornou funkci, zejména v jižní části mikroregionu.

Je třeba si však plně uvědomit jaké jiné role sehrává zemědělství na Novoměstsku. Jedná se především o poskytování pracovních příležitostí místnímu obyvatelstvu. Pokud by došlo k dalšímu útlumu zemědělství mohlo by to přinést hrozbu postupného dalšího vylidňování řady marginálních oblastí. Na druhé straně jsou to funkce mimoprodukční a environmentální, které zemědělství v tomto mikroregionu sehrává. Tyto funkce je rovněž třeba do budoucna

ekonomicky zajistit zejména pro zachování kulturní krajiny, bez které se mimo jiné neobejde ani cestovní ruch a rekreace. Tyto mimoprodukční funkce mají pro mikroregion silně nadregionální význam.

5.4 Nevýrobní sféra a obslužná vybavenost obcí

Služby (terciér) jako sektor hospodářství představují značně heterogenní soubor lidských aktivit výrobní i nevýrobní povahy. Vysoká rozmanitost terciárních aktivit umožňuje jejich klasifikaci mnoha různými způsoby. Jedno ze základních rozdělení terciárních aktivit je na služby výrobní a služby pro obyvatelstvo. Pro výrobní služby a zejména pro jejich progresivní část (úzcě specializované služby vyžadující vysoce vzdělané odborníky) je typická velmi vysoká prostorová koncentrace do významných městských center (jedná se například o bankovníctví a další finanční služby, audit, poradenství, marketing, vědu, výzkum, vývoj, zpracování dat). Rovněž služby pro obyvatelstvo jsou koncentrovány ve městech více, než obyvatelstvo samotné - města obsluhují své zázemí. Stupeň prostorové koncentrace se liší u jednotlivých druhů služeb, a to přibližně v závislosti na frekvenci potřeby, kterou daná služba uspokojuje.

Rozmístění jednotlivých obslužných provozoven a zařízení v území je výsledkem dvou protichůdných tendencí: efektivity, která působí ve směru co největší prostorové koncentrace a uspokojení potřeb obyvatelstva, které je nejvyšší při zastoupení všech druhů služeb v každém sídle. Konkrétní výsledek působení těchto sil na rozmístění jednotlivých druhů služeb v daném území je ovlivněn řadou faktorů - vedle primárních tržních vztahů nabídky a poptávky je to i velikostní struktura sídel, historický vývoj území, kupní síla obyvatelstva, jeho populační struktura a v neposlední řadě politiky státu (např. hospodářská, zdravotní, sociální, školská).

Prostorové rozmístění vybraných druhů a zařízení služeb na území mikroregionu Novoměstsko přináší tabulka č. 8. V tabulce jsou uvedeny především takové druhy služeb, které tvoří základní vybavenost obcí, není zde zachycena přítomnost progresivních služeb (výjimku tvoří finanční služby).

Z hlediska druhů služeb uvedených v tabulce je nejlépe vybaveno středisko mikroregionu, Nové Město na Moravě. V dalších čtyřech obcích (Jimramov, Sněžné, Bobrová a Fryšava pod Žákovou horou) je lokalizováno alespoň deset druhů služeb uvedených v tabulce. Na druhé straně v osmi obcích Žďárska se nachází pouze nejvýše dva druhy obslužných zařízení uvedených v tabulce.

Nevýrobní služby pro obyvatelstvo, tj. činnosti sloužící k uspokojování přímých potřeb obyvatel (např. holičství a kadeřnictví, čistírny a prádelny, fotografické služby, taxislužba, půjčování motorových vozidel, půjčování zboží osobní potřeby a přístrojů pro domácnost, zahradnictví, pohřební služba apod.) jsou alespoň jednou provozovnou zastoupeny v sedmi obcích (Nové Město na Moravě, Fryšava pod Žákovou horou, Jimramov, Křižánky, Radešínská Svratka, Sněžné a Věcov).

Minimálně jedna provozovna výrobních a opravárenských služeb (řemeslné služby, opravy motorových vozidel, elektrospotřebičů, obuvi, krejčí, švadleny apod.) se nachází ve více než polovině obcí mikroregionu (19 obcí). Ve většině obcí mikroregionu se rovněž nachází alespoň jedna maloobchodní prodejna (výjimku tvoří podle našich informací obce Podolí, Račice a Tři Studně).

Provozovny finančních služeb jsou soustředěny pouze v některých obcích. Pošta se nachází celkem v sedmi obcích, pobočky bank (spořitelny) se nachází ve čtyřech obcích (Nové Město na Moravě, Jimramov, Bobrová a Věcov). Ostatní specializované služby (zde především účetnictví, daňové poradenství, realitní a projekční a cestovní kanceláře) jsou lokalizovány ve třech obcích mikroregionu (Nové Město na Moravě, Radešín a Sněžné).

V dotazníkovém šetření uvedlo celkem osm obcí mikroregionu (Bohdalec, Borovnice, Javorek, Kadov, Krásné, Křídla, Líšná, Tři Studně), že jsou pro jejich obyvatele těžce dostupné veškeré druhy služeb, nejčastějšími konkrétně uvedenými těžce dostupnými druhy služeb byly kadeřnictví a kosmetika (6 obcí), oprava obuvi (3 obce), oprava průmyslového zboží (3).

V rámci dotazníkového šetření mezi podnikateli bylo firmou GaREP obesláno celkem osm podniků nevýrobní sféry se sídlem na území mikroregionu, z toho tři subjekty poskytly požadované údaje (návrstnost dotazníků tak činila slušných 37%).

Tabulka č. 7: Nejvýznamnější podnikatelské subjekty v nevýrobní sféře se sídlem na území mikroregionu Novoměstsko (stav k 31. 12.)

název	místo	odvětví	poč. prac.
Okresní nemocnice v Novém Městě na Moravě	Nové Město n. M.	zdravotnictví	500-999
Záchraná služba Žďár n. S. se sídlem v Novém Městě n. M.	Nové Město n. M.	zdravotnictví	100-199
TS služby s.r.o.*	Nové Město n. M.	služby	50

Poznámka: * podnik o sobě poskytl informace v rámci dotazníkového šetření firmy GaREP

V rámci **nevýrobní sféry** mikroregionu se významnější zaměstnavatelé nachází především v odvětvích **veřejných služeb (zdravotnictví, školství), dopravy, obchodu a veřejné správy**. Drtivá většina z nich sídlí nebo má své provozovny v Novém Městě na Moravě. Podle počtu pracovníků je největším nevýrobním subjektem Novoměstska **Okresní nemocnice v Novém Městě na Moravě**, ve které je soustředěna rozhodující část lůžkové zdravotní péče okresu Žďár nad Sázavou, z dalších významných zaměstnavatelů v oblasti zdravotnictví a sociální péče uveďme **Záchranou službu Žďár nad Sázavou se sídlem v Novém Městě na Moravě, Léčebnu dlouhodobě nemocných a Léčebnu tuberkulózy a respiračních onemocnění Buchtův Kopec a Novoměstské sociální služby**.

Nejvýznamnějším zaměstnavatelem v oblasti veřejné správy je **Městský úřad v Novém Městě na Moravě**, v oblasti dopravy je to novoměstský závod společnosti **ZDAR, a.s.**, v oblasti maloobchodu to jsou **Jednota, spotřební družstvo Velké Meziříčí** a společnost **AHOLD Czech republic, a.s.**, v odvětví prodej a opravy motorových vozidel je to novoměstská společnost **Autocentr H + Š, spol. s r.o.** (prodej a servis vozů Nissan). Nejvýznamnějším zaměstnavatelem v oblasti komunálních služeb je společnost **TS služby s.r.o.** Nové Město na Moravě. Podnik se zabývá svozem a likvidací komunálního odpadu, stavební činností a výrobou drceného kameniva a v současnosti zaměstnává 50 pracovníků. Společnosti se v posledních letech daří hospodařit se ziskem a její obrat v roce činil 28 mil. Kč. Ze zástupců odvětví velkoobchodu jmenujme například společnost **HI-TEC SPORTS s.r.o.** Radňovice, která se zabývá velkoobchodem se sportovním zbožím a zaměstnává 15 pracovníků.

Závěrem lze konstatovat, že většina subjektů hospodářských, progresivních a obchodních služeb mikroregionu je a nadále bude soustředěna v Novém Městě na Moravě. V ostatních obcích mikroregionu jsou v převážné většině zastoupeny pouze takové druhy služeb, které tvoří jejich základní obslužnou vybavenost (základní maloobchodní síť a vybrané řemeslné služby a služby pro obyvatelstvo) nebo slouží účastníkům cestovního ruchu.

Tabulka č. 8: Vybavenost obcí mikroregionu Novoměstsko vybranými druhy a zařízeními služeb

	Potraviný	Ovoce-zel.	Maso-uz.	Drogerie	Prům. zb.	Kaděmictví	Prádelna	Restaurace	Pohostinství	Ubytování	Policie	Pošta	Banka	Pojišťovna	Prakt. lékař	Dětský lékař	Stomatolog	Gynekolog	Spec. lékař	Lékárna	Veter. ošeft.	MŠ	ZŠ 1. st.	ZŠ úplná	SŠ, SOU	ZUŠ	Bohoslužby	Kino	Tělocvična	Koupaliště	Kino	Bohoslužby	Tělocvična						
OBEC																																							
Bobrová	A							A				A	A		A							A		A								A	A	A					
Bobruvka*																																							
Bohdalec	A								A													A	A																
Borovnice	A							A	A	A																									A				
Daňkovice*																						A																	
Dlouhé	A								A																														
Fryšava pod Žakovou horou	A				A	A		A		A													A	A												A	A		
Javorek	A																																						
Jimramov	A					A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A	A	A	A		A		A	A										A	A			
Kadov	A								A																														
Krásné	A							A		A																											A		
Křídla	A								A														A	A															
Křižánky	A							A	A	A					A								A	A												A			
Kuklík	A									A																													
Líšná	A									A																													
Mirošov	A									A																													
Nová Ves u Nového Města na Moravě	A								A														A	A													A	A	
Nové Město na Moravě	A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A		A	A	A								A	A	A			
Nový Jimramov	A									A																													
Podolí																																							
Račice																																							
Radešín	A					A		A		A																													
Radešínská Svratka	A					A			A	A		A											A	A													A	A	
Radňovice*																																							
Řečice	A			A					A						A								A	A												A	A		
Sněžné	A					A	A	A			A	A			A		A		A		A	A				A		A								A	A		
Spělkov*																																							

OBECE	Potraviný	Ovoce-zel.	Maso-uz.	Drogerie	Prům. zb.	Kadeřnictví	Prádelna	Restaurace	Pohostinství	Ubytování	Policie	Pošta	Banka	Pojišťovna	Prakt. lékař	Dětský lékař	Stomatolog	Gynekolog	Spec. lékař	Lékárna	Veter. ošetř.	MŠ	ZŠ 1. st	ZŠ úplná	SŠ, SOU	ZUŠ	Bohoslužby	Kino	Tělocvična	Koupaliště	Kino	Bohoslužby	Tělocvična	
Tři Studně							A	A	A																									
Věcov	A				A		A		A		A	A									A	A												
Vlachovice*																																		
Zubří	A								A	A											A	A											A	

Poznámka: * údaje v tabulce za obce Bobrůvka, Daňkovic, Radňovice, Spělkov a Vlachovice jsou neúplné - od těchto obcí jsme neobdrželi vyplněný dotazník s požadovanými údaji

6. Sociální infrastruktura

6.1 Školství

6.1.1 Mateřské školy

Ve školním roce /99 působilo na území mikroregionu Nové Město na Moravě 21 mateřských škol, které tvořily 32 tříd. Všechny mateřské školy jsou bez právní subjektivity a ve všech případech je jejich zřizovatelem obec. V mateřských školách bylo umístěno 580 dětí, přičemž kapacitně to mohlo být ještě o 160 žáků více (naplněnost 79%). Pedagogický sbor tvořilo 61 pracovníků a na jednoho pedagoga tak připadalo „9,5“ dětí, což bylo nejméně ze všech mikroregionů okresu. Demografický trend druhé poloviny devadesátých let, tzn. pokles porodnosti a následné snížení počtu dětí v předškolním věku se obecně projevil především organizační racionalizací či omezováním a rušením některých předškolních zařízení. V mikroregionu byla k polovině roku zrušena dvoutrídni MŠ Nové Město na Moravě. Součástí základní malotřídní školy v Křižánkách a Bobruvce byla i místní MŠ, která však v posledně jmenované obci neměla ve školním roce /99 žádné dítě a byla tudíž zrušena. Součástí Speciální základní školy při Okresní nemocnici Nové Město na Moravě byla speciální MŠ při nemocnici.

Tab.1: Přehled hlavních ukazatelů mateřských škol (MŠ) v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou ve školním roce /99

území	počet MŠ	počet tříd	kapacita škol	počet žáků	počet učitelů	poč. žáků/ 1 učitel
Bystřice nad Pernšt.	22	40	916	846	73	11,6
Nové Město na Mor.	21	32	738	580	61	9,5
Velká Bíteš	11	21	496	461	36	12,8
Velké Meziříčí	21	40	972	976	80	12,2
Žďár nad Sázavou	32	68	1655	1492	125	11,9
okres celkem	107	201	4777	4355	375	11,6

Pramen: Výroční zpráva Školského úřadu Žďár nad Sázavou za školní rok /99, výpočty GaREP

6.1.2. Základní školy

V mikroregionu Nové Město na Moravě ve školním roce /99 existovalo 13 základních malotřídních škol, což byl spolu s Bystřickem nejvyšší počet v okrese. V tomto roce nedošlo ke změnám v počtu těchto škol a síť se již jeví jako stabilní. Počet žáků (379) byl druhý nejvyšší v okrese a naplňoval celkovou kapacitu základních malotřídních škol z necelých 70%. Na jednoho pedagoga, kterých vyučovalo celkem 25, připadalo „15,2“ žáků a tento počet byl, podobně jako na Velkomeziříčsku, nejvyšší ve srovnání s ostatními mikroregiony okresu.

Tab.2: Přehled hlavních ukazatelů základních malotřídních škol (ZMŠ) v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou ve školním roce /99

území	počet ZMŠ	počet tříd	kapacita škol	počet žáků	počet učitelů	poč. žáků/ 1 učitel
Bystřice nad Pernšt.	13	27	670	400	32	12,5
Nové Město na Mor.	13	24	556	379	25	15,2
Velká Bíteš	3	6	120	97	7	13,9
Velké Meziříčí	10	20	450	350	23	15,2
Žďár nad Sázavou	9	23	596	387	28	13,8
okres celkem	48	100	2392	1613	115	14,0

Pramen: Výroční zpráva Školského úřadu Žďár nad Sázavou za školní rok /99, výpočty GaREP

Na malotřídní základní školy navazuje síť úplně organizovaných základních škol zřízených obcemi, kterých v mikroregionu působilo ve stejném školním roce 5. Od 1.1. přešla do právní subjektivity ZŠ Nové Město na Moravě, Leandra Čecha 860. Kapacita základních škol (cca 2 270 míst) byla naplněna téměř z 90% (2 024 žáků) a k této hodnotě se blížila kapacitní obsazenost pouze na Velkomeziříčsku. Na jednoho pedagoga (celkem 116) připadalo „17,4“ žáka. V mikroregionu působila také zvláštní škola v Novém Městě na Moravě, avšak ta již uvolnila své prostory pro kapacitně přetíženou ZŠ Vratislavovo nám. 124. Jak již bylo výše naznačeno, při Okresní nemocnici v Novém Městě na Moravě působí Speciální základní škola při nemocnici.

Síť malotřídních i úplných základních škol nebyla dosud nijak výrazně postižena vlnou nízké porodnosti devadesátých let. Přesto se ve druhé polovině tohoto desetiletí počet žáků snižoval, o čemž svědčí i zcela nenaplněné kapacity škol. Ve školním roce /97 byl nedostatek dětí zmírněn znovuzavedením devátých tříd. Existence základní školy je často v obci považována za jednu z priorit rozvoje a je zárukou budoucího populačního růstu obce. Proto je usilováno o zachování ZŠ i tam, kde počet žáků klesl pod normativ stanovený MŠMT. Výjimka z minimálního průměrného počtu žáků byla MŠMT ČR udělena ZŠ Fryšava pod Žákovou horou (po dobu pěti let) a ZŠ Sněžné (pouze školní rok /99). Výjimky jsou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR udělovány pouze v případě, že se zřizovatelé zaváží uhradit vzniklé nadnormativní výdaje ze svého rozpočtu. Tlak na rušení některých ZŠ se však ještě zvýší s tím, jak do nich budou nastupovat populačně slabé ročníky narozené po roce .

Základní umělecká škola (ZUŠ) je lokalizována v Novém Městě na Moravě a její kapacita 581 míst nepostačuje zájmu dětí (604 žáků ve školním roce /99). O výuku žáků se ve všech oborech, tj. hudebním, výtvarném tanečním a literárně dramatickém stará 16 pedagogů. ZUŠ existuje bez právní subjektivity jako zálohová organizace ŠU Žďár nad Sázavou, který je zároveň jejím zřizovatelem.

Tab.3: Přehled hlavních ukazatelů úplných základních škol (ÚZŠ) v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou ve školním roce /99

území	počet ÚZŠ	počet tříd	kapacita škol	počet žáků	počet učitelů	poč. žáků/ 1 učitel
Bystřice nad Pernšt.	7	102	2945	2281	131	17,4
Nové Město na Mor.	5	89	2266	2024	116	17,4
Velká Bíteš	4	62	2048	1430	80	17,9
Velké Meziříčí	5	114	3103	2726	149	18,3
Žďár nad Sázavou	13	220	6215	4897	285	17,2
okres celkem	34	587	16577	13358	761	17,6

Pramen: Výroční zpráva Školského úřadu Žďár nad Sázavou za školní rok /99, výpočty GaREP

6.1.3 Střední školy

Ve školním roce /99 byly v mikroregionu do školské sítě zařazeny 3 střední školy. Všechna středoškolská zařízení byla lokalizována ve středisku mikroregionu - Novém Městě na Moravě. Klasické gymnaziální vzdělání nabízelo novoměstské Gymnázium V. Makovského s kapacitou 390 míst a účastí 339 studentů na výuce. Další možnosti středoškolského studia představovala Střední odborná škola (SOŠ) a Střední odborné učiliště (SOU) dopravy a služeb s kapacitou 730 míst naplněnou pouze ze dvou pětín. Velký zájem byl v minulém školním roce projevěn o studium na SOU lesnickém, jehož kapacita 170 studentů byla překročena o 36. S výjimkou SOU lesnického (zřizovatel MZe ČR) bylo zřizovatelem ostatních škol MŠMT ČR.

Celková kapacita tří středoškolských zařízení v mikroregionu činila 1290 míst a byla naplněna z cca 65-ti procent. Výuku zajišťovalo 90 pedagogů, přičemž na jednoho připadalo „9,3“ studenta. V posledních letech se velmi zřetelně projevil obecný trend na středních školách - snížení zájmu o ekonomické obory, integrované a rodinné školy a mírný posun zájmu směrem k technickým oborům (viz SOU lesnické). V průběhu školního roku /99 nedošlo v mikroregionu k žádným významnějším změnám v síti a organizaci středoškolských zařízení.

Tab.4: Přehled hlavních ukazatelů středních škol, středních speciálních škol a výchovných zařízení v mikroregionech okresu Žďár nad Sázavou ve školním roce /99

území	počet stř. škol	počet tříd	kapacita škol	počet žáků	počet učitelů	poč. žáků/ 1 učitel
Bystřice nad Pernšt.	5	37	1300	762	92	8,3
Nové Město na Mor.	3	33	1290	835	90	9,3
Velká Bíteš	4	5	492	72	10	7,2
Velké Meziříčí	7	56	2232	1361	152	9,0
Žďár nad Sázavou	10	101	4130	2600	229	11,4
okres celkem	29	232	9444	5630	573	9,8

Pramen: Výroční zpráva Školského úřadu Žďár nad Sázavou za školní rok /99, výpočty GaREP

6.2 Zdravotnictví a sociální péče

Základem sítě zdravotní péče v mikroregionu je Okresní nemocnice v Novém Městě na Moravě, jejímž zřizovatelem je Okresní úřad Žďár nad Sázavou. Poskytuje vyšší zdravotnickou péči na všech základních lůžkových i ambulancních odděleních. Při Okresní nemocnici funguje také středisko záchranné služby a rychlé zdravotní pomoci a transfúzní stanice - jedná se o zdravotnické jednotky jediné na okrese. Samostatnou ordinaci praktického lékaře pro dospělé, děti a dorost, případně stomatologa a gynekologa mají také obce Bobrová Jimramov, Radešínská Svratka, Řečice a Sněžné. V ostatních obcích je, vzhledem k malé populační velikosti, zřízení obdobných zdravotnických zařízení nereálné. Významným „zdravotnickým centrem“ Novoměstska je populačně malá obec Daňkovice. Zde je umístěna jak Léčebna dlouhodobě nemocných, tak odborný léčebný ústav - Léčebna tuberkulózy a respiračních onemocnění (TRN) Buchtův kopec. Léčebna TRN Buchtův kopec má výraznou nadregionální působnost, jde o jednu z deseti léčeben TRN v České republice. Obě zařízení jsou státní, jejich zřizovatelem je OkÚ Žďár nad Sázavou.

Vybavenost zařízeními zdravotní péče se jeví na Novoměstsku na poměrně dobré úrovni. Problémy s dopravním spojením však nastávají v obcích, které nemají zdravotnické zařízení a leží především v severní a severovýchodní části mikroregionu.

Sociální péče představuje různorodý soubor činností, zaměřených na pomoc osobám, které jsou handicapovány věkem, tělesnými či mentálními schopnostmi či sociálním původem a dalším osobám, které se ocitly v obtížné životní situaci. Je možno ji rozdělit na ústavní péči a terénní sociální péči.

V mikroregionu Novoměstsko byly v roce pro starší spoluobčany k dispozici domy s pečovatelskou službou ve třech obcích - v Novém Městě na Moravě (1 objekt, 53 bytových jednotek), Sněžném (1, 11) a Jimramově (1, 9). Čekací doba v domech s pečovatelskou službou se může protáhnout řádově i na několik let. V Novém Městě na Moravě je lokalizován také Ústav sociální péče pro mládež. Terénní sociální služby poskytovaly v mikroregionu dva subjekty, a to Sociální služby Nové Město na Moravě (zřizovatel MěÚ) a Pečovatelská služba Sněžné (zřizovatel OÚ). Vzhledem ke stále rostoucímu podílu věkově starého obyvatelstva, bude nutno věnovat této oblasti v budoucnu zvýšenou pozornost.

7 Cestovní ruch a rekreace

V mikroregionu Nového Města na Moravě existují velmi příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Je to dáno na jedné straně turistickým potenciálem krajiny, která vytváří množství atraktivních zákoutí, pohledů a příležitostí pro různé typy turistických výletů v létě i v zimě, na druhé straně množstvím historických kulturních a technických památek, které jako výsledky úsilí minulých generací doplňují obraz krajiny a dodávají jí neopakovatelný výraz. Jedinečná kulturní krajina jako výsledek přetváření přírodní krajiny tvůrčí lidskou prací, akcentovaná přírodními výtvoři a architektonicky významnými stavbami, je hlavním atraktorem přitahujícím návštěvníky do regionu.

Existující potenciál pro rozvoj cestovního ruchu je dále podpořen relativně výhodnou polohou území v oblasti geografického středu státu a na spojnici dvou hlavních sídelních aglomerací země. I když mikroregion leží mimo hlavní dopravní tahy, sledující tyto osy, je z nich relativně dobře dostupný. Potenciál návštěvníků (zdrojová oblast) pro krátkodobou i střednědobou rekreaci je tedy značný, tím spíše, že nepočítáme-li bezprostředně sousedící regiony (Žďársko, Bystřicko, Hlinecko) jsou konkurenční oblasti cestovního ruchu (oblasti s podobnou nabídkou možností trávení volného času) od Novoměstska značně vzdáleny (Orlické hory, Jeseníky, Krkonoše, v menší míře i Jihlavské vrchy).

Specifickým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu na Novoměstsku je také pozitivní image oblasti, založené na dobrém povědomí o oblasti mezi českou veřejností, známých zimních lyžařských závodech včetně závodů světového poháru, na obecné znalosti děl umělců (malířů a spisovatelů), působících v oblasti, a v neposlední míře i na dobré propagaci regionu. Pozitivní image regionu je dále posilováno vědomím jeho environmentální hodnoty, spojeném mimo jiné i s jeho funkcí zdroje pitné vody pro obyvatele městských aglomerací.

Vztah k přírodě a krajině se v evropských společnostech začíná postupně měnit od přelomu 18. a 19. století v souvislosti s myšlenkami osvícenství a romantismu. Dříve chodili lidé do přírody jen za obživou, teprve od konce 18. století se návštěva vybraných přírodních lokalit - zvláště romantických míst - stává vyhledávaným cílem cest určitých skupin obyvatelstva - těch, které si to mohou dovolit. V oblasti Českomoravské vrchoviny byl tento proces ovšem v evropském kontextu opožděný, což souvisí s tím, že prvními "turisty" byli vedle šlechty především lidé z průmyslových oblastí, žijící městským způsobem života. Důsledkem pozdějšího začátku industrializace v oblasti byl pak i pozdější zájem obyvatel měst o návštěvu "původní" (romantické a často idealizované) venkovské krajiny. K propagaci kulturní krajiny Vysočiny značně přispěli umělci, zvláště malíři a spisovatelé 19. století a první poloviny 20. století, kteří svými populárními díly zvýšili povědomí o krásách zdejší krajiny a především mezi obyvateli měst povzbudili touhu tato místa navštívit. Zvláště krajina Svratecka, Křížánky, okolí Sněžného, ale i Jimramovsko jsou v povědomí obyvatel České republiky dobře známé prostřednictvím obrazů Josefa Mánesa, Antonína Slavíčka, Josefa Jambora, Františka Kavana, z populární knihy Jana Karafiáta a dalších. Vedle této kulturně a esteticky motivované návštěvnosti byla od přelomu 19. a 20. století významná také sportovně a kulturně motivovaná návštěvnost, vyjádřená činností turistických spolků, opět především z větších měst. Specifickým proudem pak byla činnost trampských a tábornických osad, které se staly početné v období první československé republiky.

Masovou činností se však cestovní ruch stává až v souvislosti s příchodem velkého množství obyvatelstva do měst (urbanizace) a prodlužováním volného času obyvatelstva. Zvláště volné víkendy spolu s omezenými možnostmi cestování do zahraničí (v 50. až 80. letech) vedly k rozvoji chataření a chalupaření, které postupně změnilo vzhled krajiny a sídel v řadě lokalit Novoměstska. Specifikem Novoměstska byla v tomto období výstavba několika velkých podnikových a odborářských rekreačních zařízení.

Cestovní ruch se postupně v celosvětovém měřítku stává významným hospodářským odvětvím. V ČR je tento význam cestovního ruchu oceňován až v 90. letech s nástupem tržní ekonomiky. Zvýšení turistické návštěvnosti v území může posílit kupní sílu obyvatelstva a zajistit prosperitu podnikům, které by se jen službami místnímu obyvatelstvu těžko užívaly. Kvalita poskytovaných služeb a jejich nabídka pak významně ovlivňují spokojenost návštěvníků a tak působí i na jejich rozhodování, zda navštívit území i příště. Návštěvnost se dá současně významně ovlivnit i propagací území a jeho atraktivit. Cestovní ruch se tak stále více stává typickým hospodářským odvětvím, kde účelně vynaložené investice mohou přinést zisk. Současně jde o odvětví, jehož rozvoj je více než v jiných případech možné ovlivnit aktivitou veřejného sektoru.

7.1 Předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu - turistické cíle

Předpoklady pro rozvoj odvětví cestovního ruchu jsou na Novoměstsku nadprůměrné. Primárně nejvýznamnějším atraktorem je kulturní krajina, zahrnující množství významných přírodních lokalit a kulturních památek. Téměř tři čtvrtiny území mikroregionu leží v CHKO Žďárské vrchy, levý břeh Svatky na Jimramovsku pokrývá svým výběžkem přírodní park Svratecká hornatina. Podstatně více navštěvovanou částí je severní část mikroregionu (severně od silnice č. 150), avšak dobré předpoklady pro rozvoj letní i zimní turistiky jsou na celém území Novoměstska. Relativně vysoká nadmořská výška (několik vrcholů nad 800 m n. m., včetně nejvyššího vrcholu Žďárských vrchů Devět skal - 836 m n. m.) a zvlněný, ale ne příliš členitý terén vytvářejí vhodné podmínky pro zimní lyžařskou turistiku a vytváří tak potenciál pro využití turistických ubytovacích zařízení po větší část roku. Specifický charakter podnikání v cestovním ruchu na Novoměstsku - ve srovnání s jinými částmi Vysočiny - spočívá právě ve významu zimní sezóny, která je v řadě lokalit dokonce považována za významnější než letní sezóna. V letní sezóně je zvlněná krajina s množstvím atraktivních kulturních a přírodních cílů vhodná pro cykloturistiku. Množství rybníků dotváří kolorit krajiny Novoměstska a současně nabízí možnost koupání (zvláště Sykovec, Medlov, Milovský rybník, Zuberský rybník aj.).

Prvořadým turistickým centrem v regionu je Nové Město na Moravě, které je jedním z nejvýznamnějších center cestovního ruchu celé Českomoravské vrchoviny. Poměrně vysoká nadmořská výška, dobré sněhové podmínky, tradice zimních sportů (Bruslařský klub byl založen v roce 1895) a vybudovaná infrastruktura vytvářejí z Nového Města na Moravě středisko zimních sportů celostátního významu. Z lyžařského areálu u hotelu Ski, vybudovaného v roce 1972, vycházejí známé lyžařské závodní tratě, na nedalekém Harusově kopci je lyžařský vlek s osvětlenou sjezdovkou a poblíž jsou i skokanské můstky. Nové Město je však i centrem kulturního a společenského dění, jeho centrum je městskou památkovou zónou, je sídlem Horácké galerie a Horáckého muzea a je známé také jako sochařská galerie pod širým nebem díky řadě soch zdejších rodáků Jana Štursy a Vincence Makovského. Nové Město je známým východištěm cest do Žďárských vrchů.

Turistickým střediskem více členité severovýchodní části regionu je Jimramov. Také jeho centrum je městskou památkovou zónou, která zahrnuje rozsáhlý původně renesanční zámek (dnes nevyužitý), kostel Narození P. Marie, renesanční radnici a řadu domů na náměstí s klasicistními štíty. Řada kulturních památek je i mimo tato dvě centra. Kostel sv. Petra a Pavla v Horní Bobrové byl v letech 1714 - 1722 přestavěn podle projektu Jana Blažeje Santiniho, v sousedním Radešíně stojí klasicistně upravený renesanční zámek, řada památkově chráněných kostelů v dominantní poloze nad venkovskými sídly dotváří kolorit krajiny.

Po celém území mikroregionu jsou rozmístěny hodnotné stavby lidové architektury i jejich soubory, zvláště v Krátké, Blatinách (obec Sněžné), Křižánkách, Fryšavě, Věcově, Vlachovicích aj. Opět mají hodnotu jak samy o sobě, tak svým citlivým zasazením do krajiny.

V kulturní krajině Novoměstska zůstala zachována řada cenných přírodních lokalit, které jsou chráněny jako přírodní rezervace nebo přírodní památky. Turisticky navštěvované jsou zvláště skalní útvary, nabízející daleké výhledy. Je to Pasecká skála, Dráteničky, Malinská skála, Čtyři palice, Milovské Perničky, Devět skal, Vávrova skála aj. Na většině těchto skalních útvarů je povolena horolezecká činnost při respektování návštěvního řádu CHKO a sezónních omezení.

Území má také bohatou hospodářskou historii, zvláště těžby a zpracování železné rudy, výroby skla, dále hamry, mlýny aj. I po těchto aktivitách zůstaly v krajině viditelné stopy a některé z nich jsou cílem turistických návštěv.

Pro Novoměstsko je typické rozmístění atraktivních turistických cílů do velkého počtu obcí. Zvláště na území CHKO je prakticky každá obec turistickým střediskem. Stručný seznam turisticky nejatraktivnějších lokalit i potenciálních turistických cílů je v Tab. 1 uveden na základě výpovědí představitelů obcí a s pomocí existujících turistických průvodců a propagačních materiálů.

Obce mikroregionu jsou také rodištěm či působištěm řady významných osobností. To vytváří potenciál pro zvýšení návštěvnosti území v rámci kulturní turistiky spojené s návštěvou míst pobytu významné osobnosti (v případě turistického zpřístupnění těchto míst). V tabulce je dále uvedeno, zda obcí prochází značená turistická cesta, cyklotrasa (i neznačená) a zda je v obci či jejím blízkém okolí možnost koupání.

Tab. 1 Turistické cíle a turistická infrastruktura v obcích mikroregionu Nové Město na Moravě

Obec	Značená turist. cesta	Cyklo-trasa	Koupa-liště, možnost koupání	Významná místa	Významní rodáci
Bobrová	ano	ano	ano	kostel sv. Petra a Pavla, fara, kostel sv. Markéty, empírová křížová cesta, boží muka, Valy – pozůstatky gotického hrádku	ak. malíř Richard Přikryl, Antonín Smažil, Ladislav Valík
Bobrůvka	ano	ano	ano	kostel sv. Bartoloměje, přírodní památka Ouperek, Tiské rybníky	
Bohdalec	ne	ano	ne	památný strom, východiště ke Sklenskému rybníku	
Borovnice	ano	ano	ne	Husův reliéf od Julia Pelikána	
Daňkovice	ano	ano	ne	Buchtův kopec, památné lípy	
Dlouhé	ne	ne	ne		
Fryšava pod Žakovou horou	ano	ano	ano	kostel sv. Matouše, lidová architektura – horácké chalupy, rybník Medlov, památné stromy – jasanová alej, východisko na Žakovu horu	Václav Jícha (malíř), doc. Pavel Čotek (hudební skladatel)
Javorek	ano	ano	ne	urbanistická struktura obce (kruhový půdorys), údolí Fryšávky, vrch Prosička	Jan Beneš – profesor na Um. prům. škole v Praze
Jimramov	ano	ano	ano	městská památková zóna, zámek, kostel Narození P. Marie, radnice, klasicistní domy, hrobka Bellcrediů, rodné domy bratří Mrštíků a J. Karafiáta, lidová architektura	Jan Karafiát, Alois a Vilém Mrštíkovi, K. Slaviček
Kadov	ano	ano	ne	lidová architektura (horácké chalupy), pozůstatky železných hutí	
Krásné	ano	ano	ne	barokní kostel sv. Václava, památné stromy, údolí Svratky	

Obec	Značená turist. cesta	Cyklo-trasa	Koupa-liště, možnost koupání	Významná místa	Významní rodáci
Křídla	ne	ne	ne	lidová architektura – roubený statek, Mifkův kříž	ak. malíř Jan Blažek
Křižánky	ano	ano	ano	vesnická památková rezervace, lidová architektura, pravidelné výstavy malířů, východisko na Devět skal, přírodní rezervace Devět skal, Čtyři palice, přírodní památky Bílá skála, Milovské Perničky, památné stromy	ak. malíř Bukaček, působiště řady malířů
Kuklík	ano	ano	ano	lidová architektura, chráněné lípy, křížek padlých v I. a II. sv. válce	
Líšná	ano	ano	ano	údolí Fryšávky, zřícenina Štarkov	
Mirošov	ano	ne	ano	údolí Bobrůvky, Šiklův mlýn, rybníky	
Nová Ves u Nového Města n.M.	ne	ne	ne		spisovatel prof. F. Trnka, prof. MUDr. Jaroslav Michek
Nové Město na Moravě	ano	ano	ano	městská památková zóna, renesanční zámek, kostel sv. Kunhuty, radnice - Horácké muzeum, Horácká galerie, kostel Nanebevzetí Panny Marie, evangelický kostel, sochy J. Štursy, V. Makovského a J. Pelikána, lyžařský areál v lese Ochoza, lyžařský vlek, skokanské můstky, Harusův kopec, Maršovská rychta, Rokytno, Studnice	Jan Štursa, Vincenc Makovský (sochaři), Oldřich Blažíček, Karel Němec (malíři), Ivan Sekanina (politik)
Nový Jimramov	ano	ano	ne	zřícenina hradu Štarkov (Skály), přírodní památka Štarkov, lyžařský vlek, údolí Fryšávky, vrch Prosička	
Podolí	ne	ne	ne		
Račice	ne	ne	ne		
Radešín	ano	ano	ano	zámek, socha, rybníky	
Radešínská Svratka	ne	ne	ano	kostel sv. Václava	
Radňovice	ano	ne	ne	Harusův kopec, děj románu Malý Bobeš od J. V. Plevy	
Řečice	ano	ne	ano		
Sněžné	ano	ano	ano	lidová architektura, vesnická památková zóna Krátká, barokní kostel sv. Kříže, kadovské litinové kříže, galerie, Samotín, Blatiny, přírodní památka Dráteničky, památné stromy	Bohdan Lacina – malíř, prof. Smetánka
Spělkov	ano	ano	ne	údolí Svratky (Spělkovské údolí)	
Tři Studně	ano	ano	ano	rekreační středisko, rybník Sykovec, vila rodiny Kaprálových, studánky Barborka a Vitulka (slavnost Otvírání studánek), Pasecká skála	František Lopaur
Věcov	ano	ano	ne	lidová architektura, památník "Metodka" Koníkov, památné stromy, Jimramovské Pavlovice, místo posledního vlka Koníkov	
Vlachovice	ano	ano	ano	lidová architektura (žudry), památný strom, lyžařský areál v lese Ochoza, Bílá skála	
Zubří	ano	ano	ano	Zuberský rybník	

7.2 Infrastruktura pro cestovní ruch

Turistickému potenciálu území odpovídá i poměrně hustá síť značených turistických cest, využívaných ponejvíce pro jednodenní pěší turistiku. Síť udržuje Klub českých turistů a je považována za stabilizovanou a dostatečnou. V oblasti mezi Novým Městem a Třemi Studněmi jsou vyznačeny dva okruhy místním značením (výchozí u Ski hotelu). Nedostatkem však je neexistence naučné stezky v regionu. Na Novoměstsku existuje přitom množství podnětů pro zřízení naučných stezek, které by seznamovaly návštěvníky s místní přírodou, kulturní i hospodářskou historií, architekturou, náboženskými tradicemi, pobytem významných osobností aj. Jiným podnětem ke zvýšení návštěvnosti je pojmenování existujících stezek i navrhovaných tras.

Pro zimní lyžařskou turistiku jsou využívány především terény ve Žďárských vrších. V lese Ochoza u Nového Města jsou upravené lyžařské trasy, které jsou známé díky populárnímu závodu Zlatá lyže (běží se od roku 1934), zařazenému do seriálu Světového poháru. V regionu je také řada možností sjezdového lyžování, více než v kterémkoliv jiném regionu Vysočiny. Nejznámější je areál na Harusově kopci s osvětlenou sjezdovkou, další jsou v Kuklíku, Novém Jimramově, Borovnici, Věcově aj.

Vytyčení cyklotras v posledních letech odráží rostoucí zájem o tento druh sportu a délkou vyznačených cyklotras patří region v ČR k nadprůměrným. Územím prochází dvě dálkové značené cyklotrasy:

Pražská stezka (Praha - Brno), v úseku Herálec - Kadov - Koníkov - Lísek.

Regionální moravskoslezská cyklotrasa A (Hnanice u Znojma - Bílý potok ve Slezsku) prochází územím v trase Ostrov nad Oslavou - Nové Město na Moravě - Fryšava - Kadov - Sněžné - Jimramov - Bystré.

Obě trasy se křížují v obci Kadov.

Příkladem tematicky zaměřené cyklotrasy je tzv. **Santiniho cyklotrasa**, spojující místa s nejznámějšími stavbami slavného barokního architekta na Žďársku (trasa vede z Bystřice nad Pernštejnem do Vojnova Městce, délka 75 km, hlavní zastávkou v mikroregionu je Bobrová).

Množství dalších cyklotras (jak pro silniční kola, tak pro horská kola) je vyznačeno jako doporučené trasy v turistických mapách, avšak k jejich vyznačení v terénu zatím nedošlo. Některá z těchto cyklotras prochází více než dvěma třetinami obcí novoměstského mikroregionu (22 ze 31 obcí). S rostoucím zájmem o tento druh pohybu v přírodě je však možné očekávat (a podporovat) vytyčení a vyznačení dalších cykloturistických tras.

7.3 Ubytovací možnosti

Atraktivita kulturní krajiny Novoměstska se odráží i v nabídce ubytování v regionu. Objem i struktura ubytovací kapacity poukazují na to, že Novoměstsko je významným regionem cestovního ruchu v celostátním měřítku. Současně dokládají i význam cestovního ruchu v regionální ekonomice. Celková ubytovací kapacita regionu je odhadována na 2 800 lůžek v různých typech ubytovacích zařízení volného cestovního ruchu. Podkladem pro tento odhad byl průzkum provedený na obecních úřadech, informace Okresního úřadu ve Žďáru nad Sázavou a Informačního centra v Novém městě na Moravě. V tabulce 2 je uveden seznam 60 zjištěných ubytovacích zařízení s úhrnnou kapacitou 2 704 lůžek.

Na 1000 obyvatel mikroregionu tak připadá přibližně 136,7 lůžek v turistických ubytovacích zařízeních. To je nejen jednoznačně nejvyšší hodnota mezi pěti obvody okresu Žďár nad Sázavou, ale také hodnota převyšující zhruba 2,8x celostátní průměr (49,4 lůžek na 1 000 obyvatel v roce).

Největší podíl tvoří ubytovací zařízení hotelového typu (v 17 hotelích je to cca 1 500 lůžek, tj. přibližně 55 % zjištěné ubytovací kapacity). Vysoký podíl hotelů na celkové

ubytovací kapacitě je tak dalším specifikem regionu v rámci okresu. Druhou největší skupinu z hlediska typu ubytování tvoří penziony. 19 penzionů v mikroregionu nabízelo cca 630 lůžek, tedy 23 % celkové kapacity. Hotely a penziony tak na Novoměstsku poskytují více než tři čtvrtiny (téměř 79 %) lůžek v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu. Jiným charakteristickým rysem ubytovacích zařízení v regionu je relativně vysoký podíl lůžek v pokojích s vlastním sociálním zařízením (cca 1 000 lůžek, tedy více než třetina celkové kapacity), tedy v zařízeních s vyšším standardem poskytovaných služeb.

Až do počátku 90. let tvořila podstatnou část ubytovací kapacity na Novoměstsku podniková a odborářská rekreační zařízení, tedy zařízení vázaného cestovního ruchu. V průběhu hospodářské transformace se rozhodující část těchto zařízení transformovala na hotely a penziony (v pestré struktuře vlastnických forem - fyzické osoby, s.r.o., a.s.) a otevřela se všem účastníkům cestovního ruchu. V podnikových rekreačních zařízeních tak dnes zůstává jen asi 11 % celkové ubytovací kapacity (cca 300 lůžek). Tato změna majetkových vztahů byla pro nabídku ubytování významnější než přírůstek nových ubytovacích kapacit. Ten měl nejčastěji formu malých rodinných penzionů nebo ubytování v soukromí a přestože přispěl k rozšíření nabídky forem ubytování, jeho podíl na celkové kapacitě zůstává nízký. Devět zařízení nabízejících ubytování v soukromí (včetně agroturistiky), zjištěných průzkumem, má celkovou kapacitu 85 lůžek, tj. jen 3 % ubytovací kapacity regionu. Poměrně nízká je kapacita zařízení nabízejících levné ubytování pro turisty (turistické ubytovny).

Některé ubytovací zařízení je v provozu v 15 obcích mikroregionu, tedy v polovině jejich celkového počtu. To dobře odráží fakt, že hlavním atraktorem území je kulturní krajina celé oblasti a ne jedna či několik bodových aktivit. Přesto se z hlediska koncentrace ubytovacích zařízení výrazně odlišuje severní a jižní část mikroregionu: na sever od Nového Města na Moravě jen výjimečně najdeme obec bez některého ubytovacího zařízení volného cestovního ruchu, naopak v jižní části jsou taková zařízení jen v Radešíně a Radešínské Svatce.

Nejvíce lůžek v zařízeních cestovního ruchu je v Novém Městě na Moravě: 725 lůžek představuje 27 % celkové kapacity regionu. Druhým centrem cestovního ruchu je obec Tři Studně s nejméně 635 lůžky (24 % celkové kapacity) a dále Sněžné (500 lůžek, 18 % kapacity regionu). V těchto třech obcích jsou soustředěny více než dvě třetiny všech ubytovacích kapacit volného cestovního ruchu.

Chápeme-li tato tři hlavní centra cestovního ruchu na Novoměstsku v územně širším vymezení, zjistíme, že v Novém Městě na Moravě a v Zubří je k dispozici asi 900 lůžek cestovního ruchu, což je téměř shodné se součtem počtu lůžek ve Třech Studních a Fryšavě pod Žakovou horou, přičemž každá z těchto dvojic se podílí třetinou na celkové kapacitě regionu. Ve Sněžném a okolí, zahrnujícím Křižánky, Krásné, Kuklík a Líšnou, je soustředěno nejméně 700 lůžek, tedy čtvrtina celkové kapacity, a jen zbývajících asi 8 % kapacity připadá na další obce regionu. Překvapivá je nízká ubytovací kapacita v Jimramově a jeho nejbližším okolí. I uvedené rozdělení do tří subregionů je však do značné míry umělé, vždyť jmenované obce spolu sousedí a například z některých zařízení na katastrech Nového Města na Moravě je blíže do Fryšavy než do centra města. Proto je správnější považovat oblast Nového Města, Fryšavy a Sněžného za jediný turistický subregion, zahrnující naprostou většinu (asi 2 500 lůžek) ubytovací kapacity regionu a ponechávající mimo tuto celostátně významnou oblast cestovního ruchu jen méně než desetinu počtu turistických lůžek Novoměstska.

Tab. 2 Ubytovací zařízení v obcích mikroregionu Nové Město na Moravě

Obec	Typ zařízení	Název	Ubytovací kapacita (počet lůžek)
Borovnice	ubyt. hostinec	Ubytovací hostinec Borovnice	
Fryšava pod Ž. h.	hotel**	Hotel Medlov	205
Fryšava pod Ž. h.	turist. ubytovna	Turistická ubytovna Fryšava	40
Fryšava pod Ž. h.	penzion	Penzion Šteflíčkoví	8
Fryšava pod Ž. h.	penzion	Penzion Němec	5
Jimramov	ubytovna	Ubytovna OÚ	7
Jimramov	ubytovna	Sokolovna (ISS Nové Město n. M.)	10
Krásné	penzion	Penzion Krásné	34
Křižánky	penzion	Penzion Bukáček	30
Kuklík	penzion	Penzion Kukla	45
Kuklík	penzion	Na Mlýně	40
Kuklík	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Hradil	8
Líšná	penzion	Líšenský dvůr	30
Líšná	penzion	Minipenzion Stará hospoda	8
Nové Město n. M	hotel***	Ski hotel	112
Nové Město n. M.	hotel *	Hotelový dům Duo	160
Nové Město n. M.	hotel *	Hotel Maršovská rychta	38
Nové Město n. M.	hotel	Hotel Panský dům	12
Nové Město n. M.	hotel	Hotel Artis	20
Nové Město n. M.	hotel	Hotel Rokytno	20
Nové Město n. M.	penzion	Student penzion	47
Nové Město n. M.	tur. chata	Turistická chata Studnice	6
Nové Město n. M.	penzion	Penzion Apollo	45
Nové Město n. M.	penzion	Penzion Vrchovina	45
Nové Město n. M.	penzion	Romantika	15
Nové Město n. M.	ubytovna	Subterra	
Nový Jimramov	ubytovna	Ubytovna ISS Nové Město n. M.	20
Nový Jimramov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Fiala	15
Nový Jimramov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Filipová	8
Nový Jimramov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Boháček	8
Radešín	hotel***	Hotel Radešín	74
Radešín	rekr. středisko	Školící středisko ČSÚ Praha	5
Radešínská Svratka	rekr. středisko	Rekreační chata TJ	20
Sněžné - Milovy	hotel**	Hotel Devět skal	210
Sněžné - Milovy	hotel	Hotel Gaudeamus	50
Sněžné	hotel *	Hotel Sněžné	50
Sněžné - Vříšť	penzion	Panský dům	30
Sněžné	penzion	Solitary II	80
Sněžné	penzion	Penzion Podlesí	
Sněžné - Blatiny	rekr. středisko	Chata VHS Brno	80
Tři Studně	hotel**	Penzion Sykovec	58
Tři Studně	hotel *	Hotel Tři studně	35
Tři Studně	chatky	Morava centrum	42
Tři Studně	hotel**	Vysočina	93
Tři Studně	hotel**	Rekreační středisko Horácko	53
Tři Studně	hotel**	Rekreační středisko Horník	100
Tři Studně	rekr. středisko	Na mýtince	42
Tři Studně	penzion	Pegas	75
Tři Studně	penzion	Penzion Zátíší	22
Tři Studně	rekr. středisko	Rekreační středisko EMZET	40
Tři Studně	penzion	U pramene	31
Tři Studně	penzion	Duha	44

Obec	Typ zařízení	Název	Ubytovací kapacita (počet lůžek)
Věcov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Kadeřávek	18
Věcov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Totušek	10
Věcov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Topinka	8
Věcov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Zítka	8
Věcov	ubyt. v soukromí	Ubytování v soukromí Straka	10
Zubří	rekr. středisko	Rekreační středisko BVV	110
Zubří	dětský tábor	Dětský tábor Žďas	60

7.4 Informace a propagace území

Turistické informace o Novoměstsku může potenciální návštěvník získat z map a turistických průvodců, které v několika úrovních podrobnosti pokrývají celé území mikroregionu. Podrobná cykloturistická mapa (1 : 75 000), nabízející např. i množství námětů na okružní trasy, zatím pokrývá jen severní část mikroregionu (Žďárské vrchy), avšak k vydání listu zahrnujícího i jižní polovinu území by mělo dojít v dohledné době.

Množství kvalitních propagačních a informačních materiálů připravil Okresní úřad ve Žďáru nad Sázavou, sdružení pro podporu cestovního ruchu Region Vysočina v Jihlavě a další instituce. Pro informovanost o možnostech trávení volného času v regionu a pro propagaci území mají klíčovou funkci turistická informační centra (TIC). V regionu zatím funguje jediné TIC, a to Informační centrum Nové Město na Moravě. Žádoucí by byl vznik dalšího informačního centra v severní části regionu (Sněžné). Vhodné by bylo také zřízení informačního střediska Správy CHKO Žďárské vrchy, které by svou činností mohlo přispět k propagaci území, k rozšíření nabídky možností trávení volného času, ale i k regulaci a usměrňování návštěvnosti s ohledem na zájmy ochrany přírody.

Způsob turistické propagace mikroregionu je v rámci ČR možné považovat za standardní. Chybí však dosud vypracování koncepce turistického produktu regionu jako ucelené nabídky možností trávení volného času v regionu. Komplexní turistický produkt by měl nabízet různé dlouhé pobyty v území s nabídkou možných aktivit, a to pro různé typy potenciálních návštěvníků. Vhodnou specializací turistického produktu by bylo zaměření na pěší a lyžařskou turistiku, cykloturistiku a pobyt v ekologicky čisté oblasti. Tento program by měl být doplněn rekreačními sportovně-relaxačními aktivitami (plavání, fitness, jízda na koni, různé druhy sportů), pro něž však v současnosti v regionu ještě nejsou dostačující kapacity. Území, pro něž by bylo žádoucí turistický produkt vypracovat, by však nemělo být omezeno administrativními hranicemi a mělo by zahrnovat větší území (např. okres Žďár nad Sázavou, oblast Žďárských vrchů, povodí Svatky, případně Vysočina apod.). Za krok tímto směrem je možné považovat vytyčení a propagaci tematicky zaměřených tras, např. Cesta skla, Santiniho stavby na Žďársku apod.

Shrnutí

Novoměstsko je regionem cestovního ruchu celostátního významu. Turisty přitahuje hlavně malebná kulturní krajina, přírodní a kulturní památky a ekologicky kvalitní životní prostředí. Výhodou je vysoká nadmořská výška, projevující se v délce trvání sněhové pokrývky. Specifikem regionu v rámci Vysočiny je tak vyrovnanost zimní a letní sezóny, resp. mírná převaha zimní sezóny nad letní. Ubytovací kapacita v zařízeních volného cestovního ruchu dosahuje podle zjištěných informací asi 2 800 lůžek. Významná část této kapacity je v hotelích a penzionech vyššího standardu ubytování a služeb. Další stovky lůžek se nacházejí v soukromých chatách a chalupách. Cestovní ruch má proto významné místo v

regionální ekonomice, relativně nejvýznamnější mezi mikroregiony okresu Žďár nad Sázavou.

Přes tyto silné stránky provázejí aktivity v oblasti cestovního ruchu na Novoměstsku také některé nevýhody, které brání vyššímu využití existujícího potenciálu. Jde především o následující:

- dlouhá jarní a podzimní mezisezóna s jen minimální návštěvností (duben až červen, polovina září až polovina prosince)
- nízký stupeň využití ubytovací kapacity
- nedostatek alternativních možností trávení volného času mimo turistiku a poznávací výlety (nevýhoda zvláště v případě nepříznivého počasí)
- nedostatečná dostupnost některých doprovodných služeb
- území je dostatečně známé návštěvníkům z ČR, ale návštěvnost zahraničních turistů je nízká (zahraniční klientela tvoří méně než čtvrtinu celkové návštěvnosti v okrese Žďár nad Sázavou)

8. Ekologická situace

Severní část Novoměstska zahrnuje nejvyšší polohy Žďárských vrchů s Devíti skalami, 836 m n.m. a dalšími kopci s vrcholovými skalisky, která jsou chráněna jako významné přírodní památky či rezervace. Do rozlehlé vrcholové klenby Žďárských vrchů pronikají hluboká a široká údolí horní Svratky a jejího přítoku Fryšávky. Tato údolí propojují řadu kotlin a prolomů oddělených hřbety, kopci. Z vrcholové klenby vybíhají rozsochy jako je např. Malínská skála. Menší rozrušenou a zalesněnou klenbu najdeme mezi Pohledeckou skálou, 812 m n.m. a Samotínem, 770 m n.m.. Na jižním úpatí obou kleneb, zhruba ve výšce kolem 600 m n .m., začíná rozsáhlá plošina rozčleněná postupně se k jihu zahlubujícím údolím Bobrůvky a jejích přítoků. Z plošiny vystupují kopce, pahorky, hřbítky a hřbety oddělené úpady a úvalovitými údolními. Na jihu jsou však údolí užší a hlubší, projevuje se zřetelná eroze. Ta však poškozují hlavně velké bloky orné půdy jednak plošnými splachy, jednak výmolvou erozí ve svahových úpadech.

V půdním pokryvu se projevuje výšková stupňovitost: v nejvyšším stupni Vysočiny, v potenciálním jedlovo-bukovém stupni jsou kyselé hnědé půdy až podzoly, většina Novoměstska náleží do chudých hnědých půd (kambizemí), na plošinách jsou pseudogleje (sezónně zamokřené půdy povrchovou vodou), ve sníženinách gleje až rašelinné gleje či rašeliny, místy jsou na plošinách a ve sníženinách hnědozemě a plavozemě (ochuzené hnědozemě).

Především severní část Novoměstska náleží ke krajinářsky atraktivním územím střední Evropy legislativně vymezeným statutem CHKO Žďárské vrchy. Chráněná maloplošná území i celé CHKO Žďárské vrchy mají své místo v evropské síti EECONET. V rámci CHKO, která pokrývá severní část Novoměstska je řada chráněných maloplošných území, hlavně vlhké, mokřadní až rašelinné louky, rašeliniště. Je zde také řada velmi scénicky hodnotných krajinných segmentů, často viditelných z vrcholových skalisek ve skupině Devíti skal, která převyšuje nadmořskou výšku 800 m (Malínská skála, Pasecká skála, aj.) Ekologicky cenné jsou i relikty bukojedlových lesů. Význam CHKO není jen v chráněné biodiverzitě a reliéfových tvarech, nýbrž i v možnosti šetrné turistiky, rekreace a zemědělství + lesnictví. I území mimo CHKO Žďárské vrchy má řadu hodnotných maloplošných chráněných území, nádherných krajinných scénérií, údolí řek, rozmanitost reliéfu i krajiny.

Novoměstsko budují velmi staré horniny - hlubinné vyvřeliny (magmatity) a přeměněné horniny (metamorfity), které náleží ke strážeckému a moravskému moldanubiku. jde především o nejrůznější ruly, méně jsou zastoupeny granulity, amfibolity, hadce, skarny, eklogity, krystalické vápence, mramory. Na SV sem zasahuje poličské krystalinikum s jemnozrnnými rulami a svory, místy i s metabazity. Od středověku zde byly těženy rudy kovů i krystalické vápence, ale jejich těžba přestala být rentabilní. Nicméně relikty montánní krajiny na Fryšávce jsou pozoruhodnou exotikou v současné krajině, která měla v 17. a 18. stol.hutě, hamry atd. Nyní lákají pozornost návštěvníků vrcholová skaliska řady kopců a vrchů s výškami nad 800 m n.m.: zmíněné skály Pasecká, Malínská, dále Čtyři palice, Prosíčka aj.

Krajinné ekosystémy Novoměstska zahrnují i přírodě blízké a chráněné vlhké, mokřadní a rašeliništní louky, zmíněná rašeliniště, podhorské louky, jedlovo - bukové relikty lesů. Zoraná půda je ohrožena zrychlenou, člověkem způsobenou výmolvou erozí, především ve svahových úpadech, v nichž dochází ke koncentraci stékající vody, velkým splachům a rizikům zasedimentování vodních nádrží.

Specifický odtok, udávaný v litrech za sekundu z 1 km² dosahuje na Novoměstsku 5 až 12 litrů. Ve vyšších partiích Žďárských vrchů je nadprůměrný vodohospodářský potenciál, propustnost hornin je dobrá až slabá, puklinová.

Podnebí je ve vyšších partiích chladnější a vlhčí, nejvýstižněji je charakterizuje Quitt jako typ:

CH7 počet letních dnů: 10-30
 teplotou 10°C a více: 120-140
 počet mrazových dnů: 140-160
 počet ledových dnů: 50-60
 průměrná lednová teplota: -3 až -4°C
 průměrná červencová teplota: 15-16°C
 průměrná dubnová teplota: 4-6°C
 průměrná říjnová teplota: 6-7°C
 průměrný počet dní se srážkami 1 mm a více: 120-130
 srážkový úhrn ve vegetačním období: 500-600 mm
 srážkový úhrn v zimním období: 350-400 mm
 počet dní se sněhovou pokrývkou: 100- 120
 počet dní zamračených: 150-160
 počet dnů jasných: 40-50

Na většině území Novoměstska, především v nižších polohách převažuje typ:

MT5 počet letních dnů: 30-40
 počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více: 140-160
 počet mrazových dnů: 130-140
 počet ledových dnů: 40-50
 průměrná lednová teplota: -4 až -5°C
 průměrná červencová teplota: 16-17°C
 průměrná dubnová teplota: 6-7°C
 průměrná říjnová teplota: 6-7°C
 průměrný počet dní se srážkami 1 mm a více: 100-120
 srážkový úhrn ve vegetačním období: 350-450 mm
 srážkový úhrn v zimním období: 250-300 mm
 počet dní se sněhovou pokrývkou: 60-100
 počet dní zamračených: 120-150
 počet dnů jasných: 50-60

Chladnější typ podnebí dává velké šance pro zimní rekreaci a sporty vázané na sněhovou pokrývku, oba typy jsou vhodné i pro letní rekreaci a sporty, umožňují i pobyty u vody s koupáním, proslulé jsou rybníky Sykovec, Medlov na Fryšávce a Mílovský u Svratky, menší rybníky jsou u Mirošova, významný je i Zuberský.

Potenciální vegetací v nejvyšší části Žďárských vrchů je hlavně smrková bučina s útržky podmáčené rohozcové smrčiny místy s rašelinnou smrčinou, podhorskými borovými rašeliništi a bučinami s kyčelnicí devítilistou. Dna kotlin a prolomů mají potenciálně hlavně podmáčené rohozcové smrčiny místy s rašelinnou smrčinou, útržky ostřicových rašelinišť. Celkově však na Novoměstsku potenciálně převládají bikové bučiny. Současné druhové složení lesů je zcela odlišné – převažují smrčiny s borovicí, bukem, modřínem, šíří se javory, hlavně horské.

Novoměstsko má velmi dobré uspořádání krajiny, která umožňuje lesnictví, podhorské až horské zemědělství, letní i zimní rekreaci, turistiku a sporty, má vodní plochy. Jenže orná půdy je ohrožena erozí, hrozí povodně, polomy v lesích (smrčiny), náledí, ale i sucha v důsledku nadměrné meliorace polí. Jsou zde nevyužité zásoby fytomasy pro energetické využití - obnovitelný energetický zdroj .Rozsah chataření je nadměrný a měl by být zastaven, postupně převáděn na chalupaření ve vesnicích, které stárnou a bytový fond chátrá. Ochrana

přírody nemusí být v rozporu s využíváním krajiny, ba naopak, je výzvou pro šetrnější vztah k přírodě krajiny, která poskytuje kvalitní životní prostředí.

SWOT analýza

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • příznivá věková struktura obyvatelstva • poměrně dobrá vzdělanostní úroveň obyvatelstva • stabilní síť základních škol s nejvíce naplněnou kapacitou v okrese dostatečná kvalita zdravotní i sociální péče • vysoká napojenost obcí na místní či skupinové vodovody, převážně dobrý technický stav vodovodní sítě, vysoká kvalita vody ve vodovodní síti • zavádění internetu a informačních a komunikačních technologií do škol za přispění obcí • nízký podíl uchazečů se základním vzděláním (17 %) z celkového počtu uchazečů v mikroregionu • relativně nízká míra dlouhodobé nezaměstnanosti – 44 % uchazečů pobývá v evidenci méně než ½ roku • pracovní příležitosti v cestovním ruchu v turisticky atraktivním a navštěvovaném území • zvyšování podílu exportu na odbytu průmyslových firem • většinou stabilní vlastnická struktura významnějších hospodářských subjektů • stabilizovaná situace a příznivé hospodářské výsledky většiny významných průmyslových podniků (např. MEDIN, a.s., SPORTEN, a.s., RACOM s.r.o.) • poměrně stabilizovaná síť zemědělských podniků • silné mimoprodukční funkce krajiny • značný potenciál území pro různé formy agroturistiky • dostatečné povědomí o Novoměstsku a jeho pozitivní image jako oblasti cestovního ruchu • velká část území má statut CHKO • výhodná poloha a dobrá dopravní dostupnost z hlavních sídelních aglomerací ČR, značná vzdálenost konkurenčních oblastí cestovního ruchu • scénicky hodnotná a turisticky atraktivní kulturní krajina • množství přírodních a kulturních památek • tradice v pořádání sportovních a kulturních akcí nadregionálního (mezinárodního) významu • poměrně vysoká kapacita ubytovacích zařízení cestovního ruchu • relativně vysoký podíl ubytovací kapacity v zařízeních s vyšším standardem ubytování • výhodné podmínky (terén, nadmořská výška) pro zimní lyžařskou turistiku • výhodné podmínky pro pěší turistiku, cykloturistiku i agroturistiku • vysoká environmentální hodnota území • přírodě blízké krajinné ekosystémy • významná pozice v síti EECONET • přítomnost řady významných vodních zdrojů • skupiny rybníků 	<ul style="list-style-type: none"> • velmi nízká hustota zalidnění • rozdrobená sídelní struktura s vysokým podílem malých obcí • dlouhodobé vyliďňování malých venkovských obcí • stagnace a v posledních letech pokles počtu obyvatelstva mikroregionu způsobený jak přirozenou měnou, tak stěhováním • poměrně vysoká úmrtnost obyvatelstva mikroregionu • vysoký počet obcí bez školského zařízení podmíněný sídelní strukturou mikroregionu • nenaplněné kapacity středních škol • nedostatečná kapacita zařízení sociální péče pro seniory a zdravotně postižené občany • nedostatek některých služeb sociální péče (domy s pečovatelskou službou) • naprosto nevyhovující napojení mikroregionu na vyšší silniční síť - územím neprochází ani jedna silnice I. třídy • špatný stav silniční sítě, u některých silnic III. třídy již dochází k rozpadu vozovky • nízká hustota zalidnění a rozdrobená sídelní struktura zvyšují náklady na vybavenost technickou infrastrukturou • nevyhovující stav elektrorozvodné sítě ve více než polovině obcí mikroregionu • nízký podíl obcí napojených na splaškovou kanalizaci a ČOV • malý počet plynofikovaných obcí (plynofikovány jsou pouze některé obce ve střední a severní části mikroregionu) • nedostatečné využití možností informačních a komunikačních technologií v komunikaci mezi subjekty veřejné správy i ve vztahu k občanům • pomalé zavádění internetu do škol • malý počet obcí se schválenou, případně rozpracovanou územně plánovací dokumentací • nepříznivý vývoj míry nezaměstnanosti - celková míra nezaměstnanosti v mikroregionu Novoměstsko je vyšší než průměr okresu, kraje i ČR • vyšší podíl mladších věkových skupin na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání; uchazeči do 29 let tvoří 44 % • vyšší podíl neumístěných uchazečů se středním vzděláním • nedostatečný počet nově vytvářených pracovních míst • nízká intenzita soukromého podnikání (druhá nejnižší hodnota mezi mikroregiony okresu) • podprůměrné daňové příjmy obcí (obce mikroregionu dosahují ve srovnání s ostatními mikroregiony okresu v průměru druhých nejnižších daňových příjmů na obyvatele) • nízký podíl subjektů se zahraničním kapitálem na hospodářské základně mikroregionu (nejnižší mezi mikroregiony okresu Žďár nad Sázavou) • relativně vysoké procento zornění zemědělské půdy

	<p>W – Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none">• omezení možnosti hospodaření na zemědělské půdě v důsledku PHO a CHKO• zastarávající technické vybavení zemědělských podniků a jeho pomalá obměna• nepříznivé hospodářské výsledky, nedostatek investičního (i provozního) kapitálu a vysoké zadlužení významné části zemědělských podniků mikroregionu• nízký stupeň využití ubytovací kapacity• dlouhá mezisezóna (jaro, podzim) s jen minimální návštěvností• nedostatečná nabídka možností trávení volného času v době nepříznivého počasí• nízký podíl zahraniční klientely (pod průměrem ČR)• nedostatek doprovodných služeb pro návštěvníky• relativně nízká kapacita levného turistického ubytování• nerozvinutá spolupráce subjektů v oblasti cestovního ruchu• převaha smrčín v lesích• nízká biodiverzita zemědělské krajiny• nadměrné meliorace
--	---

O - Příležitosti	T - Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • u malých vyliďňujících se obcí je možno očekávat další transformaci obytné funkce na funkci rekreační • oživení bytové výstavby, zejména ve středisku mikroregionu a jeho okolí, zvýší dostupnost bydlení i migrační atraktivitu • vytvářením nových pracovních příležitostí je možno ovlivnit i migrační poměry ve prospěch stabilizace mladých lidí v mikroregionu • v důsledku odkládané porodnosti pravděpodobně dojde v blízké době ke zvýšení intenzity porodnosti a tudíž k růstu počtu obyvatel přirozenou měnou • transformace stávajících málo využívaných oborů středních odborných škol v koordinaci s potřebami trhu práce na mikroregionální, okresní i krajské úrovni • rozšíření mimoškolních vzdělávacích a výchovných programů a další mimoškolní zájmové činnosti jako součásti systému prevence sociálně patologických jevů • další rozvoj místních knihoven a jejich poboček jako lokálních informačních center • zřízení dalších potřebných zařízení a služeb sociální péče pro seniory a zdravotně postižené občany • získání investic na zlepšení kvality dopravní sítě • zpětné přearování stávající silnice II/150 na I/18 • zlepšení a zefektivnění komunikace mezi veřejnou správou nasazením a využíváním informačních a komunikačních technologií • zlepšení dostupnosti informací pro veřejnost zřizováním veřejných internetových stanic • zavádění internetu do škol a jeho využití jako komunikačního média a zdroje informací pro výuku • podpora tvorby nových pracovních příležitostí a využití všech stávajících možností aktivní politiky zaměstnanosti • podporovat Úřad práce ve sledování účinnosti nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a na základě zjištěných nedostatků usilovat o případné korekce • maximální využití stávajících podpůrných programů v rámci podpory malého a středního podnikání (jedná se především o programy Záruka, Kredit, Trh, Kapitál, Kooperace, Podpora exportu, Poradenství, Malé půjčky, Design, Vesnice, Provoz a Regenerace), Programu obnovy venkova, programů Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu a podpůrných programů zemědělství, dotací na rozvoj technické infrastruktury a prostředků z fondů EU • ustavení Nového Města na Moravě jako okresního města rozšíří nabídku pracovních příležitostí pro středoškolsky a vysokoškolsky vzdělané občany • další rozvoj cestovního ruchu a s tím spojená vyšší poptávka po pracovní síle • využití komparativních výhod v oblasti pracovních nákladů pro získání zahraničních investorů (zejména v průmyslu) 	<ul style="list-style-type: none"> • bez koncepce bytové politiky a vytváření nových pracovních míst může dojít k obnově či prohloubení depopulačních tendencí • emigrace mladých a kvalifikovaných obyvatel v důsledku nedostatku pracovních příležitostí a možnosti bydlení • demograficky podmíněný úbytek dětí vyvolá tlak na rušení některých mateřských škol, malotřídních škol i základních škol • stále se zvyšující podíl starého obyvatelstva může vyvolat problémy v oblasti zdravotnictví a sociální péče a ve svém důsledku klást vyšší nároky na kapacity zařízení a poskytované služby • nedostatek finančních prostředků na zabezpečení sociální péče • zhoršující se životní úroveň některých skupin obyvatelstva, zvyšování podílu rizikových skupin obyvatelstva (dlouhodobě nezaměstnaní, bezdomovci, matky s dětmi v nouzi) a nepřipravenost systému sociální a zdravotnické péče a výchovných či školských zařízení dostatečně reagovat na jejich situaci • kvalita silniční sítě brání rozvoji podnikání v mikroregionu • rozpad vozovek některých silnic III. třídy a jejich následné vyřazení ze silniční sítě • nerentabilita budování technické infrastruktury v rozdrobené sídelní struktuře může nadále snižovat atraktivitu malých obcí pro bydlení i podnikatelskou činnost • zaostávání a informační „odtržení“ s dopadem na úroveň školství i veřejné správy • bez pokrytí území schválenou územně plánovací dokumentací může být omezen další rozvoj mikroregionu, především rozvoj podnikání, realizace veřejných staveb atd. • pokračující nedostatek nově vytvářených pracovních míst • nemotivující rozdíl v příjmech mezi výdělečně činnými osobami a osobami na státní sociální podpoře, především v periferních oblastech mikroregionu • v periferních částech mikroregionu je rozvoj hospodářských aktivit podvazován špatnou dopravní obslužností obcí a zanedbanou infrastrukturou • nedostatek disponibilní kvalifikované pracovní síly, zejména v průmyslové výrobě, může bránit dalšímu rozvoji jinak prosperujících firem • obtížné pronikání místních producentů do nadnárodních obchodních řetězců • postupný úbytek soukromě hospodařících rolníků vlivem špatné ekonomické situace a zhoršené věkové struktury • nízká dostupnost úvěrů pro podnikatelské subjekty, zejména v zemědělství

<p>O - Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorování nevyužitých průmyslových a zemědělských objektů a areálů v mikroregionu a jejich nabídka podnikatelské veřejnosti • příprava, zainvestování a propagace nových průmyslových zón a podnikatelských areálů - především v Novém Městě na Moravě - nabízených zahraničním i domácím investorům (případná spolupráce s agenturou Czechinvest) • možnosti užší spolupráce a sdružování malých podniků za účelem vyšší prosperity a konkurenceschopnosti jednotlivých podniků • další zvýšení, zefektivnění a koordinace spolupráce místních samospráv, podnikatelského sektoru a státní správy při tvorbě podnikatelského klimatu v mikroregionu • možnost vytváření nových pracovních míst při zpracování zemědělských surovin • podpora mimoprodukčních (krajinotvorných, ekologických) funkcí zemědělství a nových aktivit, které nahradí utlumované tradiční zemědělské výroby • pěstování alternativních plodin, polyprodukční orientace zemědělské výroby • rozvoj činností podporujících alternativní příjmy na venkově s využitím místních surovin a podmínek, rozvoj infrastruktury ve venkovském prostoru • podpora odborného vzdělávání, poradenství a služeb pro podnikatelskou sféru (především pro zemědělskou, lesnickou a průmyslovou výrobu) • zvýšení návštěvnosti vybudováním sítě naučných stezek, tematických cest a cyklotras • zřízení další turistických informačních center, včetně informačního střediska CHKO Žďárské vrchy • vytvoření turistického produktu regionu (potenciálně ve spolupráci se subjekty z okolních regionů), který by měl zahrnovat ucelené programy trávení volného času pro vybrané skupiny návštěvníků • rozvoj agroturistiky • zvýšení povědomí o turisticky atraktivních místech zpřístupněním informací o jejich minulosti (rodiště a působiště známých osobností, místa významných událostí, místa děje literárně zpracovaných příběhů apod.) formou průvodců a informačních materiálů i osazením informačních tabulí v místě • zvýšení turistické návštěvnosti přispěje k rozvoji doprovodných služeb s pozitivním efektem pro regionální ekonomiku i rozpočty místní správy • vytvoření polyfunkční kulturní krajiny • zpomalení odtoku vody, budování malých vodních nádrží • ekologické úpravy velkých bloků orné půdy • zvýšení biodiverzity krajiny • energetické využití fytomasy • posílení ekologické/environmentální osvěty • podpora chalupaření, revitalizace sídel • revitalizace vodních toků a niv, rozšíření mokřadů 	<p>T - Ohrožení</p> <ul style="list-style-type: none"> • odkládání vytvoření a propagace komplexního turistického produktu oblasti může vést k marginalizaci území v konkurenci s jinými oblastmi cestovního ruchu v ČR • nerozvíjení spolupráce mezi subjekty cestovního ruchu v regionu a v okolí může zvýšit nežádoucí vnitřní konkurenci mezi nimi • nedostatek investic do údržby a rozvoje zařízení cestovního ruchu povede ke snižování standardu ubytování a poskytovaných služeb • zanedbání údržby dopravní infrastruktury sniží dostupnost území pro návštěvníky • necitlivé zásahy do krajiny mohou ohrozit její scénickou hodnotu • zdivočení, zaplevelení krajiny zastavením její kultivace • kumulované znečištění ovzduší v sídlech (doprava, vytápění) • imisní dopady dálkových přenosů škodlivin v ovzduší • živelné pohromy - povodně, polomy, námraza, sníh, sucho • šíření chat v krajině • kumulace agrochemikálií v krajině, vodních tocích • zrychlená eroze půdy, zanášení vodních toků a nádrží • šíření divokých skládek odpadu • divoká těžba v lesích • ohrožení jehličnatých lesů živelnými pohromami • staré ekologické zátěže
---	---

O - Příležitosti <ul style="list-style-type: none">• změna druhového složení lesů ve prospěch listnáčů (buk apod.)• třídění odpadu a jeho další zpracování• podpora travnatých ekosystémů• posílení veřejných ploch v krajině městské i venkovské• intenzifikace ČOV a jejich celkové rozšíření, včetně přirozených ČOV	
--	--

PROGRAM ROZVOJE

Socioekonomický vývoj je výsledkem přirozených sociálních a ekonomických procesů na jedné straně a politické regulace těchto procesů na straně druhé. Cílem **Programu rozvoje mikroregionu Novoměstsko** je formulovat takový soubor opatření, jímž aktéři přítomní v území budou moci regulovat jeho vývoj k žádoucímu stavu. To předpokládá:

1. poznání existujícího stavu socioekonomického vývoje a identifikaci existujících a očekávaných vývojových tendencí,
2. dosažení konsenzu o „žádoucím stavu“ rozvoje: cíle, k jehož naplnění budou regulační opatření směřovat,
3. stanovení strategických směrů rozvoje a v jejich rámci vytčení programových opatření cílených na dosažení žádoucího stavu.

Aktéry socioekonomického rozvoje daného území jsou všichni lidé a instituce, kteří zde žijí a působí, zejména samosprávy měst a obcí, podnikatelské subjekty a jejich sdružení, orgány státní správy, neziskové organizace, příspěvkové (veřejnoprávní) instituce, občanská a zájmová sdružení. Harmonický vývoj (hospodářský, sociální, kulturní, ale i krajinný) mikroregionu Novoměstsko je výrazně ovlivňován také politikou na národní i nadnárodní úrovni (politika EU, státní hospodářská, bytová, vzdělávací, dopravní a jiná politika), kterou aktéři rozvoje na lokální úrovni nemohou přímo ovlivnit. Místní aktéři však mohou odhadnout důsledky činnosti aktérů vně regionu a svými zásahy zesílit ty tendence, které směřují k cílům a prioritám rozvoje a naopak potlačit ty, které jejich dosažení brání.

1. Identifikace současného stavu rozvoje socioekonomických aktivit a očekávaných tendencí dalšího vývoje byla provedena v Profilu mikroregionu Novoměstsko, který byl dokončen v měsíci září v roce a sumarizován ve SWOT analýze, která pomohla identifikovat příležitosti a rizika očekávaných tendencí vývoje.
2. Stanovení žádoucího stavu (vize mikroregionu, tj. hlavního cíle, kterého bude chtít mikroregion v rámci své strategie dosáhnout) je vždy také otázkou politickou, protože tento stav je kompromisem protichůdných zájmů různých aktérů. Na základě dosavadního stavu poznání je možné ji pro mikroregion Novoměstsko formulovat následovně:

Dosažení harmonického a udržitelného rozvoje společnosti a hospodářství v kvalitním environmentálním prostředí. Tento rozvoj musí být založen na produktivní, výkonné a ekologicky šetrné ekonomice, využívající místních zdrojů a komparativních výhod, na všestranné kultivaci lidského potenciálu, na vytváření venkovské krajiny a sídel, které posílí pocit identifikace obyvatelstva s místem jeho života i atraktivitu pro návštěvníky, na kvalitní a fungující technické a dopravní infrastruktuře, na vytvoření podmínek pro bydlení a pro kulturní, společenskou, zájmovou, spolkovou a sportovní činnost a v neposlední řadě na propagaci území mimo jeho hranice.

3. Vize mikroregionu bude postupně naplňována prostřednictvím definovaných strategických cílů rozvoje, vycházejících z poznání tendencí socioekonomického a krajinného vývoje v území, shrnutých ve SWOT analýze, které jsou současně formulovány tak, aby byly komplementární k rozvojovým cílům, směrům a opatřením strategií rozvoje větších územních celků, jejichž součástí mikroregion Novoměstsko je, a to zejména ke Strategii rozvoje

Jihlavského kraje, Programu rozvoje Jihlavského kraje a Regionálního operačního programu regionu NUTS II Jihovýchod.

Poznání rozvojových předpokladů je důležité pro následný návrh vlastní strategie rozvoje daného území. Jednotlivé oblasti rozvojových potenciálů představují v podstatě jednotlivé oblasti životních podmínek v regionu. Právě poznání jak specifík těchto oblastí, tak zejména charakteru jejich vzájemných souvislostí, kterými se spoluutváří rozvojové prostředí, může přispět k vyjasnění celkových rozvojových šancí území. Rozvojové priority a bariéry představují spojené nádoby. Neméně významnou roli hraje i identifikace problémů jednotlivých obcí s pořadím naléhavosti. Základem pro vyjádření priorit, bariér a problémů na území mikroregionu bylo dotazníkové šetření provedené u starostů všech obcí Novoměstska.

Na Novoměstsku k hlavním prioritám patří zejména výstavba plynovodů a vodovodů, obecně řečeno technické infrastruktury. Na druhém místě je zastoupena výstavba domů a bytů, tzn. snaha zajistit obyvatelstvu bydlení v obci a zabránit tak vylidňování (viz dále bariéry rozvoje). Stejný počet obcí uvedl jako prioritu rozvoj cestovního ruchu, což souvisí s atraktivním prostředím mikroregionu, který má co nabídnout jak v letní, tak v zimní sezóně. Zastoupení dalších priorit včetně procentuálního vyjádření jejich výskytu v dotaznících lze vyčíst z tab.1.

Tab.1 : Rozvojové priority obcí mikroregionu Novoměstsko

Rozvojové priority	Počet obcí, které uvedly jako priority rozvoje	Podíl jednotl. rozvoj. priorit na celkovém počtu odpovědí obcí
cestovní ruch	4	27%
dopravní obslužnost	1	7%
podpora podnikání	2	13%
pracovní příležitosti	2	13%
sport - výstavba hřišť	1	7%
technická infrastruktura	7	47%
výstavba domů, bytů	4	27%
zachování školy	2	13%
CELKEM odpovědělo 15 obcí		
<u>Další jednotlivé priority:</u> dobrá práce samosprávy aktivizace veřejnosti s důrazem na principy trvale udržitelného rozvoje zapojování občanů do dění v obci, nádherná nedotčená příroda a rostlinstvo a živočišstvo zachování zdravotnictví		

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu Novoměstsko

Na základě dotazníkového šetření provedeného v obcích lze konstatovat, že za největší rozvojovou bariéru považují obce Novoměstska nedostatek financí (v dotazníku uvedlo 71% obcí). To je problém pro většinu obcí, v jejichž katastru nemají sídlo žádné větší podnikatelské subjekty a díky tomu jejich daňové příjmy tvořící podstatnou část rozpočtu, nejsou příliš vysoké. Druhým nejvýznamnějším problémem, který obce Novoměstska cítí jako rozvojovou bariéru je vylidňování (50% obcí). Třetí nejvýznamnější rozvojovou bariérou je špatná dopravní obslužnost (38% obcí). Tyto tři bariéry rozvoje spolu vytváří bludný kruh, z něhož je možné jen velmi obtížně uniknout.

Tab.2 Bariéry rozvoje obcí mikroregionu Novoměstsko

Bariéry rozvoje	Počet obcí, které uvedly jako bariéru rozvoje	Podíl jednotliv. bariér na celkovém počtu odpovědí obcí
špatná finanční situace	17	71%
vyliďňování obce	12	50%
špatná dopravní dostupnost	7	29%
nedostatek pracovních příležitostí	3	12%
nedostatek pozemků pro výstavbu	2	8%
nevyjasněné vlastnické vztahy k pozemkům	4	17%
Nezájem občanů o dění v obci	4	16%
CELKEM odpovědělo 24 obcí		
Další jednotlivé bariéry :		
Nové Město na Moravě - absence strategického plánování		
Tři Studně - neprovedené komplexní pozemkové úpravy		

Pramen: Dotazníkové šetření v obcích mikroregionu Novoměstsko

Hlavním a opakujícím se rozvojovým problémem obcí je především nedostatečná či chybějící vybavenost technickou infrastrukturou (v dotaznících uvádí 77% obcí). Za nejdůležitější problémy lze považovat nedostatečnou kapacitu ČOV u již vybudovaných kanalizačních sítí, případně vůbec špatný stav kanalizační sítě. Velmi často uváděnou prioritou je také plynofikace, která však již spíše souvisí s atraktivitou a komfortem bydlení, případně s podnikatelskými požadavky na energetická média – v mikroregionu se vyskytují jisté nedostatky v oblasti vedení elektrické energie. Více než polovina obcí vnímá jako problematické zajištění čištění odpadních vod (73%), dopravní obslužnosti (65% obcí), a pracovních míst a bydlení pro obyvatele (rovněž 65%). V souvislosti s významem Novoměstska v oblasti cestovního ruchu se jako problém v dotaznících často objevuje také snaha o zvýšení návštěvnosti obce a péče o krajinu (obě po 62%). Více než polovina obcí zmínila i problematiku likvidace komunálního odpadu (58%). Všechny tyto skutečnosti dohromady vytváří základní předpoklady pro zlepšení podmínek pro podnikatele a pro život v obci vůbec. Jejich zajištění kromě všech ostatních efektů vede i k omezení depopulačních tendencí.

Následující tab.3 přináší přehled nejčastěji uváděných problémů, které jsou seřazeny dle významnosti. Ačkoliv je vyhodnocení odpovědí jednotlivých obcí obtížné, je znalost významu problémů v rámci celého mikroregionu pro tvorbu Programu rozvoje mikroregionu velmi cenná.

Tab.3 : Přehled významnosti vybraných problémů v mikroregionu Novoměstsko

Vybrané problémy mikroregionu	Průměrná známka naléhavosti ve stupnici 1-10 ^{*)}	Celkové pořadí
napojení obce na tech. infr.	3,76	1.
zajištění pracovních míst	5,10	2.
zajištění bydlení pro obyvatele	5,19	3.-4.
ČOV	5,19	3.-4.
zvýšení návštěvnosti obce	6,14	5.
zajištění dopravní obslužnosti obce	6,24	6.
Udržení existence ZŠ v obci	6,71	7.
likvidace komunálního odpadu	7,00	8.
Péče o krajinu	7,14	9.
zajištění míst v zařízeních sociální péče pro obyvatele v důchodovém věku	7,71	10.

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu Novoměstsko

Pozn.: ^{*)} 1 = nejnaléhavější, 10 = nejméně naléhavá

Přehled navrhovaných cílů a směrů rozvoje mikroregionu Novoměstsko

Problémový okruh 1 : Cestovní ruch a kvalitní životní prostředí

Cíl 1.A : Rozvoj cestovního ruchu a rekreace, propagace území

Směr 1.A.1 : **Tvorba produktů cestovního ruchu, zvýšení atraktivity území pro návštěvníky i místní obyvatele**

Směr 1.A.2 : **Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu**

Směr 1.A.3 : **Propagace území pro zahraniční i domácí návštěvníky**

Cíl 1.B : Kvalitní životní prostředí, tvorba a ochrana krajiny

Směr 1.B.1 : **Udržení a ochrana kvalitního životního prostředí, minimalizace rizik jeho ohrožení**

Směr 1.B.2 : **Podpora zavádění zásad trvale udržitelného rozvoje při tvorbě kulturní krajiny a zlepšování kvality životního prostředí sídel**

Směr 1.B.3 : **Podpora zavádění energeticky úsporných opatření a rozvoje využívání obnovitelných a alternativních energetických zdrojů**

Problémový okruh 2 : Dopravní a technická infrastruktura

Cíl 2.A : Kvalitní dopravní a technická infrastruktura

Směr 2.A.1 : **Zkvalitnění a modernizace dopravní sítě**

Směr 2.A.2 : **Podpora zachování přiměřené dopravní obslužnosti celého území mikroregionu**

Směr 2.A.3 : **Odstranění kritických míst v technické infrastruktuře**

Směr 2.A.4 : **Podpora šíření a dostupnosti informací prostřednictvím informačních a komunikačních technologií**

Problémový okruh 3 : Ekonomika a zaměstnanost

Cíl 3.A : Rozvoj udržitelné ekonomiky

Směr 3.A.1 : **Vytváření podmínek pro příliv investic**

Směr 3.A.2 : **Podpora udržení a rozvoje existujících výrobních subjektů, zejména podpora malého a středního podnikání**

Cíl 3.B : Podpora obnovy a ekonomické stabilizace venkova, restrukturalizace zemědělské výroby

Směr 3.B.1 : **Restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti zemědělské výroby a navazujícího zpracovatelského průmyslu**

Směr 3.B.2 : **Podpora rozvoje a rozmanitosti hospodářských aktivit ve venkovském prostoru**

Směr 3.B.3 : **Podpora mimoprodukčních (ekologických, krajino tvorných) funkcí zemědělské výroby**

Směr 3.B.4 : **Podpora realizace komplexních pozemkových úprav v území**

Směr 3.B.5 : **Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury**

Problémový okruh 4 : Rozvoj lidských zdrojů

Cíl 4.A : Stabilizace a rozvoj lidského potenciálu, udržení výše kvalifikovaných pracovních sil

Směr 4.A.1 : Zlepšení kvality a dostupnosti vzdělání, podpora zvyšování kvalifikace, flexibility a adaptability pracovních sil

Směr 4.A.2 : Zvýšení dostupnosti a kvality bydlení

Směr 4.A.3 : Udržení a další zvyšování standardů zdravotní a sociální péče

Směr 4.A.4 : Posilování identifikace obyvatelstva s regionem, vytvoření všestranných podmínek pro rozvoj volnočasových aktivit, podpora občanských iniciativ

Problémový okruh 1 : **CESTOVNÍ RUCH A KVALITNÍ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**

Cíl 1.A : Rozvoj cestovního ruchu a rekreace, propagace území

Území mikroregionu nabízí velmi příznivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Je to dáno na jedné straně turistickým potenciálem krajiny, která disponuje jednak množstvím atraktivních zákoutí, pohledů a příležitostí pro různé typy letní i zimní turistiky, a jednak řadou historických, kulturních a technických památek, které doplňují obraz krajiny a dodávají jí neopakovatelný ráz. Mikroregion Novoměstska se od sousedních území vzhledem k větší nadmořské výšce a s tím související délkou trvání sněhové pokrývky odlišuje především významem zimní sezóny, která je zde tradiční a svým podílem nevýrazně převyšuje i sezónu letní.

Území tak může těžit ze své strategické kopcovité polohy – oblasti, které mohou v zimním období nabízet lyžařské aktivity (pomineme-li „vysokohorské konkurenty“ jako jsou Orlické hory, Jeseníky, Krkonoše) jsou především okolí Nového Města na Moravě, na něj pak navazuje oblast Žďárska, Svratecka a Bystřicka. V letní sezóně poskytuje mikroregion Novoměstska vhodné terény pro pěší turistiku, cykloturistiku, opomíjet nelze ani možnosti rozvoje agroturistiky. Novoměstsko je proto považováno za region cestovního ruchu celostátního i mezinárodního významu. Potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu je samozřejmě i blízkost a tradiční vazby populačně silných center (Brno, Jihlava apod.), z nichž je území mikroregionu dostupné i v rámci krátkodobých rekreačních pobytů.

Základní filosofií pro rozvoj cestovního ruchu musí být nabídka vlastních turistických produktů a programů či aktivit, založená především na jejich jedinečnosti a atraktivnosti. Tato nabídka by měla zahrnovat i místní obyvatele a také jim nabídnout možnost trávení volného času např. v rozsahu víkendu či kratších časových úseků (odpoledne). Realizace rozvojových aktivit předpokládá jednak podporu na regionální úrovni v rámci vlastní mikroregionální politiky (zejména budování turistické organizační struktury, regionální turistický marketing, zřízení fondu na podporu budování turistické infrastruktury, profesní příprava a vzdělávání), jednak i daleko účinnější podporu z krajské a celostátní úrovně (zatím jen proklamované v koncepci státní politiky podpory rozvoje cestovního ruchu), a to zejména v otázkách systému organizace a činnosti turistických informačních center (standardy, spolufinancování, celostátní informační a rezervační systém), celorepublikové a regionální propagace a reklamy, dále pak podpory regenerace zejména kulturních a historických památek apod. Aby bylo možné turistické produkty vytvořit a úspěšně je nabízet, je nutné vytvořit pro tyto záměry nezbytnou organizační strukturu (pro sestavení produktu, jeho marketing, reklamu, propagaci, prodej). Produkty se budou skládat z nabídky mnoha subjektů, především z řady malých a středních podnikatelů. Důležitá je provázanost aktivit mezi podnikatelskou a veřejnou sférou při přípravě projektů, společné propagaci a marketingu.

Pro úspěšné nastartování a dlouhodobé udržení turistické návštěvnosti je nutné zabezpečit i odpovídající infrastrukturu včetně přístupových tras (značené trasy pro pěší turistiku, cyklotrasy, lyžařské trasy, lyžařské vleky). Přitom je samozřejmě nutné respektovat limity ochrany přírody a zachování krajiny - na Novoměstsku je to zvláště významné z důvodu existence CHKO Žďárské vrchy pokrývající téměř tři čtvrtiny rozlohy mikroregionu. Nezbytné je i další zkvalitňování ubytovacích a stravovacích kapacit a je třeba si uvědomit,

že na atraktivitě území se podílejí také sportovní a kulturní akce (jako příklad je možné uvést lyžařské závody Zlatá lyže Vysočiny, které jsou již několik let součástí seriálu závodů Světového poháru v běžeckém lyžování), které mají-li opakovaný charakter, mohou zabezpečit dostatečné příjmy z cestovního ruchu i mimo sezónu (což ovšem není případ Zlaté lyže, protože ta tradičně bývá v lednu).

Řešit je potřeba i otázku, co návštěvníkovi nabídnout v případě nepříznivého počasí je vhodné zmínit projekt tzv. Regecentra, který byl realizován formou výstavby Městských lázní v Novém Městě na Moravě, které nabízí relaxační vyžití v podobě vnitřního plaveckého i rekreačního bazénu, sauny, fitcentra s odpovídajícím technickým zázemím pro různé pohybové aktivity. Doplněním původního zaměření Regecentra je zároveň výstavba nové Sportovní haly, která je zaměřena spíše na sportovní vyžití jako například volejbal, fotbal, ale také např. lezecká stěna apod.

Směr 1.A.1 : Tvorba produktů cestovního ruchu, zvýšení atraktivity území pro návštěvníky i místní obyvatele

Cíle:

- tvorba regionálních turistických produktů s cílenou nabídkou pro různé sociální a věkové skupiny návštěvníků
- zlepšení marketingu a podpory prodeje turistické nabídky mikroregionu
- zvýšení atraktivity území pro domácí i zahraniční návštěvníky

Rozvojové aktivity:

- regionální marketing pro turistickou oblast (internetové stránky)
- vytváření cílených atraktivních turistických produktů
- vytvoření mikroregionálního turistického informačního centra
- projekty regenerace památek
- projekty regenerace venkovské architektury
- projekty regenerace muzeí a výstav, expozic
- projekty ochrany přírodních a technických atraktivit
- projekty kulturní, sportovní a zdravotní turistiky
- projekty rozvoje pěší turistiky, lyžařské turistiky, cykloturistiky, agroturistiky a ekoagroturistiky, možnosti koupání (rybníky – Sykovec, Medlov)

Zúčastněné subjekty: sdružení obcí, jednotlivé obce, podnikatelské subjekty, cestovní kanceláře a infocentra, Kraj Vysočina – odbor regionálního rozvoje, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo kultury, zájmová a občanská sdružení.

Směr 1.A.2 : Rozvoj a zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu

Cíle:

- rozšíření a zkvalitnění turistické infrastruktury
- zkvalitnění a zvýšení konkurenceschopnosti turistické nabídky mikroregionu
- zlepšení zaměstnanosti, zvýšení životní úrovně místního obyvatelstva

Rozvojové aktivity:

- budování základní turistické infrastruktury (ubytovací, stravovací zařízení)
- budování doprovodné infrastruktury pro cestovní ruch (sportovní a společenská centra, fitness centra, půjčovny kol apod.)
- výstavba a modernizace sportovně-rekreační turistické infrastruktury
- podpora výstavby a modernizace technické infrastruktury v turistických střediscích
- zřízení regionálního fondu pro investiční podporu při budování a modernizaci ubytovacích a gastronomických zařízení a širokého sortimentu doprovodných turistických služeb
- vyznačení naučných stezek, které by mohly návštěvníky seznamovat např. s místní přírodou, kulturní a hospodářskou historií, architekturou, náboženskými tradicemi, pobytem významných osobností apod.
- podpora budování systému regionálních a lokálních turistických cyklostezek a tras
- podpora budování dopravních naváděcích systémů pro turisty
- budování turistických agrofarem

Zúčastněné subjekty: sdružení obcí, obce, soukromý sektor, zájmová sdružení, Klub českých turistů, Ministerstvo pro místní rozvoj, Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Mikroregion N.Město	Regecentrum	-	1000
Mikroregion N.Město	vyznačení cyklotras		0,0026

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Nové Město na Mor.	Vybudování zázemí služeb pro sport a turistiku
Tři Studně	Služby pro turistiku u rybníka Sykovec
Fryšava p. Žák.H.	Oprava hráze rybníku Medlov
Dlouhé	Zbudování koupaliště
Nové Město na Mor.	Rekonstrukce hotelové ubytovny UNO

Směr 1.A.3 : Propagace území pro zahraniční i domácí návštěvníky

Cíle :

- rozšíření a podpora prodeje turistické nabídky
- zvýšení atraktivity území pro domácí i zahraniční návštěvníky

Rozvojové aktivity :

- rozšíření sítě stávajících Turistických informačních center (TIC) a rozšíření jejich aktivit
- vytvoření regionálního turistického informačního systému v internetové podobě
- podpora mediální prezentace
- podpora účasti na tuzemských veletrzích a konferencích
- příprava a vydávání informačních brožur, turistického katalogu
- zavedení pravidelné rubriky o cestování v regionálním tisku
- pravidelné informace o turistické nabídce v regionálním televizním vysílání

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, podnikatelské subjekty, region Vysočina, Referát regionálního rozvoje OkÚ, cestovní kanceláře, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo kultury, zájmová a občanská sdružení

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Tři Studně, Sněžné	Informační kancelář		2

Cíl 1.B : Kvalitní životní prostředí, tvorba a ochrana krajiny

Trvale udržitelný rozvoj území by měl být založen na vyváženém rozvoji sociálním, ekonomickém, kulturním a environmentálním. Jinými slovy lze říci, že ochrana přírody by neměla být v rozporu s využíváním krajiny, měla by fungovat jako výzva pro citlivější přístup k ní. Harmonická a ekologicky vyvážená kulturní krajina je významným předpokladem vzniku pozitivní vazby obyvatel k jejich regionu. Péče o krajinu se dnes děje pomocí celé řady programů a projektů, které však na sebe často nenavazují a jsou realizovány odděleně, což snižuje jejich polyfunkční účinnost. Důležitá je přiměřená koncentrace úsilí a prostředků při realizaci různých programů péče o krajinu i její jednotlivé složky. Je třeba překonat rezortní přístup k ochraně krajiny a preferovat přístupy ekosystémové, což nevylučuje i subsystémové projekty, zaměřené zejména na revitalizaci říčních systémů, dotváření sítě zvláště chráněných území, realizaci ÚSES, protierozní opatření, ochranu kulturnosti krajiny – jejího krajinného rázu. Cílem by tedy mělo být obnovení přirozených vlastností a vztahů v území.

Vztáhneme-li předchozí obecné úvahy na konkrétní situaci na Novoměstsku, je třeba zdůraznit, že to je tvořeno pestrou škálou krajinných ploch, které umožňují lesnictví, podhorské až horské zemědělství, letní i zimní rekreaci, turistiku a sporty, mikroregion disponuje vodními plochami. Tato pestrá mozaika užívání krajiny s sebou však nese i významná environmentální rizika. Patří k nim především ohrožení orné půdy erozí, povodně, polomy v lesích (převládají smrčiny), náledí, ale i sucha v důsledku nadměrné meliorace polí. Rozsah chataření začíná být hodnocen jako nadměrný a měl by být tudíž zastaven, jako řešení se nabízí jeho převedení na chalupaření v sídlech, která stárnou a dochází v nich k chátrání bytového fondu.

Omezení poškozování životního prostředí ze stávajících a minulých činností je prioritním úkolem pro splnění cílů trvale udržitelného rozvoje. Jako dědictví minulosti zůstala v regionu dlouhá řada znečišťovatelů, ať jde o výrobu, infrastrukturu nebo vlastní sídla. Důležitým úkolem je dosažení standardů EU v kvalitě jednotlivých složek životního prostředí, stejně jako odstranění starých ekologických zátěží na území mikroregionu. V budoucnosti by měla být ve vztahu k životnímu prostředí rozhodující zodpovědnost. Velkou roli zde má ekologická výchova a osvěta mezi nejširší veřejností.

Přes všechny uvedené skutečnosti je možné konstatovat, že na Novoměstsku je kvalitní životní prostředí stále jedním z největších atraktorů. Ve srovnání s řadou jiných území z celé ČR se ve studovaném území nevyskytuje žádný významný průmyslový znečišťovatel ovzduší, celá oblast leží stranou nejzatíženějších dopravních komunikací. Dokladem kvality životního prostředí může být skutečnost, že region slouží kromě jiného i jako zdroj pitné vody – značná část území leží ve sběrné oblasti Vířské nádrže, a rovněž i začlenění téměř tří čtvrtin území mikroregionu Novoměstsko do chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy svědčí o jeho environmentálních kvalitách.

Projekty zaměřené na minimalizaci rizik ohrožujících kvalitní životní prostředí by měly být zaměřené zejména na obnovu a rozšíření vodovodních a kanalizačních sítí, zabezpečení čištění odpadních vod, omezení negativních dopadů lidské činnosti (nedostatečně monitorovaných skládek), úspory energie apod. Opominout nelze ani podporu zavádění zásad trvale udržitelného rozvoje v ochraně a tvorbě kulturní krajiny – zde je potřebné zmínit především stěžejní význam zemědělství a lesnictví, což jsou činnosti, které vzhled krajiny ovlivňují jak pozitivně (vznik a udržování často vzácných antropicky podmíněných ekosystémů) tak i negativně (překročí-li intenzita či způsob výroby přírodní limity). Důraz

by tak měl být kladen na zlepšení kvality života obyvatel při zachování přirozených rostlinných a živočišných společenstev, typických znaků krajinného rázu i venkovských sídel.

Jedním z rozhodujících cílů trvale udržitelného rozvoje je ochrana neobnovitelných přírodních zdrojů jejich úsporným využíváním a přednostní orientací na zdroje obnovitelné. Cestou k těmto cílům je podpora energeticky a surovinově nenáročných recyklačních a maloodpadových technologií, které jednak zvyšují konkurenceschopnost výrobků, jednak chrání přírodní zdroje. Pro energetické úspory je významné i zateplování stávajících budov, obytných i výrobních. Významné, byť dosud málo využívané jsou obnovitelné energetické i surovinové zdroje ze zemědělské a lesnické výroby. Využívání podstatné části zemědělské produkce, zejména tam, kde je produkce přirozeně vysoká, je významným energetickým a surovinovým zdrojem.

Směr 1.B.1 : Udržení a ochrana kvalitního životního prostředí, minimalizace rizik jeho ohrožení

Cíle :

- snížení ekologické zátěže krajiny
- omezování negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí - minimalizace ekologických rizik
- efektivní nakládání s odpady

Rozvojové aktivity :

- vedení obyvatelstva k minimalizaci množství odpadů, k třídění a využití, jež neškodí kvalitě životního prostředí a podporovat ucelený systém odpadového hospodářství
- podpora recyklace odpadu, kompostování, využití fytomasy jako energetického zdroje, především v menších sídlech
- podpora odstraňování starých zátěží
- podpora rekultivace starých skládek odpadů včetně jejich začlenění do krajiny
- zavádění programů ekologické výchovy a osvěty
- podpora zvýšené péči o zvláště chráněná území
- řešení problematiky čištění odpadních vod (vybudování splaškové kanalizace a navazujících ČOV)
- rozšíření kanalizační sítě, stanovit propojení/oddělení srážkových a splaškových vod
- podpora koncentrace úsilí a prostředků v realizaci programů péče o krajinu

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, Referát životního prostředí OkÚ, Agentura ochrany přírody a krajiny, Český svaz ochránců přírody, Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí, Správa CHKO Žďárské vrchy, nestátní neziskové organizace

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Tři Studně, Vlachovice	ČOV a kanalizace		15

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Kuklík	Zlepšení stavu odpadového hospodářství
Bobrová	ČOV
Nová Ves u N.Města n.M.	ČOV
Křižánky	Rekultivace skládky
Nové Město na Mor.	Rekultivace skládky Daříkovec

Směr 1.B.2 : Podpora zavádění zásad trvale udržitelného rozvoje při tvorbě kulturní krajiny a zlepšování kvality životního prostředí sídel
Cíle :

- postupná restrukturalizace využívání krajiny do trvale udržitelné podoby, zejména jejich zvlášť citlivých částí
- návrat stabilních a stabilizujících ekologických systémů do krajiny – vytvoření kostry její ekologické stability
- směřování hospodářských aktivit k trvale udržitelnému zemědělství a lesnictví
- dosažení akceptace filosofie mimoprodukčních cílů zemědělství a lesnictví venkovským obyvatelstvem
- zlepšení kvality životního prostředí v sídlech

Rozvojové aktivity :

- podpora dobudování a údržby technické infrastruktury, zejména v dopravě a zásobování plynem, energiemi a vodou v sídlech – zlepšení životního prostředí v sídlech
- důsledná realizace protierozních (zejména vodní a větrná eroze) a protipovodňových opatření v rámci komplexních pozemkových úprav
- revitalizace vodohospodářsky významných vodních toků a realizace regionálních i místních, k přírodě šetrných koncepcí protipovodňových opatření
- podpora programů na zadržení vody v krajině a zlepšení jejího vodního režimu
- zlepšování přirozených vlastností půd (ochrana před erozí, zhutněním, snižováním podílu organické hmoty, kontaminace cizorodými látkami apod.)
- podpora zvyšování přirozené biodiverzity lesních a lučních ekosystémů, program na obnovu melioračních a zpevňujících dřevin
- podpora budování a údržby polních a lesních cest (zpřístupnění krajiny)
- programy ECONET, Agenda 21 – podpora aplikace, ekologické osvěty a výchovy, rozvoj kulturní krajiny Vysočiny
- akcentace krajinotvorné funkce zemědělství a lesnictví v oblastech s horšími podmínkami pro intenzivní zemědělskou výrobu
- programy adaptace pracovních sil v zemědělství a lesnictví na změněné nevýrobní činnosti v péči o krajinu

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny, Český svaz ochránců přírody, Státní fond životního prostředí, správa CHKO Žďárské vrchy, Pozemkový úřad, Katastrální úřad, Agrární komora, Státní meliorační správa, Povodí Moravy, PGRLF, SFŽP, Lesy ČR, Ústav pro hospodářskou ochranu lesa, Česká inspekce životního prostředí, podnikatelské subjekty, nestátní neziskové organizace

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Javorek	Úprava toků
Nová Ves u N.Města n.M.	Odbahnění rybníka
Křídla	Výstavba rybníka ve vhodné poloze pod obcí

Směr 1.B.3 : Podpora zavádění energeticky úsporných opatření a rozvoje využívání obnovitelných a alternativních energetických zdrojů
Cíle :

- omezení čerpání neobnovitelných zdrojů energie a surovin
- snížení energetické a surovinové náročnosti výroby
- rozvoj produkce obnovitelných energetických a surovinových zdrojů, zejména v lesnictví a zemědělství

Rozvojové aktivity :

- šetrné využívání místních přírodních zdrojů (zejména dřevní hmoty)
- rozvoj alternativních zdrojů energie (zejména fyto-masy)
- podpora opatření na úspory tepla v obytných budovách
- zpracování studií o alternativních energetických zdrojích
- podpora zavádění energeticky a surovinově nenáročných technologií
- podpora zavádění recyklačních a maloodpadových technologií
- podpora nahrazování tradičních zdrojů využíváním obnovitelných a alternativních zdrojů energie (např. pěstování biomasy, rychle rostoucích dřevin, vytápění formou štěpků)
- podpora zavádění technologií zaměřených na energetické využívání zemědělské a lesnické produkce

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, podnikatelské subjekty, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, SFŽP, PGRLF, Česká energetická agentura, nestátní neziskové organizace, Ústav pro hospodářskou ochranu lesa, Česká inspekce životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny, Správa CHKO Žďárské vrchy

Problémový okruh 2 : DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Cíl 2.A : Kvalitní dopravní a technická infrastruktura

Úroveň technické, dopravní a telekomunikační infrastruktury významným způsobem ovlivňuje kvalitu podnikatelského prostředí a obecně i životní úroveň obyvatel (především komfort bydlení). Technická infrastruktura má klíčovou roli především v odstraňování bariér rozvoje a „zrovnoprávnění“ rozvojových šancí jednotlivých míst v území.

Období posledních deseti let přineslo **prudký nárůst výkonů individuální automobilové dopravy**, který byl spojený se zvyšováním počtu zejména osobních vozidel. Tuto zásadní změnu musela ovšem absorbovat dopravní soustava, která byla v době vzniku orientovaná a dimenzovaná na jiné parametry a proto neodpovídá dnešním nárokům. Nárůst intenzity zatížení silniční sítě je sice zřetelně diferencován podle kategorie komunikace, avšak v důsledku nedostatku finančních prostředků a navíc vzhledem ke snaze existující finance soustředit především na celostátně významné akce, ostatní nepreferovaná síť znatelně chátrá. V kombinaci se skutečností, že mnohá území jsou hospodářsky slabá a neatraktivní pro podnikání, podvazuje zhoršování kvality dopravní sítě podmínky pro další rozvoj. Předmětem opatření je zejména odstranění dopravních závad, modernizace dopravních tras silničních i železničních a podpora podnikatelského potenciálu v území.

Rekonstrukce a modernizace dopravní sítě patří v mikroregionu Novoměstsko k ožehavým aktuálním problémům. Region byl poškozen přeřazením silničního tahu I/18 do nižší kategorie (II/150), což pro Novoměstsko znamená v současné době neexistenci komunikačního tahu první třídy, který by byl ve správě státu. Žádoucí je především zajistit adekvátní napojení mikroregionu a jeho centra na vyšší nadřazenou dopravní síť, především silniční (v případě Novoměstska jde zejména o dálnici D1, nepovšimnuta by neměla zůstat ani silnice I/37), a zkvalitnit tak podnikatelské prostředí a umožnit efektivní mobilitu pracovních sil, dojížděku do škol, za službami a vůbec zkvalitnit spojení do okolních měst včetně krajského města Jihlavy. Opomíjet nelze ani ostatní silnice nižších tříd (v majetku kraje) a místní komunikace (v majetku obcí), protože potenciální podnikatele bude zajímat kromě napojení na nadřazenou silniční síť také jejich technický stav a kvalita.

Velmi důležitá je i problematika dopravní obslužnosti mikroregionu. Ta by měla být zajištěna na takové úrovni, aby v osobní dopravě tvořila alternativu k dopravě individuální. V současnosti je však zejména v periferních částech mikroregionu zajišťována nedostatečně, často pouze na úrovni základní dopravní obslužnosti garantované státem. Dosavadní vývoj však ukazuje na preferenci spíše dopravy individuální, což je zčásti důsledek rozmělnění dříve jasněji definovaných přepravních proudů, zčásti ale také důsledek málo atraktivní nabídky veřejné dopravy. Situace je navíc komplikována rostoucími náklady na provozování veřejné hromadné dopravy a snižujícími se počty cestujících – uživatelů veřejné dopravy. Cílem by proto mělo být snažit se ve spolupráci s okresním a krajským úřadem na jedné straně a s dopravci na druhé straně dosáhnout lepšího provázání jízdních řádů (buť třeba i za cenu změn tras linek autobusové dopravy) jednak mezi jednotlivými autobusovými linkami a jednak mezi autobusovou a železniční dopravou, což by výhledově mohlo vyústit v zavedení integrovaného dopravního systému. Významná je i skutečnost, že kvalitní dopravní obsluha může podporovat rozvoj cestovního ruchu v území – zde je možno upozornit zejména na poměrně kvalitní víkendové železniční spojení s Brnem.

Zajištění adekvátního napojení obcí na technickou infrastrukturu je jedním z významných předpokladů pro jejich další rozvoj. Na úrovni obecních samospráv je rozvoj technické infrastruktury jedním z nejméně frekventovaných a nejdůležitějších témat. Nedostatečný či nekvalitní stav energetických a vodohospodářských sítí může být ve svém důsledku bariérou a brzdou podnikatelských i jiných aktivit, zvláště pokud se jedná o území s nepříliš příznivou dopravní polohou, jako je tomu v případě mikroregionu Novoměstsko. Standardní vybavenost obcí technickou infrastrukturou je potřeba brát jako realitu a samozřejmost, bez které není možno území dále rozvíjet. Významným limitujícím faktorem jsou v tomto ohledu finanční možnosti jednotlivých obcí a nezřídka i územně-technické faktory, které neúměrně ztěžují či prodražují zamýšlené projekty – v případě Novoměstska velká rozdrobenost osídlení. Přitom stav technické infrastruktury zásadním způsobem ovlivňuje další perspektivu obcí z hlediska bydlení a udržení především mladé generace, zásadním faktorem je též při zvažování možnosti podnikání.

V oblasti zásobování vodou je prioritou zajištění adekvátních dodávek kvalitní pitné vody co největšímu počtu obyvatel mikroregionu. V oblasti odkanalizování a čištění odpadních vod by se mělo jednat kromě udržení současné úrovně čištění vypouštěných odpadních vod na základě postupné obnovy a rekonstrukcí stávajících čistírenských a kanalizačních systémů především o rozšíření počtu ČOV tak, aby byly lokalizovány ve všech sídlech s více než 2 000 ekvivalentními obyvateli a v podstatné části sídel menších. Současně je nutno vytvořit podmínky pro zvýšení počtu napojených znečišťovatelů v příslušných spádových územích stávajících i nově budovaných ČOV rozšířením kanalizačních systémů.

Většina obcí mikroregionu využívá resp. hodlá využívat jako energetické médium zemní plyn. Přesto je vhodné u dosud neplynofikovaných sídel v závislosti na místních podmínkách a ekonomické efektivnosti uvažovat i o alternativních způsobech vytápění. Technický stav elektrických sítí je rovněž nepříznivě ovlivněn v oblastech s těžkou námrazou v zimním období.

Provoz energetických sítí, jejichž technické parametry se musí dostat v krátké době na technickou úroveň požadovanou EU, přitom významným způsobem podmiňuje realizaci téměř všech navrhovaných programů a opatření v rámci rozvoje mikroregionu i územně vyšších celků. Z toho vyplývá požadavek na zajištění dodávek všech médií minimálně na stávající úrovni a jejich následné zkvalitňování.

Telekomunikace a informatika jsou v dnešní informačně orientované společnosti základním infrastrukturním prvkem pro efektivní komunikaci. Prudký rozvoj informačních a komunikačních technologií (ICT) přispěl k jejich rozšíření i využívání v každodenní praxi a počítačová gramotnost se stává jedním ze základních atributů vzdělání člověka. Prostřednictvím sítě Internet pronikly ICT i do domácností a tím se stávají účinným nástrojem pro sdílení dat a informací i pro nejširší veřejnost.

Přístup nejširší veřejnosti (včetně právnických osob) k informacím se stává jednou ze základních podmínek přežití v informační společnosti. V této souvislosti roste potřeba snadného přístupu k prostředkům ICT, které umožňují i efektivnější přístup k informacím a agendám veřejné správy a tím umožní i kýžené a proklamované přiblížení veřejné správy k občanovi. Smyslem opatření je tedy podpořit rozšíření především veřejně přístupných míst vybavených prostředky ICT s napojením na Internet a umožnit tak širokému spektru občanů přístup a využití. Vedle toho je nutné podporovat další zavádění internetu do škol, protože hlavně mladá generace je nosnou skupinou při využívání těchto technologií. K rozšiřování obecného povědomí o ICT využívat i propagační akce jako je např. již vyzkoušený „Internet pro všední den“, v jehož rámci je formou zapůjčení PC s přístupem na Internet umožněno seznámení se s touto technologií. Neméně důležité je také zavádění tohoto fenoménu mezi

jednotlivé subjekty státní správy a samosprávy. Vedle zvýšení efektivity a autority orgánů veřejné správy tyto systémy napomohou i k posílení důvěry občanů ve veřejnou správu a přispějí ke zvýšení transparentnosti a k rozvoji ekonomického prostředí.

Směr 2.A.1 : Zkvalitnění a modernizace dopravní sítě

Cíle :

- rekonstrukce a modernizace, příp. výstavba místních komunikací jako primárních spojnic s okolním územím
- adekvátní a kvalitní napojení silniční sítě mikroregionu na komunikace vyšších řádů, především na dálnici D1 a silnici I/37
- zlepšení dopravní dostupnosti do centra kraje
- zvyšování kvality technického stavu stávajících komunikací
- zlepšení podmínek pro podnikání

Rozvojové aktivity :

- odstraňování dopravních závad
- napojení místních komunikací na komunikace vyšších řádů
- výstavba či zkvalitnění místních komunikací vedoucích k podnikatelským areálům
- adekvátní a kvalitní napojení silniční sítě mikroregionu na komunikace vyšších řádů, především na dálnici D1 a silnici I/37
- snaha o přehodnocení řádovosti silnice II/150 Havlíčkův Brod - Žďár nad Sázavou – Nové Město na Moravě - Bystřice nad Pernštejnem – Boskovice - Prostějov
- rekonstrukce a úpravy silnic II. a III. tříd
- zařazení kvalitních účelových komunikací do dopravní sítě
- rekonstrukce chodníků, cest a výsadba veřejné zeleně přiléhajících k místním komunikacím

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, obce, Ministerstvo dopravy a spojů, Krajský úřad, referát dopravy OkÚ, Ředitelství silnic a dálnic ČR, podnikatelské subjekty

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
R.Svratka, Řečice, Bohdalec	oprava komunikací		

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Věcov	Nutné opravy komunikací

Jimramov	Oprava komunikací
Dlouhé	Opravy místních komunikací
Křídla	Oprava místních komunikací po plynofikaci
Kuklík	Přestavba mostu
Kuklík	Opravy místních komunikací
Nová Ves u N.Města n.M.	Oprava komunikací
Nové Město na Mor.	Budování a opravy místních komunikací
Radešín	Rekonstrukce místních komunikací
Sněžné	Opravy místních komunikací
Tři Studně	Opravy místních komunikací
Věcov	Místní komunikace – zpevnění

Směr 2.A.2 : Podpora zachování přiměřené dopravní obslužnosti celého území mikroregionu

Cíle :

- zlepšení úrovně a organizace veřejné hromadné dopravy
- zvýšení potenciální mobility obyvatelstva a zvýšení zaměstnanosti

Rozvojové aktivity :

- zlepšování provázanosti mezi linkami autobusové dopravy
- zlepšování návazností autobusové dopravy na železniční
- zajištění dopravy i o víkendech jako forma podpory rozvoje cestovního ruchu
- podpora zkvalitňování veřejné dopravy – postupný nákup nových vozidel, která nahradí zastaralý vozový park
- podpora zachování přiměřené dopravní obslužnosti celého území mikroregionu

Zúčastněné subjekty :

sdružení obcí, obce, Ministerstvo dopravy a spojů, Krajský úřad, referát dopravy OkÚ, autobusoví dopravci, České dráhy

Směr 2.A.3 : Odstranění kritických míst v technické infrastruktuře

Cíle :

- zajištění optimálních dodávek energetických médií
- zajištění dostatečného zásobování kvalitní pitnou vodou
- zvýšení množství čistěných odpadních vod

Rozvojové aktivity :

- plynofikace obcí
- rekonstrukce a rozšiřování vodovodní sítě
- podpora investic do kvality pitné vody - realizace odpovídajících opatření ke zlepšení kvality pitné vody v oblasti výroby a rozvodu vody, optimalizace využívání kvalitou odpovídajících vodních zdrojů
- rozšíření kanalizační sítě, stanovit propojení/oddělení srážkových a splaškových vod

- zvyšování čistoty vod intenzifikací ČOV a zaváděním nových ČOV
- podpora dobudování kanalizací a ČOV na úroveň standardů EU
- využít územně plánovací dokumentace jako nástroje pro řešení otázek zkvalitnění technické infrastruktury

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, Jihomoravská plynárenská a.s., Jihomoravská energetika, a.s., Vodárenská akciová společnost, a.s., Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj,

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Kuklík, Věcov	vodovod		4
Věcov + okolní obce	plynofikace	-	2
Dobrovolný svazek obcí Bobrovska	plynofikace	-	28
Jimramov, Unčín	plynofikace		
Mírošov u Bobr., Moravec, Pikárec, Strážek, Radkov, Bobrůvka	plynofikace	-	3,5
Tři Studně, Vlachovice	ČOV a kanalizace		15

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Nové Město na Mor.	Dobudování technických sítí v některých částech města
Nové Město na Mor.	Intenzifikace (rozšíření) ČOV
Nová Ves u N.Města n.M.	Rozšíření vedení elektrické energie
Bobrová	Kanalizační sběrač a ČOV
Dlouhé	Vodovod
Fryšava pod Žák.H.	Dokončení plynofikace
Fryšava pod Žák.H.	Kanalizace
Kadov	Plynofikace
Kadov	Kanalizace
Křídla	Plynofikace
Kuklík	Kanalizace
Kuklík	Rozšíření vodovodní sítě
Kuklík	Generální oprava vedení elektrické energie
Podolí	Prodloužení kanalizace
Sněžné	Vodovod - Samotína
Sněžné	Kanalizace – Samotín
Sněžné	Vodovod Krátká
Sněžné	STL plynovod Krátká
Sněžné	Rekonstrukce vodovodu Sněžné
Tři Studně	plynofikace
Tři Studně	Zemní kabelové vedení NN
Věcov	kanalizace
Kadov	ČOV
Kuklík	Malé čistírny
Nová Ves u N.Města n.M.	ČOV

Směr 2.A.4 : Podpora šíření a dostupnosti informací prostřednictvím informačních a komunikačních technologií

Cíle:

- umožnění pravidelného a levného přístupu co nejširšímu počtu občanů k informacím prostřednictvím Internetu
- zlepšení úrovně počítačové gramotnosti obyvatel
- zefektivnění komunikace mezi jednotlivými subjekty (především mezi subjekty veřejné správy a mezi veřejnou správou a podnikateli) v mikroregionu

Rozvojové aktivity:

- zavádění Internetu na veřejně přístupná místa v obcích – umístění tzv. informačního kiosku v každé obci
- zavádění Internetu do škol
- zavádění Internetu na obecní úřady
- akce na podporu rozšiřování znalostí o možnostech ICT

Zúčastněné subjekty: sdružení obcí, jednotlivé obce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo pro místní rozvoj, zájmová sdružení

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Mikroregion N.Město	Komunikace, informace, občanská společnost	-	70

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Věcov	Telefonní síť

Problémový okruh 3 : **EKONOMIKA A ZAMĚSTNANOST**

Cíl 3.A : Rozvoj udržitelné ekonomiky

Hospodářský rozvoj představuje základní cíl většiny rozvojových strategií a programů, jemuž je třeba podřídit další opatření a od něhož je možné odvíjet ostatní cíle. Podpora rozvoje stávajících i potenciálních ekonomických aktivit při efektivním využití místních zdrojů vede k zajištění místní ekonomické prosperity, zaměstnanosti a odpovídající kupní síly obyvatel. V případě mikroregionu Novoměstsko, který je charakteristický nízkou intenzitou soukromého podnikání, průměrnou nezaměstnaností a nedostatečnou tvorbou nových pracovních míst, je směřování aktivit na podporu místní ekonomické základny zvláště aktuální. Rozvoj podnikání a s ním spojená tvorba nových pracovních příležitostí je jeden z určujících faktorů pro stabilizaci místních obyvatel. Hlavní iniciativa a zodpovědnost za ekonomický rozvoj je v rukou podnikatelské sféry a možnosti místních samospráv usměrňovat tento vývoj jsou omezenější než v jiných sférách. Přesto jsou opatření a iniciativy místní veřejné správy směřující k regulaci hospodářského vývoje respektive k vytváření podmínek pro stimulaci tohoto rozvoje nezastupitelné.

Hlavním cílem by mělo být postupné zvyšování ekonomické konkurenceschopnosti regionu, a to zejména cestou přilákání (především zahraničních) investic. Jejich prostřednictvím by měly být nastartovány a stimulovány změny podnikového prostředí. Je ovšem nutné si uvědomit, že hospodářské a průmyslové zóny, které by právě měly investora přilákat, nemohou být zřízeny všude - nutnou podmínkou jejich existence je výhodná dopravní poloha, která v souvislosti s existencí zainvestovaného pozemku (vybavenost technickými sítěmi) poskytuje příležitost pro jeho vstup - zahraniční investoři obecně před koupí stávajících (většinou starších) objektů preferují výstavbu výrobních či obchodních kapacit „na zelené louce“. (Podle údajů agentury Czechinvest může jeden hektar zainvestovaného pozemku přinést investici až 110 mil. Kč a 50 pracovních míst.) V souvislosti s uvedeným lze říci, že nejlepším místem pro zřízení takové zóny na Novoměstsku je bezprostřední zázemí Nového Město na Moravě. Z obecného hlediska přínosy zahraničních investorů kromě jiného stimulují poptávku po dodávkách místních firem, zavádění nových technologií a manažerských praktik, podporujících rozvoj znalostní báze regionu. Lokalizace nových významnějších podnikatelských subjektů se také příznivě promítne do snížení nezaměstnanosti a zvýšení kupní síly obyvatel, což má pozitivní dopad na sféru obchodu a služeb.

Kromě snah o přilákání nových investorů je důležitá na druhé straně i podpora malých a středních podniků, a to jak těch, které již v regionu působí (např. formou podpory modernizace výrobní základny, zavádění nových technologií apod.), tak i vytvářením prostředí příznivého pro vznik firem nových (podpora začínajících podnikatelů, nabídka vhodných ploch, podnikatelské „inkubátory“ atd.). Podpora malých a středních podniků, která je již standardní součástí hospodářské politiky zemí EU, by měla být cílena na překonávání objektivních nevýhod malých a středních podniků ve srovnání s podniky velkými – za zmínku stojí zejména horší přístup ke kapitálu a relativně vyšší náklady vstupu na nové trhy, odpovídající informační zabezpečení aj. Význam podpory malých a středních podniků je dán jak jejich často rozhodující rolí v zaměstnanosti obyvatelstva, tak jejich flexibilitou

(přízpůsobivosti) a potenciálem rozvoje do podoby velkých firem. V případě, že počet malých a středních podniků působících v oblasti zpracovatelského průmyslu, produktivních služeb a distribuci je nízký, snižuje se i jejich absorpční kapacita ve vztahu k pracovníkům uvolňovaným velkými podniky, což může mít negativní dopady na vývoj trhu práce. Podpora malých a středních podniků by se měla orientovat na podporu činností, jejichž operační prostor překračuje regionální úroveň (malé a střední podniky působící v oblasti průmyslu a dále distribuce) resp. činností generujících synergické multiplikační efekty (malé a střední podniky působící v oblasti služeb podnikům). Hlavní proud podpory by však vzhledem k významnému potenciálu cestovního ruchu měl směřovat k podnikatelům právě v tomto odvětví.

Pro další rozvoj Novoměstska je pokrytí území širokým spektrem malých (do 50 pracovníků), případně středních podniků a provozoven velice důležité. Je to dáno jednak roztroušenou sídelní strukturou území a jednak nepříliš výhodnou dopravní polohou mikroregionu jako celku. Je proto potřeba klást důraz na připravenost ploch pro podnikatelské využití ve venkovských obcích. Každá populačně větší obec by měla mít v souladu se svou územně plánovací dokumentací připravený vlastní pozemek určený pro potencionální podnikatele a investory.

Základním cílem podpory malého a středního podnikání by tak na Novoměstsku mělo být vyšší využití vnitřního potenciálu území, tedy pracovních sil a ostatních místních zdrojů a předpokladů (využití místních tradic a dovedností). Cílem by tedy mělo být snížení závislosti místního trhu práce na vzdálenějších pracovních centrech a zvýšení místní hrubé přidané hodnoty.

Směr 3.A.1 : Vytváření podmínek pro příliv investic

Cíle:

- zvýšení investiční atraktivity mikroregionu
- zvýšení nabídky pracovních příležitostí a zlepšení její struktury
- růst poptávky po dodávkách materiálových a komponentních vstupů od místních firem a rozvoj znalostní báze regionu

Rozvojové aktivity:

- příprava nových lokalit určených pro průmyslové / podnikatelské využití – výkup a scelování vhodných pozemků, vybudování inženýrských a sítí k okrajům těchto ploch – týká se zejména jádrového Nového Města na Moravě
- propagace existujících lokalit formou katalogu ploch a objektů vhodných k podnikání, jeho následná aktualizace
- ve spolupráci s agenturou Czechinvest pokračující aktivní marketing průmyslové zóny
- podpora opatření orientovaných na zkracování časových limitů pro získání formálních povolení nutných pro realizaci investic
- vytvoření společné politiky obcí mikroregionu vůči investorům

Zúčastněné subjekty : město Nové Město na Moravě, realitní a developerské organizace, agentura Czechinvest, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Regionální rozvojová agentura Vysočina

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Nové Město na Mor.	Podnikatelská zóna Pohledecká

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Fryšava p.Žák.H.	Příprava pozemků pro podnikatele

Směr 3.A.2 : Podpora udržení a rozvoje existujících výrobních subjektů, zejména podpora malého a středního podnikání
Cíle:

- zvýšení nabídky pracovních míst a zlepšení její struktury
- zvýšení hospodářské aktivity na venkově
- zvýšení podnikatelské aktivity, zejména zvýšením počtu flexibilních malých a středních firem
- zvýšení konkurenceschopnosti a stability malých a středních podniků
- zvýšení podílu podnikatelských subjektů v moderních odvětvích průmyslu a služeb, zejména však v cestovním ruchu
- snižování nezaměstnanosti systematickým zvyšováním nabídky pracovních míst, zejména míst vyžadujících vyšší kvalifikaci, ale i míst pro občany z rizikových skupin na trhu práce

Rozvojové aktivity:

- příprava nových lokalit určených pro průmyslové/podnikatelské využití – výkup a scelování vhodných pozemků, vybudování inženýrských sítí k okrajům těchto ploch
- podpora rozšiřování nabídky prostor pro podnikatelské aktivity malých a středních podniků formou dotace stavebních nákladů na rekonstrukce komerčně využitelných budov ve vlastnictví obcí
- evidence opuštěných a nevyužívaných objektů a jejich nabídka potenciálním investorům
- vytvoření společné politiky obcí mikroregionu vůči investorům
- podpora začínajících podnikatelů např. prostřednictvím budování podnikatelského inkubátoru
- rozvoj služeb pro podnikatele, podpora vzdělávacích a poradenských aktivit pro podnikatele
- podpora pilotních podnikatelských projektů malých a středních podniků využívajících místních zdrojů a surovin
- podpora obnovy a rozvoje řemeslné výroby, navazující na místní zdroje a tradice
- zlepšení informovanosti o celostátních i regionálních programech na podporu podnikání, provázaných na možnost využití domácích i zahraničních zdrojů podpory
- budování podnikatelského image regionu, rozvoj spolupráce mezi podnikatelskými subjekty a subjekty veřejné správy

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, podnikatelské subjekty, hospodářská komora, RRA Vysočina, úřad práce, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Českomoravská záruční a rozvojová banka, Centrum pro regionální rozvoj, agentura Czechinvest

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Nadobecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Mikroregion N.Město	udržitelné podnikání	-	90/rok

Cíl 3.B : Podpora obnovy a ekonomické stabilizace venkova, restrukturalizace zemědělské výroby

Zemědělské využití půdního fondu v mikroregionu Novoměstsko je stále poměrně intenzivní, a to i přes nepříliš příznivé přírodní podmínky. Přestože je v posledním desetiletí možno sledovat určitý nárůst zatravnění, průměrné procento zornění některých katastrů stále převyšuje celostátní průměr. **Podpora diverzifikace zemědělské a lesní výroby** a navazujícího zpracovatelského průmyslu podle přírodních a socioekonomických podmínek je jedním z rozhodujících úkolů restrukturalizace a stabilizace prvovýroby.

Rozdílná filosofie rozvoje prvovýrobních činností ve dvou různých přírodních podmínkami determinovaných oblastech (zónách) je klíčem k trvalé udržitelnosti venkovského života. V úrodnější jižní části mikroregionu je významné přiměřeně podporovat (v rámci ekologických a produkčních limitů) intenzivnější formy zemědělské výroby a případné produkční přebytky směřovat na nepotravinářské využití. V severní části mikroregionu (zvláště ve větších nadmořských výškách) s nepříznivými podmínkami pro zemědělství je třeba klást důraz na rozvoj lesnictví a zemědělství podporovat zejména v jeho environmentálních činnostech, udržujících kulturnost krajiny. V oblastech přechodných je významné podporovat účelnou zemědělskou výrobu s přednostním využitím existujících trvalých travních porostů pro chov polygastrických zvířat.

Obecně řečeno je tedy žádoucí vhodná diverzifikace činnosti zemědělských podniků i do produkce výrobků určených pro nepotravinářské využití (technické, energetické, alternativní plodiny apod.) a do zvýšení podílu nezemědělských činností. **Zemědělství a lesnictví jsou totiž dvě nejvýznamnější krajinnotvorné činnosti**, které zásadním způsobem ovlivňovaly a ovlivňují stav krajiny a životního prostředí. Je proto třeba se při jejich rozvoji zaměřit i na koncepční ochranu základních složek krajiny, zejména na vodohospodářské funkce, kvalitativní vlastnosti půdy a ochranu živé přírody. Vliv prvovýroby na krajinné ekosystémy je přitom jak kladný (vznik a udržování často vzácných antropicky podmíněných ekosystémů) tak i záporný, překročí-li intenzita či způsob výroby přírodní limity. V oblastech se zvláště vysokými nároky na kvalitu prostředí (zde např. v rámci CHKO Žďárské vrchy) může být prvovýrobní potenciál natolik omezen, že je nutno tuto disproporci v rovných podmínkách soutěže nějakým způsobem nahradit.

Se snahou vytvářet a udržovat vyváženou harmonickou kulturní krajinu úzce souvisí **proces pozemkových úprav**, který v České republice probíhá od roku . V jejich rámci se vyjasňují majetková práva k pozemkům, dochází k prostorovým a funkčním změnám, parcely se spojují nebo dělí, je zajišťován přístup k pozemkům a jsou stanovovány jejich hranice. Jejich význam spočívá v tom, že vytváří podmínky pro jejich racionální spravování, ochranu půdy, zvyšování úrodnosti a pro zvýšenou ekologickou stabilitu krajiny. V předcházejícím období v důsledku velkoplošné kultivace půdy došlo k zániku polních cest, přirozených liniových prvků v krajině a dalších krajinnotvorných elementů. Byla narušena ekologická stabilita krajiny, zemědělské půdní zdroje byly zdevastovány vodní a větrnou erozí, byla snížena biodiverzita a byl narušen celkový krajinný ráz. Proto je výstavba cest, protierozní opatření a prvky územních systémů ekologické stability nedílnou součástí procesu pozemkových úprav půdy. Navíc jsou pozemkové úpravy hlavním nástrojem k zajištění skutečného a identifikovatelného vlastnictví a předpokladem pro dokončení restitučního procesu a obnovení soukromého vlastnictví půdy.

S ohledem na předpokládaný vstup České republiky do Evropské unie je potřebné klást důraz na **zvýšení kvality a konkurenceschopnosti zemědělských produktů**, v případě živočišné výroby se bude jednat také o modernizaci farem a zavedení welfare ustájení hospodářských

zvířat. Významným přínosem pro ekonomiku území je vytvoření podmínek pro možnost zpracovávat zemědělské produkty přímo v místě jejich sklizně. Proto je v mikroregionu žádoucí podporovat rozvoj malého a středního podnikání, ať již v zemědělských činnostech, drobném průmyslu či ve službách a k tomuto rozvoji mobilizovat především místní obyvatelstvo, které je se svým územím úzce spjato. Reálným východiskem pro udržení zaměstnanosti na venkově nejsou velké výrobní subjekty či gigantická zemědělská družstva, ale právě diverzifikovaná ekonomická aktivita. Jako doplněk k tradičním formám hospodaření je vhodné podporovat ekologické způsoby hospodaření, které budou zaměřeny na produkci bioproduktů.

Spolu se zajištěním pracovního uplatnění působí proti depopulačním tendencím i **úroveň zajištění občanskou vybaveností a službami**. To však v řadě venkovských obcí s nízkou koncentrací obyvatel představuje složitý problém. Alespoň minimální úroveň jejich zajištění přitom vytváří jednu ze zásadních podmínek zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova. Revitalizace obytného prostředí sídel představuje dlouhodobý úkol složený z řady drobných akcí nejružnějšího charakteru – vedle úprav veřejných prostranství je žádoucí pamatovat i na údržbu a obnovu stavebního fondu a drobných kulturních památek a přispívat tak k zachování kulturního dědictví a udržení rázovitosti venkovských obcí a ve svém souhrnu vytvářet prostředí, se kterým se obyvatelé blíže identifikují a ke kterému mají hlubší vztah.

Směr 3.B.1 : **Restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti zemědělské výroby a navazujícího zpracovatelského průmyslu**

Cíle:

- účelná diverzifikace a stabilizace zemědělství, potravinářství a lesnictví v závislosti na místních přírodních a socioekonomických podmínkách
- zvyšování konkurenceschopnosti zemědělské výroby a kvality zemědělských a potravinářských produktů
- postupné zvyšování zaměření zemědělství a zpracovatelského průmyslu na nepotravinářskou výrobu

Rozvojové aktivity:

- stabilizace zemědělské výroby s rozvojem zaměřeným zejména na vyšší kvalitu zemědělské produkce a zvýšení podílu nepotravinářské produkce
- podpora investic do technologií živočišné výroby, zavádění standardů EU pro welfare ustájení zvířat
- podpora svépomocných kooperačních vazeb mezi zemědělci, lesníky a zpracovateli zemědělské produkce a sdružování vlastníků lesa
- zvyšování přidané hodnoty vyšším zpracováním produktů zemědělství a lesnictví a jejich lepším využíváním
- podpora plemenářství a šlechtitelství tradičních plemen a odrůd
- zřizování drobných zpracovatelských kapacit navazujících na zemědělskou a lesnickou prvovýrobu
- podpora ekologicky příznivých způsobů hospodaření a zpracování bioproduktů

Zúčastněné subjekty : podnikatelské subjekty, Územní odbory MZe ČR, agrární komory, hospodářské komory, obce, RRA

Směr 3.B.2 : Podpora rozvoje a rozmanitosti hospodářských aktivit ve venkovském prostoru

Cíle:

- uchování kulturních a pracovních tradic venkova
- uchování a obnova krajinného rázu venkova
- využití místních, specifických předností výroby pro zvýšení konkurenceschopnosti

Rozvojové aktivity:

- obnova tradičních specializovaných odvětví rostlinné výroby podle místních podmínek (např. semenářství, lesní školkařství a osivářství)
- obnova a rozvoj zpracovatelských specificky místní zemědělské produkce (zlepšování úrovně skladování ovoce a brambor, technologie jejich vyššího opracování, lnářství), sdružování výrobců a rozvoj odbytových center místních specialit
- podpora obnovy a rozvoje řemeslné výroby, navazující na místní zdroje a tradice
- rozvoj venkovské turistiky ve vhodných oblastech
- rozvoj výstavby a údržby rybníků a rekreačních nádrží, možnost komerční myslivosti a rybářství i jako součásti agroturistických aktivit

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, obce, podnikatelské subjekty, Územní odbory MZe ČR, agrární komory, hospodářské komory, RRA, Lesy ČR, Ústav pro hospodářskou ochranu lesa, nestátní neziskové organizace

Směr 3.B.3 : Podpora mimoprodukčních (ekologických, krajnotvorných) funkcí zemědělské výroby

Cíle:

- směřování hospodářských aktivit k trvale udržitelnému zemědělství a lesnictví
- vhodné postupné provázání intenzivního zemědělství a zpracovatelského průmyslu s nepotravinářskou výrobou
- zvýšení ekologické stability krajinných ekosystémů
- dosažení akceptace filosofie mimoprodukčních cílů zemědělství a lesnictví venkovským obyvatelstvem
- návrat stabilních a stabilizujících ekologických systémů do krajiny – vytvoření kostry její ekologické stability
- postupná restrukturalizace využívání krajiny do trvale udržitelné podoby, zejména jejích zvlášť citlivých částí
- podpora recyklace odpadu a prosazení odpadového hospodářství jako uceleného systému

Rozvojové aktivity:

- podpora vzniku a rozvoje zpracovatelských kapacit nepotravinářských výrobků ze zemědělské produkce a podpora pěstování technických plodin
- programy adaptace pracovních sil v zemědělství a lesnictví na změněné, nevýrobní činnosti v péči o krajinu

- podpora budování a údržby polních a lesních cest (zpřístupnění krajiny)
- podpora koncentrace úsilí a prostředků v realizaci programů péče o krajinu
- podpora programů na zadržení vody v krajině a zlepšení jejího vodního režimu a zlepšování přirozených vlastností půd (ochrana před erozí, zhutněním, snižováním podílu organické hmoty, kontaminace cizorodými látkami apod.)
- podpora zvyšování přirozené biodiverzity lesních a lučních ekosystémů, program na obnovu melioračních a zpevňujících dřevin
- revitalizace vodohospodářsky významných vodních toků a realizace regionálních i místních, k přírodě šetrných koncepcí protipovodňových opatření
- programy ECONET, Agenda 21 – podpora aplikace, ekologické osvěty a výchovy, rozvoj kulturní krajiny Vysočiny
- podpora zvýšené péči o zvláště chráněná území
- vést obyvatelstvo k minimalizaci odpadu, ke třídění komunálního i průmyslového odpadu a jeho využití, které neškodí kvalitě životního prostředí

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny, Český svaz ochránců přírody, Státní fond životního prostředí, Pozemkový úřad, Katastrální úřad, Agrární komora, Státní meliorační správa, Povodí Moravy, PGRLF, SFŽP, Lesy ČR, Ústav pro hospodářskou ochranu lesa, Česká inspekce životního prostředí, podnikatelské subjekty, nestátní neziskové organizace

Směr 3.B.4 : Podpora realizace komplexních pozemkových úprav v území

Cíle:

- racionální prostorové uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v mikroregionu, vyjasnění vlastnických vztahů
- vytvoření podmínek pro trh s půdou
- dokončení transformace vlastnických vztahů
- zpřístupnění a optimální organizace půdního fondu
- zvýšení ekologické stability krajiny

Rozvojové aktivity:

- urychlení návrhu a projekce komplexních pozemkových úprav
- budování polních a lesních cest (zpřístupnění krajiny)
- vytváření územních systémů ekologické stability
- důsledná realizace protierozních (zejména vodní a větrná eroze) a protipovodňových opatření
- nové vyměřování pozemků a nové mapování v digitální formě

Zúčastněné subjekty : obce, vlastníci pozemků, Pozemkový úřad, Katastrální úřad, Ministerstvo zemědělství, Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Dlouhé	Komplexní pozemková úprava		

Směr 3.B.5 : Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury

Cíle:

- zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova
- zachování kulturního dědictví a udržení rázovitosti venkovských obcí
- zajištění občanské vybavenosti a služeb

Rozvojové aktivity:

- podpora rozvoji hromadné dopravy jako hlavního směru zvýšení obslužnosti venkovského území
- výstavba a rekonstrukce autobusových zastávek
- podpora dobudování a údržby technické infrastruktury, zejména v dopravě a zásobování vodou, energiemi a informacemi
- podpora rozvoje místní občanské a sportovní vybavenosti a veřejných služeb, vytvoření minimálních standardů vybavenosti obcí, přednostně pro ně využívat stávajících nevyužitých objektů
- úpravy vnějšího prostředí obcí (veřejná prostranství, návsi)
- podpora aktivit obnovujících a oživujících rázovitost venkova, zejména jeho památek a tradic, podpora volnočasových aktivit a spolkové činnosti

Zúčastněné subjekty : obce, podnikatelské subjekty, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo zemědělství ČR, nestátní neziskové organizace

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Křídla	Úprava veřejných prostorů u kulturního domu, nové uspořádání a úprava okolí u památníku padlých
Mírošov u Bobrové	Chodníky, místní rozhlas, veřejné osvětlení
Věcov	Úprava návsi dle studie Úprava návsi a neudržovaných míst
Jimramov	Úprava náměstí
Jimramov	Oprava fasád
Líšná	Stavba požární zbrojnice
Věcov	Obecní rozhlas
Zubří	Rekonstrukce radnice
Křižánky	Rekonstrukce OÚ
Nová Ves u N.Města n.M.	Stavba víceúčelové budovy
Radešínská Svratka	Výstavba nového hřbitova
Tři Studně	Rekonstrukce a úpravy plochy před OÚ
Sněžné	Opravy a údržba majetku obce
Nový Jimramov	Rekonstrukce veřejného osvětlení
Borovnice	Oprava budovy OÚ

Problémový okruh 4 :
ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

**Cíl 4.A : Stabilizace a rozvoj lidského potenciálu, udržení výše
kvalifikovaných pracovních sil**

Oblast lidských zdrojů zabývající se obyvatelstvem daného území, jeho invencemi, zručností a tvořivostí je jedním z nejvýznamnějších faktorů harmonického rozvoje mikroregionu. Lidské zdroje do budoucna posílí svůj význam jako rozhodující faktor hospodářského rozvoje, mimo jiné i proto, že současná flexibilita výroby klade vysoké požadavky na kvalifikovanou a vzdělanou pracovní sílu. Pro udržení vzdělaného, odborně kvalifikovaného a profesně adaptabilního obyvatelstva v území je třeba vytvořit odpovídající podmínky. Ty se vztahují jednak k možnostem uplatnění na místním trhu práce, ale také k základním standardům životních podmínek jako je dostatečná občanská vybavenost, dostupnost bydlení, kvalitní zdravotní a sociální péče, dostatečné zajištění vzdělání a volnočasových aktivit dětí a mládeže. Významným faktorem je rovněž sociální soudržnost obyvatelstva a jejich identifikace a sepětí s regionem.

Celoživotní získávání nových znalostí a dovedností se stalo nezbytností, která podmiňuje nejen individuální rozvoj a kultivaci osobnosti, ale také rozvoj ekonomiky a zaměstnanosti, protože postupné zvyšování kvalifikace zvyšuje adaptabilitu a flexibilitu pracovních sil na trhu práce. Podmínky pro přiměřený přístup k celoživotnímu vzdělávání jsou však v ČR vytvořeny pouze ve větších městských centrech, zatímco v ostatních oblastech republiky je přístup k nim podstatně omezen materiálními a personálními podmínkami. To ve svých důsledcích podvazuje rozvojové šance těchto oblastí, snižuje jejich atraktivitu pro vzdělané a kvalifikované vrstvy společnosti a zhoršuje uplatnitelnost tamnější pracovní síly na trhu práce. Obce mikroregionu se na tomto poli mohou podílet alespoň snahou o zajištění předškolní výchovy a základního vzdělání. Důležitý příspěvek k dalšímu sociálnímu a demografickému rozvoji území poskytují střední školy, které jsou soustředěny do Nového Města na Moravě. Vzhledem k tomu, že v mikroregionu nepůsobí vědecké ani výzkumné instituce, představují právě ony nejvyšší úroveň vzdělanostní báze, která je v mikroregionu k dispozici.

Stabilizace mladého obyvatelstva ve venkovských oblastech kromě možnosti najít uplatnění na trhu práce významně souvisí také s možností **získat bydlení**. Přestože se emigrace z venkova do měst v posledních letech díky obtížně dostupnému bydlení obecně snížila, lze předpokládat, že v případě proklamovaného rozhybání trhu s byty a zvýšení dostupnosti bydlení zejména ve větších městech může být dynamika vylidňování venkova znovu nastartována. Proto by mělo být prioritou každé obce zabezpečit potřeby bydlení kvalitními a cenově dostupnými byty. Bytová politika obcí by měla vycházet ze státní bytové politiky, která by měla být jasná, dlouhodobě stabilní a podpořená dostatečnými objemy finančních prostředků a legislativou s dobře vyváženými právy nájemníků a vlastníků bytů.

Nutnou podmínkou vyváženého socioekonomického rozvoje mikroregionu je rovněž **adaptace sociální sféry**, tj. sociální a zdravotní péče a služeb na novou ekonomickou, sociální a demografickou situaci. Zejména populační vývoj regionu charakterizovaný postupným stárnutím obyvatelstva klade nové nároky na rozvoj sociální infrastruktury a zajištění její dostupnosti. Růst počtu příjemců zdravotní a především sociální péče a nové fenomény sociální reality vyžadují změny v tradičním pojetí systému sociální péče a služeb. Důležitým úkolem je především plánování a koordinace věcné a územní provázanosti

využívání zařízení zdravotnické a sociální péče a rozvoj preventivních zdravotnických programů.

Závažným faktorem, který v těchto souvislostech vstupuje do hry, je i **nabídka volnočasových aktivit**, které jsou formovány tvořivostí a aktivitou obyvatel mikroregionu. Ta podporuje dlouhodobě vznik a fungování řady zájmových sdružení, sportovních klubů, spolků a dalších občanských iniciativ. Jejich dalšímu rozšíření však bohužel brání nedostatek prostředků a často i kapacita a technická vybavenost existujících objektů. Závažným problémem je nedostatek vhodných sportovišť případně jejich zanedbanost či nedostačující vybavení. Současný stav řady objektů a zařízení pro volný čas neodpovídá svými parametry kvality ani kvantitativně narůstajícím potřebám a zejména budoucí potřebě rozvinout možnosti pro všestrannou kultivaci lidských zdrojů a pro rozvoj prvků občanské společnosti. Zejména se nedostává prostředků na důležité projekty a v mnoha případech v důsledku této situace prochází krizí i aktivita a iniciativa organizátorů i obyvatel. To je zvláště závažné, zejména uvědomíme-li si skutečnost, že kvalitní využití volného času je nejučinnější prevencí proti nárůstu sociálně patologických jevů, a to zejména u dětí a mládeže (drogy, vandalismus apod.). Pozornost je vhodné zaměřit i na další skupiny obyvatelstva - např. na stále početnější skupinu seniorů. Udržování místních kulturních, společenských i sportovních zvyklostí a tradic přispívá kromě uvedeného rovněž ke zviditelnění mikroregionu, což lze dobře využít k podpoře cestovního ruchu.

Směr 4.A.1 : Zlepšení kvality a dostupnosti vzdělání, podpora zvyšování kvalifikace, flexibility a adaptability pracovních sil

Cíle:

- zajištění kvalitní předškolní výchovy a základního školního vzdělání odpovídajícího potřebám mikroregionu
- koordinovat nabídku vzdělávacího systému s potřebami trhu práce v regionu
- posílit vazby a spolupráci mezi školami a zaměstnavateli
- zvyšovat informovanost o možnostech vzdělání a následném uplatnění na trhu práce

Rozvojové aktivity:

- optimalizovat síť škol a školských i předškolních zařízení
- zachovat střední školy i mimo krajské a okresní město
- podporovat vznik nových učebních a studijních programů středních škol v návaznosti na vývoj trhu práce a se zřetelem na integraci znevýhodněných skupin obyvatelstva
- podporovat zpracovávání studií analyzujících vazby mezi nabídkou vzdělání a potřebami trhu práce v regionu
- podporovat spolupráci mezi školami a hospodářskými subjekty s cílenou odbornou praxí
- podporovat vzájemnou spolupráci mezi školami, úřady práce, profesními komorami a vzdělávacími agenturami, podporovat aktivní spoluúčast ve vzdělávacích programech EU
- zvyšovat úroveň materiálně technického a metodického zabezpečení výuky všech typů škol, rozvíjet programy vzdělávání pedagogických pracovníků
- podporovat výuku cizích jazyků a informační gramotnosti, zabezpečit v maximální možné míře internetizaci regionálního školství
- zvyšovat informovanost občanů o možnostech uplatnění na trhu práce

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, obce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, krajský odbor školství, nestátní neziskové organizace, významné výrobní subjekty, střední odborné školy a učiliště, okresní úřad práce (pobočky)

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Obecní akce :

Navrhovatel/Nositel	Investiční záměr-název akce
Občanské sdružení „ARCHÉ“	Rekvalifikační a rehabilitační centrum se zvláštním zaměřením na osoby zdravotně postižené a osoby se změněnou pracovní schopností
Nové Město na Mor.	Prevence sociálně patologických jevů
Bobrová	Přístavba ZŠ

Směr 4.A.2 : Zvýšení dostupnosti a kvality bydlení

Cíle:

- podporovat zpracování koncepce krajské bytové politiky navazující na koncepci bytové politiky ČR
- formulace obecní a mikroregionální bytové politiky s přihlédnutím k nájemní a sociální bytové výstavbě
- oživení bytové výstavby, které bude motivací pro udržení mladých lidí v regionu

Rozvojové aktivity:

- založení a průběžná aktualizace jednotného katalogu pozemků vhodných a připravených pro různé typy bytové výstavby
- výběr a zainvestování vhodných lokalit pro komerční bytovou výstavbu, část prostředků získaných jejich prodejem použít na podporu obecní a sociální bytové výstavby
- údržba a modernizace stávajícího bytového i nebytového fondu (např. rekonstrukce, půdní nástavby a vestavby apod.)
- podpora výstavby nájemních bytů a rodinných domků
- vytváření speciálních programů bytové výstavby pro mladé rodiny s dětmi za pomoci existujících dotačních titulů na podporu bydlení
- důsledně sledovat a využívat veškeré možnosti bytové dotační politiky Ministerstva pro místní rozvoj

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, obce, podnikatelské subjekty, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo financí ČR, krajské orgány, bytová družstva, nestátní neziskové organizace, fondy podporující bytovou výstavbu

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Křídla	Výstavba rodinných domků
Bobrová	Budování obecních bytů
Radešínská Svratka	Výstavba 12 rodinných domů
Křižánky	Bytová výstavba
Kuklík	Výstavba 2 rodinných domků

Směr 4.A.3 : Udržení a další zvyšování standardů zdravotní a sociální péče

Cíle:

- udržení a postupné zvyšování standardu zdravotní a sociální péče v souladu k současným podmínkám a standardům v EU
- rozšíření nových forem sociálních služeb s ohledem na požadavky a potřeby obyvatel mikroregionu
- udržení dostupnosti (především dopravní) zdravotní a sociální péče, zejména z okrajových místních částí obcí

Rozvojové aktivity:

- zvýšení dostupnosti zdravotnické péče a služeb sociální péče
- podpora rozvoje terénní ošetrovatelské služby (HOME CARE) ve standardech ambulantní zdravotní péče
- podpora věcné a územní provázanosti zdravotnických zařízení a zařízení sociální péče, umožňující poskytování terénní komplexní péče o příslušnou klientelu
- vytvoření podmínek pro realizaci alternativních forem péče o seniory včetně zpracování a realizace koncepce rozvoje komplexních služeb pro občany v důchodovém věku
- vytvoření průběžného monitoringu poptávky a potřeb po sociální péči, založeného na projekci vývoje věkové struktury
- podpora programů rozvoje terénních sociálních služeb
- rozvoj preventivních regionálních programů

Zúčastněné subjekty : sdružení obcí, jednotlivé obce, krajské orgány, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, nestátní neziskové organizace, podnikatelské subjekty, církve

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:Nadobecní akce :

Navrhovatel/Nositel	Investiční záměr-název akce	rok zahájení	náklady (mil. Kč)
Mikroregion N.Město	Centrum soc. a poradenské činnosti	- ...	124
Mikroregion N.Město	Rekvalifikační a rehabilitační centrum se zvláštním zaměřením na osoby zdravotně postižené a osoby se změněnou pracovní schopností	.	75
Hospicové Hnutí - Vysočina	Hospicová péče		.

Obecní akce :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Nové Město na Mor.	Projekt Zdravé město

Směr 4.A.4 : Posilování identifikace obyvatelstva s regionem, vytvoření všestranných podmínek pro rozvoj volnočasových aktivit, podpora občanských iniciativ

Cíle:

- vytvoření společné identity a sounáležitosti obyvatel s mikroregionem
- péče o historické a kulturní dědictví
- zlepšení a podpora volnočasových a kulturních aktivit obyvatelstva
- rozvoj regionální kultury a tradic
- rozvoj tělovýchovy a sportu

Rozvojové aktivity:

- podpora spolkové a zájmové činnosti obyvatel se zaměřením na rozvoj kulturních a občanských záležitostí
- podpora školských a mimoškolských aktivit zaměřených na vzdělávací a zájmovou činnost dětí a mládeže
- podpora kulturních a historických tradic obyvatelstva
- rozvoj nových forem volnočasových aktivit obyvatel regionu
- podpora činnosti organizací zabývajících se sportem a tělovýchovnou činností
- podpora pořádání kulturních a sportovních akcí (i mezinárodních) včetně zajištění/modernizace / rozšíření technického a materiálního zázemí
- podpora výstavby a údržby/rekonstrukce zařízení pro kulturní a volnočasové aktivity, včetně knihoven a jiných spolkových zařízení
- podpora výstavby a údržby/rekonstrukce sportovišť
- koordinace a efektivní využívání stávajících zařízení pro volný čas, zejména sportovních, podpora účinné spolupráce jejich zřizovatelů i provozovatelů

Zúčastněné subjekty :

sdružení obcí, obce, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení, spolky, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo kultury ČR, církve a další občanské iniciativy formující nabídku volnočasových a kulturních aktivit.

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:Nadobecní plánované projekty :

Navrhovatel/Nositel	Investiční záměr-název akce
Mikroregion Novoměstsko	Podpora kulturní a sportovní vybavenosti obcí

Příklady identifikovaných projektů a rozvojových záměrů:Příklady plánovaných projektů obcí :

Navrhovatel	Investiční záměr-název akce
Nový Jimramov	Kulturní zázemí obce Nový Jimramov
Jimramov	Stavební úpravy a přístavba objektu sokolovny
Jimramov	Dětské hřiště Sedliště

Kuklík	Obnova křížů v obci
Tři Studně	Sportovní areál
Nové Město na Moravě	Podpora celoživotního vzdělání
Nové Město na Moravě	Zkvalitnění propagace a marketingu kulturních, sportovních a volnočasových událostí
Křídla	Kulturní zázemí obce, knihovna
Mirošov	Víceúčelové hřiště

ZÁVĚR

Na zpracování „Programu rozvoje mikroregionu Novoměstsko“ se aktivně podíleli zástupci samospráv všech obcí a také další subjekty z daného území, zastupující zejména podnikatelskou sféru. Okruhy problémů a potřeb, pro jejichž řešení se obce nejčastěji spojují, jsou výrazem jasné potřeby územní spolupráce a potvrzují aktuálnost a užitečnost vytváření mikroregionálních sdružení.

Pro realizaci jednotlivých navrhovaných rozvojových kroků je nutné aktivizovat zejména vnitřní potenciál území (především lidský) a osvojit si způsob vzájemné spolupráce označovaný v zemích Evropské unie jako „partnership“ – partnerství. To znamená mj. zapojit do územních aktivit nejen členy obecních samospráv a Radu pro rozvoj mikroregionu, ale také zástupce místních podnikatelů, nestátních neziskových organizací, zájmových sdružení, občanských iniciativ a spolků. V tomto případě nelze opomenout navázání vztahů a kontaktů s orgány a institucemi státní správy. Na nejvyšší úrovni je účelné sledovat a vyhodnocovat dotační politiku jednotlivých ministerstev vlády ČR (především Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí) a programy finanční podpory ze strany EU (Phare, Sapard, ISPA – kontakt Regionální rozvojová agentura Vysočina, Regionální rozvojová agentura Jižní Morava), spolupracovat s nově se tvořícími orgány krajské samosprávy, ale také se současnými okresními institucemi (okresní úřad, úřad práce a další). Při některých akcích a projektech je možné a vhodné spolupracovat i s okolními mikroregiony, sdruženími a obcemi.

Pro snadnější přístup k tuzemským a zejména „evropským“ finančním prostředkům je důležitá provázanost cílů a směrů rozvoje, problémových okruhů a opatření, ale i jednotlivých klíčových projektů mikroregionu se strategickými dokumenty řádovostně vyšších územních celků. Právě Evropská unie považuje zásadu (princip) programování za jeden z důležitých nástrojů při realizaci regionální politiky.

Vytvořený Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko nabízí možnost koordinace rozvojových priorit jak v ekonomické a sociální oblasti, tak v otázkách kvality životního prostředí a tím i sjednocení střednědobých a dlouhodobých záměrů. Samotná realizace Programu závisí především na převádění vytčených cílů a priorit rozvoje do konkrétních úkolů, které budou mít své odpovědné nositele a budou realizovány ve prospěch celého území.

V zájmu zajištění praktického naplňování jednotlivých opatření z Programu rozvoje mikroregionu lze zejména doporučit vytvoření pracovního místa pro funkci „manažera mikroregionu“. Tuto funkci by měla zastávat osoba, která je alespoň zčásti obeznámena s děním (zejména socioekonomickou situací) v území, či přímo zainteresována svojí působností (rodiště, trvalé bydliště, zaměstnání). Činností manažera bude zejména koordinace „mikroregionální politiky“ ve smyslu shromažďování, třídění a vyhodnocování dat a informací o rozvojových záměrech, aktivitách a projektech, ale i reálných problémech a bariérách na území Novoměstska, přičemž nezbytný je především jejich důsledný monitoring a průběžná aktualizace. Přínosem bude dobrá orientace v systému české i evropské regionální politiky, jejich dotačních titulech a schopnost přípravy projektové dokumentace (získávaná postupně i formou školení a odborných seminářů), čímž budou fakticky naplňována opatření, cíle a aktivity obsažené v Programu. Výsledky práce manažera bude posuzovat Rada mikroregionu a tato je bude pravidelně tlumočit všem zástupcům členů sdružení.

Funkce manažera mikroregionu může být zajištěna i např. v rámci tzv. absolventských míst (absolvent VŠ, příp. SŠ bez pracovního poměru do dvou let od ukončení studia), na které po určitou dobu přispívá stát prostřednictvím úřadů práce finanční dotací.

PŘÍLOHY

Příloha 1 :
„Posouzení územních dopadů investičních akcí“

Zpracovatel :
firma SURPMO, inženýrská a projektová společnost, a.s. se sídlem v Hradci Králové

Cílem dokumentu je posouzení rozvojových možností, příp. existujících, zejména technických bariér a limitů na území Novoměstska, a to na základě rozboru územně plánovací dokumentace obcí, zpracovaných programů obnovy obcí a dalších dokumentů a podkladů.

Mikroregion Novoměstsko

ÚVOD

Uvažované investiční akce v mikroregionu Novoměstsko vyžadují právní podklad pro jejich lokalizaci. Tím je zákon č. 50/1976 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů. Ve smyslu tohoto zákona jsou na úseku územního plánování zahrnuty tyto úkoly a činnosti:

- stanoví limity využití území
- reguluje funkční a prostorové uspořádání území
- určuje nutné asanační, rekonstrukční nebo rekultivační zásady do území a stanoví způsob jeho dalšího využití
- vymezuje chráněná území, chráněné objekty, oblasti klidu a ochranná pásma, pokud nevznikají podle zvláštních předpisů jinak, a zabezpečuje ochranu všech chráněných území, chráněných objektů, oblastí klidu a ochranných pásem
- určuje zásady a podmínky pro věcnou a časovou koordinaci místně soustředěné výstavby jednoho nebo více stavebníků
- posuzuje a hodnotí územně technické důsledky připravovaných staveb a jiných opatření v území a navrhuje nezbytný rozsah staveb a opatření, které podmiňují jejich plné využití
- řeší umístění staveb, stanoví územně technické, urbanistické a architektonické zásady pro jejich projektové řešení a realizaci
- navrhuje využití zdrojů a rezerv území pro jeho společensky nejefektivnější urbanistický rozvoj
- vytváří podklady pro tvorbu koncepcí výstavby a technického vybavení území
- navrhuje pořadí výstavby a využití území
- navrhuje územně technická a organizační opatření nezbytná k dosažení optimálního uspořádání a využití území

Územní plánování vychází z poznatků přírodních, technických a společenských věd, z vlastních průzkumů a rozborů řešeného území, jakož i z dalších podkladů, které byly pro řešené území zpracovány.

Základními nástroji územního plánování jsou územně plánovací podklady - ÚPP (urbanistická studie - US, územní generel - ÚG, územní prognóza - ÚP, územně technické podklady - ÚTP), územně plánovací dokumentace - ÚPD (územní plán velkého územního celku - ÚPN VÚC, územní plán obce - ÚPO, regulační plán - RP) a územní rozhodnutí - ÚR.

ZÁSADY A PODMÍNKY REALIZACE JEDNOTLIVÝCH INVESTIČNÍCH AKCÍ

Investiční atraktivita - zóny

Zvyšování investiční atraktivity území, všeobecná podpora rozvoje podnikání, potřebná ekonomická stabilizace území - jsou podmíněny mimo jiné rozvojem výroby v rámci podnikatelských aktivit. Proto je třeba vytvářet podmínky formou předinvestování potřebnou technickou infrastrukturou vhodných ploch -zón. Jejich začlenění do sídelních struktur vyžaduje bezpodmínečně komplexní územně plánovací dokumentaci. Jejich interní funkci - skladbu výrobního programu nutno koordinovat v širších územních souvislostech, především co do vlivu na životní prostředí, dopravní vztahy a skladbu zaměstnanosti.

V mikroregionu Novoměstsko byl v této oblasti vytypován nadobecní rozvojový záměr - Udržitelné podnikání. Tento by měl přispět ke zlepšení podnikatelského prostředí, podporovat restrukturalizaci zemědělství a rozvoj cestovního ruchu v území.

Občanská vybavenost, služby, obytné prostředí

Životní úroveň obyvatel mikroregionu je přímo závislá na kvalitě životního prostředí, především pak obytného prostředí. Toto je nutno spatřovat především v celém komplexu od údržby a oprav jednotlivých objektů, souborů staveb, historicky a urbanisticky cenných souborů či prostor (náměstí, návsi), doprovodných zařízení (chodníky, autobusové zastávky, místní rozhlas, veřejné osvětlení apod.), až po zařízení a objekty požární bezpečnosti a péči o sakrální stavby.

Psychologicky ovlivňuje člověka nejen vnímání kulturních hodnot vyhledávaných (společenské aktivity ve formě koncertů, divadel, folklóru daného regionu, výstav a pod.), ale i bezděčné vnímání hodnot okolního obytného prostředí. Kvalita tohoto prostředí je dále umocňována zachováním přírodních hodnot včetně krajiny.

Péče o obytné prostředí je základním článkem Programu obnovy venkova a při sestavování vlastního Programu obnovy vesnice.

Základní podmínkou pro žádost obce k zařazení do Programu obnovy vesnice (POV) je ÚPD, minimálně však ÚPP v úrovni urbanistické studie ve znění § 3 odst. 2)a) stavebního zákona. Protože POV sestavuje obec za účasti obyvatel, jsou vybrány pro dotace (a realizaci) ty akce, které jsou pro život obce nejdůležitější s tím, že postupem doby je POV zpřesňován a doplňován.

V tomto směru třeba vyhodnotit stávající stavební fond pokud jde o rekonstrukce a opravy. Problematiku možno řešit v rámci stavebního řízení. Pokud však jde o novou výstavbu (někdy s polyfunkčním využitím) je podmínkou soulad s ÚPD.

V oblasti školství je z plánovaných investičních akcí v rámci mikroregionu vybrána akce přístavba ZŠ v Bobrové. Protože stavební záměr dispozičně navazuje na hlavní budovu ZŠ, předpokládá se soulad s ÚPD nebo ÚPP, rozhodující je územní a stavební řízení - případně řízení sloučené.

Z nadobecních zájmů byl vytypován projekt - Komunikace, informace, občanská společnost. Tento si klade za cíl rozvoj prvků občanské a informační společnosti - zlepšení komunikace mezi jednotlivými složkami společnosti, zpřehlednění a zefektivnění toku informací, zapojení jednotlivých občanů a zájmových skupin do správy věcí veřejných.

Rekreace a cestovní ruch

Změny ve využívání rostoucího volného času vyvolávají zvýšený zájem společnosti především na úseku rekreace, cestovního ruchu a turistiky různých druhů. V tomto směru je třeba zdůraznit jistý atraktivní potenciál (přírodní a kulturní hodnoty - historické památky), který vyžaduje posílení potřebných zařízení.

Dislokace těchto akcí vyžaduje ověření, respektive soulad s územně plánovací dokumentací, případně alespoň s územně plánovacím podkladem. V dokumentaci je třeba sledovat řadu faktorů, ovlivňujících vhodnost umístění, především ve vazbě na technickou infrastrukturu.

V případě budování koupaliště nutno splnit především požadavky hygieny, vodního hospodářství a také na kvalitu prostředí. Takového zařízení nutno koordinovat v rámci územního rozvoje mikroregionu.

Koupaliště - podmínky pro provoz:

- a) kvalitní zdroj vody vyhovující kvalitou i kvantitou (vydatností)
- b) filtrační a recirkulační stanice
- c) hygienické zabezpečení
- d) sociální zařízení - zajištění pitné vody a likvidace odpadních vod, šatny
- e) pro prodloužení sezóny možnost ohřevu vody (sluneční kolektory, chladicí vody blízkého průmyslu a pod.)
- f) správce, event. plavčík
- g) oplocení - vstupné

Cyklostezky, cyklotrasy

Silný rozvoj cyklistiky poznamenává nejen oblast ekologickou, ale i ekonomickou. Je proto třeba s tímto fenoménem počítat a vytvářet podmínky pro jeho rozvoj. Cyklotrasy a cykloturistické trasy je nutno modelovat ve smyslu metodiky KČT, kde cyklotrasy jsou vedeny po komunikacích nezátížených nadměrnou automobilovou dopravou, tzn. s vyloučením silnic mezinárodních a silnic I. třídy - použití rychlostních silnic a dálnic je vyloučeno ze zákona. Cykloturistickou trasou se rozumí cesta vedená v terénu (stezka, zpevněná i nezpevněná polní či lesní cesta), která je z hlediska ochrany přírody a krajiny vhodná pro cyklistický provoz. Z nadobecních investičních rozvojových záměrů byla v mikroregionu Novoměstsko vytypována akce - vyznačení cyklotrasy (obce Fryšava pod Žákovou horou, Kadov, Tři Studně, Nové Město na Moravě).

Funkčně se cyklotrasy (značení číselné) dělí do čtyř kategorií podle důležitosti:

- hlavní (I. a II. třída)
- vedlejší (III. třída)
- doplňkové (IV. třída)

Obdobné členění je i u tras cykloturistických (značení barevné).

Na území CHKO je nutno cyklotrasy a cykloturistické trasy řešit v souladu se statutem CHKO.

Cyklostezky je nutno vést tak, aby při co nejmenším dotčení přírody bylo návštěvníkům umožněno seznámit se s pozoruhodnostmi daného území v co největší míře. Proto je nutné, aby na projektech pracoval co nejširší tým pracovníků v čele s pracovníky orgánů ochrany přírody. Na území okresu Žďár nad Sázavou jsou to pracovníci referátu ochrany životního prostředí Okresního úřadu, pracovníci Správy CHKO Žďárské vrchy, pracovníci referátů životního prostředí pověřených stavebních úřadů, městských úřadů a obecních úřadů. Projekty je nutno projednat a odsouhlasit s vlastníky pozemků.

Vedle technického řešení vlastního tělesa komunikace je nutno řešit propagaci a informační systém v celé komplexnosti (příroda, historie, kultura, státní správa, samospráva území, sdružení obcí a pod.). V této oblasti byly vytypovány nadobecní projekty - Regecentrum v mikroregionu Nové Město na Moravě (jeho cílem je doplnění chybějících služeb v oblasti cestovního ruchu, rekreace a sportu, zajištění dalších možností sportovního, kulturního a společenského vyžití pro širokou turistickou veřejnost i místní obyvatele) a Informační kanceláře v obcích Tři Studně a Sněžné.

Bytová výstavba

Bydlení je prioritou u řady obcí na území mikroregionu Novoměstsko. Řešení problematiky bydlení je možno členit do dvou základních směrů - za prvé je to zachování stávajícího bytového fondu, formou rekonstrukcí a modernizací, za druhé je to nová bytová výstavba. Tato vyžaduje systémové řešení, které spočívá v důsledném dodržování jednotlivých kroků přípravné i následné realizační fáze. Jde především o územně technickou přípravu, finanční zajištění, výkupy pozemků, synchronizace s realizací infrastruktury a výrobní kapacity.

Nová bytová výstavba může mít v zásadě 2 formy : rodinné domy (RD) a bytové domy (vícepodlažní) s tím, že RD investičně zajišťuje individuální stavebník a bytové domy obec nebo právnická osoba. Je možná i kombinace, kdy právnická osoba staví RD, které poté rozprodává zájemcům.

Význam bytového fondu, realizovaného obcí tkví především v tom, že právě obec zná nejlépe vlastní problematiku a nedostatky profesní skladby obyvatelstva. Ubytováním učitele, lékaře, sociální pracovníce apod. zajistí obec (město) fungování doposud chybějící profese.

Jednotlivé kroky možno formovat v těchto směrech a zásadách :

- plochy pro novou výstavbu dislokovat dle zpracované ÚPD a ÚPP a dle těchto kritérií :
 - dostupnost vytypované lokality s ohledem na majetkové poměry – tedy na možnosti získání těchto vhodných pozemků od majitelů

návaznost stavebních ploch na technickou infrastrukturu, především pak na :

- dopravní přístupnost
 - zásobení elektrickou energií
 - zásobení pitnou vodou
 - kanalizační systém
 - zásobení plynem
- takto vytypované plochy v dalším kroku postupně zhodnotit (zainvestovat potřebnými inženýrskými sítěmi), aby se staly atraktivními pro budoucí stavebníky a majitele
 - tyto vstřícné kroky vytvářejí příznivou situaci nejen pro stabilizaci a rozvoj obce, ale jsou i následně ekonomickým přínosem pro vlastní hospodářství obce

Sport

Jedině zdravá lidská populace je schopna plnit náročné úkoly rozvoje - tedy i mikroregionu Novoměstsko. Proto se problematice fyzického zdraví obyvatel věnuje značná pozornost - obce se snaží zajistit vhodné podmínky a to nejen pro výkonnostní sport, ale především pro tělovýchovu a neorganizovaný sport, hlavně dětí a mládeže.

V tomto směru je třeba, aby se příslušná sportovní a tělovýchovná vybavenost dostala na žádanou úroveň, a to především realizací záměrů odpovídajícím postavení obce ve struktuře osídlení. Společenský význam těchto zařízení (jejich kapacita a územní rozmístění) spočívá v nutnosti komplexního pokrytí potřeb mikroregionu.

S ohledem na specifický charakter a společenský význam sportovních zařízení dle rozsahu a územních důsledků je nutné volit jednotlivé kroky v přípravě - jde-li o rekonstrukci nebo dobudování těchto zařízení bez územních nároků, je možno takovýto záměr ošetřit příslušnými opatřeními ve smyslu stavebního zákona (bez územního rozhodnutí)

V případě záměrů nových zařízení s územními nároky, nutno deklarovat soulad s ÚPD, případně s ÚPP.

Sociální péče

Hospodářský rozvoj mikroregionu vyžaduje komplexní a vyvážený rozvoj i v oblasti zdravotní a sociální.

Kromě základní struktury zdravotnických zařízení nutno vytvářet podmínky pro optimální uspokojování potřeb v oblasti sociální politiky. V mikroregionu Novoměstsko byl v této oblasti vybrán nadobecní záměr - Rekvalifikační a rehabilitační centrum se zvláštním zaměřením na osoby zdravotně postižené a osoby se změněnou pracovní schopností. Jeho cílem je integrace handicapovaných osob do společnosti. Pracovní rehabilitace, následná rekvalifikace a začlenění zpět do společnosti, případně do pracovního procesu, a to individuálně v závislosti na zdravotním omezení jednotlivých osob.

Při realizaci tohoto zařízení sociální péče je možno využít stávající stavební fond (rekonstrukce), kdy se ÚPD nevyžaduje - rozhodující je stavební povolení ve smyslu stavebního zákona.

V případě novostavby je nutno ověřit tento záměr s ohledem na společenský význam nejen v úrovni ÚPD, ale i v širších územních vazbách mikroregionu.

Doprava

Hlavním úkolem integrovaných dopravních systémů především hromadné přepravy osob zboží a surovin je technicky kvalitní síť nejen nadregionálních, ale zde především regionálních komunikací. V tomto směru je třeba v daném mikroregionu soustředit úsilí na opravy a rekonstrukce, případně i nové komunikace tak, aby celý komunikační systém umožnil optimální dostupnost i prostupnost bez narušování životního a přírodního prostředí.

Vzhledem k tomu, že převážná část plánovaných investičních akcí v dopravě je charakteru oprav nebo obnovy místních komunikací, není podmínkou ÚPD. Pouze dle individuálního posouzení závažnosti záměru bude rozhodnuto o event. územním podkladu v rámci dokumentace, kde budou objasněny také důsledky touto investicí vyvolané (inženýrské sítě, majetkové poměry).

V případě budování nové komunikace je nezbytný soulad s ÚPD, kde je třeba sledovat především účelnost - společenský význam. V rámci ÚPD se rozhoduje, zda záměr nové komunikace má charakter veřejně prospěšné stavby se všemi právními důsledky, tzn. i s možností případného vyvlastnění potřebné části území.

K ochraně dálnice, silnice a místní komunikace I. a II. třídy a provozu na nich mimo souvisle zastavěné území obcí slouží silniční ochranná pásma. Silniční ochranné pásmo (OP) pro nově budovanou nebo rekonstruovanou dálnici, silnici a místní komunikaci I. nebo II. třídy vzniká na základě rozhodnutí o umístění stavby. Silniční OP se uplatňuje mimo území současně zastavěné nebo určené k souvislému zastavění.

Vodní hospodářství

Zásobování vodou

Sídla, která uvažují s realizací vodovodu, nebo s uvažovanou celkovou rekonstrukcí stávajícího, musí mít zpracovanou územní dokumentaci (generel nebo studii), odpovídající zpracovaným územním plánům obcí a dalším podkladům, např. PRVKÚC (Programy rozvoje vodovodů a kanalizací územních celků).

Vodovodní systém obce může být napojen na jiný již provozovaný vodovodní systém nebo bude mít vlastní zdroje. Na tyto zdroje budou na základě hydrologeologického průzkumu stanovena a vyhlášena pásma ochrany vodních zdrojů (vyhlašuje příslušný vodohospodářský orgán) na základě zákona č. 138/73 Sb. o vodách, doplněný zákonem č. 14/ Sb.

Ochrana podzemních a povrchových vod - ochranná pásma (OP)

Podzemní zdroje - PHO již existující

I.stupně - studny - kruh o poloměru 10 – 50 m
 - zářezy - proti proudu až 50 m, po proudu 30 m, šířka – šířka zářezu + 50 m
 po obou stranách

- pramenní jímky – výseč ve směru přítoku 10 – 50 m

II.stupně vnitřní – rozsah depresního kužele

- jímací zařízení a pramenní jímky – přílehlá část hydrologického povodí

II.stupně vnější – studny, jímací zařízení, pramenní jímky – vnější okraj infiltrační oblasti, popřípadě hydrogeologická rozvodnice

PHO nově navrhovaná

Nově navrhovaná a vymezovaná ochranná pásma, tj. vzniklá rozhodnutím vodohospodářského orgánu po nabytí účinnosti zákona č. 14/ Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- Ochranné pásmo I.stupně slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného zařízení – obecná ochrana (vyplývá ze zákonných předpisů).
- Ochranné pásmo II.stupně slouží k ochraně vodního zdroje v územích stanovených vodohospodářským orgánem tak, aby nemohlo dojít k ohrožení jeho jakosti, vydatnosti nebo zdravotní nezávadnosti.

Ochrana přírodních léčivých zdrojů a zdrojů minerálních vod stolních stanovená vodohospodářským orgánem, hygienou, státní inspekcí a dalšími (Vyhláška MZdrav ČSR č. 26/1972 Sb.)

Prognózní zdroje podzemních vod – zdroj podzemních vod dosud neověřený, jehož existence se předpokládá na základě znalostí geologické stavby území se zřetelem k zákonitostem oběhu vody, tvorby podzemních vod a možnosti jejich akumulace. Geofond ČR eviduje prognózní zdroje podzemních vod v databázi hydrogeologické prozkoumanosti a hydrogeologických objektů, která je k dispozici jednotlivým okresním úřadům.

Povrchové zdroje

I.stupeň – přímý odběr z vodního toku – obdélník 200 – 300 m proti proudu, 50 m po proudu, 15 m na břehu, ve vodním toku min.šířka toku Při vzduté hladině kopíruje tvar vodní plochy.

- kolem vodárenských nádrží a jejich přítoků – při střední hladině šířka pásu od zátopy 100 m
- na hlavním toku a přítocích proti proudu 300 m
- po obou březích 300 m

II.stupeň – přímý odběr z vodního toku – sleduje tok až k rozvodnici

- kolem vodárenských nádrží - pás kolem I.stupně 2 – 5 km dle vodohosp.orgánů

III.stupně – přímý odběr z vodního toku – povodí toku nad odběrem

- kolem vodárenských nádrží – zbývající část vodárenského toku nad nádrží.

Doplnění vodovodní sítě nebo její rekonstrukce musí odpovídat vyjádření a souhlasu správce vodovodu, opřený o souhlas dotčených orgánů státní správy.

Vodovod - doporučené ochranné pásmo vodovodního potrubí je 2 m od venkovního okraje potrubí vodorovně na obě strany, včetně souvisejících objektů.

Vodojemy – oplocení 1 až 2 m od paty svahu náspu, i více.

Úpravna vody a čerpací stanice – oplocení.

Pozorovací vrty HMÚ - kruh o poloměru 500 m. V tomto ochranném prostoru nelze bez souhlasu majitele a provozovatele pozorování provádět stavební činnost výkopy rýh pro liniové stavby, zřizování těžebních prostor, zřizování odvodňovacích a zavlažovacích zařízení, realizace studní a vrtů za účelem odběru vody.

Pozorovací pramenní vývěry HMÚ - kruh o poloměru 100 m . V tomto ochranném prostoru nelze bez souhlasu majitele a provozovatele pozorování pramenního vývěru vyvíjet stavební činnost, provádět úpravy k odvodnění pozemku, přivádění jiných vod, zařízení k odběru vody jako jsou studny a vrty.

Povodí vodárenských toků a vodárensky významných toků - stanovená Vyhláškou MLVH ČSR č. 28/75 Sb.

V oblasti zásobování vodou byl v mikroregionu Novoměstsko vytypován nadobecní investiční záměr - výstavba vodovodní sítě v obcích Kuklík a Věcov.

Kanalizace

Obce, které nemají realizovanou kanalizaci a připravují výstavbu kanalizační sítě ukončené centrální ČOV, musí mít zpracovanou studii, nebo generel, který bude v souladu s územním plánem obce a zpracovaným PRVKÚC daného regionu.

Kanalizace – doporučené ochranné pásmo kanalizačních stok 3 m od vnějšího okraje stoky a souvisejících objektů.

ČOV – dle technologického zařízení a místních podmínek (ČSN 75 64 01, čl.5.8.) , určuje se dle možné tvorby aerosolů, převládajících větrů, hluku, technologie čištění, zakrytí, druhu odpadních vod, výsadby zeleně).

Rozhodnutí o likvidaci odpadních vod je možné u malých obcí řešit nejenom individuálním způsobem, ale novými technologiemi (vakuová nebo pneumatická kanalizace), s přivedením odpadních vod na 1 centrální ČOV společnou pro několik obcí.

Je nutné dodržovat nařízení vlády č. 82/ Sb., kterým se stanoví ukazatele a hodnoty přípustného stupně znečištění vod.

Studie a generely zpracovávají odborné vodohospodářské organizace (Hydroprojekt, projektová kancelář VaK, soukromé firmy). Závěrečná projednání musí být v souladu s rozhodnutím vodohospodářského orgánu, správců inženýrských sítí a dalších orgánů státní správy.

V oblasti odkanalizování byl vybrán nadobecní investiční rozvojový záměr - výstavba ČOV a kanalizace v obci Tři Studně, dle zpracované územní dokumentace.

Vodní toky a plochy

Vyhláška MLVH ČSR č. 19/1978 Sb., stanovuje respektování provozního manipulačního pásma v šířce 6 m od břehové čáry na obě strany. Na návrh správce vodního toku může vodohospodářský orgán stanovit i větší šířku pozemku při vodním toku (i vzhledem k zátopovým územím).

Stanovená zátopová území jsou vyhlášována příslušným vodohospodářským orgánem na základě návrhu správce vodního toku, na podkladě zpracovaných studií.

Ostatní záplavová území nevyhlášená jsou získávána z původních podkladů získaných zákresem dle posledních největších záplav.

Protipovodňová ochrana v územních plánech obcí vychází ze smyslu vyhlášky č. 131/Sb., v souladu se zákonem č. 50/1976 Sb., o územním plánování ve znění pozdějších předpisů.

Rekonstrukce rybníků (obnova, úprava, výstavba nové plochy)

U rybníků je jejich dobrý technický stav a stav doprovodných objektů (hráz, požerák, výpustné potrubí, bezpečnostní přeliv) nezbytně nutný pro jeho správnou funkci, bezpečnost a pro odstranění nebezpečí ohrožení nemovitostí pod hrází.

Z hlediska hospodářského je odstraňování bahna z rybníků nezbytně nutné. Bahenní sedimenty totiž váží fosfor a jeho sloučeniny, které podporují růst makrofyt. Bahenní sedimenty mohou obsahovat ve velké míře i těžké kovy, které se následně potravním řetězcem dostávají do tkání ryb a tím také do lidského organismu.

Z hlediska ochrany přírody je nutné odbahnění konzultovat s orgány ochrany přírody z důvodu možného výskytu endemicky vázaných živočichů a rostlin.

Rybníky s volnou hladinou příznivě ovlivňují mikroklima krajiny, protože výpar z hladiny je mnohonásobně vyšší než transpirace z makrofyt.

Stavba musí odpovídat zákonu č. 114/ Sb., o ochraně přírody a krajiny, vyhlášce MMR č. 137/ Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu. Ekologizace úprav vodních toků dle ČSN 752101 (09/).

Kvalita vody pro vodní sporty a přírodní koupaliště musí odpovídat: ČSN 757220 jakost vod - kontrola jakosti povrchových vod 10/ , ČSN 757221 jakost vod - klasifikace jakosti povrchových vod 10/ v součinnosti s vyhláškou MLVH ČSR č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod.

Jako nadobecní rozvojový záměr byl v této oblasti vtypován úkol - oprava hráze Medlovského rybníka (obec Fryšava pod Žákovou horou), s úpravou výpustného zařízení vývěru a pojistného přepadu (proti přelití hráze velkou vodou).

Rekultivace skládky

Staré skládky v sobě skrývají příčiny možných ekologických problémů v budoucnosti. Největší nebezpečí je v neznalosti obsahu skládek. Proto projekt rekultivace musí řešit odborníci, kteří navrhnou postup, který daná rizika minimalizuje. Překrytí a ozelenění lze

doporučit jen u skládek s prokazatelně inertním odpadem, a i v těchto případech je nutno zajistit periodické monitorování kvality vod vyplachovaných z tělesa skládky.

V mikroregionu Novoměstsko se předpokládá rekultivace skládky v Křížánkách a rekultivace skládky Daříkovec v Novém Městě na Moravě.

Energetika

Zásobování plynem

V mikroregionu Novoměstsko je v rámci plánovaných investičních akcí plynofikace jedním z nejdůležitějších úkolů většiny obcí. Jsou zpracovány různé stupně dokumentace a různé termíny realizace. Některé obce mají zpracovanou studii nebo generel plynofikace, některé úvodní projekt a některé již realizační dokumentaci, t.j. prováděcí projekt. Zahájení těchto staveb již v některých případech bylo zahájeno v roce , v některých případech se předpokládá v roce nebo .

V mikroregionu Novoměstsko jsou 4 nadobecní projekty v oblasti plynofikace. Realizace těchto projektů se předpokládá v letech až . Finanční zdroje jsou z části vlastní, doplněné půjčkami a dotacemi.

Předpokladem pro realizaci plynofikace obcí je, pokud již nebylo provedeno, projednání s dodavatelem zemního plynu, tj. pracovníky Jihomoravské plynárenské a.s., dále potom zajištění realizační dokumentace a dodavatelů stavby.

Zásobování elektrickou energií

Energetický podnik, který je majitelem rozvodných zařízení v souladu se zákonem č. 458/Sb. zajišťuje provoz a obnovu těchto zařízení, kterou zároveň finančně hradí. Rozvoj energetického zařízení musí být v souladu s vyhláškou č. 131/Sb., o územním plánování a navazujícími vyhláškami č. 132/Sb. a č. 137/Sb.

Pokud dojde k požadavku na rozšíření rozvodných zařízení je tato otázka po investiční stránce řešena finančním podílem majitele těchto zařízení (energetiky) a žadatele. V zásadě je nutná dohoda mezi žadatelem a majitelem těchto zařízení. Změnu v investování obnovy energetických zařízení může vyvolat například požadavek na případnou kabelizaci rozvodné sítě. V daném případě hradí žadatel této změny investiční rozdíl mezi vrchní a kabelovou sítí. Vlastnictví zařízení se nemění.

V případě požadavku na přeložky rozvodných zařízení (TS, VN a NN vedení) hradí žadatel veškeré náklady spojené s úpravou. Majetkový vztah se nemění.

Při zajišťování rozvodného systému pro novou bytovou výstavbu (VN , TS a NN) hradí energetický podnik 40% investičních nákladů. Zbytek zajišťuje žadatel této investice. U přeložek energetických zařízení, hradí žadatel investiční náklad v plné výši (zák. č. 458/Sb., § 47). Vlastnictví zařízení se po provedení přeložky nemění.

Jednoznačným řešením je obnova nebo realizace veřejného osvětlení a rozhlasu. Vzhledem k tomu, že toto zařízení není majetkem energetického závodu, hradí obnovu, realizaci i provoz majitel tj. obec.

Při výstavbě energetických zařízení je nutno dodržet v souladu se zák. č. 458/ Sb. ochranná pásma a u kabelových rozvodů prostorové uložení vedení dle ČSN 706005 a všechny související právní předpisy.

Základem pro rozvoj inženýrských sítí jsou schválené územní plány, které jsou podkladem pro rozšíření energetických sítí. Stanovení podmínek pro funkční a prostorové využití území musí vycházet z kapacity, životnosti, technického stavu, rozložení a uložení sítí, souvisejících zařízení (technologická a stavební) a vytváření ucelené soustavy s nadřazenými systémy technického vybavení. Hlavním důvodem limitování území je ekonomické využívání založených systémů technického vybavení a účelnost zainvestování území novými sítěmi technického vybavení.

Nadobecní rozvojové záměry

Z hlediska územního plánování lze vybrané nadobecní rozvojové záměry mikroregionu Novoměstsko rozčlenit do skupin:

- 1) záměry s územními nároky.
- 2) záměry bez územních nároků.

Do první skupiny vybraných nadobecních záměrů patří: vyznačení cyklotrasy (Fryšava pod Žákovou horou, Kadov, Tři Studně, Nové Město na Moravě), Regecentrum (mikroregion Nové Město na Moravě), opravy komunikací (Řečice, Radešínská Svatka, Bohdalec), vodovod (Kuklík, Věcov), ČOV a kanalizace (Tři Studně), plynofikace.

Do druhé skupiny patří: projekty Udržitelné podnikání, Komunikace, Informace, občanská společnost, Centrum sociální a poradenské pomoci (mikroregion Nové Město na Moravě), Informační centrum (Tři Studně, Sněžné) a akce oprava hráze Medlovského rybníka (Fryšava pod Žákovou horou).

Vzhledem k tomu, že především u plynofikace, jde o rozvojové záměry zasahující do správních území více obcí, je nutná územně plánovací dokumentace, která musí synchronizovat každou uvedenou akci tak, aby byla zabezpečena její optimální funkce.

Akce, jako plynofikace, cyklostezky, opravy komunikací vyžadují nejen koordinaci ÚPD jednotlivých dotčených sídel, ale i koordinaci v rámci koncepce komplexního územního rozvoje celého mikroregionu.

ZÁVĚR

Vzhledem k tomu, že v rámci předcházejících etap prací bylo konstatováno, že mikroregion Novoměstsko je po stránce územně plánovací dokumentace značně poddimenzován, jsou pro zlepšení podmínek rozvoje území doporučovány následující opatření:

- u obcí, které mají schválený územní plán sídelního útvaru, obce (cca 7%) sledovat aktuální stav v území a v případě potřeby iniciovat pořízení změny ÚPD; po uplynutí návrhového období dokumentace zahájit komplexní aktualizaci celého dokumentu;

- u obcí, které mají rozpracovaný územní plán obce (cca 21%) urychlit dokončení a schválení dokumentace;
- u obcí, které mají zpracován či rozpracován územně plánovací podklad - urbanistickou studii (cca 43%) urychlit dokončení dokumentace a její schválení v zastupitelstvu obce, případně využít tento podklad při zpracování závazné územně plánovací dokumentace - územního plánu obce (v rozsahu celého správního území);
- u obcí, které nemají žádnou ÚPD ani ÚPP (29%) zahájit práce na pořízení územního plánu obce, pouze ve výjimečných případech (např. pro ověření dílčích rozvojových záměrů) zpracovat alespoň urbanistickou studii.

V případě oborových investičních záměrů s dopadem do širšího území (správní území více obcí) se doporučuje zpracování dílčích studií, generelů, které by následně byly zapracovány do jednotlivých územních plánů obcí (např. generel plynofikace, studie kanalizace, generel cyklo dopravy, generel zeleně, studie využití území z hlediska rozvoje cestovního ruchu a rekreace a další). Tyto oborové materiály by měly mapovat, koordinovat a řešit především vazby uvnitř mikroregionu tak, aby bylo k zajištění optimální a ekonomického fungování řešených systémů s cílem zkvalitňování přírodních a životních podmínek.

V některých případech se v současné době jeví pořizování územně plánovací dokumentace jako časově a finančně náročná činnost. Z hlediska dalšího vývoje společnosti, předpokládaného územního rozvoje, vytváření podmínek pro vstup investorů do území a možností využití finančních zdrojů (vlastních i zahraničních) je pořízení ÚPD skutečně nezbytné. Z dosavadních zkušeností se potvrzuje oprávněnost tohoto požadavku, protože existence platné územně plánovací dokumentace bude jednou ze základních podmínek při čerpání finančních zdrojů.

Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko - návrh na specifikaci projektů

<p>1. Název projektu:</p> <p style="text-align: center;">Udržitelné podnikání</p>
<p>2. Předkladatel (nositel) projektu:</p> <p style="text-align: center;">Mikroregion Novoměstsko – rada mikroregionu (resp. pracovní skupina rady mikroregionu)</p>
<p>3. Cíle projektu:</p> <p style="text-align: center;">Cílem projektu je zvýšení životní úrovně v mikroregionu “Novoměstsko”, stabilizace ekonomiky mikroregionu v souladu s principy Agendy 21. Přínosem je zlepšení podnikatelského prostředí, podpora restrukturalizace zemědělství, rozvoj cestovního ruchu.</p>
<p>4. Popis projektu:</p> <p style="text-align: center;">Projekt je výsledkem práce týmu složeného ze zástupců mikroregionu “Novoměstsko” (starostové obcí, jednotliví občané ...), je zpracován metodou LogFRAME. Priority projektu jsou stanoveny na základě předchozího hodnocení situace v mikroregionu.</p>
<p>5. Místo realizace projektu a jeho územní dopad:</p> <p style="text-align: center;">Projekt by měl být realizován na území mikroregionu Novoměstsko s logickou návazností na obdobné projekty v okrese Žďár nad Sázavou.</p>
<p>6. Očekávané výstupy/výsledky projektu (konkrétní kvantitativní a kvalitativní výstupy/výsledky, kterých má být realizací projektu dosaženo):</p> <p style="text-align: center;">Realizací projektu by mělo být dosaženo snížení nezaměstnanosti, zvýšení investic do rozvoje podnikatelských aktivit, větší rozmanitosti a kvality služeb, lepší využití myšlenkového a pracovního potenciálu místních lidí, rozvoje kultury, sportu a dalších oblastí souvisejících s kvalitou prostředí ve kterém lidé žijí ...</p>
<p>7. Partneři podporující projekt:</p> <p style="text-align: center;">obce mikroregionu, podnikatelské subjekty, úřad práce</p>

8. Předpokládané fáze projektu a plánované termíny jejich realizace:

Období realizace projektu bylo vymezeno rokem až . Ukazuje se, že pro zdárnou realizaci projektu bude potřeba více času s tím, že jako náročná se jeví zejména první etapa tj. sestavení stabilního realizačního týmu a přenos teoretických úvah obsažených v projektu do reálného prostředí.

9. Celkové očekávané náklady realizace projektu (odhad finanční náročnosti):

511 mil Kč

10. Zdroje financování projektu:

Předpokládaná účast zdrojů státního rozpočtu:	13 %
Předpokládaná účast zdrojů místních veřejných rozpočtů:	29 %
Předpokládaná účast soukromých zdrojů:	43 %
Předpokládaná účast zdrojů EU:	15 %

11. Současný stav připravenosti projektu u investičních akcí:

Rozbor nákladů a výnosů/byznys plán:

Soulad s územně plánovací dokumentací:

Studie proveditelnosti:

Posouzení vlivu na ŽP:

Územní rozhodnutí:

Stavební povolení:

12. Vztah projektu k programovým dokumentům regionálního rozvoje:

Program rozvoje mikroregionu: Problémový okruh 3, cíl 3.A, směr 3.A.2

Program rozvoje Jihlavského kraje: Hlavní cíl 1, dílčí cíl 1.2

Regionální operační program NUTS II - Jihovýchod: Prioritní 1, opatření 1

13. Vztah projektu k národním nebo EU programům (POV, SFŽP, SAPARD apod.):

Předpokládá se sdružování prostředků dle zaměření jednotlivých částí projektu.

Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko - návrh na specifikaci projektů

<p>1. Název projektu:</p> <p>Rekvalifikační a rehabilitační centrum se zvláštním zaměřením na osoby zdravotně postižené a osoby se změněnou pracovní schopností</p>
<p>2. Předkladatel (nositel) projektu:</p> <p>Občanské sdružení "ARCHÉ"</p>
<p>3. Cíle projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovní rehabilitace - sociální rehabilitace (osvojení základních činností, např. po úrazech) - rekvalifikace zdravotně postižených - kombinace těchto postupů vede k úspoře času, státních finančních prostředků - integrace osob do společnosti - vznik nových pracovních příležitostí v tomto problémovém mikroregionu - rozšíření o služby pro mikroregion (peč. služba, vývařovna, stř. os. hygieny)
<p>4. Popis projektu:</p> <p>Integrace handicapovaných osob do společnosti. Pracovní rehabilitace, následná rekvalifikace a začlenění zpět do společnosti, příp. do pracovního procesu a to individuálně v závislosti na zdravotním omezení jednotlivých osob.</p>
<p>5. Místo realizace projektu a jeho územní dopad:</p> <p>Nové Město na Moravě (místní část Rokytno), okres Žďár nad Sázavou</p>
<p>6. Očekávané výstupy/výsledky projektu (konkrétní kvantitativní a kvalitativní výstupy/výsledky, kterých má být realizací projektu dosaženo):</p> <p>Začlenění zdravotně postižených osob do společnosti případně i do pracovního procesu. Vznik nových pracovních míst.</p>
<p>7. Partneři podporující projekt:</p> <p>Město Nové Město na Moravě</p>
<p>8. Předpokládané fáze projektu a plánované termíny jejich realizace:</p> <p>Dokončení stavebně-technické části – rok Trvání projektu bez časového omezení.</p>

9. Celkové očekávané náklady realizace projektu (odhad finanční náročnosti):	
75 mil.Kč	
10. Zdroje financování projektu:	
Předpokládaná účast zdrojů státního rozpočtu:	20 %
Předpokládaná účast zdrojů místních veřejných rozpočtů:	10 %
Předpokládaná účast soukromých zdrojů:	1 %
Předpokládaná účast zdrojů EU:	69 %
11. Současný stav připravenosti projektu u investičních akcí:	
Rozbor nákladů a výnosů/byznys plán: ANO	
Soulad s územně plánovací dokumentací: ANO	
Studie proveditelnosti: ANO	
Posouzení vlivu na ŽP: NE	
Územní rozhodnutí: ANO	
Stavební povolení: ANO, objekt je rozestavěný	
12. Vztah projektu k programovým dokumentům regionálního rozvoje:	
Program rozvoje mikroregionu: Problémový okruh 4, cíl 4.A, směr 4.A.1	
Program rozvoje Jihlavského kraje: Hlavní cíl 2, dílčí cíl 2.1	
Regionální operační program NUTS II – Jihovýchod: Prioritní oblast 4, opatření 2, 4	
13. Vztah projektu k národním nebo EU programům (POV, SFŽP, SAPARD apod.):	
SAPARD	

Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko - návrh na specifikaci projektů

<p>1. Název projektu:</p> <p>Komunikace, informace, občanská společnost</p>
<p>2. Předkladatel (nositel) projektu:</p> <p>Mikroregion Novoměstsko – rada mikroregionu (resp. pracovní skupina rady mikroregionu)</p>
<p>3. Cíle projektu:</p> <p>Projekt si klade za cíl rozvoj prvků občanské a informační společnosti – zlepšení komunikace mezi jednotlivými složkami společnosti, zpřehlednění a zefektivnění toku informací, zapojení jednotlivých občanů a zájmových skupin do správy věcí veřejných.</p>
<p>4. Popis projektu:</p> <p>Projekt je výsledkem práce týmu složeného ze zástupců mikroregionu “Novoměstsko” (starostové obcí, jednotliví občané ...), je zpracován metodou LogFRAME. Priority projektu jsou stanoveny na základě předchozího hodnocení situace v mikroregionu.</p>
<p>5. Místo realizace projektu a jeho územní dopad:</p> <p>Projekt by měl být realizován na území mikroregionu Novoměstsko.</p>
<p>6. Očekávané výstupy/výsledky projektu (konkrétní kvantitativní a kvalitativní výstupy/výsledky, kterých má být realizací projektu dosaženo):</p> <p>Zefektivnění přenosu informací s využitím Internetu, zlepšení komunikace mezi jednotlivými skupinami společnosti, zlepšení komunikace mezi úřady a občany, zapojení občanů do komunikace a správy věcí veřejných.</p>
<p>7. Partneři podporující projekt:</p> <p>obce mikroregionu, zájmové a profesní skupiny, úřady, vzdělávací a kulturní instituce</p>

8. Předpokládané fáze projektu a plánované termíny jejich realizace:

Období realizace projektu bylo vymezeno rokem až . Projekt není v současnosti pevně rozfázován. Prvním krokem by mělo být technické vybavení obcí pro využití moderních komunikačních technologií, následně vytvoření jasného a přehledně fungující komunikačního systému. Do tohoto procesu by měli být vtahovány všechny složky dané komunity a pouhá práce s informacemi by měla stále více přerůstat v komunikaci.

9. Celkové očekávané náklady realizace projektu (odhad finanční náročnosti):

71 mil Kč

10. Zdroje financování projektu:

Předpokládaná účast zdrojů státního rozpočtu:	21 %
Předpokládaná účast zdrojů místních veřejných rozpočtů:	53 %
Předpokládaná účast soukromých zdrojů:	5 %
Předpokládaná účast zdrojů EU:	21 %

11. Současný stav připravenosti projektu u investičních akcí:

Rozbor nákladů a výnosů/byznys plán:

Soulad s územně plánovací dokumentací:

Studie proveditelnosti:

Posouzení vlivu na ŽP:

Územní rozhodnutí:

Stavební povolení:

12. Vztah projektu k programovým dokumentům regionálního rozvoje:

Program rozvoje mikroregionu: Problémový okruh 2, cíl 2.A, směr 2.A.4
Problémový okruh 4, cíl 4.A, směr 4.A.4

Program rozvoje Jihlavského kraje: Hlavní cíl 2, dílčí cíl 2.4
Hlavní cíl 3, dílčí cíl 3.2

Regionální operační program NUTS II - Jihovýchod: Prioritní oblast 4, opatření 6

13. Vztah projektu k národním nebo EU programům (POV, SFŽP, SAPARD apod.):

Předpokládá se sdružování prostředků dle zaměření jednotlivých částí projektu.

Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko - návrh na specifikaci projektů

<p>1. Název projektu:</p> <p style="text-align: center;">Regecentrum</p>
<p>2. Předkladatel (nositel) projektu:</p> <p style="text-align: center;">Město Nové Město na Moravě společně s radou mikroregionu – projekt se vyvíjí, hledá se optimální šíře a struktura projektu, což se promítá do míry zapojení města a mikroregionu.</p>
<p>3. Cíle projektu:</p> <p style="text-align: center;">Cílem projektu je doplnění chybějících služeb v oblasti cestovního ruchu, rekreace a sportu, zajištění podstatně větších možností sportovního, kulturního a společenského vyžití pro širokou turistickou veřejnost i místní obyvatele.</p>
<p>4. Popis projektu:</p> <p style="text-align: center;">Projekt má dvě části – organizační a technickou. Technická část představuje vybudování sportovního a rekreačního centra v Novém Městě na Moravě. Organizační část tvoří systém vazeb centra na mikroregion a ostatní oblasti života dané komunity. Projekt je výsledkem práce týmu složeného ze zástupců mikroregionu “Novoměstsko” (starostové obcí, vedoucí pracovníci větších ubytovacích zařízení, zástupci tělovýchovy a sportu, poskytovatelé služeb v turistice a cestovním ruchu).</p>
<p>5. Místo realizace projektu a jeho územní dopad:</p> <p style="text-align: center;">Nové Město na Moravě – projekt by měl mít dopad na celý mikroregion.</p>
<p>6. Očekávané výstupy/výsledky projektu (konkrétní kvantitativní a kvalitativní výstupy/výsledky, kterých má být realizací projektu dosaženo):</p> <p style="text-align: center;">Vybudování sportovního a společenského centra v místě, které by bylo snadno dosažitelné i veřejnými dopravními prostředky prakticky ze všech ubytovacích zařízení na Novoměstsku. Vybudování organizační a komunikační struktury, která by napomohla ke zlepšení situace v dané oblasti a zvýšila tak prosperitu mikroregionu.</p>
<p>7. Partneři podporující projekt:</p> <p style="text-align: center;">Město Nové Město na Moravě, obce mikroregionu, provozovatelé ubytovacích zařízení, poskytovatelé služeb, ...</p>

8. Předpokládané fáze projektu a plánované termíny jejich realizace:

V roce až se počítá s přípravnou fází projektu, v jejímž rámci by pracovní skupina měla dojít k přesné formulaci projektu včetně jeho organizační části a projektové dokumentace. Dále by v tomto období měl být ujasněn realizátor technické části projektu a měly by být nalezeny finanční zdroje resp. vhodný investor. Počítá se s tím, že organizační část projektu lze přizpůsobit i pro případ, že se technická část projektu nebude realizovat v původním rozsahu – lepší organizací, vzájemným propojením případně lokálním doplněním služeb může být zlepšení současné situace dosaženo také.

9. Celkové očekávané náklady realizace projektu (odhad finanční náročnosti):

Při uskutečnění tzv. maximální varianty byly náklady odhadnuty na jednu miliardu Kč. Jedná se o velmi hrubý odhad.

10. Zdroje financování projektu:

Předpokládaná účast zdrojů státního rozpočtu:
 Předpokládaná účast zdrojů místních veřejných rozpočtů:
 Předpokládaná účast soukromých zdrojů:
 Předpokládaná účast zdrojů EU:

11. Současný stav připravenosti projektu u investičních akcí:

Rozbor nákladů a výnosů/byznys plán: jednoduchý odhad

Soulad s územně plánovací dokumentací: je v souladu s připravovanou novelou územního plánu Nového Města na Moravě

Studie proveditelnosti: ne

Posouzení vlivu na ŽP: ne

Územní rozhodnutí: ne

Stavební povolení: ne

12. Vztah projektu k programovým dokumentům regionálního rozvoje:

Program rozvoje mikroregionu: Problémový okruh 1, cíl 1.A, směr 1.A.2

Program rozvoje Jihlavského kraje: Hlavní cíl 1, dílčí cíl 1.4

Regionální operační program NUTS II - Jihovýchod: Prioritní oblast 3, opatření 1

13. Vztah projektu k národním nebo EU programům (POV, SFŽP, SAPARD apod.):

Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko - návrh na specifikaci projektů

1. Název projektu:	Mikroregion Horácko
2. Předkladatel (nositel) projektu:	Obce Tři Studně, Snežné a NL-GROUP (svaz spolupráce nizozemských poradních kanceláří v oblasti územního plánování, městské výstavby a krajinné architektury)
3. Cíle projektu:	Cílem projektu je uskutečnění trvalé regionální spolupráce zejména v oblasti turismu a rekreace a získání příslušné základny u místního obyvatelstva
4. Popis projektu:	<ul style="list-style-type: none"> - zahájení třístranného jednání mezi příslušnými orgány samosprávy, občany a podnikatelskými subjekty - zřízení projekční kanceláře, která bude zároveň sloužit jako turistické informační centrum - založení odborné pomocné komise
5. Místo realizace projektu a jeho územní dopad:	Sněžné a Tři Studně – projekt by měl mít dopad na celý mikroregion.
6. Očekávané výstupy/výsledky projektu (konkrétní kvantitativní a kvalitativní výstupy/výsledky, kterých má být realizací projektu dosaženo):	Zřízení kanceláře a týmu lidí, kteří budou pracovat pro obce mikroregionu.
7. Partneři podporující projekt:	Okresní úřad ve Žďáře nad Sázavou, obce mikroregionu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, holandská vláda
8. Předpokládané fáze projektu a plánované termíny jejich realizace:	-
9. Celkové očekávané náklady realizace projektu (odhad finanční náročnosti):	2,5 mil. Kč

10. Zdroje financování projektu:

Předpokládaná účast zdrojů státního rozpočtu:%
Předpokládaná účast zdrojů místních veřejných rozpočtů:	...10...%
Předpokládaná účast soukromých zdrojů:%
Předpokládaná účast zdrojů EU:	...90...%

11. Současný stav připravenosti projektu u investičních akcí:

Rozbor nákladů a výnosů/byznys plán: jednoduchý odhad

Soulad s územně plánovací dokumentací: je v souladu s připravovanou novelou územního plánu Nového Města na Moravě

Studie proveditelnosti: ne

Posouzení vlivu na ŽP: ne

Územní rozhodnutí: ne

Stavební povolení: ne

12. Vztah projektu k programovým dokumentům regionálního rozvoje:

Program rozvoje mikroregionu: Problémový okruh 1, cíl 1.A, směr 1.A.3

Program rozvoje Jihlavského kraje: Hlavní cíl 1, dílčí cíl 1.4

Regionální operační program NUTS II - Jihovýchod: Prioritní oblast 3, opatření 1 a 2

13. Vztah projektu k národním nebo EU programům (POV, SFŽP, SAPARD apod.):

MATRA - Holansko

Program rozvoje mikroregionu Novoměstsko - návrh na specifikaci projektů

1. Název projektu:
Prevence sociálně–patologických jevů v Novém Městě na Moravě
2. Předkladatel (nositel) projektu:
Město Nové Město na Moravě
3. Cíle projektu:
Cílem projektu je zdravá komunita Nového Města na Moravě – zmírnění projevů sociálně–patologických jevů v komunitě, zejména mezi dětmi a mládeží.
4. Popis projektu:
Projekt je výsledkem práce týmu složeného z odborníků na danou problematiku (zástupci škol a školského úřadu, městské policie, neziskových organizací, sociálního odboru MěÚ, psycholog), je zpracován metodou LogFRAME. Projekt systematicky řadí jednotlivé problémové okruhy včetně možných řešení a vytváří tak ucelený a vyvážený systém. Projekt počítá s vytvořením funkčního informačního servisu, zapojením rodiny, škol, občanských iniciativ, obce, úřadu práce, podnikatelů a firem.
5. Místo realizace projektu a jeho územní dopad:
Projekt by měl být realizován na území Nového Města na Moravě a jeho místních částí s logickou vazbou na širší okolí.
6. Očekávané výstupy/výsledky projektu (konkrétní kvantitativní a kvalitativní výstupy / výsledky, kterých má být realizací projektu dosaženo):
Zvýšení efektivity vynaložených prostředků a úsilí při snaze o zmírnění projevů sociálně–patologických jevů v komunitě. Zlepšení informovanosti veřejnosti o dané problematice, koordinované zapojení různých složek společnosti do řešení problému.
7. Partneři podporující projekt:
MěÚ Nové Město na Moravě, školy, Městská policie, Úřad práce, místní nestátní neziskové organizace, ...

<p>8. Předpokládané fáze projektu a plánované termíny jejich realizace:</p> <p>Realizace projektu by měla být zahájena v druhé polovině roku s tím, že projekt nebude realizován v celé šíři, ale po jednotlivých částech dle konkrétní situace a možností realizačního týmu. Projekt bude průběžně vyhodnocován a upravován dle dosažených výsledků.</p>
<p>9. Celkové očekávané náklady realizace projektu (odhad finanční náročnosti):</p> <p>Projekt je ve fázi rozpracovanosti a dosud nebyly přesněji vyčísleny jeho náklady.</p>
<p>10. Zdroje financování projektu:</p> <p>Předpokládaná účast zdrojů státního rozpočtu: Předpokládaná účast zdrojů místních veřejných rozpočtů: Předpokládaná účast soukromých zdrojů: Předpokládaná účast zdrojů EU:</p>
<p>11. Současný stav připravenosti projektu u investičních akcí:</p> <p>Rozbor nákladů a výnosů/byznys plán: Soulad s územně plánovací dokumentací: Studie proveditelnosti: Posouzení vlivu na ŽP: Územní rozhodnutí: Stavební povolení:</p>
<p>12. Vztah projektu k programovým dokumentům regionálního rozvoje:</p> <p>Program rozvoje mikroregionu: Problémový okruh 4, cíl 4.A, směr 4.A.1 Program rozvoje Jihlavského kraje: Hlavní cíl 2, dílčí cíl 2.3 Regionální operační program NUTS II - Jihovýchod: Prioritní oblast 4, opatření 7</p>
<p>13. Vztah projektu k národním nebo EU programům (POV, SFŽP, SAPARD apod.):</p> <p>Předpokládá se sdružování prostředků dle zaměření jednotlivých částí projektu.</p>